

52 ปี
สำนักงานสถิติแห่งชาติ
National Statistical Office

ชื่อหนังสือ : 52 ปี สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ISBN : 978-974-11-3105-1

ปีที่พิมพ์ : พ.ศ. 2559

ครั้งที่พิมพ์ : 1

รวบรวมและจัดทำโดย : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เจ้าของหนังสือ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ
โทร. 0 2142 1234
www.nso.go.th

ผู้แปล : นางสาวเฉลิมขวัญ เจียมประชนารากร
นายแอนโทนี่ ประมวญรัตน์
นางสาวอาภากร ช้างสีสังข์

พิมพ์ที่ : บริษัท ละม่อม จำกัด
เลขที่ 442/7 ซอยลาดพร้าว 94 (ปัญจมิตร)
ถนนศรีวิภา แขวงพลับพลา เขตวังทองหลาง
กรุงเทพมหานคร 10310
โทร. 0 2934 5254
โทรสาร 0 2934 5254

สำนักงานสถิติแห่งชาติ
National Statistical Office

พระราชดำรัส

Royal Observation

“...เพราะว่าเรียนรู้มาหลายปีแล้วว่า สถิตินี้เป็นของที่ยาก
อาจจะได้ข้อมูลแล้วใส่เข้าไปในตารางแล้วจดเอาไว้ แล้วก็ตีความยาก
ถ้าสมมุติบอกว่าเวลานี้มีคนจำพวกนี้มาก ก็ไม่ทราบว่าจะแบ่งจำพวกอย่างไร
อาจจะบอกว่าพระเจ้าอยู่หัวเป็นข้าราชการ
เป็นศิลปินด้วย เป็นนักเศรษฐศาสตร์ด้วย เป็นนักประวัติศาสตร์ด้วย
เดยกายเป็นมี ๔ คน อันนี้คืองานลำบากของนักสถิติ...”

พระราชดำรัสแก่คณะผู้บริหารสำนักงานสถิติแห่งชาติในโอกาสเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
เพื่อทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเอกสารรายงานทางสถิติ
และกราบบังคมทูลสัมภาษณ์เกี่ยวกับสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๔๓
วันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๓
ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

*“...I have known for many years that statistics is a difficult field.
One may acquire data and present it in a table but it will be
difficult to interpret.*

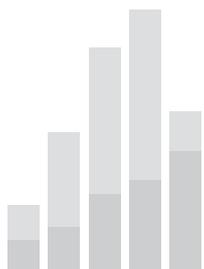
*For instance, if one states that there are a lot of persons
in one category one may not know how to differentiate the categories.
One may state that the King is a civil servant as well as an artist,
an economist as well a historian.
That becomes 4 categories and this is the difficulty for the statistician...”*

The Royal Speech of His Majesty the King, when the National Statistical Office’s Executives were granted an audience with His Majesty the King to present Statistical Reports and undertake a Royal Interview on conducting the 2000 Population and Housing Census
19 April 2000
at Piemsuk Villa, Klai Kangwong Palace, Prachuap Khiri Khan

คำนำ

PREFACE

เป็นที่ยอมรับกันว่า การจัดทำโครงการใด ๆ ไม่ว่าจะ เป็นโครงการเพื่อการพัฒนาหรือเพื่อการแก้ไขปัญหาทั้งในระดับชาติ หรือระดับพื้นที่ย่อย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีข้อมูลข่าวสารประกอบการพิจารณาดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลสถิติ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการวางแผนการลงทุน ตลอดจนการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการนั้น ๆ โดยมีสำนักงานสถิติแห่งชาติในฐานะหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการผลิตข้อมูลสถิติ ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน

นับจากปี ๒๕๐๖ ซึ่งเป็นปีก่อนตั้งสำนักงานสถิติแห่งชาติอย่างเป็นทางการ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ทำหน้าที่ในการเป็นหน่วยงานหลักในการผลิตและให้บริการข้อมูลสถิติในมิติต่าง ๆ อันได้แก่ สถิติเชิงเศรษฐกิจ (อาทิ สถิติเกี่ยวกับการเกษตร อุตสาหกรรม รายได้รายจ่ายครัวเรือน) สถิติเชิงสังคม (อาทิ สถิติประชากร แรงงาน การศึกษา และสถิติเชิงเทคโนโลยี (อาทิ สถิติการใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือ) โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพข้อมูลสถิติที่จัดทำเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ทั้งนี้ได้ทำการศึกษา พัฒนาและนำเทคนิควิธีการทำสถิติใหม่ ๆ มาปรับใช้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรให้มีขีดความสามารถในการดำเนินการเรื่องนี้มาตามลำดับ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ ถูกต้องแม่นยำ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา และสะท้อนปัญหาของประเทศ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขและพร้อมก้าวอย่างเข้าสู่การเป็นเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างมั่นคงและยั่งยืน

หนังสือ ๕๒ ปี สำนักงานสถิติแห่งชาติ จึงได้ถูกจัดทำขึ้นในโอกาสครบรอบปีที่ ๕๒ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เพื่อให้เห็นความเป็นมาตั้งแต่อดีต จวบจนเป็นสำนักงานสถิติแห่งชาติในวันนี้ ตลอดจนการดำเนินงานในปัจจุบัน ที่สามารถสะท้อนภาพในอนาคตถึงทิศทางที่ข้อมูลกำลังกลายเป็นวัตถุดิบสำคัญ รวมทั้งบุคคลและเหตุการณ์สำคัญที่ทำให้มีสำนักงานสถิติแห่งชาติในวันนี้ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของอนุชนรุ่นหลังต่อไป

สำนักงานสถิติแห่งชาติหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมให้ข้อมูลที่เป็นจริงอันเป็นต้นน้ำที่สำคัญ ในการจัดทำสถิติที่มีคุณภาพ สร้างสรรค์และองค์ความรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้อง นำความผาสุกมาสู่ประชาชน และสร้างความเจริญรุ่งเรืองยั่งยืนแก่ประเทศชาติต่อไป

คณะผู้จัดทำ

It is widely accepted that in the implementation of any development project for overcoming challenges at either the national or area level there needs to be available information as a key component in that implementation, especially accurate statistical data. Such statistical data can be used as evidence-based plans for policy and investment, including monitoring and evaluation of implemented projects. The National Statistical Office, as the national central agency, is responsible for producing such basic statistics to support the work of public and private sectors as well as for the general public.

Since its official establishment in 1963, the National Statistical Office has played an essential role as the main organization producing and providing statistical data and information in various dimensions, such as economic statistics (i.e. agricultural statistics, industrial statistics, income and expenditure statistics, etc.), social statistics (i.e. population statistics, labor statistics, educational statistics, etc.) and statistics on information and communication technology (i.e. statistics on the use of computers, the internet and the mobile phone, etc.). In producing statistical data of such kind, the National Statistical Office has focused on the quality of statistics produced in direct compliance with accepted international standards by keeping up current research, developing and bringing in new techniques and technology into statistical production. Moreover, the National Statistical Office has placed a high priority in human resource development in maintaining its mission effectively over time so that the statistical data produced will be at a high quality, accurate and precise and to be used as essential tools for the country's development accurately reflecting the country's challenges. This leads to a clear direction in overcoming immediate challenges and keeping pace with the development and sustainability of the digital economy.

This report of the 52nd Anniversary of the National Statistical Office is published in order to present the background of the Office from its beginning up to its present operations. The work of the National Statistical Office reflects the direction of the future where statistical data has become more widely accepted and will become the necessary raw materials for the country's development. More importantly the contents in the report of key personnel and events occurring will inform new generations of how the National Statistical Office has come to be.

The National Statistical Office sincerely wishes that this report will inform and contribute to an comprehensive understanding of the roles and duties of the National Statistical Office. The importance of being part of providing factual and accurate data is an initial and essential input in compiling quality statistics, creating information and knowledge that ultimately leads to precise decision making that leads to the people's and country's prosperity.

Working Group

สารจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

Message from the Minister of Information and Communication Technology

สำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นหน่วยงานกลางในการผลิตข้อมูลสถิติของประเทศ ก่อตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๐๖ นับเป็นเวลา ๕๒ ปีแล้ว งานจัดทำข้อมูลถือว่าเป็นงานเบื้องหลังที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะมีความยากลำบากในการที่จะได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้คนมากมาย ทั้งผู้ให้ข้อมูล ผู้ใช้ข้อมูล ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ต้องพยายามพัฒนางานสถิติให้ก้าวหน้า มีความสมบูรณ์ครบถ้วน รวดเร็ว ทันเวลา ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ตลอดเวลา ซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติก็ได้พิสูจน์ให้เห็นเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า ตลอดระยะเวลา ๕๒ ปี สำนักงานสถิติแห่งชาติมีผลงานปรากฏออกมาอย่างเด่นชัด จากการที่หน่วยงานต่าง ๆ นำข้อมูลสถิติ ไปใช้อ้างอิง ประกอบการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ ๆ มาโดยตลอด ก่อให้เกิดสังคมแห่งการใช้ข้อมูลเพื่อการวางแผนหรือจัดทำนโยบายเชิงประจักษ์

เป็นที่ตระหนักว่าปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร ใครที่มีข้อมูลมากกว่าย่อมได้เปรียบคู่แข่ง ภาครัฐเองต้องใช้ข้อมูลสถิติในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาประเทศ การตัดสินใจต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูล เพื่อให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด หรือแม้กระทั่งในชีวิตประจำวันของมนุษย์ก็เกี่ยวข้องกันกับข้อมูลสถิติทั้งสิ้น หากได้ศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้ สถิติสามารถเป็นเข็มทิศนำทางในการวางแผนตัดสินใจได้อย่างชาญฉลาด

The National Statistical Office is the central agency responsible for producing statistical data for the country, it was officially established on 23rd May 1963 and has completed 52 years of operation in 2015. Accurate statistical data collection is crucial for all countries but at the same time it is very difficult to obtain accurate and timely data from various respondents and stakeholders; i.e. data providers and users. Data collection also becomes much more difficult due to rapid changes in socio-economic situations; therefore, it has become necessary for the National Statistical Office to improve statistical data gathering to keep up with the changes so as to obtain relevant, accurate and timely information . In the 52-year period that the National Statistical Office has been in operation, it has demonstrated the ability to create a “society of data and information users”, statistical data is now widely used for evidence-based plans and policies.

It is widely recognized that we are now living in an information era where information is power. The public sector needs and uses statistical data and information for plans and policy formulation in making correct decisions. Even in daily life, people apply statistics as guidance for improved decision making.

ในโอกาสครบรอบปีที่ ๕๒ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในวันที่ ๒๓ พฤษภาคมนี้ ผมขออำนาจ
คุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก โปรดบันดาลให้สำนักงานสถิติแห่งชาติเจริญวัฒนาสถาพร
และขอให้ผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่สำนักงานสถิติแห่งชาติทุกท่าน ประสบความสุข ความเจริญ เพียบพร้อม
ด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา ในการพัฒนางานสถิติของประเทศให้ก้าวหน้าสืบไป

On the occasion of its 52nd anniversary on 23rd May 2015, I would like to take this opportunity
to bless the National Statistical Office to continue its long and lasting development. I would also like
to wish personnel at all levels of the National Statistical Office happiness with prosperity, strength, will
and wisdom for continued statistical development.

นายพรชัย รุจิประภา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ธันวาคม ๒๕๕๗

Mr. Pornchai Rujiprapa

Minister, Ministry of Information and Communication Technology

December 2014

สารจากปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

Message from the Permanent Secretary;
Ministry of Information and Communication Technology

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ก่อตั้งเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๐๖ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี และจากการปฏิรูประบบราชการเมื่อปี ๒๕๔๕ จนปัจจุบันสังกัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร **สำนักงานสถิติแห่งชาติ** เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในฐานะหน่วยงานกลาง ทำหน้าที่ในการผลิตข้อมูลสถิติและสารสนเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นอกจากนี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติยังมีบทบาทเป็นผู้แทนกระทรวงในภูมิภาคด้วย นับเป็นกลไกที่สำคัญของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

งานสถิตินั้นนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาประเทศ เป็นเครื่องมือสำคัญ เพราะในการกำหนดนโยบายวางแผนพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโอกาสที่จะได้ขับเคลื่อนประเทศไทยโดยนโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมโดยใช้สื่อดิจิทัล จำเป็นต้องมีข้อมูลสถิติพื้นฐาน เช่น สถิติประชากร สถิติแรงงาน สถิติการเกษตร สถิติอุตสาหกรรม สถิติรายได้ รายจ่ายของครัวเรือน ฯลฯ เพื่อต่อยอดเป็นสารสนเทศ เมื่อรัฐบาลดำเนินการตามแผนแล้วในการติดตาม ประเมินผล ก็ต้องใช้ข้อมูลสถิติอีกเช่นกัน ข้อมูลสถิติจะมีคุณภาพนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดจากความรู้ความสามารถของบุคลากรที่มุ่งมั่นตั้งใจ คำนึงว่า พัฒนางานสถิติจึงมีความเชี่ยวชาญ และเป็นมืออาชีพ จนทำให้ข้อมูลสถิติเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของผู้ใช้ข้อมูลทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดิฉันต้องขอชื่นชมในความเป็นมืออาชีพของบุคลากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติทุกท่าน

The National Statistical Office was officially founded on 23rd May 1963, under the Office of the Prime Minister. During the bureaucratic reform in 2002, the National Statistical Office was transferred to the Ministry of Information and Communication Technology. **The National Statistical Office has played a significant role as the central organization in producing statistical data and information of economic, social and information and communication technology aspects.** The National Statistical Office also represents the Ministry of Information and Communication Technology in regional administration and this role has become an important and essential mechanism of the Ministry.

Statistical work is regarded as a vital input for a government's policy development and is an extremely crucial mechanism in formulating socio-economic plans and policies to drive the country forward. In this drive through digital devices, it is necessary to gather basic information, such as population statistics, labor, agricultural, industrial, household income and expenditure statistics, etc., and to convert these into information that can be used by others such as for the evaluation and monitoring of government projects. Quality statistical data that is used effectively comes from the hard work of NSO officials. Through their hard work, determination, good will and continued development, their output has been widely accepted at both the national and international levels. I greatly appreciate with the professionalism displayed by all NSO's officials.

ในโอกาสนี้ ดิฉันขอแสดงความยินดีกับสำนักงานสถิติแห่งชาติที่ดำเนินงานมาครบรอบปีที่ ๕๒ และขอขอบคุณผู้บริหารข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทุกคน ที่มีส่วนร่วมดำเนินงานด้านสถิติของประเทศไทยให้มีความเจริญก้าวหน้า ทันสมัย และขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย โปรดดลบันดาลให้ทุกท่านประสบแต่ความสุข ความเจริญ มีขวัญกำลังใจในการพัฒนางานสถิติให้ก้าวหน้าสืบไป

On this occasion, I would like to express my deepest appreciation in the 52nd Anniversary of the National Statistical Office and like to take this opportunity to thank all officials for their active participation in creating the advancement of the statistical system of the country. I also would like to bless all involved and wish them a happy and prosperous future in your endeavor to further statistical development in our country.

เมธี เทพมณี

นางเมธี เทพมณี

ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มีนาคม ๒๕๕๘

Mrs. Methini Thepmani

Permanent Secretary; Ministry of Information and Communication Technology

March 2015

สารจากผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ

Message from the Director General; National Statistical Office

นับจากวันก่อตั้งสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ จนครบรอบการดำเนินงานปีที่ ๕๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ นี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ดำรงบทบาทการเป็นหน่วยงานหลักของประเทศที่ทำหน้าที่ผลิตข้อมูลสถิติให้ทุกภาคส่วนได้นำข้อมูลสถิติไปใช้ประโยชน์มาโดยตลอด

ภารกิจหลักของสำนักงานสถิติแห่งชาติ คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ โดยการจัดทำสำมะโนและสำรวจตามหลักวิชาการสถิติ หนึ่งในโครงการสำมะโนสำคัญ ได้แก่ สำมะโนประชากรและเคหะ ในการจัดทำสำมะโนประชากรและเคหะทุกครั้ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้คณะผู้บริหารสำนักงานสถิติแห่งชาติเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ขอพระราชทานสัมภาษณ์ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างล้นพ้น พระองค์ทรงเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ปวงชนชาวไทยในงานด้านสถิติ แสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพและพระวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลของพระองค์ ซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติได้น้อมนำกระแสพระราชดำริของพระองค์ท่านมาปฏิบัติและพัฒนาการดำเนินงานมาโดยตลอด

Since the foundation of the office of the National Statistical Office in 1963 up to the completion of 52 years of operation in 2015, the National Statistical Office has played a major role in producing basic and relevant statistics for all sectors.

The mission of the National Statistical Office is to collect data via national censuses and surveys and interpret these data using statistical techniques. In undertaking every Population and Housing Census, the National Statistical Office has obtained precious audience from His Majesty the King in providing the Royal interview to the executives of National Statistical Office regarding the Population and Housing Census, this is held in the highest regard. His Majesty the King is a great model, among others, in statistical work. His Majesty the King has shown his precious capability and vision in statistical work, in which the National Statistical Office has taken his advice into account and followed the Royal thoughts for practicing and developing our work over the years.

ประเทศไทยมีระบบสถิติแบบกระจายงานโดยหน่วยงานต่าง ๆ จัดทำข้อมูลสถิติเพื่อใช้ประโยชน์ตามภารกิจที่รับผิดชอบซึ่งการกระจายงานมีข้อดีในแง่ที่ผู้ใช้ข้อมูลเป็นผู้จัดทำข้อมูลเองซึ่งจะเข้าใจในสาระและความต้องการ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตรงประเด็น แต่จะมีข้อด้อยที่ว่า ข้อมูลที่จัดทำนั้นอาจจะซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น เกิดความไม่เป็นเอกภาพ หรือไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้ไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้ ซึ่งจะเป็นปัญหาอย่างมากสำหรับผู้ใช้ข้อมูล ดังนั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานกลาง มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสถิติต้องดูแลรับผิดชอบในเรื่องของข้อมูลสถิติ จึงจำเป็นต้องบริหารจัดการระบบสถิติของประเทศ เพื่อให้มีข้อมูลสถิติและสารสนเทศที่ทันสมัย ได้มาตรฐาน และตรงกับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลในรูปแบบของศูนย์กลางข้อมูลสถิติและสารสนเทศของประเทศ เพื่อให้ทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจกำหนดนโยบายต่าง ๆ บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

The statistical system in Thailand is regarded as a decentralized system, where other government agencies can also produce statistics according to their own mission and purpose. A decentralized statistical system is effective in terms of the user producing their own statistics for their own use, however, will not be effective such statistics are duplicated by others. This, of course, causes the data collected to be not uniform and standardized leading to its non comparability. In order not to confuse data users, the National Statistical Office, as the central organization authorized by the Statistical Act, is responsible for collecting statistical data of the country. The National Statistical Office also needs to play a role as the administrator of the statistical system of the country, so as to have timely, standardized and relevant data according to user needs. Therefore these data can be used by both public and private sectors for their evidence-based plans and policies more effectively.

อย่างไรก็ต้องยอมรับในการได้มาซึ่งข้อมูลสถิติที่ถูกต้อง เชื่อถือได้และครบถ้วนตามความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งมีความหลากหลายมากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงต้องสร้างความเข้าใจกับทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ทั้งผู้ให้ข้อมูลและผู้ใช้ข้อมูล นอกจากนี้ ยังต้องพัฒนาความตระหนักรู้ให้ทุกคนเห็นความสำคัญของข้อมูลสถิติสารสนเทศว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง

สุดท้ายขอขอบพระคุณทุกภาคส่วนที่มีคุณูปการต่อสำนักงานสถิติแห่งชาติตลอดมา ขอแสดงความชื่นชมและขอขอบคุณหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สื่อมวลชน ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง และขอขอบคุณบุคลากรสำนักงานสถิติแห่งชาติที่ตั้งใจ ท่วมเท เสียสละ จนทำให้งานตามภารกิจของสำนักงานสถิติแห่งชาติบรรลุเป้าหมาย เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน และประเทศชาติโดยรวม

However, it is accepted it is not easy to obtain complete, accurate, and reliable statistical data according to diverse needs and rapid socio-economic changes. The National Statistical Office, therefore, needs to improve understanding and obtain cooperation from both data providers and data users. Moreover, it is necessary to advocate the wider public to recognize the importance of statistical data and information for input into country development plans.

Finally, I would like to express my sincere thanks to all involved for your continued contribution and support to the National Statistical Office over the years, especially all government agencies, the private sector, media and of course, the general population and community. I would also like to express my heart-felt thanks to all NSO staff for their hard work, effort and sacrifice towards the goal of providing the highest benefits to the people and the country.

นายวิบูลย์ทัต สุทันธกิตต์
ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ
มีนาคม ๒๕๕๘

Mr. Viboondhat Sudhantanakit
Director General; National Statistical Office
March 2015

ภาคที่ ๑ PART 1	ความภูมิใจของชาวสถิติ	19
	Proud to Be NSO	
	บุคคลสำคัญของประเทศไทยกับงานสถิติ	27
	Statistics and the Past Eminent Persons of the Country กลอน ๕๒ ปี สำนักงานสถิติแห่งชาติ	29
ภาคที่ ๒ PART 2	เติบโตอย่างมั่นคง...สู่การเป็นศูนย์กลางข้อมูลสถิติ	31
	Growing with Stability towards Becoming the National Center of Statistical Data	
	ก่อนจะมาเป็นสำนักงานสถิติแห่งชาติ	32
	Before Becoming the National Statistical Office	
	จากหลานหลวงสู่แจ้งวัฒนะ	43
	From Larn Luang to Chaeng Watthana	
	ตราสัญลักษณ์สำนักงานสถิติแห่งชาติ	47
	LOGOs of the National Statistical Office	
	กฎหมายเกี่ยวกับสถิติของประเทศไทย	50
	Statistical Acts of Thailand	
	สำนักงานสถิติแห่งชาติในปัจจุบัน	54
The National Statistical Office at the Present		
วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัฒนธรรมองค์การ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ	54-55	
Vision, Mission and Organizational Culture of the National Statistical Office		
โครงสร้างสำนักงานสถิติแห่งชาติ	55	
Organization of the National Statistical Office		

	การแบ่งส่วนราชการของสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	56
	Administrative Organization of the National Statistical Office, Ministry of Information and Communication Technology	
	อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐	57
	Authorities and Duties according to the 2007 Statistical Act	
	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานสถิติแห่งชาติ	58
	Ministerial Regulation of Administrative Organization of the National Statistical Office	
ภาคที่ ๓	บทบาทหน้าที่...พัฒนางาน พัฒนาคบ สู่ความเป็นเลิศ	61
PART 3	Roles...Develop the Work, Develop Human Resources towards Excellence	
	ภารกิจ...ผลิตข้อมูลสถิติ	65
	Statistical Data Production	
	- การผลิตข้อมูลสถิติ	65
	Statistical Data Production	
	- กระบวนการจัดการด้านสถิติ	75
	Generic Statistical Business Process Model	
	ภารกิจ...การบริการข้อมูลสถิติและสารสนเทศ และวิชาการสถิติ	95
	Mission...Service on Statistical Data and Information and Academic Statistics	
	- งานให้บริการข้อมูลสถิติและสารสนเทศ	96
	Service on Statistical Data and Information	
	- งานบริการวิชาการสถิติ	114
	Service on Academic Statistics	
	- งานฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	114
	Training and Human Resource Development	
	- งานด้านการต่างประเทศ	125
	International Cooperation	

	ภารกิจ...การบริหารจัดการระบบสถิติ	134
	Mission...Statistical Management System	
	- ภารกิจด้านบริหารจัดการระบบสถิติที่ผ่านมา	135
	Missions of Statistical Management System over Time	
	- แผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย (ฉบับแรก) พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘	138
	The First Statistical Master Plan for 2011-2015	
	- ผลผลิตการบริหารจัดการระบบสถิติของประเทศ	149
	Output of the Country Statistical Management	
	- แผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)	158
	The 2 nd Thailand Statistical Master Plan (2016-2021)	
	- ก้าวใหม่ของการบูรณาการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูล	159
	A New Path in Integration, Linkages and Data Exchange	
ภาคที่ ๔	สถิติ...สู่สังคมดิจิทัล	168
PART 4	Statistics in the Digital Society	
	- สัมภาษณ์ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	169
	An Interview with Permanent Secretary, Ministry of Information and Communication Technology	
	- สัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ	180
	An Interview with Director General of the National Statistical Office	
ภาคที่ ๕	๑๐๐ ปี สำมะโนประชากรไทย	191
PART 5	100th Year of the Thai Population Census	
ภาคที่ ๖	ภาคผนวก	225
PART 6	Appendix	
	- รายนามผู้บริหารสำนักงานสถิติแห่งชาติตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	227
	List of the Heads of the National Statistical Office : Past - Present	
	- การจัดสร้างพระไพรีพินาศ ในโอกาสครบรอบ ๕๒ ปี	231
	A Construction of Phra Phairee Phinat on the Occasion of the 52 nd Anniversary	

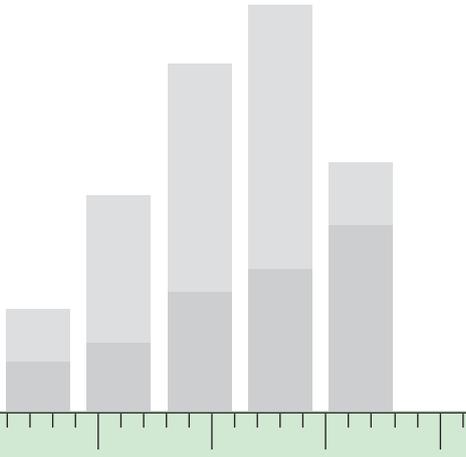
-	คนเก่าเล่าเรื่อง	241
	Personal Views and Experiences from Key NSO Personnel	
•	นายอังสุมาล สุณาลัย อดีตรองเลขาธิการสถิติแห่งชาติ อดีตอธิบดีกรมอุตุนิยมวิทยา อดีตรองปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร Mr. Angsumal Sunalai Former Deputy Secretary General of the National Statistical Office Former Director General of the Meteorological Department Former Deputy Permanent Secretary of the Ministry of Information and Communication Technology	
•	นายวรวุฒิ ลือบุญธวัชชัย อดีตนักสถิติเศรษฐศาสตร์สังคม (๙ ชช.) สำนักงานสถิติแห่งชาติ Mr. Voravoot Lueboonthavatchai Expert in Socio-economic Statistics, level 9	245
•	นายธวัช เรือนใหม่ อดีตสถิติจังหวัดนครราชสีมา Mr. Thavach Ruenmai Former Head of Nakorn Ratchasima Provincial Statistical Office	249
•	รศ.ดร.สรชัย พิศาลบุตร อดีตข้าราชการสำนักงานสถิติแห่งชาติ อดีตรองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและที่ปรึกษาอธิการบดีอ่าวโส มหาวิทยาลัยบูรณกิจบัณฑิตย Assoc. Prof. Dr. Sorachai Bhisalbutra Former Statistician of the National Statistical Office Former Vice President of Research Section and Senior Advisor to the President of Dhurakij Pundit University	253
-	ลำดับเหตุการณ์สำนักงานสถิติแห่งชาติ	256
	Order of Events in the Development and Establishment of the National Statistical Office	
-	โครงการสำมะโน/สำรวจ ที่สำคัญ	266
	Major Census/Survey Projects	
-	พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐	287
	The 2007 Statistical Act	

ตลอด 52 ปี... ทุกข้อมูลสถิติ มีกระบวนการจัดทำที่เชื่อถือได้

For 52 Years...of Trusted and Reliable Statistical Data Processing Procedures

ภาคที่ ๑

Part 1

ความภูมิใจของชาวสถิติ

Proud to Be NSO

สำนักงานสถิติแห่งชาติ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการสำนักนายกรัฐมนตรี (ฉบับที่ ๒) เมื่อ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ ถึงปีนี้ถือว่ามียุ่ ๕๒ ปี แต่ราชการสถิติของประเทศไทยได้เริ่มดำเนินการมาแล้วก่อนหน้านั้นกว่ากึ่งศตวรรษ โดยเริ่มจากการเป็น “กรมสถิติพยากรณ์” ภายใต้กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๘

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ และมีการโอนเปลี่ยนแปลงสังกัดและสถานะหลายครั้งหลายหน แต่งานสถิติยังคงดำเนินต่อมาอย่างต่อเนื่อง โดยได้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับสถิติครั้งแรกเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๔๙๕ คือ พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๔๙๕ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ นี้เอง

The National Statistical Office was founded under the Prime Ministerial Decree (2nd volume) on 23rd May 1963 and in 2015 has completed 52 years. However, statistical work had begun before that for more than half a century when the “**Department of Statistical Forecasting**” was established under the Ministry of the Royal Treasury on 1st of April 1915, during the reign of King Vajiravudh (Rama VI). Soon after the Department of Statistical Forecasting was transferred and restructured several times but statistical work continued until the first Statistical Act was issued on 31st January 1952 during the reign of King Bhumibol Adulyadej (Rama IX).

จากเอกสารของ ศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต ก้นตะบุตร เลขาธิการสถิติแห่งชาติ ระบุว่า งานสถิติเป็นงานที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันทรงให้ความสำคัญอย่างมาก โดยในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ พระองค์ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งต่อ Dr. David Rockefeller ว่า พระองค์ท่านทรงเห็นว่างานสถิติเป็นเรื่องสำคัญที่สุดเรื่องหนึ่งของไทยในขณะนั้น และจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน Dr. David Rockefeller จึงได้รับสนองพระราชกระแสรับสั่งดังกล่าว โดยเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้จัดส่งนักวิชาการสถิติชั้นนำของโลกชาวอเมริกันชื่อ ดร.สเตซี เมย์ เข้ามาเป็นที่ปรึกษาเพื่อพัฒนางานสถิติแก่รัฐบาลไทย รัฐบาลไทยในขณะนั้นได้มอบหมายให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติรับไปดำเนินการ หลังจากนั้นอีก ๖ เดือนสำนักงานสถิติแห่งชาติจึงถูกตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ มีสถานะเป็นหน่วยงานระดับกรมสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี และมีการปรับปรุงกฎหมายใหม่ให้ทันสมัยเป็น “พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘”

ด้วยพระอัจฉริยภาพและวิสัยทัศน์ของพระองค์ท่านดังกล่าวข้างต้น ทำให้สำนักงานสถิติแห่งชาติถือกำเนิดขึ้นจนมีอายุครบรอบ ๕๒ ปี ชาวสถิติขอให้คำมั่นว่าจะน้อมนำเอาพระราชดำริของพระองค์ท่านมายึดถือเป็นแนวทางการปฏิบัติ เพื่อให้ประเทศไทยมีระบบข้อมูลสถิติที่เข้มแข็งมีคุณภาพเป็นเอกภาพ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผน จัดทำนโยบาย แผนงาน โครงการพัฒนาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและประเทศชาติ

As mentioned by Professor Dr. Bundhit Kantabutra; the Secretary General of the National Statistical Office in the Statistics Newsletter; His Majesty the King considered statistical work as extremely important. In his discussion with Dr. David Rockefeller, the King considered statistics was the most important issue in Thailand and needed to be urgently improved. On 15th November 1962, Dr. David Rockefeller sent Dr. Stacy May, who was an American top statistician and economist to advise in the work in statistics to the Thai Government. The Government at that time had assigned the office of the National Economic Development Board to be in charge and six months later, the National Statistical Office was formally established as a department under the Office of the Prime Minister on 23rd May 1963 and developed into the “Statistical Act of 1965”.

With His Majesty the King’s superb capability and wide vision, the National Statistical Office has continued to operate for 52 years. We at the National Statistical Office promise that we will cordially take into account His Majesty the King’s ways of thinking for our direction in statistical work, to further develop a strong statistical system and make it available to the people and to ensure its high level of quality. Consequently, such statistics will be effectively used by policy makers in both the public and private sectors for their evidence-based plans and policies and ultimately for the wealth and prosperity of the country and the Thai people.

H.M. The King and Statistics

On February 1962 H.M. The King mentioned to Dr. David Rockefeller that He considered Statistics to be the most important subject in Thailand which must be most urgently improved. Thailand at that time lacked so many important statistical data which were needed for economic planning, especially economic statistics. Hence, there was the most urgent need to educate Thai students and the public on the subject of statistics so that there would be enough statistics and statisticians to serve the country.

Then, in April of that year Dr. David Rockefeller told H.M. The King that he would send Dr. Stacy May who was a top statistician and economist to advise the Government on the promotion of statistical activities as H.M. The King wished. H.M. then asked the Prime Minister to take over the matter. Finally, the National Economic Council was assigned to be in charge of the project.

Dr. Stacy May was a top U.S. statistician and economist. He worked for the Rockefeller family before World War II. During the War he served as the Director of the War Production Board of the U.S. Government. After the War he returned to work for Rockefeller family.

Dr. Stacy May arrived in Thailand on November 15, 1962 and stayed for 6 months advising the Government improving statistical data and statistical education.

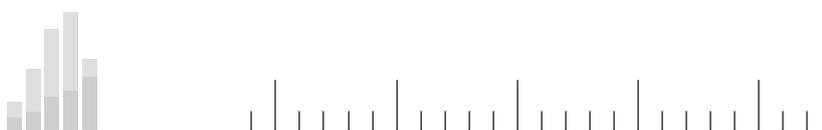
Bundhit Kantabutra

บทความพิเศษนี้ เขียนโดยศาสตราจารย์
บัณฑิต ก้นตะบุตร เลขาธิการสถิติแห่งชาติคนแรกของ
สำนักงานสถิติแห่งชาติ และลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์
The Nations ฉบับประจำวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๒
เนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง
เจริญพระชนมายุครบ ๗๒ พรรษา

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณต่อสำนักงานสถิติ
แห่งชาติ รวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ที่ดำเนินงานทางด้าน
สถิติ ตลอดจนเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจเหล่า
ข้าราชการที่ปฏิบัติราชการสถิติของประเทศ ที่ได้
น้อมนำพระบรมราโชวาทและแนวพระราชดำริ มาเป็น
หลักปฏิบัติต่อไป

This special article is written by Professor Dr. Bundhit Kantabutra; the first Secretary General of the National Statistical Office and was published in the daily newspaper "The Nation", on 5th December 1999, on the auspicious occasion of His Majesty the King's 72nd birthday on 5th December 1999.

The National Statistical Office and all other statistical agencies have the highest reverence towards His Majesty the King and are grateful with unqualified admiration for his generous support throughout our history. His Majesty the King has inspired the NSO personnel with his visionary leadership and has contributed to the continued high morale of staff who have worked diligently following His Majesty the King's direction in statistical work for the country.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ **นายอัมพร อรุณรังษี** เลขาธิการสถิติแห่งชาติ นำคณะผู้บริหารสำนักงานสถิติแห่งชาติ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ขอพระราชทานสัมภาษณ์ในการจัดทำโครงการสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๒๓ เมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๓ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต

His Majesty the King granted an audience to **Mr. Ambhorn Arunrangsri**; Secretary General of the National Statistical Office, together with executives, to undertake a Royal Interview on conducting the 1980 Population and Housing Census, on 14th April 1980 at Chitralada Villa, Dusit Palace

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ นางเพ็ญศรี สุวรรณสิงห์ เลขาธิการสถิติแห่งชาติ นำคณะผู้บริหารสำนักงานสถิติแห่งชาติ ฝ้าฯทูลละอองธุลีพระบาท ขอพระราชทานสัมภาษณ์ในการจัดทำโครงการสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๓๓ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต

His Majesty the King granted an audience to Mrs. Phensri Suwansingha; Secretary General of the National Statistical Office, together with executives, to undertake a Royal Interview on conducting the 1990 Population and Housing Census, on 20th March 1990 at Chitralada Villa, Dusit Palace

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ **นางสาวเอี่ยมจันทร์ เปรมโยธิน** เลขาธิการสถิติแห่งชาติ นำคณะผู้บริหารสำนักงานสถิติแห่งชาติ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ขอพระราชทานสัมภาษณ์ในการจัดทำโครงการสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๓ ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

His Majesty the King granted an audience to **Miss Eiamchan Premyothin**; Secretary General of the National Statistical Office, together with executives, to undertake a Royal Interview on conducting the 2000 Population and Housing Census, on 19th April 2000 at Piemsuk Villa, Klai Kangwon Palace, Hua Hin, Prachuap Khiri Khan

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จทอดพระเนตรศูนย์ประมวลผลด้วยเครื่องจักรแห่งประเทศไทย โดยมี นายนิยม ปุราคำ เลขาธิการสถิติแห่งชาติ และ นายทวีศักดิ์ ทังสุพานิช ผู้อำนวยการศูนย์ประมวลผลด้วยเครื่องจักรแห่งประเทศไทย ถวายรายงาน เมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๕ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นยิ่งความปลื้มปิติและเป็นสิริมงคลแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นอย่างยิ่ง

Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn paid a Royal Visit to the Data Processing Center of Thailand. On this occasion, Mr. Niyom Purakam; Secretary General and Mr. Thavisakdi Thangsuphanich; Director of Data Processing Center of Thailand were granted an audience to present the Center on 14th April 1982. The personnel of the National Statistical Office felt very much grateful for this Royal Visit.

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จออกแทนพระองค์ พระราชทานพระวโรกาสให้นางจีราวรณ บุญเพิ่ม ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นายวิบูลย์ทัต สุทันธนกิตติ ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ และคณะผู้บริหารสำนักงานสถิติแห่งชาติ เข้าเฝ้ากราบทูลรายงาน “การทำสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๕๓ : ๑๐๐ ปี สำมะโนประชากรประเทศไทยเท็ดไท่องค์กราชัน” ณ พระตำหนักจักรีบังกง จังหวัดปทุมธานี เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

Representing His Majesty the King, Her Royal Highness Princess Chulabhorn granted an audience to Mrs. Jirawan Boonperm; Permanent Secretary of the Ministry of Information and Communication Technology, Mr. Viboonthad Sudhantanakit; Director General of the National Statistical Office, together with executives, to report on the “Conducting the 2010 Population and Housing Census: 100th Anniversary of the Thai Population Census for His Majesty The King” On 26th November 2010 at Chakri Bongkot Villa, Pathum Thani

บุคคลสำคัญของประเทศไทยกับงานสถิติ

Statistics and the Past Eminent Persons of the Country

“จงใช้สถิติเพื่อส่องความจริง ยิ่งกว่าคำคารม”

ดัดแปลงจากถ้อยคำของ แอนดรูว์ แลง
เขาใช้สถิติเหมือนกับคนเมาใช้เสาไฟฟ้า คือ เป็นที่ค้ำจุนยิ่งกว่าเป็นที่ส่องสว่าง

พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์
(อดีตรองนายกรัฐมนตรี และ ประธานคณะกรรมการสถิติแห่งชาติ)
(คำขวัญแต่งงานวันสถาปนา สำนักงานสถิติแห่งชาติ วันจันทร์ที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๖)

“Using Statistics to Shine the Truth is Better than any Number of Words”

Adapted from Andrew Lang’s Statement
He uses statistics like a drunk uses a electricity post on which to support him
rather than to shine the way

Major General H.R.H Prince Naradhip Bongsprabandh
(Former Deputy Prime Minister and Chairperson of the National Statistical Committee)
(A statement on the founding ceremony of the National Statistical Office
on Monday, 30th September 1963)

“หลักฐานของสิ่งต่างๆ ที่เก็บไว้เป็นตัวเลข หรือสถิติ ย่อมเป็นสิ่งที่มีความค่าอย่างมหาศาล ต่อการปฏิบัติงานและการพัฒนาชาติบ้านเมือง ทั้งในด้านการวางแผนทำโครงการ และการพยากรณ์ความต้องการในด้านเศรษฐกิจต่าง ๆ เป็นต้นว่าการพยากรณ์ความต้องการสินค้าในท้องตลาด การพยากรณ์ความขึ้นลงของกระแสเงินตรา ตลอดจนในการพยากรณ์ถึงปริมาณของผลเมืองที่จะมีมาในอนาคต เหล่านี้เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ **งานด้านสถิติจึงมีความสำคัญเป็นอันมาก”**

จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
(อดีตนายกรัฐมนตรี)

(คำขวัญแต่งงานวันสถาปนา สำนักงานสถิติแห่งชาติ วันจันทร์ที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๖)

“Evidences of various things which have been kept in the form of figures or statistics were of great value for implementing any work in development of the country. In planning and forecasting needs of the economy, such as forecasting demands for products in the market, forecasting movement of the currency, including quantity forecasting of the number of population, for example, with this, **statistical work is so important”.**

Field Marshal Sarit Thanarat
(Former Prime Minister)

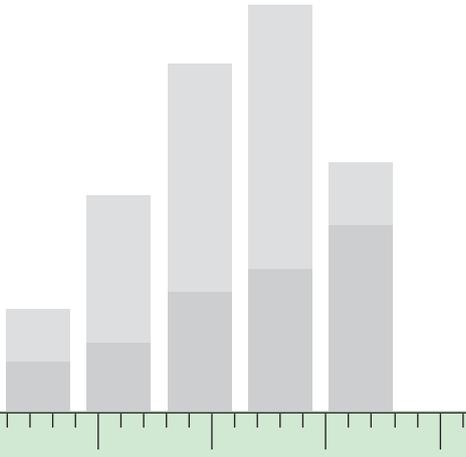
(Statement on the founding ceremony of the National Statistical Office on Monday, 30th September 1963)

กลอน ๕๒ ปี สำนักงานสถิติแห่งชาติ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ตั้ง “กรมสถิติพยากรณ์” ในกระทรวงฯ
กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ทรงตำแหน่ง
วัฒนาสถาพรสู่ปัจจุบัน
ภารกิจมีสามด้านเน้นหลักใหญ่
เป็นสากลครบทุกชิ้นงาน
“บริการ” ข้อมูลสถิติ
คุณภาพมีพร้อมเพื่อตัดสินใจ
สองพันห้าร้อยห้าสิบ ปี พ.ศ.
ความเปลี่ยนแปลงกำเนิดเกิดมากมาย
พ ร บ. สถิติแห่งชาติ
พร้อมปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมหลายवार
แผนแม่บทฯ บูรณาการเป็นก้าวใหม่
เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมพัฒนา
“คุณมาติ” มีไมตรีผูกตรึงจิต
เป็นตัวแทน สสช. ขอจัดการ
กรมหมื่นนราธิปฯ ปรับประภาษ
“จงใช้สถิติเพื่อส่องความจริง”
สถิติสานประโยชน์ทุกภาคส่วน
“กำหนดนโยบาย” “วางแผน” แม่นคม
ความร่วมมือจากภาคส่วน “ทั้งภาครัฐ”
“สื่อมวลชน” เสริมส่งคองนิรันดร์
๕๒ ปี ที่รุ่งเรืองและก้าวหน้า
ร่วมมือร่วมใจร่วมก้าว

๖ เมตตาชาวไทยอย่างใหญ่หลวง
ด้วยทรงห่วงข้อมูลชาติล้วนสำคัญ
องค์เอกแห่งอธิบดีทวิสรรค
ส ส ช. ย่อนั้นนามสำนักงาน
“ผลิตข้อมูล” จนได้มาตรฐาน
ความต้องการผู้ใช้คือหัวใจ
“บริหารระบบ” อภิเลิศโปร่งใส
งานน้อยใหญ่ใช้วางแผนนโยบาย
สำคัญต่อสถิติมากเหลือหลาย
เพื่อกระจายความคล่องตัวแลจัดการ
ได้ประกาศกำหนดใช้บริหาร
ดำเนินงานคล่องครบหลักวิชา
หวังเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดหนา
สถิติเสริมก้าวหน้าทุกหน่วยงาน
สมานมิตรถึงพื้นที่มุ่งประสาน
เก็บข้อมูลรอบด้านสมบูรณ์จริง
ปราชญ์ต่างชาติ “แอนดรูว์ แลง” แปลงบางสิ่ง
ให้มาก “ยิ่งกว่าคำ” คำ “คารม”
สำคัญล้วนส่งผลเหมาะสม
“ติดตามผล” อุดมเอกอนันต์
“เอกชน” มิขัดปิดเหิน
“ประชาชน” ทั่วกันขอขอบคุณ
เพราะบรรดา “น้องพี่” พลีเกื้อหนุน
ตลอดยุคชัยขับเคลื่อน ส ส ช.

ธนวรรณ พรหมมา
ผู้ประพันธ์

ภาคที่ ๒

Part 2

เติบโตอย่างมั่นคง...

สู่การเป็นศูนย์กลางข้อมูลสถิติ

Growing with Stability towards Becoming
the National Center of Statistical Data

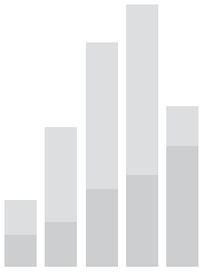

ป้ายสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๖

Signboard of the National Statistical Office in 1963

ก่อนจะมาเป็นสำนักงานสถิติแห่งชาติ

Before Becoming the National Statistical Office

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งว่า “การสำแดงสถิติของบ้านเมือง โดยวิธีรวบรวมหัวข้อแห่งบรรดาทะเบียนและรายงานของกระทรวง ทบวงการ ขึ้นเป็นพยากรณ์สำหรับทั่วไปนั้น บัดนี้ถึงเวลาแล้วที่ควรจัดขึ้น จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เรียกผู้ชำนาญการสถิติพยากรณ์ (General Statistics) จากประเทศไอยคุปต์^๑ เข้ามาเริ่มการ แลแนะนำเจ้าหน้าที่ในกระทรวง ทบวงการ ในแบบระเบียบที่ควรปฏิบัติ บัดนี้ ผู้ชำนาญการได้เข้ารับหน้าที่เริ่มทำการแล้ว” จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ให้ตั้ง “กรมสถิติพยากรณ์” มีหน้าที่กระทำการดังกล่าวมาแล้วนี้ ขึ้นในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ ประกาศพระบรมราชโองการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๓๑ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๗ (ปลายปี เพราะ ๑ เมษายน เป็นต้นปี) โดยมีพระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ทรงดำรงตำแหน่งอธิบดี ทำหน้าที่รวบรวมหัวข้อทะเบียนและรายงานของกระทรวง ทบวงการ เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ และพยากรณ์ ภาวะการณ์ล่วงหน้า โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศเป็นที่ปรึกษา

King Vajiravudh had mentioned that “It is time to compile statistics by collecting registration items and reports from Ministries and Departments for general forecasting. In this regard, His Majesty the King requested an expert in statistical forecasting from Egypt to begin statistical work and coach all officers concerned”. Soon after, His Majesty the King established the “Department of Statistical Forecasting” under the Royal Treasury Ministry on 1st April 1915. This Royal Command was declared in the Government Gazette, vol. 31 dated 14th March 1914, Prince Pitthayalongkorn was appointed as the Director General. The Department of Statistical Forecasting was in charge of collecting registration items and reports for analysis and advanced forecasting under supervision of an international expert.

^๑ ไอยคุปต์ เป็นคำศัพท์ที่คนไทยใช้เรียกอียิปต์สมัยโบราณ

ประกาศตั้งกรมสถิติพยากรณ์

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งว่า การสำแดงสถิติ
ของบ้านเมือง โดยวิธีรวบรวมหัวข้อแห่งบรรดาทะเบียน แตรายงาน ของ
กระทรวงทบวงการ ขึ้นเป็นพยากรณ์สำหรับประโยชน์ทั่วไปนั้น บัดนี้ถึงเวลา
แล้วที่ควรจัดขึ้น จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เรียกผู้ชำนาญการ
สถิติพยากรณ์ (General Statistics) จากประเทศไชยคุปต์เข้ามาเริ่ม
การ แด่นะผู้นำเจ้าหน้าที่ในกระทรวงทบวงการ ในแบบระเบียบที่ควร
ปฏิบัติ บัดนี้ผู้ชำนาญได้เข้ารับหน้าที่เริ่มทำการแล้ว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง กรมสถิติพยากรณ์ มีหน้าที่
กระทำกิจดังที่กล่าวมาแล้วนี้ ขึ้นในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ตั้งแต่
วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๑ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

เป็นวันที่ ๑๕๘๒ ใน รัชกาลปัตยุมันนี้

ประกาศแก้ไขพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัว

ข้าราชการพลเรือน

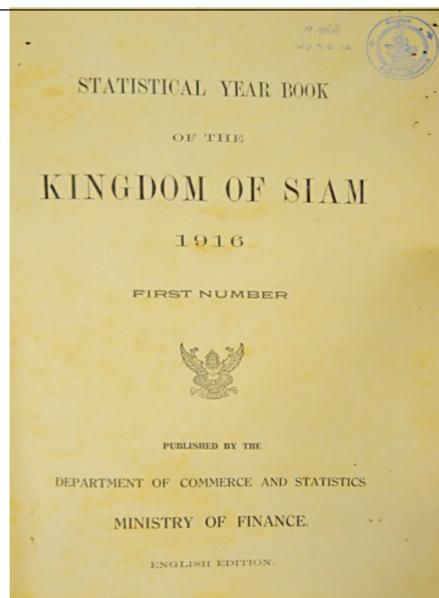
มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งว่า ตามความใน
พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัว ข้าราชการพลเรือน ซึ่งได้ตราไว้ เมื่อ

ประกาศตั้งกรมสถิติพยากรณ์ ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๓๑ หน้า ๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๗

Declaration of Establishment of the Department of Statistical Forecasting in the Government Gazette
vol. 31 page 558 on 14th March 1914

เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๕๘ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริเห็นสมควรขยายขอบเขตหน้าที่การปฏิบัติงานของกรมสถิติพยากรณ์ไปทางด้านพาณิชย์ด้วย ดังปรากฏตามพระบรมราชโองการ ในประกาศเพิ่มนามกรมสถิติพยากรณ์ว่า “การบำรุงรักษาการค้าขายของบ้านเมืองซึ่งได้เคยมีพระราชปรารภมาแต่เดิมว่า จะจัดให้มีเจ้าหน้าที่สำหรับดูแลรับผิดชอบให้การได้ดำเนินไปโดยสะดวก จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรมสถิติพยากรณ์ขึ้นในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ดังได้ประกาศมาตั้งแต่วันที่ ๑๑ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เพื่อจะได้เก็บรวบรวมความรู้ต่างๆ ที่จะมาประกอบความดำริต่อไป บัดนี้ทรงดำริเห็นว่า ทางกรมในกรมสถิติพยากรณ์ได้ลงมือทำการมานานแล้ว สมควรที่จะเพิ่มการพาณิชย์ได้อีกส่วนหนึ่ง จะได้วางรูปการที่จะดูแลการค้าขายด้วย” ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๓๒ ลงวันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๘ ซึ่งได้โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อเป็น “กรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์” ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๘ แต่ยังคงสังกัดอยู่ในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ โดยมีการขยายงานเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติสาขาต่าง ๆ และได้จัดพิมพ์หนังสือรายงานสถิติประจำปี พ.ศ. ๒๔๕๙ (Statistical Yearbook) ออกเผยแพร่เป็นเล่มแรกของประเทศไทย ซึ่งจัดพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ

เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๓ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง “สภาเผยแพร่พาณิชย์” ขึ้น และได้ยกฐานะกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ ขึ้นเป็น “กระทรวงพาณิชย์” อยู่ภายใต้สภาเผยแพร่พาณิชย์ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๓ งานสถิติที่สังกัดอยู่ในกระทรวงพาณิชย์นี้ มีฐานะเป็นกรม และมีชื่อว่า “กรมสถิติพยากรณ์สาธารณะ”

หนังสือรายงานสถิติประจำปี พ.ศ. ๒๔๕๙ (เล่มแรก)
The 1916 Statistical Yearbook (first edition)

In September 1915, King Vajiravudh (Rama VI) expanded the Statistical Forecasting Department's duties to look after of commercial work as well, this Royal Command in expansion of the department was declared in the Government Gazette, vol. 32 dated 5th September 1915, with the new name; Department of Commercial and Statistical Forecasting, under the same Ministry of “The Royal Treasury”. With this expanded duty, the Department of Commercial and Statistical Forecasting extended data collection and published the first Statistical Yearbook in the English version.

In August 1920, King Vajiravudh (Rama VI) established the “Commercial Dissemination Council” and upgraded the Department of Commercial and Statistical Forecasting to the Ministry of Commerce” under the “Commercial Dissemination Council” on 20th August 1920. Statistical work under this Ministry of Commerce was renamed as the “Department of General Statistics”.

ต่อมาวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ ได้มีประกาศพระบรมราชโองการ โอนกรมสถิติพยากรณ์ สาธารณะ มาสังกัด “กรมบัญชาการ” กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ซึ่งมีข้อความในประกาศพระบรมราชโองการตอนหนึ่งว่า “บัดนี้ ทรงพระราชดำริเห็นว่าเมื่อการจัดการพาณิชย์ได้เผยแพร่ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ส่วนราชการสถิติพยากรณ์สาธารณะ (General Statistics) นั้น ส่วนมากย่อมเกี่ยวข้องด้วยการเงิน สมควรที่ยกการนี้ไปไว้ในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกกรมสถิติพยากรณ์ สาธารณะ (General Statistics) จากกระทรวงพาณิชย์มาขึ้นอยู่ในกรมบัญชาการ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ” งานสถิติเรียกว่ากรมสถิติพยากรณ์ สังกัดอยู่ในกรมบัญชาการ มีเจ้ากรมเป็นชาวต่างประเทศชื่อนายทรัสแตรม โดยมีหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ และพิมพ์หนังสือรายงานสถิติประจำปี ออกเผยแพร่

พ.ศ. ๒๔๗๐ เจ้ากรมซึ่งเป็นชาวต่างประเทศ ได้เดินทางกลับประเทศ หม่อมเจ้าอิทธิพรพงศ์ เกษมศรี ทรงเข้ารับหน้าที่รักษาการแทนเจ้ากรมเดิม และเมื่อทรงได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งปลัดกรม ในเดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ ได้มีการโอนกรมสถิติพยากรณ์

On 28th July 1921, the Royal Command transferred the “Department of General Statistics” to be attached to the “Command Department” of the Ministry of Royal Treasury. The Royal Command stated that “Currently the implementation of commerce had expanded and the General Statistics administration mostly concerned financial issues, it is appropriate that it be moved out of the Ministry of Commerce to the Command Department, Ministry of Royal Treasury with the new name to be the “Department of Statistical Forecasting”. The Head of the Department was the foreigner “Mr. Thrustame”. The duties of the Department were to collect data from various offices and to publish and disseminate the annual statistical report.

In 1927, Mr. Thrustame returned back to his home country, His Serene Highness Adhipornpong Kasemsri took his place. Upon becoming appointed as the Permanent Secretary of the department in May 1933, His Serene

ศาลาลูกขุนในพระบรมมหาราชวัง
Luk Khun Hall in the Grand Palace

ไปสังกัดอยู่กับกรมพาณิชย์ กระทรวงเศรษฐกิจ และลดฐานะเป็น “กองสถิติพยากรณ์” ตามพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการในกระทรวงเศรษฐกิจ พ.ศ. ๒๔๗๖ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ กองสถิติพยากรณ์ มีหม่อมเจ้าอิทธิพงศ์ เกษมศรี ทรงดำรงตำแหน่งหัวหน้ากอง และได้โอนไปเป็น “กองประมวลสถิติพยากรณ์” สังกัดกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

พ.ศ. ๒๔๗๘ กองประมวลสถิติพยากรณ์ มีสำนักงานตั้งอยู่ที่ศาลาลูกขุนในพระบรมมหาราชวัง โดยมีหม่อมเจ้าอิทธิพงศ์ เกษมศรี ทรงดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองเช่นเดิม ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลาง สำหรับการให้บริการข้อมูลสถิติ

พ.ศ. ๒๔๗๙ ได้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยการสถิติ ออกใช้ในประเทศไทยเป็นครั้งแรก เรียกว่า “พระราชบัญญัติการสถิติพยากรณ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙” ซึ่งได้กำหนดหน้าที่ในการบริหารราชการสถิติของประเทศ และหน้าที่ของประชาชนที่พึงปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ฉบับนี้ ส่วนหน่วยงานสถิตียังเรียกว่า “กองประมวลสถิติพยากรณ์”

Highness Adhipornpong downgraded the Department of Statistical Forecasting to the “Statistical Forecasting Division”, under the Commercial Department, Ministry of Economics, according to the Government Gazette on 23rd May 1933. The Statistical Forecasting Division was headed by His Serene Highness Adhipornpong and the division was transferred to be attached to the “Secretariat of the Cabinet”, with the name “Division of Statistical Forecasting Compilation”

In 1935, the Division of Statistical Forecasting Compilation was located in the Royal Palace with His Serene Highness Adhipornpong Kasemsri as the Director. The Division of Statistical Forecasting Compilation, as a central unit, was responsible for statistical data service.

In 1936, the first Act concerning statistics was issued and was called the 1936 Statistical Forecasting Act. This Act identified duties for the statistical administration of the country and duties of the people to follow the Act, however, the statistical unit was still called the “Statistical Forecasting Compilation Division”

หม่อมเจ้าอิทธิพรพงศ์ เกษมศรี
His Serene Highness
Adhipornpong Kasemsri

เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๕ ได้โอนกองประมวลสถิติพยากรณ์ไปสังกัดกรมการสนเทศ กระทรวงพาณิชย์ และในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๖ ได้โอนกองประมวลสถิติพยากรณ์ กลับมาสังกัดกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี

พ.ศ. ๒๔๙๓ ได้มีการจัดตั้งสภาเศรษฐกิจแห่งชาติขึ้น และตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๔๙๓ บัญญัติว่า **“บรรดาอำนาจและหน้าที่ที่เกี่ยวกับราชการประมวลสถิติพยากรณ์ ซึ่งกองประมวลสถิติพยากรณ์ กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี มีอยู่นั้น ให้โอนไปเป็นอำนาจหน้าที่ของสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ”** ขณะนั้น

เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการในสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๔๙๓ ออกมาใหม่ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ ให้มีการจัดตั้ง **“สำนักงานสถิติกลาง”** ขึ้นในสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ มีหม่อมเจ้าอิทธิพรพงศ์ เกษมศรี เป็นผู้อำนวยการสำนักงานสถิติกลางคนแรก แบ่งส่วนราชการออกเป็น ๓ กอง คือ กองบริหารการสถิติ กองส่งเสริมประสานสถิติ และกองสำมะโนและสถิติเดินสะพัด

พ.ศ. ๒๔๙๔ สำนักงานสถิติกลาง ได้นำเครื่องจักรกลมาใช้ในการประมวลผลข้อมูลสถิติงานสำมะโนเกษตร

In May 1942, the “Statistical Forecasting Compilation Division” was transferred to the “Department of Commercial Intelligence, Ministry of Commerce,” and in May 1943, the “Statistical Forecasting Compilation Division” was moved to the “Secretariat of the Cabinet”, Office of the Prime Minister.

In 1950, the National Economic Council was established and according to item 4 of the 1950 National Economic Council Act, stated that **“All authorities and duties concerning statistical forecasting compilation and administration of the Statistical Forecasting Compilation Division that was attached to the “Secretariat of the Cabinet”, Office of the Prime Minister would now be moved to the National Economic Council.**

In December 1950, the 1950 Royal Decree on administration of the National Economic Council, as stated in the Government Gazette on 26th December 1950, set up the **“Central Statistical Office”** at the “National Economic Council”. The Central Statistical Office was headed by His Serene Highness Adhipornpong Kasemsri and the Office’s structure was divided into 3 divisions namely, Statistical Administration Division, Statistical Supporting and Coordinating Division and the Census and Current Statistics Division.

In 1951, the Central Statistical Office began using machines for data processing of Agricultural Census data.

พ.ศ. ๒๔๙๕ มีการประกาศใช้ “พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๔๙๕” ซึ่งเป็นการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสถิติครั้งที่ ๑ เป็นพระราชบัญญัติฉบับที่ ๒ และวันที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๒ รัฐบาลได้ยกเลิกสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ และจัดตั้งสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ขึ้นแทนในสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานสถิติกลางจึงได้สังกัดในสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๐๓ สำนักงานสถิติกลางได้จัดทำสำมะโนประชากร พ.ศ. ๒๕๐๓ (เป็นสำมะโนประชากรครั้งที่ ๖ ของประเทศไทย และเป็นสำมะโนประชากรครั้งแรกของสำนักงานสถิติกลาง) และโครงการสำรวจการใช้จ่ายของครอบครัว

เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ สำนักงานสถิติกลาง ได้แยกส่วนราชการออกจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ และได้ยกฐานะเป็น “สำนักงานสถิติแห่งชาติ” มีฐานะเป็นกรม สังกัดอยู่ในสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการสำนักนายกรัฐมนตรี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๖ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๘๐ ตอนที่ ๕๐ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ โดยมีนายบัณฑิต กั้นตະบุตร เป็นเลขาธิการสถิติแห่งชาติคนแรก โดยมีที่ตั้งสำนักงานอยู่ที่ถนนหลานหลวง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย (ใกล้ตลาดนางเลิ้ง)

พ.ศ. ๒๕๐๖ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้เปลี่ยนระบบการประมวลผลสถิติจากเครื่องจักรกลประเภท Unit Record มาเป็นระบบเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งเครื่องคอมพิวเตอร์ IBM ๑๔๐๑ เป็นคอมพิวเตอร์เครื่องแรกของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และเป็นเครื่องที่สองของประเทศไทย โดยนำมาใช้ประมวลผลสถิติสำมะโนการเกษตร พ.ศ. ๒๕๐๖ นับเป็นครั้งแรกที่ประเทศไทยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำการประมวลผลสถิติ

In 1952 the Statistical Act was issued and soon after amended from the 1st Act to be the 2nd Act. On 6th September 1959, the “National Economic Council” was abolished and the establishment the “Office of National Economic Development” in Office of the Prime Minister. The Central Statistical Office was attached to the “Office of National Economic Development”.

In 1960, the Central Statistical Office conducted the 1960 Population Census, which was the 6th round of the Thai census but the 1st time undertaken by the Central Statistical Office. The 1st survey on family expenditure was also conducted at the same time.

In May 1963, the Central Statistical Office was separated from the Office of the National Economic Development, and was upgraded to be the “National Statistical Office” with equivalent status as a “department” attached to the Office of the Prime Minister on 23rd May 1963, according to the Office of the Prime Ministerial regulation (2nd edition) 1963, and announced in the Government Gazette vol. 80 section 50 dated 22nd May 1963. The National Statistical Office was headed by the first Secretary General; Mr. Bundhit Kantabutra, the office was located at Larn Luang Rd., Pom Prap Sattru Phai District (near Ta Lad Nang Loeng).

In 1963, The National Statistical Office changed its data processing system from Unit Record to a full computer system; IBM 1401, which was the first computer of the National Statistical Office and the second one in Thailand. This system was used for processing data of the 1963 Agricultural Census, which was the first time a computer was used for data processing in Thailand.

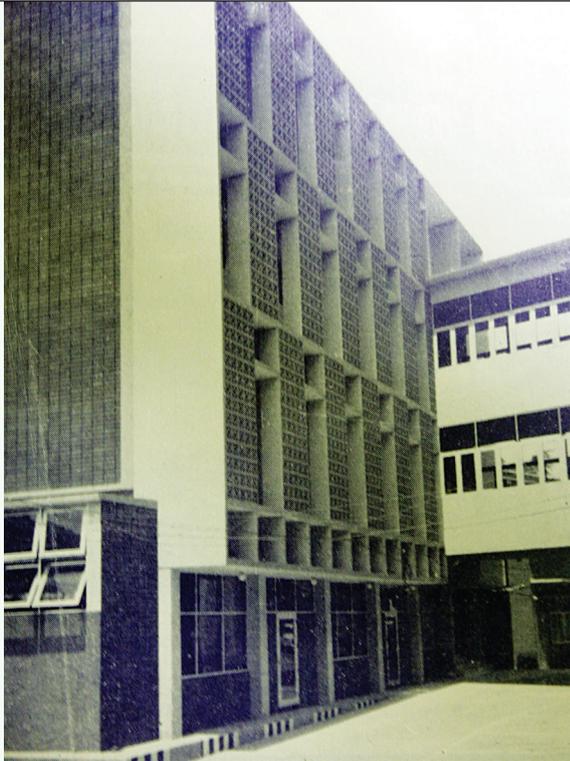

พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิปพงศ์ประพันธ์ รองนายกรัฐมนตรี ทรงเปิดผ้าคลุมป้าย สำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๖ โดยมี นายbundhit กันตะบุตร เลขาธิการสถิติแห่งชาติคนแรก เฝ้ารับเสด็จ

General H.R.H Prince Naradhip Bongsprabandh; Deputy Prime Minister, Presided over an Event to open the National Statistical Office's Signboard in 1963; the First Secretary General of the National Statistical Office; Mr. Bundhit Kantabutra is seen welcoming him.

เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แทนพระราชบัญญัติ ๒๔๙๕ โดยได้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติสถิติเป็นบางมาตรา เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานสถิติ และได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานสถิติของประเทศอย่างสมบูรณ์ และในพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘ นี้ ได้กำหนดให้มีการแต่งตั้ง “คณะกรรมการสถิติแห่งชาติ” ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำ สำนักงานสถิติแห่งชาติในการดำเนินการทางสถิติต่าง ๆ โดยมีผู้บริหารสูงสุดของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นเลขานุการคณะกรรมการ จึงทำให้ตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ถูกเรียกว่า “เลขาธิการสถิติแห่งชาติ”

In August 1965, the 1965 Statistical Act was enacted in place of the 1952 Act. Certain items were amended to be more appropriate and relevant with the working environment. The 1965 Act fully stated the authority and duties concerning implementing statistical work. In addition, in this Act the “National Statistical Committee” was set up to advise the National Statistical Office with the head of the National Statistical Office being the secretary of the committee, with this the highest position of the National Statistical Office was called “Secretary General”.

อาคารสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๖
 Building of the National Statistical Office
 in 1963

พ.ศ. ๒๕๐๙ จัดตั้งสำนักงานเขต ๑๒ เขต และ
 สำนักงานสถิติจังหวัด ๖๙ จังหวัด

พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้มีการตราพระราชกฤษฎีกา
 แบ่งส่วนราชการสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยแบ่งส่วนราชการสำนักงาน
 สถิติแห่งชาติเป็น ๙ กอง มีการกำหนดอำนาจหน้าที่
 ของกองไว้ ได้ลงประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม
 ๑๐๙ ตอนที่ ๙๑ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้มีการปรับปรุงการแบ่ง
 ส่วนราชการสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยกำหนดให้
 สำนักงานสถิติจังหวัดเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค
 ได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๐
 ตอนที่ ๒๐๗ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

In 1966, 12 office zones and 69 provincial
 statistical offices were set up.

In 1992, a Royal Decree on organization
 and administration of the National Statistical
 Office, Office of the Prime Minister, divided
 the National Statistical Office into 9 divisions,
 authority of each division was declared in the
 Government Gazette vol. 109 section 91 dated
 28th August 1992.

In 1993, the organization and administration
 was improved and provincial statistical offices were
 declared as a regional administration, as stated in
 the Government Gazette vol. 110 section 207 dated
 9th December 1993.

อาคารสำนักงานสถิติแห่งชาติ ก่อนย้ายที่ทำการ
 Building of the National Statistical Office
 before its move

พระราชบัญญัติสถิติ

พ.ศ. ๒๕๕๐

จัดทำโดย
สำนักงานสถิติแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้มีการปฏิรูประบบราชการทั่วประเทศ สำนักงานสถิติแห่งชาติ จึงได้ย้ายมาสังกัดในกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๙ ตอนที่ ๑๐๓ ก ลงวันที่ ๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ แทนพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๕๐๘ โดยได้มีการปรับปรุงบางมาตราที่สำคัญๆ เช่น ได้มีการยกเลิก “คณะกรรมการสถิติแห่งชาติ” จึงต้องเปลี่ยนชื่อตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการจาก “เลขาธิการสถิติแห่งชาติ” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ”

พ.ศ. ๒๕๕๓ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ย้ายเข้ามาปฏิบัติงาน ณ อาคารรัฐประศาสนภักดี ฝั่งทิศเหนือ ชั้น ๑ - ๔ และฝั่งทิศใต้ ชั้น ๒ เมื่อวันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และได้ทำพิธีเปิดป้ายสำนักงานสถิติแห่งชาติอย่างเป็นทางการในวันคล้ายวันก่อตั้งสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

In 2002, with the national bureaucratic reform, the National Statistical Office was transferred to be attached to the Ministry of Information and Communication Technology, as announced in the Government Gazette vol. 119 section 103a dated 9th October 2002.

In 2007, the 2007 Statistical Act was enacted to replace the 1965 Act, with certain items amended, i.e. abolishing the “National Statistical Committee”, resulting in changing the highest position from “Secretary General” to “Director General”.

In 2010, the National Statistical Office moved on 4th January 2010 to Ratthaprasasanabhakti Building, the Government Complex on His Majesty the King’s 80th Birthday Anniversary, floor 1 - 4 North zone and 2nd floor of South zone and organized an event to open its Signboard in the new office on the anniversary of its establishment on 23rd May 2011.

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้รับการก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๕ ประกอบด้วย;

หน่วยงานภายใต้การกำกับดูแล

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมอุตุนิยมวิทยา
- (๔) สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หน่วยงานภายใต้กำกับของกระทรวง

- (๑) บมจ. ทีไอที
- (๒) บมจ. กสท โทรคมนาคม
- (๓) บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด
- (๔) สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน)
- (๕) สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)
- (๖) สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

The Ministry of Information and Communication Technology was established on 3rd October 2002, and consists of the following offices;

Administrative Organizations

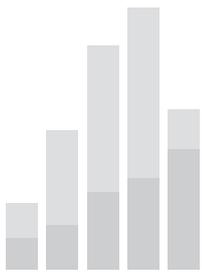
- (1) The Office of the Minister
- (2) The Office of the Permanent Secretary
- (3) The Meteorological Department
- (4) The National Statistical Office

Organizations

- (1) Telephone Organization of Thailand (Public Company Limited)
- (2) The Communications Authority of Thailand (Public Company Limited)
- (3) Thailand Post Company Limited
- (4) Software Industry Promotion Agency (Public Organization)
- (5) Electronic Government Agency (Public Organization)
- (6) Electronic Transactions Development Agency (Public Organization)

จากหลานหลวงสู่แจ้งวัฒนะ

From Larn Luang to Chaeng Watthana

นับจากการก่อตั้งสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๖ สำนักงานสถิติแห่งชาติมีสถานที่ตั้งอยู่บนถนนหลานหลวง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร อยู่ในบริเวณเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกรมวิเทศสหการ ใกล้แหล่งชุมชนที่มีความเจริญอุดมสมบูรณ์ที่ขึ้นชื่อในขณะนั้น คือ ตลาดนางเลิ้ง (ซึ่งเป็นตลาดบกแห่งแรกของประเทศไทย ก่อตั้งมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ เดิมเรียกบ้านสนามควาย ก่อนจะเรียกว่าอีเลิ้ง ตามชื่อตุ่มชนิดหนึ่งของชาวมอญ จนมาเปลี่ยนชื่ออีกครั้งในยุคจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีว่า “นางเลิ้ง”) ที่มีอายุยาวนานกว่า ๑๐๐ ปี

Since an establishment of the National Statistical Office in 1963, the office was located at Larn Luang Rd., Pom Prap Sattru Phai District, Bangkok, in the same district as the Office of National Economic and Social Development Board and Department of Technical and Economic Cooperation. This particular area close to a large community called “Ta Lad Nang Loeng”, (which was the first land market in Thailand, established during the reign of King Rama V. In the earlier period it was called Baan Sanam Khwai, then renamed as E-Loeng according to a name of a large jar in Mon language, and finally renamed during the era of Field Marshal Plaek Phibunsongkhram, to be “**Ta Lad Nang Loeng**”). This community has been in existence for more than 100 years.

ตลาดนางเลิ้งโบราณที่มีของอร่อยให้บรรดานักชิมได้ลิ้มรสกันไม่ว่าจะเป็นไส้กรอกปลาหมก ขนมไทย ก๋วยเตี๋ยวเป็ด ฯลฯ เรียกว่าเป็นแหล่งเสบียงของบรรดาข้าราชการ พนักงาน ในย่านนั้นก็ว่าได้

แต่ทว่าความเจริญก็นำมาสู่ปัญหาต่าง ๆ มากมายทั้งเรื่องของปัญหาการจราจร ความแออัด และการขยายตัวของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งทำให้มีพื้นที่ไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ก็เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ประสบปัญหาดังกล่าว โดยได้พยายามขอใช้ที่ราชพัสดุเพื่อก่อสร้างสำนักงานใหม่ แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ จนกระทั่งรัฐบาลในยุค พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้มอบหมายให้กรมธนารักษ์รับผิดชอบในการจัดหาสถานที่เพื่อรองรับการขยายตัวของหน่วยราชการต่าง ๆ กรมธนารักษ์ จึงได้มีแนวคิดใหม่ โดยการจัดสรรพื้นที่อาคารแทนการจัดสรรที่ดินให้แก่หน่วยงานราชการ และนั่นก็คือที่มาของ **“โครงการศูนย์ราชการกรุงเทพมหานคร ถนนแจ้งวัฒนะ”**

“Ta Lad Nang Loeng” has been famous for Thai desserts, food, and duck noodles, for example and is an outstanding source of varied kinds of food for government and private sector employees surrounding the area.

With continued urbanization and with the location of the National Statistical Office in the center of Bangkok with a lot of traffic congestion, plans were made to re-locate to a new office by requesting government land in the area. This attempt failed and in 2001 the Government assigned the Treasury Department to search for a new area to support an expansion of the government offices. The Treasury Department came up with a plan to providing a large building complex for many Government offices. This master plan became the background of the Project on the **“Bangkok Government Complex, Chaeng Watthana Road”**.

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ (แจ้งวัฒนะ)

The Government Complex on His Majesty the King’s 80th Birthday Anniversary

โครงการศูนย์ราชการกรุงเทพมหานคร ถนนแจ้งวัฒนะ ตั้งอยู่บนเนื้อที่ราชพัสดุเกือบ ๓๐๐ ไร่ บนถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร โดยมี ๒ อาคาร คือ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ และอาคารรัฐประศาสนภักดี สำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีความประสงค์จะเข้ามาใช้พื้นที่ดังกล่าวเป็นที่ปฏิบัติงาน โดยได้ย้ายเข้ามาปฏิบัติงาน ณ อาคารรัฐประศาสนภักดี ฝั่งทิศเหนือ ชั้น ๑ - ๔ และฝั่งทิศใต้ ชั้น ๒ เมื่อวันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และได้ทำพิธีเปิดป้ายสำนักงานสถิติแห่งชาติอย่างเป็นทางการในวันคล้ายวันก่อตั้งสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

The Project on “Bangkok Government Complex, Chaeng Watthana Road” is located on 300 Rai of public property land on Chaeng Watthana Road in Laksi District. There are 2 main buildings; the Ratchaburidirekrit Building and the Ratthaprasasanabhakti Building. The National Statistical Office moved to this location area on 4th January 2010 and organized an event to open up its Signboard on the anniversary of its establishment on 23rd May 2011.

ย้ายที่ทำการเมื่อเกิดวิกฤติ

ในขณะที่ปฏิบัติงานอยู่ที่ศูนย์ราชการ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้มีเหตุการณ์ทำให้สำนักงานสถิติแห่งชาติต้องย้ายที่ทำการเป็นการชั่วคราวหลายครั้ง ได้แก่ เหตุการณ์มหาอุทกภัยครั้งใหญ่เมื่อปลาย พ.ศ. ๒๕๕๔ ทำให้อถนนแจ้งวัฒนะ ซึ่งเป็นถนนสายหลักมุ่งสู่ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา มีน้ำท่วมขังในระดับสูง ทำให้การเดินทางสัญจรไปมาไม่สะดวก สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงได้ย้ายที่ทำการชั่วคราวไปที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยใช้ห้องประชุม ๓๐๑ ตั้งแต่วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน - ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔

และจากสถานการณ์ไม่สงบทางการเมืองเมื่อปลาย พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้มีม็อบมหาประชาชนมาพักที่ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อาคารรัฐประศาสนภักดี สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงย้ายที่ทำการชั่วคราวไปอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน จังหวัดนนทบุรี ระหว่างวันที่ ๒ - ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ต่อมาต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๗ สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงได้ย้ายที่ทำการชั่วคราวอีกครั้งไปอยู่ที่ บริษัท กนกสิน เอ็กซพอร์ต อิมพอร์ต จำกัด ถนนรามอินทรา ก.ม. ๔ กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗ และหมู่บ้านเสรีรายา เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ ๒๐ มกราคม - ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ หลังจากนั้นได้เข้าทำการตามปกติที่ศูนย์ราชการเช่นเดิม

Moving during the Time of Natural Disaster

While operating in its new office at the Government Complex in 2011, natural disaster in the form of a large flood required the National Statistical Office to temporarily move offices. This large flood caused a great obstacle in travel to the Government Complex then the National Statistical Office moved to work at the 301 meeting room of the Office of the Permanent Secretary; Office of the Prime Minister from 14-25 November, 2011.

In the latter part of 2013, political crisis hit Thailand and a large demonstration was held at the Rattaprasasanabhakti Building where the National Statistical Office was located and required that the Office temporarily move to the Office of the Civil Servants Commission; Nonthaburi province from 2 - 9 December 2013. Continue political crisis required another temporary move in early of 2014 to Kanoksin Export Import Co., Ltd. Ram Indra Road, Bangkok during 13 - 17 January 2014 and then again to Moo Baan Seraneeeya Don Mueang District, Bangkok from 20th January - 14th March 2014. After this period, when normalcy finally returned, the Office moved back to the Government Complex.

ตราสัญลักษณ์สำนักงานสถิติแห่งชาติ LOGOs of the National Statistical Office

นับตั้งแต่สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ซึ่งมีฐานะเป็นกรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ใช้ตราสัญลักษณ์ตามต้นสังกัด คือ สำนักนายกรัฐมนตรี โดยได้นำเครื่องหมายราชการแห่งสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นรูปกลม ลายกลางเป็นรูปรัฐธรรมนูญมีประดิษฐานอยู่บนพาน ๒ ชั้น เหนือตั้งมีรูปราชสีห์กับคชสีห์ยืนในท่าแผ่หน้าเข้าหากันอยู่ ๒ ข้างมาใช้ โดยเพิ่มกรอบวงกลมพร้อมชื่อสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้มีการปฏิรูประบบราชการตาม พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ย้ายมาสังกัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จึงได้ปรับเปลี่ยนมาใช้ตราสัญลักษณ์ตามต้นสังกัดเป็นภาพพระพุทธอัคราชและพระขรรค์ หมายถึง พระพุทธเป็นเทพประจำวันพุธ มีกายสีเขียว เปี่ยมด้วยภูมิปัญญา มีความรอบรู้เป็นเลิศ พระหัตถ์ขวาทืออัคราชแสดงถึงความรอบรู้ในวิทยาการต่าง ๆ พระหัตถ์ซ้ายถือพระขรรค์ แสดงถึงความเฉียบคม มีอำนาจพระเศียรเปล่งรัศมี แสดงถึงพระปัญญาญาณ ส่วนกรอบภาพ เป็นลายรูปพระเกศตอนบนของกรอบเป็นการเสริมภาพพระพุทธ ซึ่งแสดงถึงสติปัญญาและความรอบรู้ลายขมวดตอนล่างของกรอบแสดงถึง ศูนย์รวมแห่งความรู้ข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ โดยเพิ่มชื่อสำนักงานสถิติแห่งชาติ

When the National Statistical Office was founded in 1963, as a department under Office of the Prime Minister, it used the same logo as the Office of the Prime Minister with a small adjustment of adding a circle and placing in the name of the National Statistical Office. The logo of the office of the Prime Minister is “The Seal of Rajasiha (Lion) and Gajasiha (Elephant-Headed Lion), the Protectors of the Constitution.

With government reform in 2002, the National Statistical Office was transferred and attached to the Ministry of Information and Communication Technology, this required a change in the logo. This logo is the picture of the Buddha with the details meaning as follows; The Buddha is represented as being knowledgeable and having a greenish complexion. He is holding a scroll in his right hand which represents knowledge of all kinds, a scimitar in his left hand representing power and a radius around his head representing wisdom. A small design on top of circle frame means to help Buddha gain more knowledge and with the bottom representing the center of all information. The name of the National Statistical Office was added into the logo.

สำนักนายกรัฐมนตรี
Office of the Prime Minister

สำนักงานสถิติแห่งชาติ
National Statistical Office

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสาร
Ministry of Information
and Communication Technology

สำนักงานสถิติแห่งชาติ
National Statistical Office

สำนักงานสถิติแห่งชาติ National Statistical Office

ในปี ๒๕๕๒ เป็นช่วงก่อนการทำสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นการทำสำมะโนครบรอบหนึ่งศตวรรษ สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงได้จัดประกวดตราสัญลักษณ์ เพื่อให้เป็นตราสัญลักษณ์ประจำสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในยุคใหม่ และเพื่อให้ตราสัญลักษณ์เป็นเสมือนตัวแทนขององค์กรที่จะสื่อสารออกไปสู่สังคม แสดงถึงความสำคัญของข้อมูลสถิติและสารสนเทศที่มีสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นองค์กรหลักที่รับผิดชอบดูแล โดยตราสัญลักษณ์นี้จะก้าวไปพร้อมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติในฐานะองค์กรหลักที่จะนำทางประเทศด้วยสถิติและสารสนเทศ

ตราสัญลักษณ์ที่สำนักงานสถิติแห่งชาติเลือกและใช้มาจนถึงปัจจุบัน เป็นตราสัญลักษณ์ที่ได้ถ่ายทอดจากหน้าที่ความรับผิดชอบหลักของสำนักงานสถิติแห่งชาติ คือ การเป็นหน่วยงานกลางของรัฐในการดำเนินงานด้านสถิติและสารสนเทศ เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ โดยสื่อออกมาในภาพสัญลักษณ์ที่มีลักษณะเป็นรูปกราฟบนแกนตั้งและแกนนอน ประกอบกับภาพพระพุทธรูป และตัวอักษรสำนักงานสถิติแห่งชาติที่มีความหมาย ดังนี้

In 2009, just before the 2010 Population and Housing Census was conducted, marking the 100th anniversary of the National Statistical Office, a new Logo Contest was held to represent the Offices' goal of advocating society to see the importance of statistical data.

This winning logo of the National Statistical Office has been in use up to the present time, representing duties and responsibilities of the National Statistical Office as the central agency producing statistical data and information to be used for the country's development. The logo consists of a graph with an x and y axis, a picture of the Buddha and the name of the office, the meaning is as follows;

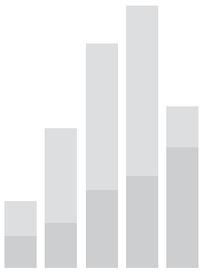

- **เส้นแกนตั้ง (Y) แกนนอน (X) :** สื่อถึง เส้นกราฟทางสถิติ และเป้าหมายของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่ชัดเจนและมีมาตรฐาน
- **เส้นโค้ง ๓ เส้น (เส้นสีเขียว ๒ เส้น เส้นสีฟ้า ๑ เส้น)**
เส้นโค้งสีเขียว ๒ เส้น : สื่อถึง ยุทธศาสตร์และพันธกิจของสำนักงานสถิติแห่งชาติที่มุ่งเน้นในการพัฒนาสถิติและสารสนเทศ เพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ
เส้นโค้งสีฟ้า ๑ เส้น : สื่อถึง ความถูกต้อง น่าเชื่อถือ ของสถิติและสารสนเทศที่จัดทำ
- **เส้นกราฟชี้ขึ้นเป็นรูปตัว N**
นัยยะที่ ๑ : สื่อถึง ความก้าวหน้าของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และเสมือนเป็นเข็มทิศที่นำทางประเทศ โดยมีสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักที่จัดทำสถิติและสารสนเทศเพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศ
นัยยะที่ ๒ : สื่อถึง อักษรตัว N ที่แสดงถึงความเป็นองค์กรแห่งชาติ และเป็นกลไกในการผลักดันการพัฒนาประเทศด้วยสถิติและสารสนเทศ
- **พระพุทธรูป :** สื่อถึง กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

- **Vertical line (Y axis) Horizontal line (X axis) :** refers to a statistical graph and clear targets and standards of the National Statistical Office.
- **3 Curved Lines (2 in green and 1 in blue)**
2 green curved lines : refer to strategies and missions of the National Statistical Office, focusing on development of statistics and information for the benefit of the population and country.
1 blue curved line : refers to accuracy and reliable statistics and information that are produced.
- **Graph points up as the letter “N”**
Meaning 1 : refers to the progress of the National Statistical Office as a guidance of the country with the National Statistical Office being the central office in producing data and information for the country’s development.
Meaning 2 : refers to letter “N”, which means national organization and mechanism in pushing the country’s development with statistics and information.
- **Phra Buddha :** refers to the Ministry of Information and Communication Technology, where the National Statistical Office is attached.

กฎหมายเกี่ยวกับสถิติของประเทศไทย

Statistical Acts of Thailand

นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง “กรมสถิติพยากรณ์” ขึ้นในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๘ ประเทศไทยได้มีการตราพระราชบัญญัติเกี่ยวกับสถิติออกมาใช้ และได้มีการปรับปรุงหลายครั้งเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่าง ๆ และเพื่อเป็นการกำหนดบทบาท หน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านสถิติของประเทศ โดยมีการประกาศใช้มาแล้วจำนวน ๔ ครั้ง ดังนี้

Beginning when King Vajiravudh established the “Department of Statistical Forecasting” under the Ministry of the Royal Treasury on 1st April 1915, Thailand began enacting Statistical Acts with several amendments to suit changing conditions and to more clearly identify roles and duties in implementing statistical work of the country. In total, there 4 issuances were enacted as follows;

“พระราชบัญญัติการสถิติพยากรณ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙” เป็นพระราชบัญญัติว่าด้วยการสถิติฉบับแรกของประเทศไทย เจตนารมณ์ในการตรากฎหมายฉบับนี้ คือ “เพื่อจัดวางระเบียบวิธีการสถิติพยากรณ์ของประเทศขึ้นไว้” มีมาตราที่สำคัญ ๆ ได้แก่ มาตรา ๕ ได้บัญญัติให้ “กองประมวลสถิติพยากรณ์” (สำนักงานสถิติแห่งชาติ ในขณะนั้น) มีอำนาจหน้าที่ ดำเนินการในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดทำสถิติ การบริหารราชการสถิติของประเทศ การให้บริการข้อมูล สำหรับการแต่งตั้ง “พนักงานเจ้าหน้าที่” และออกกฎต่าง ๆ ให้อยู่ในอำนาจของนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีหน้าที่รักษาการ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ของประชาชนที่ต้องให้ข้อมูล บทกำหนดโทษทางอาญา ในกรณีที่ไม่ให้ข้อมูล รวมทั้งกำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้เกี่ยวข้องในการรักษาความลับของข้อมูลเฉพาะรายที่ได้มาจากการดำเนินการทางสถิติ และบทกำหนดโทษทางอาญาในกรณีที่เปิดเผยข้อมูลไว้ด้วย

“The 1936 Statistical Forecasting Act” was the first Statistical Act of Thailand. The objective of this Act was to align statistical forecasting of the country with major statutes, such as statute 5, stating that the “Statistical Forecasting Compilation Division” (the National statistical Office at this time) had the authority in compiling statistics and implementing statistical administration of the country and providing statistical service. The appointment of “officers” and issuing of regulations was under the authority of the Prime Minister who is to maintain the effectiveness of this Act. There were rules expressing the duties of citizens in providing data and punishments for not doing so, including identifying government officers and others concerned for keeping confidentiality of individual data and punishment if such people breach the statements in the Act.

“พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๔๙๕” ยังคงหลักการเดิมเกี่ยวกับการสถิติตาม “พระราชบัญญัติการสถิติพยากรณ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙” โดยเพิ่มเติมการจัดทำสถิติจากระเบียบต่าง ๆ ของหน่วยงานรัฐ การจัดทำสำมะโนและสำรวจ ซึ่งต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา หรือออกเป็นกฎหมาย และประกาศในราชกิจจานุเบกษา การแต่งตั้ง “พนักงานเจ้าหน้าที่” แต่งตั้งโดยประธานสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ และ “พนักงาน” แต่งตั้งโดยผู้อำนวยการสถิติ รวมทั้งได้มีการเปลี่ยนแปลงสถานะของหน่วยงานจาก “กองประมวลผลสถิติพยากรณ์” เป็น “สำนักงานสถิติกลาง” สังกัดสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ (จัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนธันวาคม ๒๔๙๓) และได้มีการกำหนดหน้าที่ในการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ เช่น ให้ “ผู้อำนวยการสถิติ” เป็นผู้บังคับบัญชามีหน้าที่อำนวยความสะดวกกิจการต่าง ๆ ของสำนักงานสถิติกลาง และให้มี “คณะกรรมการสถิติ” ที่แต่งตั้งจากสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ และผู้แทนจากกระทรวงต่างๆ ทำหน้าที่ กำกับการสถิติ เป็นต้น

“พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘” คงหลักการเดิมเกี่ยวกับการสถิติตาม “พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๔๙๕” และได้มีการปรับปรุงในบางมาตรา เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงาน สถิติ หลังจากที่สำนักงานสถิติกลาง ได้แยกส่วนราชการออกจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ และได้ตั้งเป็น “สำนักงานสถิติแห่งชาติ” สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ โดยมีเนื้อหาที่สำคัญ คือ ให้แต่งตั้ง “คณะกรรมการสถิติแห่งชาติ” เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ ในการปฏิบัติงานสถิติแก่สำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยมีผู้บริหารสูงสุดของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นกรรมการ และเลขานุการ จึงเรียกชื่อตำแหน่งของผู้บริหารสูงสุดของสำนักงานสถิติแห่งชาติว่า “เลขาธิการสถิติแห่งชาติ” กำหนดให้สำนักงานสถิติแห่งชาติมีหน้าที่

“The 1952 Statistical Act” continued the same principle of “the 1936 Act” but included additional items on compilation of registration data from government offices. In conducting censuses and surveys, the office needed to issue a Decree and announce this in the Government Gazette. For appointment of “officers” was under the authority of the president of the National Economic Council and “staff” was under the authority of the Director of Statistical Administration. In December of 1950 the “Statistical Forecasting Compilation Division” was restructured to be the “Central Statistical Office”, attached to the “National Economic Council”. The Director of Statistical Administration was to be the head of the office, responsible for directing and controlling activities of the Central Statistical Office, including setting up the “Statistical Committee” consisting of representatives from Line Ministries, appointed by the National Economic Council, to oversee statistical work.

“The 1965 Statistical Act” continued the same content as “the 1952 Act”, with some points adjusted to suit conditions for implementing statistical work at that time. On 23rd May 1963, the Office separated from the National Economic Council and was restructured to be the “National Statistical Office”, attached to the Office of the Prime Minister. The main content of the 1965 Statistical Act was to set up the “National Statistical Committee” to supervise and advise in the implementation of the National Statistical Office activities. The

จัดวางผังรวมสถิติของรัฐ รวมทั้งพิจารณาและให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายเพื่อดำเนินการสถิติ ของหน่วยสถิติต่าง ๆ และในการทำสำมะโนและการสำรวจทางสถิติ ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา ในพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘ นี้ ได้กำหนดให้ เลขาธิการสถิติแห่งชาติ มีอำนาจแต่งตั้ง “พนักงาน” และนายกรัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้ง “พนักงานเจ้าหน้าที่” ให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ นี้

“พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐” ได้มีการประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ยกเลิกพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘ เพื่อให้มีความทันสมัย บทบัญญัติสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และเพื่อให้การดำเนินการของสำนักงานสถิติแห่งชาติในฐานะหน่วยงานกลางด้านสถิติมีความชัดเจน คล่องตัว และมีข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน โดยมีเนื้อหาสาระที่สำคัญ คือ กำหนดให้สำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นหน่วยงานกลางของรัฐ ในการดำเนินการเกี่ยวกับสถิติ กำหนดให้มีการจัดทำ “แผนแม่บทเกี่ยวกับการดำเนินงานทางสถิติของรัฐ” และจัดทำมาตรฐานสถิติ เพื่อบริหารจัดการระบบสถิติของประเทศให้เป็นเอกภาพและมีมาตรฐาน นอกจากนี้ได้ยกเลิก “คณะกรรมการสถิติแห่งชาติ” ซึ่งมีเลขาธิการสถิติแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ จึงทำให้มีการเปลี่ยนชื่อตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของสำนักงานสถิติแห่งชาติจาก “เลขาธิการสถิติแห่งชาติ” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ” และกำหนดให้การดำเนินการสำมะโน หรือสำรวจตัวอย่าง ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง (แทนการกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา ตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘) โดยให้ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ ประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับ

head of the National Statistical Office acted as a member of the Committee and secretary to that Committee, and was subsequently titled the “Secretary General”. Other main contents in the Act were that the National Statistical Office was to be responsible for constructing the “Government Statistical Plan” including budget approval for other offices in their statistical work. In conducting censuses and surveys, the National Statistical Office was issued a Decree with the Secretary General authorized to appoint “staff” and the Prime Minister authorized to appoint “officers”.

“The 2007 Statistical Act” was announced in the Government Gazette, vol. 124 dated 12th September 2007; this Act was enacted to update to suit changing conditions of the country and to strengthen the role of the central organization in statistics. The main items of this Act stated that the National Statistics Office shall be the central state agency in charge of technical statistics work, to prepare the “Master Plan for the implementation of the government statistical work”, to prepare statistics standards so as to manage the statistical system to be unique and standardized. One important thing was to abolish the “National Statistical Committee”, which resulted in the renaming of the Head of the National Statistical Office from “Secretary General” to “Director General”. Other main item was that in conducting censuses or surveys, the National Statistical Office

วิธีดำเนินการดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา และระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อประเภทอื่น รวมทั้งให้ผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานสถิติแห่งชาติมีอำนาจแต่งตั้ง “พนักงานเจ้าหน้าที่” เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งเป็นการลดขั้นตอนในการดำเนินการเกิดความคล่องตัว และได้ข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ นี้ คงรักษาหลักการเกี่ยวกับการได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นจริง และการรักษาความลับของข้อมูลเฉพาะบุคคล หรือเฉพาะรายไว้อย่างเคร่งครัด เช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสถิติทุกฉบับ แต่ได้มีการปรับโทษให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

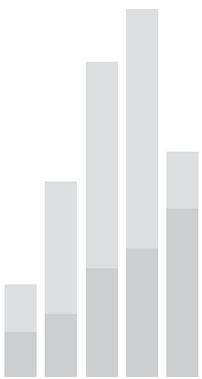
needed to issue Ministry Regulation, instead of a Decree as in the 1965 Act. With this the National Statistical Office declared details of the census in the Government Gazette and in networks related media. This Act also assigned the Director General to appoint “officers” who implement this Act.

In the 2007 Statistical Act, emphasis was placed on obtaining accurate data and strictness of confidential personal data and private firm as in previous Acts, but with adjustments in the level of punishment to suit the current situation.

สำนักงานสถิติแห่งชาติในปัจจุบัน

The National Statistical Office at the Present

วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัฒนธรรมองค์การ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ Vision, Mission and Organizational Culture of the National Statistical Office

วิสัยทัศน์

เป็นศูนย์กลางข้อมูลสถิติและสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจของประเทศ

VISION

As a Center of Statistics and Information for the Country's Decision Making

พันธกิจ

๑. บริหารจัดการสถิติ และสารสนเทศของชาติ ให้เป็นระบบ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ
๒. จัดทำสำมะโนหรือสำรวจตัวอย่าง หรือ อำนวยการ เพื่อให้ได้ฐานข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีสารสนเทศ และอื่น ๆ ของประเทศ
๓. บริการข้อมูล องค์ความรู้ วิชาการด้านสถิติ และสารสนเทศแก่ผู้ใช้บริการทุกภาคส่วน
๔. พัฒนาบุคลากรทางด้านสถิติของประเทศ ให้มีความเป็นมืออาชีพ
๕. ร่วมมือและประสานงานกับต่างประเทศ และองค์กรระหว่างประเทศในงานเกี่ยวกับสถิติ

MISSION

1. To systematically manage and administrate statistics and information to support the country's development and to promote the potential of the country's competitiveness
2. To conduct censuses and sample surveys or to direct so as to obtain the national database on economics, social aspects and technology of the nation.
3. To provide service, knowledge in academic statistics and information to all sectors.
4. To develop professionalism of human resource in statistics.
5. To cooperate and coordinate with international organizations on statistical work.

วัฒนธรรมองค์กร

ยึดหลักวิชา   พร้อมหาสิ่งใหม่
ใส่ใจลูกค้า   ศรัทธาองค์กร
เอื้ออาทรต่อกัน   รักมั่น สสช.

Organizational Culture

Confident in subject matter   Search for new things
Attention to clients   Belief in organization
Care for each other   Love the NSO

โครงสร้างสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็น

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง ซึ่งประกอบด้วย ๒ ศูนย์ ๖ สำนัก

ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย สำนักงานสถิติจังหวัด

พร้อมทั้งกลุ่มขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตรวจสอบภายใน และกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร และเพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ ตามคำสั่งสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่ ๓๘๘/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้แบ่งส่วนราชการเป็นการภายในสำนักงานสถิติแห่งชาติ

Organization of the National Statistical Office

According to the 2008 Ministerial Regulation on the National Statistical Office administration organization, the structure of the office is as follows;

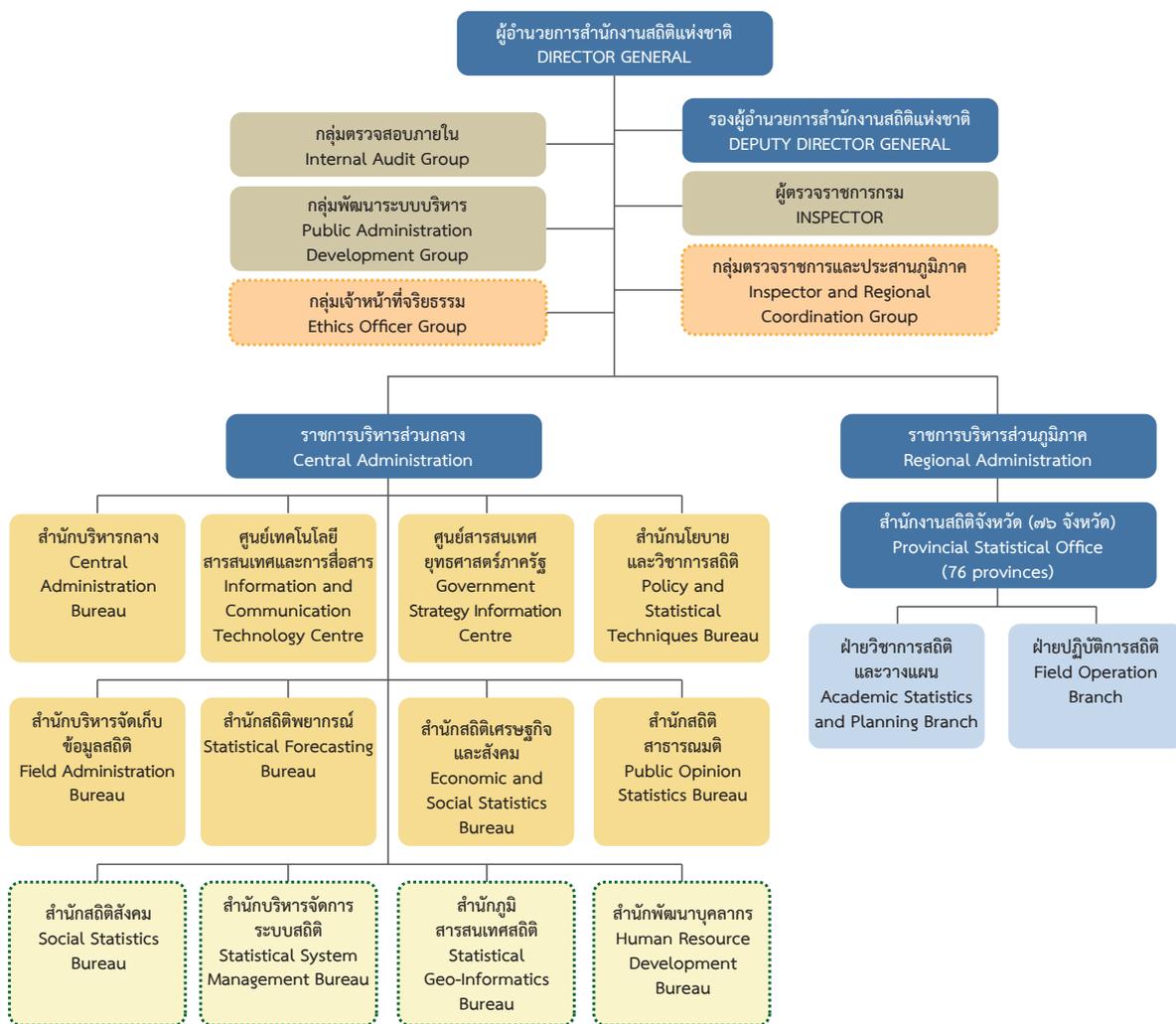
a. Central Administration of 2 centers and 6 bureaus

b. Regional Administration of Provincial Statistical Offices

In addition to this structure, there are 2 groups attaching directly to the Director General, namely Internal Audit Group and Public Administration Development Group. Moreover for more effective administration, the National Statistical Office set up the internal administration, according to the NSO's official document no. 388/2555 dated 19th November 2012

การแบ่งส่วนราชการของสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

Administrative Organization of the National Statistical Office Ministry of Information and Communication Technology

- เส้นทึบ   โครงสร้างตามกฎหมายกระทรวง
Strait line   Structure according to Ministerial regulation
- ..... เส้นประ   โครงสร้างที่จัดตั้งเพิ่มขึ้น เพื่อการบริหารงานภายใน
Dotted line   Structure set up for internal administration

อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐

สำนักงานสถิติแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนี้

มาตรา ๕ ให้สำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นหน่วยงานกลางของรัฐ ในการดำเนินการเกี่ยวกับสถิติตามหลักวิชาการ

มาตรา ๖ สำนักงานสถิติแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับการดำเนินงานทางสถิติของรัฐ

(๒) จัดทำมาตรฐานสถิติเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อให้ความเห็นชอบ

(๓) ส่งเสริมและพัฒนางานสถิติของรัฐและเอกชน

(๔) จัดทำสำมะโนหรือการสำรวจตัวอย่างหรืออำนวยความสะดวกให้มีการสำรวจด้านต่างๆ ของประเทศ

(๕) ประสานงานและหารือร่วมกับหน่วยงานเพื่อจัดทำแผนกำหนดความรับผิดชอบในการดำเนินงานทางสถิติตามแผนแม่บทตาม (๑)

(๖) แนะนำให้คำปรึกษาหรือความช่วยเหลือแก่หน่วยงานเกี่ยวกับการจัดทำแผนงาน และระเบียบวิธีในการจัดเก็บข้อมูล ตลอดจนการประมวลผล และการวิเคราะห์ผลสถิติ

(๗) ประสานกับหน่วยงานในการสร้างเครือข่ายสถิติ เพื่อให้ได้มาซึ่งฐานข้อมูลสถิติที่สำคัญ และเป็นปัจจุบันของประเทศ

Authorities and Duties according to the 2007 Statistical Act

The National Statistics Office shall have authorities and duties assigned by the 2007 Statistical Act; as follows:

Section 5 The National Statistics Office shall be the central state agency in charge of the technical statistics work.

Section 6 The National Statistics Office shall have the following authority and duties:

(1) Preparing the Master Plan for the implementation of the government statistical work.

(2) Preparing statistics standards to present to the cabinet for approval.

(3) Promoting and developing statistical work both for the government and private sector.

(4) Conducting census and sample surveys or directing the surveys on various statistics of the country.

(5) Coordinating and consulting with agencies to prepare plans that define the responsibilities in implementing the statistical work under the Master Plan as mentioned in (1).

(6) Providing recommendations, advice or assistance to agencies regarding the preparation of work plans and methodology for data collection as well as processing and analyzing statistical outcomes.

(7) Coordinating with agencies to create statistical network in order to obtain important and timely statistical database of the country

(๘) ให้บริการสถิติแก่หน่วยงาน องค์กร เอกชน และบุคคลทั่วไป

(๙) เผยแพร่สถิติและจัดให้มีการศึกษาอบรม วิชาความรู้เกี่ยวกับสถิติ

(๑๐) ร่วมมือและประสานงานกับต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศในงานเกี่ยวกับสถิติ

(๑๑) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด และตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

(8) Providing statistical service to the general public.

(9) Disseminating statistics and organizing education and training on statistics.

(10) Cooperating and coordinating with other countries and international organizations regarding statistical work.

(11) Performing other acts as prescribed by the law and as assigned by the cabinet.

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงาน สถิติแห่งชาติ

อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วน ราชการสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตามกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงาน สถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้สำนักงานสถิติ แห่งชาติ มีภารกิจในฐานะเป็นหน่วยงานกลางของรัฐใน การดำเนินการเกี่ยวกับสถิติตามหลักวิชาการ และจัดทำ สถิติเพื่อติดตาม ประเมินผล และสนับสนุนการดำเนินการ ตามนโยบายและแผนงานของรัฐ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยสถิติ และ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๒. จัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับการดำเนินงาน ทางสถิติของรัฐ

Ministerial Regulation on Administrative Organization of the National Statistical Office

Authority and Duty according to Ministerial Regulation on Administrative Organization of the National Statistical Office

Under the 2008 Ministerial Regulation of the Ministry of Information and Communication Technology on Administration Organization of the National Statistical Office stated that the National Statistics Office shall be the central state agency in charge of the technical statistics work and produce statistics for monitoring and evaluation of plans and policies and support government plans and policies implementation, with the following authorizes and duties;

1. To implement the work according the Statistical Act and Other related Acts

2. To prepare the Master Plan for the implementation of the government statistical work.

๓. เสนอแนะนโยบายและแนวทางการจัดทำมาตรฐานทางสถิติเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อให้ความเห็นชอบ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีการใช้มาตรฐานสถิติตามหลักสากล

๔. จัดทำแผนโครงข่ายสารสนเทศของประเทศในการกำหนดกรอบและขอบเขตของข้อมูลของแต่ละหน่วยงานต้องรับผิดชอบ

๕. ผลิตและวิเคราะห์ข้อมูลสถิติพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ในระดับมหภาคด้วยวิธีการจัดทำสำมะโนหรือการสำรวจตัวอย่าง และให้บริการข้อมูลสถิติทุกสาขาของประเทศ

๖. ผลิตและวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในการสนับสนุนนโยบายเร่งด่วนของรัฐและข้อมูลสถิติที่สำคัญที่ไม่มีหน่วยงานใดจัดทำ รวมทั้งประสานและให้คำปรึกษาในการจัดทำข้อมูลสถิติของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

๗. ประสานงานกับองค์การระหว่างประเทศในด้านวิชาการสถิติ

๘. ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

3. To prepare statistical standards to present to the cabinet for approval, including to promote and support other offices of both public and private sectors to utilize international statistical standards

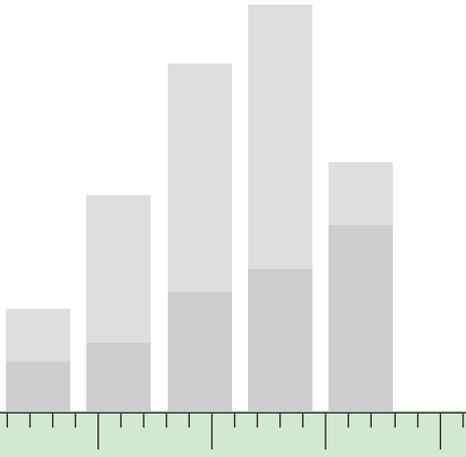
4. To set up the country's information networking in defining statistical sectors for each office to be in charge.

5. To produce and analyze basic statistics of both economic and social aspects at macro level by conducting census or sample surveys and to service of all sectoral statistics of the country

6. To produce and analyze basic statistics of both economic and social aspects to support the Government's urgent policy, and produce other statistics, which are not produced by others, as well as to coordinate and supervise public and private sectors in producing statistics.

7. To coordinate with international organizations in statistical academic

8. To perform other acts as prescribed by the law and as assigned by the cabinet.

ภาคที่ ๓

Part 3

บทบาทหน้าที่... พัฒนางาน พัฒนาคคน สู่ความเป็นเลิศ Roles...Develop the Work, Develop Human Resources towards Excellence

จุดเริ่มต้นราชการสถิติของประเทศไทยได้เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๘ โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง “กรมสถิติพยากรณ์” ขึ้นในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

Statistical administration officially started on 1st April, 1915 by King Vajiravudh (Rama VI), who had graciously established the “**Department of Statistical Forecasting**” under the Ministry of the Royal Treasury.

หากนับวันเวลาดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นทางประวัติศาสตร์ของหน่วยงานสถิติระดับชาติ ก็ถือว่าตลอดระยะเวลา ๑ ศตวรรษที่ผ่านมา นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณที่ล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๖ ได้ก่อกำเนิดหน่วยงาน “คลังสมอง” ในการทำหน้าที่จัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลให้เป็น “สารสนเทศสถิติ” เพื่อใช้ประโยชน์ต่อการบริหารกิจการบ้านเมือง

จากจุดกำเนิดของ กรมสถิติพยากรณ์ ที่ต่อมาได้ขยายขอบเขตหน้าที่ไปเป็น กรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ และเปลี่ยนมาใช้ชื่อ กรมสถิติพยากรณ์ สาธารณะ ก่อนที่จะลดฐานะเป็น กองสถิติพยากรณ์ และได้เปลี่ยนชื่ออีกครั้งเป็น กองประมวลสถิติพยากรณ์ และได้มาใช้ชื่อว่า สำนักงานสถิติกลาง ก่อนที่จะยกฐานะเป็น สำนักงานสถิติแห่งชาติ ให้มีฐานะเป็นกรม สังกัดอยู่ในสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ ซึ่งถือเป็นวันก่อตั้งสำนักงานสถิติแห่งชาติ

If this date is used as the historical establishment, the national statistical office has been in operation for a century. This is regarded as the Royal Kindness of King Rama VI in establishing a “Brain Bank” for collecting and analyzing data into “Statistical information” to benefit the country’s administration.

Beginning as the “Department of Statistical Forecasting”, the office experienced several changes in its structure; some downgrading and others upgrading, and renaming rather often due to transfers to be attached to different ministries and departments according to its status and functions. For example, the office expanded its function and was renamed the “Department of Commerce and Statistical Forecasting” and then renamed again as the “Department of General Statistics”. After that it was downgraded to be the “Statistical Forecasting Division” and renamed once again as the “Statistical Forecasting Compilation Division”. Later it was named the “Central Statistical Office” before being upgraded to departmental status under the office of the Prime Minister as “The National Statistical Office” on 23rd May 1963, which was officially regarded as the office’s foundation date.

และจากการปฏิรูประบบราชการ ใน พ.ศ. ๒๕๔๕ ตาม พรบ. ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ส่งผลให้สำนักงานสถิติแห่งชาติย้ายมาสังกัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปัจจุบันสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้แบ่งส่วนราชการตามกฎหมายกระทรวงออกเป็นราชการบริหารส่วนกลางและภูมิภาค โดยส่วนกลางแบ่งเป็น ๖ สำนัก ๒ ศูนย์ และส่วนภูมิภาคมีสำนักงานสถิติจังหวัด ๗๖ จังหวัด และเพื่อให้การบริหารงานราชการของสำนักงานสถิติแห่งชาติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงได้แบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานสถิติแห่งชาติ ออกเป็น ๑๐ สำนัก ๒ ศูนย์

หากนับตามระยะเวลาจากวันที่ก่อตั้งสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่มีการสถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ จวบจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๘ สำนักงานสถิติแห่งชาติ จะมีอายุครบรอบ ๕๒ ปี และหากนับจากจุดเริ่มต้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๘ แล้ว หน่วยงานแห่งนี้กำลังจะก้าวผ่านอายุ ๑๐๐ ปี ตั้งแต่ในยุคก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้เป็นแหล่งข้อมูลและสารสนเทศสำคัญให้แก่รัฐบาล และหน่วยงานภาครัฐใช้ในการพัฒนาประเทศชาติ และเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ ตลอดจนภาคเอกชน และประชาชนนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานในทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดมรรคผลด้านการอำนวยความสะดวกต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

Finally, due to Government reform in 2002, the National Statistical Office moved and was attached to the Ministry of Information and Communication Technology. Currently, according to Ministerial Regulation, the administrative organization of the National Statistical Office is divided into the Central and Regional administration, consisting of 6 bureaus 2 centers and 76 provincial statistical offices, respectively. However for more effectiveness in administration, the National Statistical Office has set up an internal organization consisting of 10 bureaus and 2 centers in the central office.

Since officially established on 23rd May 1963, the National Statistical Office has completed 52 years in operation, and about to complete 100 years since the start of statistical work in 1915. The National Statistical Office has acted as the major source of statistics and information for the Government and public sectors in evidence-based plans and policies for the country's development. The private sector is able to use statistics and the information provided to support their efforts in increasing the country competitiveness. The public can also use statistics and information to better their daily work and lives.

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ใช้พระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นแนวทางในการบริหารจัดการงานด้านสถิติของประเทศมาเป็นเวลานาน และมีบทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงได้ปรับปรุงพระราชบัญญัติสถิติให้มีความชัดเจนทันสมัย และสามารถสนับสนุนการทำงานด้านสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเป็นที่ยอมรับ โดยพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ คือ

มาตรา ๕ ให้สำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นหน่วยงานกลางของรัฐ ในการดำเนินการเกี่ยวกับสถิติ ตามหลักวิชาการ

มาตรา ๖ อำนาจหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งสรุปสาระสำคัญของหน้าที่ได้ ดังนี้

- ๑) การผลิตข้อมูลสถิติ
- ๒) การบริการข้อมูลสถิติและสารสนเทศ และวิชาการสถิติ
- ๓) การบริหารจัดการระบบสถิติ

Duties and Authorities of the National Statistical Office

The National Statistical Office has used the 1965 Statistical Act as a guide line for statistical development of the country for quite some time. However, it was found that some provisions did not adequately comply with the current situations in terms of economic and social changes. The National Statistical Office therefore decided to amend this Act to be clearer, more updated and more supportive of the National Statistical Office in its operations. The 2007 Statistical Act was announced in the Government Gazette on 12th September 2007, major duties and authorities are as follows;

Section 5 The National Statistics Office shall be the central state agency in charge of all technical statistics work.

Section 6 The National Statistics Office shall have the following authority and duties:

- 1) Conducting census and surveys or directing the surveys on various statistics of the country.
- 2) Providing statistical service and academic statistics to the general public
- 3) Preparing the Master Plan for the implementation of the government statistical work and coordinating and consulting with agencies to prepare plans that define the responsibilities in implementing the statistical work under the Master Plan

Mission...Statistical Data Production

การผลิตข้อมูลสถิติ

การผลิตข้อมูลสถิติ ถือเป็นภารกิจที่สำคัญของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยทำการผลิตสถิติพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ สังคม และสถิติด้านอื่น ๆ ตามสถานการณ์ของประเทศสำหรับใช้ในการจัดทำแผน กำหนดนโยบาย ติดตามประเมินผลงานโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ข้อมูลสถิติที่สำนักงานสถิติแห่งชาติผลิตแบ่งได้เป็น ๓ ลักษณะคือ

สถิติเชิงเศรษฐกิจ ได้แก่ สถิติเกี่ยวกับการเกษตร อุตสาหกรรม ธุรกิจการค้าและธุรกิจบริการ รายได้รายจ่ายของครัวเรือน การก่อสร้าง และการขนส่ง ฯลฯ

สถิติเชิงสังคม ได้แก่ สถิติประชากร แรงงาน การย้ายถิ่นของประชากร การศึกษา สาธารณสุข อนามัย และสวัสดิการ วัฒนธรรม ที่อยู่อาศัยของประชาชน ฯลฯ

สถิติเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้แก่ สถิติการใช้โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และสถานภาพการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ

Statistical Data Production

Statistical Data Production is regarded as a vital mission of the Office, basic statistics as such economic, social and other statistics according to the country's situation are produced and compiled for an input of evidence-based plans and policies including monitoring and evaluation of the economic and social development projects. Statistical data produced by the National Statistical Office are divided into 3 types, as follows;

Economic Statistics, such as agricultural statistics, industrial statistics, business trade and services statistics, household income and expenditures statistics, construction statistics and transportation statistics, etc.

Social Statistics, such as population statistics, labor statistics, population migration statistics, education statistics, health and welfare statistics, cultural statistics and housing statistics, etc.

Information and Communication Technology Statistics, such as statistics on the use of mobile phones, computers, the Internet and e-Commerce statistics, etc.

พนักงานสถิติเขต พนักงานสถิติประจำจังหวัด และข้าราชการของสำนักงานสถิติแห่งชาติ
 ในโอกาสเข้ารับการอบรม โครงการสำมะโนธุรกิจทางการค้าหรือบริการ พ.ศ. ๒๕๐๘
 ถ่ายเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๘

แถวหน้า ข้าราชการสำนักงานสถิติแห่งชาติ...
 แถวหน้าสอง ข้าราชการสำนักงานสถิติแห่งชาติ...
 แถวหน้าสาม ข้าราชการสำนักงานสถิติแห่งชาติ...

ภาพข้าราชการของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เข้ารับการอบรมโครงการสำมะโนธุรกิจทางการค้าหรือบริการ พ.ศ. ๒๕๐๘
 Group photo of the National Statistical Office's officers in the training session on conducting of the 1966 Business Trade and Services Census

นอกจากนี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้จัดทำโครงการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ในเรื่องต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้ให้ความสำคัญ และใช้ประโยชน์ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนมากยิ่งขึ้น จึงได้มีมติ ครม. เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๔ “...ให้สำนักงานสถิติแห่งชาติ จัดเก็บข้อมูลและสถิติ โดยการสำรวจและสอบถามประชาชนเกี่ยวกับนโยบายหลัก ๆ ของรัฐบาล...” และตามมติ ครม. เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๔๕ “ให้สำนักงานสถิติแห่งชาติดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น เนื่องจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ มีสำนักงานสถิติจังหวัดประจำอยู่ทั่วประเทศ และดำเนินการเป็นไปตามหลักวิชาการ...”

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำสถิติที่สำนักงานสถิติแห่งชาติใช้คือ วิธีการสำรวจ คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นอยู่จริงเพื่อให้ได้มาซึ่งสถิติ^{๒/} แบ่งเป็น ๒ วิธีคือ **การสำมะโน และการสำรวจตัวอย่าง**

Moreover, the National Statistical Office has conducted the surveys on population's opinion in various aspects since the Cabinet has given priority in the contribution of statistical data on public opinion surveys, then on 17th June 2001, the cabinet tasked the National Statistical Office that “.....the National Statistical Office should collect data and statistics by conducting surveys on population opinion concerning major Government's policies”. On 3rd December 2002, the Cabinet approved and assigned that “the National Statistical Office should increase its conduct of surveys on public opinion as the National Statistical Office has Provincial Statistical Offices throughout the country and conducts the surveys with standardized statistical techniques.”

The National Statistical Office conducts Censuses and Sample Surveys to obtain data for compiling statistics.^{2/}

๒/ จาก พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. 2550
 2/ from the 2007 Statistical Act

๑) สำมะโน หมายถึง การสำรวจโดยการแจงนับจากทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนั้น ๆ^๒ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากทุกหน่วยที่สนใจ เช่น ประชากร เศรษฐกร ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมการผลิต/ธุรกิจการค้า ซึ่งวิธีการผลิตข้อมูลด้วยวิธีนี้ สามารถนำเสนอข้อมูลในระดับพื้นที่ย่อยได้ และยังใช้เป็นกรอบตัวอย่างสำหรับการเลือกตัวอย่าง โดยปกติการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติด้วยวิธีการสำมะโนจะดำเนินการทุก ๑๐ ปี เพราะเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่ต้องใช้งบประมาณ บุคลากร และเวลาดำเนินงานมาก สำมะโนที่สำนักงานสถิติแห่งชาติจัดทำมี ๓ โครงการ ได้แก่ สำมะโนประชากรและเคหะ สำมะโนการเกษตร สำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม (ในอดีตมีการจัดทำสำมะโนประมงทะเล โดยได้จัดทำครั้งสุดท้ายเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘)

1) A census refers to a survey with complete enumeration of all interesting target units,² for example, population, housing, agriculture and business establishments. Results of the census can be presented at small area levels and can be used as a sampling frame for other related surveys. Normally the census will be conducted every 10 years since it is a large scale complete enumeration and needs to use a lot of resources; budget, personnel and time. The National Statistical Office normally conducts 3 censuses, namely Population and Housing Census, Agricultural Census and Business and Industrial Census (in the past the Marine Fishery Census was also conducted; the last one in 1995).

๒) การสำรวจตัวอย่าง หมายถึง การสำรวจ โดยการแจงนับจากหน่วยที่เกี่ยวกับข้อมูลนั้น ๆ เพียงบางหน่วยที่เลือกเป็นตัวอย่าง^{๒/} โดยการเลือกตัวอย่างจากประชากรที่สนใจ มาเป็นตัวแทนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และประมาณค่าไปสู่ประชากรทั้งหมด ซึ่งการผลิตข้อมูลสถิติด้วยวิธีการสำรวจตัวอย่างไม่สามารถนำเสนอข้อมูลในระดับพื้นที่ย่อยได้ เพราะเป็นข้อมูลที่ได้อาจการประมาณค่า ปัจจุบันสำนักงานสถิติแห่งชาติมีโครงการสำรวจตัวอย่างทั้งสิ้นประมาณ ๖๐ โครงการ โดยดำเนินการหมุนเวียนกันไปด้วยความถี่ของการจัดทำที่แตกต่างกัน เช่น ๑ ปี ๒ ปี ๕ ปี เป็นต้น โครงการสำรวจที่สำคัญของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เช่น สำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำรวจการย้ายถิ่นของประชากร สำรวจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนและสถานประกอบการ สำรวจอนามัยและสวัสดิการ สำรวจยอดขายรายไตรมาส สำรวจธุรกิจทางการค้าและธุรกิจทางการบริการ เป็นต้น นอกจากนี้มีโครงการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องที่สำคัญอีกจำนวนหนึ่ง จึงทำให้สำนักงานสถิติแห่งชาติรับผิดชอบจัดทำโครงการสำรวจตัวอย่างปีละประมาณ ๒๐ - ๒๕ โครงการ

2) Sample Survey refers to a survey with enumeration of some units selected from interesting target populations; as samples,^{2/} which are representative for collecting data, then the samples will be estimated to the population. The results of the sample survey cannot be presented at small area levels as they are estimated from a sample basis. Currently the National Statistical Office undertakes of about 60 sample survey projects, these projects are circulated according to their different frequencies, i.e. annually, biennially or every 5 years. The major sample surveys conducted by the National Statistical Office are household socioeconomic survey, labor force survey, population migration survey, household and establishment surveys on the use of information and communication technology, health and welfare survey, quarterly retail sales survey, survey on business trade and services, etc. including some sample surveys on public opinion regarding major issues. Therefore normally the National Statistical Office undertakes about 20-25 sample survey projects each year.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ จัดทำข้อมูลสถิติตามหลักวิชาการสถิติ โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพข้อมูลตามมาตรฐานสากล และตามข้อเสนอแนะขององค์การสหประชาชาติ และได้ทำการศึกษาและพัฒนาระเบียบวิธีหรือเทคนิคใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา เพื่อปรับปรุงการจัดทำข้อมูลสถิติให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยผลการสำรวจทุกโครงการ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ทำการสรุปผลและจัดพิมพ์รายงานเผยแพร่ และทำการวิเคราะห์เพื่อจัดทำดัชนีเครื่องชี้วัด ข้อมูลแสดงแนวโน้มและคาดการณ์ภาวะด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

เนื่องจากข้อมูลสถิติที่สำนักงานสถิติแห่งชาติจัดทำขึ้นนั้นมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำไปใช้ในการพัฒนา และแก้ปัญหาในการบริหารประเทศด้านต่าง ๆ และเพื่อให้ได้ข้อมูลทันต่อความต้องการใช้ สำนักงานสถิติแห่งชาติ จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ในพระราชบัญญัติสถิติ เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และได้ข้อมูลที่ถูกต้องตามความเป็นจริง รวมทั้งเป็นหลักประกันมิให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ให้ข้อมูล

The National Statistical Office compiles statistical data with statistical techniques by placing priority on data quality and international standards and with the United Nations' recommendations. Moreover, the National Statistical Office has always reviewed and developed new methodologies and techniques to improve data quality. Not only to summarize the surveys' results and publish the reports, but the National Statistical Office also conducts analysis and compile indicators presenting trends and forecasting on economic, social and environmental situations.

The statistical data produced by the National Statistical Office are vital for the country's development and overcoming challenges in the country's administration. In order to obtain timely statistical data for these purposes, the National Statistical Office has set up rules and methods of data collection under the Statistical Act as guidance to obtaining quality data that does not cause undue damages to data providers.

มาตราที่สำคัญในพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐

ที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเก็บรวบรวมข้อมูล

Major Sections of the 2007 Statistical Act,

as guidance in data collection:

มาตรา ๙ เมื่อหน่วยงานจะมีการจัดทำสำมะโนหรือการสำรวจตัวอย่างที่ประสงค์จะกำหนดให้เป็นหน้าที่ของประชาชนที่จะต้องให้ข้อมูล ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง กฎกระทรวงนั้น อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- (๑) วัตถุประสงค์
- (๒) ระยะเวลา
- (๓) เขตท้องที่
- (๔) บุคคลซึ่งจะต้องให้ข้อมูลและวิธีการให้ข้อมูล
- (๕) หน่วยงานที่รับผิดชอบ

มาตรา ๑๐ เมื่อได้มีกฎกระทรวงตามมาตรา ๙ แล้ว ให้ผู้อำนวยการประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการในการจัดทำสำมะโนหรือการสำรวจตัวอย่างในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- (๒) คำถามที่บุคคลจะต้องให้ข้อมูลหรือรายละเอียดของแบบสอบถามที่บุคคลจะต้องกรอกข้อมูลและวิธีการกรอกข้อมูลในแบบสอบถาม
- (๓) ระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกสอบถามหรือส่งแบบสอบถาม
- (๔) ระยะเวลาที่บุคคลซึ่งต้องกรอกแบบสอบถามจะต้องส่งคืนแบบสอบถามที่ได้กรอกรายการแล้ว แก่พนักงานเจ้าหน้าที่

Section 9 When a census or sample survey is going to be conducted and is specified that the individual's duty is to provide data. This should be announced in the related Ministerial Regulations. Such announcement shall have at least the following information:

- (1) Objective
- (2) Duration of survey
- (3) Area where survey will be conducted
- (4) Individuals who will provide information and the methods of providing information
- (5) Responsible agency

Section 10 When Ministerial Regulations are set under section 9, the Director announces details of the procedures in conducting a census or sample survey regarding the following;

- (1) data collecting methods
- (2) questions for the respondents or details of the questionnaire as well as instructions for filling out the questionnaire.
- (3) The period during which the competent officer shall conduct interviews or send questionnaires.
- (4) The period during which the respondents shall return the completed questionnaire to the competent officer.

(๕) ข้อมูลอื่นที่ประชาชนสมควรทราบ
ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจ
จานุเบกษา และระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อ
ประเภทอื่น

มาตรา ๑๑ เมื่อมีประกาศตามมาตรา ๑๐ แล้ว
บุคคลซึ่งจะต้องให้ข้อมูลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙ (๔)
มีหน้าที่ให้ข้อมูลหรือกรอกแบบสอบถามตามที่กำหนดไว้
ในมาตรา ๑๐ (๒) ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

มาตรา ๑๕ บรรดาข้อมูลเฉพาะบุคคลหรือ
เฉพาะรายที่ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้ต้องถือเป็น
ความลับโดยเคร่งครัด ห้ามมิให้ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตาม
พระราชบัญญัตินี้หรือผู้มีหน้าที่เก็บรักษาเปิดเผยข้อมูล
นั้นแก่บุคคลใดซึ่งไม่มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้เว้นแต่

(๑) เป็นการเปิดเผยเพื่อประโยชน์แก่
การสอบสวนหรือการพิจารณาคดีที่ต้องหาว่ากระทำ
ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) เป็นการเปิดเผยต่อหน่วยงานเพื่อใช้
ประโยชน์ในการจัดทำสถิติ วิเคราะห์ หรือวิจัย ทั้งนี้
เท่าที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูล และ
ต้องไม่ระบุหรือเปิดเผยถึงเจ้าของข้อมูล

มาตรา ๑๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และ
มาตรา ๑๕ ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานหรือสำนักรงาน
สถิติแห่งชาติต้องไม่นำบรรดาข้อมูลเฉพาะบุคคล
หรือเฉพาะรายที่เจ้าของข้อมูลได้ให้ไว้หรือกรอก
แบบสอบถามไปใช้ในกิจการอื่นนอกเหนือจากการ
จัดทำสถิติ วิเคราะห์หรือวิจัย

(5) Other information that the public
should know.

The notification under Paragraph One
shall be made in the Government Gazette and
on electronic network systems or other media.

Section 11 When the notification under
Section 10 is issued, the individual required to
provide information under Section 9(4) shall
have the duty to provide information or fill out
the questionnaire as described in Section 10(2)
correctly and truthfully.

Section 15 Personal information
obtained under this Act shall be strictly
considered confidential. A person who performs
his or her duty hereunder or a person who has
the duty of maintaining such information cannot
disclose it to anyone who doesn't have a duty
hereunder except in the case that:

(1) Such disclosure is for the purpose
of any investigation or legal proceedings in a
case relating to an offense hereunder.

(2) Such disclosure is for the use of
agencies in the preparation, analysis or research
of statistics provided that such disclosure does
not cause damage to the information owner and
does not identify or disclose the data owner.

Section 16 By virtue of Sections 14 and
15, anyone performing duties in an agency or
the National Statistics Office shall not use the
personal information provided by the owner or
given in the questionnaire for any purpose other
than the statistical analysis or research.

มาตรา ๑๘ ผู้ใดไม่ให้ข้อมูล หรือไม่กรอกแบบสอบถามตามวิธีการที่กำหนดในประกาศตามมาตรา ๑๐ หรือไม่ส่งคืนแบบสอบถามที่ได้กรอกรายการแล้วแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงานภายในระยะเวลาที่กำหนดในประกาศตามมาตรา ๑๐(๔) หรือไม่ให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันบาท

มาตรา ๑๙ ผู้ใดซึ่งมีหน้าที่ให้ข้อมูลตามมาตรา ๑๑ แต่จงใจให้ข้อมูลเป็นเท็จต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๕ หรือ ๑๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

Section 18 Any person who fails to provide information or fill out the questionnaire in accordance with the method prescribed in the notification under Section 10, or fails to return the completed questionnaires to the competent officer or an agency within the period specified in the notification under Section 10(4), or fails to accommodate the competent officer performing his/her duty under Section 12 shall be liable for a fine of not exceeding three thousand Baht.

Section 19 Any person with the duty to provide information under Section 11 who provides false information shall be liable for imprisonment of not exceeding three months or a fine of not exceeding five thousand Baht, or both.

Section 20 Any person who violates Section 15 or Section 16 shall be liable for imprisonment of not exceeding one year or a fine of not exceeding twenty thousand Baht, or both.

กระบวนการจัดทำข้อมูลสถิติ

ในการจัดทำข้อมูลสถิติทั้งวิธีสำมะโนและการสำรวจตัวอย่างนั้น ต้องผ่านขั้นตอนการจัดทำที่เป็นระบบตามหลักสากล เพื่อให้ได้ข้อมูลสถิติที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นจริง ซึ่งเดิมได้แบ่งเป็น ๔ ขั้นตอน คือ ๑) การวางแผนและเตรียมงาน ๒) การเก็บรวบรวมข้อมูล ๓) การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล ๔) การนำเสนอผล

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยความร่วมมือของ United Nations Economic Commission for Europe (UNECE), Statistical Office of the European Communities (Eurostat) และ Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) ในการประชุม Steering Group on Statistical Metadata (METIS) ได้พัฒนารูปแบบกระบวนการผลิตสถิติที่เรียกว่า Generic Statistical Business Process Model (GSBPM) version ๔.๐ ซึ่งเป็นการแบ่งให้มีขั้นตอนมากขึ้นเป็น ๙ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) การกำหนดความต้องการ ๒) การออกแบบ ๓) การพัฒนาระบบ ๔) การเก็บรวบรวมข้อมูล ๕) การประมวลผล ๖) การวิเคราะห์ ๗) การเผยแพร่ ๘) การเก็บรักษาข้อมูลเป็นหลักฐาน ๙) การประเมินเพื่อกำหนด/อธิบายขั้นตอนกระบวนการผลิตสถิติให้ชัดเจนและมีรายละเอียดเพียงพอสำหรับหน่วยงานสถิติของประเทศต่าง ๆ ใช้อ้างอิงและปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน และใน พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้พัฒนาเป็น GSBPM version ๕.๐ ซึ่งปรับให้เหลือเพียงมี ๘ ขั้นตอน โดยในขั้นตอนที่ ๘ การเก็บรักษาข้อมูล (Archive) ของ version ที่ ๔.๐ นั้น ได้กำหนดให้มีอยู่ในการดำเนินการของ ๘ ขั้นตอนที่เหลือ

Statistical Data Compilation Process

In compiling statistical data either through censuses or sample surveys, it has to pass the international system so as to obtain accurate, complete and truthful data. Previously the process was divided into 4 steps; 1) planning and preparation 2) data collection (field work) 3) data processing and data analysis 4) data dissemination

In 1999, the UNECE Steering Group on Statistical Metadata (METIS) developed a process of statistical data production called Generic Statistical Business Process Model (GSBPM) version 4.0, which divides the process into 9 steps; 1) specify needs 2) design 3) build 4) collect 5) process 6) analyse 7) disseminate 8) archive 9) evaluate. These steps more clearly identify/explain the steps of statistical production processes for statistical units for countries to use as a reference in their implementation. In 2013, it was developed to version 5.0 by adjusting version 4.0; from 9 steps to 8 steps, as the 8th step “Archive” of version 4.0 was inserted into all steps of version 5.0.

ขั้นตอนในการจัดทำข้อมูลสถิติ Steps in Statistical Data Compilation

Generic Statistical Business Process Model (GSBPM) 5.0	เดิม
๑. การกำหนดความต้องการ	วางแผนและเตรียมงาน
๒. การออกแบบ	
๓. การสร้าง/การพัฒนาาระบบ	
๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล	เก็บรวบรวมข้อมูล
๕. การประมวลผล	ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล
๖. การวิเคราะห์	
๗. การเผยแพร่	นำเสนอผล
8. การประเมิน	

Generic Statistical Business Process Model (GSBPM) 5.0	Previous Process Model
1. Specify needs	planning and preparing
2. Design	
3. Build	
4. Collect	Data collection
5. Process	Data processing and data analyse
6. Analyse	
7. Disseminate	Data dissemination
8. Evaluate	

ขณะนี้สำนักงานสถิติแห่งชาติได้นำรูปแบบกระบวนการผลิตสถิติตาม Generic Statistical Business Process Model (GSBPM) มาใช้ในการจัดทำสำมะโนและการสำรวจตัวอย่าง โดยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

Currently the National Statistical Office follows the Generic Statistical Business Process Model (GSBPM) for conducting censuses and surveys, the details are as follows;

กระบวนการจัดการด้านสถิติ

Generic Statistical Business Process Model

๑. การกำหนดความต้องการ

ในขั้นแรกต้องกำหนดสถิติที่ต้องการ รวมทั้งข้อมูลสำหรับใช้ในการจัดทำสถิตินั้น ๆ นั่นคือต้องทราบรายละเอียดความต้องการใช้ข้อมูลจากผู้ใช้ข้อมูล/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต่อจากนั้นจึงทำการศึกษาข้อมูลจากหน่วยงานอื่น โดยเฉพาะวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล อีกทั้งต้องระบุแนวคิดและตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ต้องการนั้น และตรวจสอบระเบียบวิธีด้านต่าง ๆ ที่จะทำได้ข้อมูลดังกล่าว โดยในขั้นการกำหนดความต้องการนี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้จัดประชุมผู้ใช้ข้อมูลหลัก และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อพิจารณาถึงรายการข้อมูลสถิติที่ต้องการ รวมทั้งพิจารณาเนื้อหาและแนวทางการปฏิบัติ (เช่น วัตถุประสงค์ ระยะเวลา วิธีการ คำนิยาม เป็นต้น) แล้วจึงจัดทำเป็นเอกสารสรุปแผนการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วยแผนงาน แผนงบประมาณ และแผนบุคลากร ในกรณีที่เป็นการจัดทำสำมะโน ซึ่งเป็นโครงการขนาดใหญ่ต้องทำหนังสือขออนุมัติคณะรัฐมนตรี ให้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการเพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ

1. Specify Needs Phase

This is the initial investigation and identification of statistics are needed and what is needed of the statistics, that is to know detailed statistical needs from users/stakeholders. It is also includes consideration of practice among other statistical agencies producing similar data specially methods of data collection. Normally, the National Statistical Office organizes consultation meetings with stakeholders to consider detailed needs of statistics, including guidance in operation (objectives, time period, methodology, definitions, for example). The implementation plans are then documented, such as budgetary and personnel plans, in the case of conducting the census, which is a large scale survey, the National Statistical Office needs to request approval from the cabinet in setting up the steering committee in order to control and drive the project effectively.

๒. การออกแบบ

เป็นการออกแบบผลลัพธ์ ที่ต้องการจากสำมะโน/สำรวจตัวอย่าง การกำหนดตัวแปร พร้อมความหมายหรือคำอธิบาย ออกแบบระเบียบวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดกรอบตัวอย่างที่ใช้และวิธีการเลือกหน่วยตัวอย่าง ออกแบบกระบวนการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล และออกแบบผังของระบบการผลิตสถิติ ในการดำเนินงานขั้นนี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ศึกษากระบวนการทำงานจากการสำรวจที่ผ่านมา ทั้งของสำนักงานสถิติแห่งชาติและหน่วยงานอื่น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงมาตรฐานสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกแบบและจัดทำรายละเอียดที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น ตัวแปรตารางนำเสนอผล ระดับการนำเสนอผล (เช่น ภาค จังหวัด อำเภอ เป็นต้น) คำอธิบายข้อมูล ระเบียบวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูล กระบวนการสุ่มตัวอย่าง (กรอบตัวอย่าง แผนการเลือกตัวอย่าง การจัดทำแผนที่) และการประมวลผล เป็นต้น รวมทั้งกำหนดกระบวนการงานนับตั้งแต่การเก็บรวบรวมข้อมูลไปสู่การเผยแพร่ เพื่อปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนวางแผนด้านบุคลากร

2. Design Phase

It needed to define the statistical outputs needed from census/sample survey projects, to specify variables with all relevant metadata, to design data collection instrument, to identify sampling frame and sample selection, including processing and data analysis and operational processes. The National Statistical Office studies both internal and international best practices, including related standards for the design and details related to the variables, presentation of statistical tables (i.e. region, province, district, etc.) metadata and data collection instrument, sampling frame, sample design, mapping and data processing, for example. In addition to this, it includes specification of workflows; from data collection to data dissemination for effective operation and personnel planning.

กรอบตัวอย่าง หมายถึง บัญชีรายชื่อ หรือพื้นที่ที่แสดงหน่วยทุกหน่วยที่ประกอบกันเป็น ประชากรที่ต้องการศึกษา และได้มีการดำเนินการ เลือกตัวอย่างจากกรอบตัวอย่างนี้ตามวิธีและขนาด ตัวอย่างที่กำหนดไว้ โดยกรอบตัวอย่างแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑) **กรอบรายชื่อ** เป็นกรอบตัวอย่างที่ ประกอบด้วย รายชื่อของหน่วยตัวอย่าง ในประชากร ที่สนใจศึกษา พร้อมรายละเอียดที่ตั้งของหน่วย ตัวอย่าง โดยตัวอย่างของกรอบรายชื่อ เช่น รายชื่อ คริวเรือน รายชื่อสถานประกอบการ รายชื่อโรงพยาบาล เป็นต้น

๒) **กรอบพื้นที่** หรือกรอบแผนที่ เป็น กรอบตัวอย่างที่ได้จากการแบ่งพื้นที่หรืออาณาบริเวณ ที่ต้องการศึกษาออกเป็น ส่วน ๆ เช่น การแบ่งพื้นที่ ประเทศไทยออกเป็นพื้นที่เล็ก ๆ ประมาณ ๑๓๐,๐๐๐ ส่วน หรือที่เรียกว่า เขตแฉ่งนับ ซึ่งเขตแฉ่งนับจะ หมายถึงหน่วยทางภูมิศาสตร์ที่เล็กที่สุด ที่กำหนด ขึ้นเพื่อใช้ในการบริหารจัดการโครงการสำมะโน และใช้เป็นข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานทางสถิติ โดย คุณสมบัติของเขตแฉ่งนับคือ ๑) ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง ประเทศ โดยที่ไม่ทับซ้อนกัน ๒) มีขอบเขตที่เห็น ชัดเจนบนผืนดิน ๓) สอดคล้องกับการแบ่งพื้นที่ ทางภูมิศาสตร์ในการบริหารประเทศ ๔) มีขนาดที่ เหมาะสม สำหรับการปฏิบัติงาน และใกล้เคียงกัน ในแต่ละเขตแฉ่งนับ และ ๕) ขนาดของเขตแฉ่งนับ จะกำหนดด้วยจำนวนครัวเรือน โดยสำนักงานสถิติ แห่งชาติได้กำหนดให้เขตแฉ่งนับในเขตเทศบาล มีจำนวน ครัวเรือนไม่เกิน ๓๕๐ ครัวเรือน ส่วนพื้นที่นอกเขต เทศบาล จำนวนครัวเรือนไม่เกิน ๔๕๐ ครัวเรือน

Sampling Frame is a name list directory or area presenting all units of interesting population, which is a sampling frame for sample selection with sampling design and sample size specified. The sampling frame is divided into 2 types, namely:

1) **List Frame** is sampling frame consisting of names of Sampling Units of the interesting population with details of addresses. List frames are such as list of households, list of establishments and list of hospitals, etc.

2) **Area Frame** or Map Frame is a sampling frame obtained from dividing a studied area into small pieces. For example, all areas in Thailand were divided into 130,000 small pieces; each piece is called Enumeration Area: EA. An EA refers to small geographic piece of land, specified for the benefits of census project management and as a basic data's structure. Characteristics of Enumeration Area are; 1) Covering all area of the country, without any duplications, 2) Having clear boundary, 3) Complying with dividing geography in country's administration, 4) Having proper size for the field work and similar size to each other EAs, 5) EA's size identified by number of households; in municipal areas, one EA consisting of not more than 350 households, and not more than 450 households in non municipal areas.

ในการจัดทำกรอบพื้นที่หรือกรอบแผนที่ ซึ่งเป็นการแบ่งเป็นพื้นที่เล็ก ๆ นั้น จำเป็นต้องใช้แผนที่ภูมิศาสตร์มาเป็นแผนที่พื้นฐาน สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ขอความร่วมมือกระทรวงแผนที่จากกรมแผนที่ทหาร และให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ออกไปเดินปฏิบัติงานในพื้นที่เพื่อปรับปรุงแผนที่ให้มีรายละเอียดตามความเป็นจริง รวมทั้งเพื่อแบ่งแผนที่เป็นพื้นที่เล็ก ๆ (โดยใช้เส้นแบ่งทางธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ คู คลอง ถนน ตรอก ซอย เป็นต้น) ตามที่ได้กำหนดไว้ และวาดด้วยลายเส้นเพื่อแสดงลักษณะภูมิประเทศในกระดาษ เรียกว่า “แผนที่สถิติ” โดยมีการแบ่งประเภทแผนที่ออกเป็น ๒ ประเภท คือ ๑) แผนที่คุมเขตแฉ่งนั้บ (เดิมเรียกว่า แผนที่คุมเขตสำมะโน) ๒) แผนที่รายเขตแฉ่งนั้บ เป็นแผนที่ที่มีรายละเอียดของสิ่งก่อสร้าง

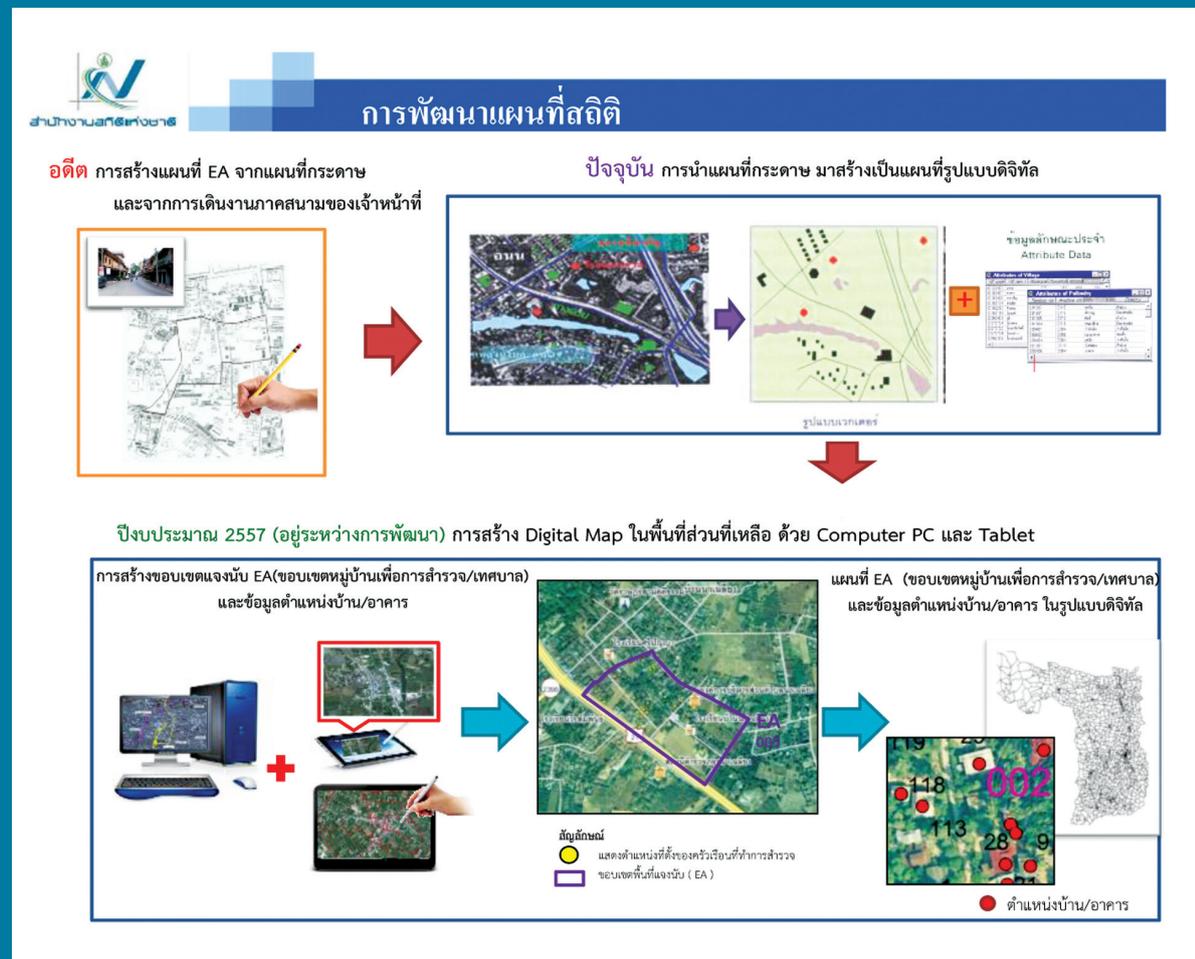
ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๒ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาการจัดทำแผนที่สถิติอย่างต่อเนื่อง จนเป็นแผนที่ดิจิทัลใช้งานในระบบ Internet และ Intranet ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๔๐ เริ่มมีการจัดทำแผนที่อย่างเป็นระบบ มีการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (เช่น กรมแผนที่ทหาร กรมที่ดิน กรุงเทพมหานคร กรมโยธาธิการ และผังเมืองฯ) เพื่อขอใช้แผนที่ดิจิทัลมาเป็นแผนที่ฐานในการจัดทำแผนที่สถิติ

Setting up area frame or map frame includes dividing the area into smaller sizes using geographic map as the basis. The National Statistical Office has requested cooperation from the Royal Thai Survey Department to use their basic maps. The National Statistical Office then send field workers to update the basic maps, including dividing the maps into smaller areas (using a natural boundary, i.e. river, canal, road, street, block, etc.) and draw lines to express geography in the paper, which is called “Statistical Maps”. There are 2 types of statistical maps: 1) maps for controlling enumeration areas (in the past this was called maps for controlling census areas 2) maps for each enumeration area, which identify details of all kinds of constructions.

Since 1989, the National Statistical Office has continuously developed its statistical mapping and now is using digital maps via Internet and Intranet. In 1997, the National Statistical Office began to set up systematical mapping by coordinating related offices, (such as the Royal Thai Survey Department, the Department of Lands, the Bangkok Metropolitan Administration and the Department of Public Works and Town & Country Planning) requesting digital maps for use as a basis of statistical maps.

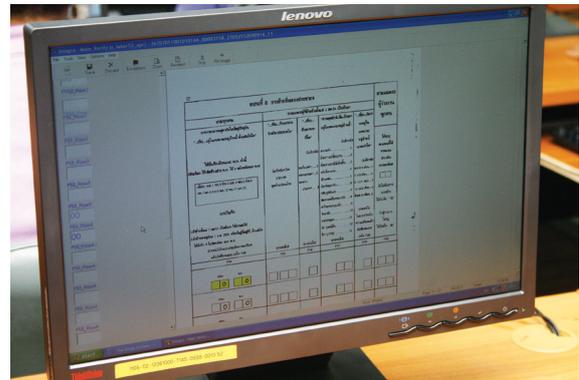
ใน พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้พัฒนากระบวนการจัดทำแผนที่สถิติจากรูปแบบกระดาษมาเป็นแผนที่ดิจิทัล โดยใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์แบบพกพา และมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลแผนที่สถิติกลาง ซึ่งมีข้อมูลของทุกจังหวัดทั่วประเทศ โดยใช้งานในรูปแบบ WMS (Web Map Service) บนระบบ Cloud

In 2014, the National Statistical Office transferred from paper statistical maps to digital maps by using Tablets, including development of a central database on statistical maps, consisting of data of all provinces, in the form of WMS (Web Map Service) Cloud computing.

๓. การสร้าง / การพัฒนาระบบ

เป็นการสร้างและทดสอบความพร้อมของระบบที่ใช้ในการผลิตข้อมูลซึ่งได้ออกแบบมาจากขั้นตอนที่ ๒ ได้แก่ การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล (แบบสอบถาม) การสร้างหรือปรับปรุงองค์ประกอบของกระบวนการดำเนินงานและผลลัพธ์ที่ต้องการเผยแพร่ การกำหนดกระบวนการงาน การทดสอบระบบการผลิตข้อมูล รวมทั้งเครื่องมือและระบบต่าง ๆ ที่พร้อมใช้งาน โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติได้มีการจัดเตรียมและทดสอบเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ได้ออกแบบไว้ เช่น แบบสอบถามกระดาษ แบบสอบถามบนเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา รวมทั้งจัดเตรียม ทดสอบ และพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์และระบบสนับสนุนที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน เช่น ระบบติดตามการปฏิบัติงานสนาม โปรแกรมที่ใช้สำหรับประมวลผลและวิเคราะห์ทางสถิติ (SPSS, SAS, STATA เป็นต้น) ระบบคลังข้อมูลเพื่อจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูล ระบบบริการข้อมูลและ metadata เป็นต้น สำหรับโครงการขนาดใหญ่ เช่น สำมะโน หรือสำรวจตัวอย่างบางโครงการที่มีการพัฒนากระบวนการดำเนินงานขึ้นมาใหม่เป็นครั้งแรก สำนักงานสถิติแห่งชาติต้องมีการทดสอบกระบวนการทางสถิติทั้งระบบ เรียกว่า **การสำรวจนำร่อง** เพื่อให้แน่ใจว่ากระบวนการดำเนินงานทางสถิติเป็นไปตามที่กำหนดไว้ และเพื่อปรับปรุงเครื่องมือ ระบบ และองค์ประกอบต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หลังจากนั้นจะเตรียมกระบวนการและระบบต่าง ๆ ที่ผ่านการทดสอบเรียบร้อยแล้วให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานจริง โดยจัดทำเป็นคู่มือการปฏิบัติงานและการใช้ระบบต่าง ๆ รวมทั้งเตรียมการอบรมให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. Build Phase

This phase requires testing instruments and their operation from the 2nd phase to be ready to operate statistical data production according to its design. These instruments include the questionnaire, data collection modes, output needed for dissemination. The National Statistical Office prepares and pretests as designed, such as paper questionnaire, questionnaire on the Tablets, computer systems as well as its supportive technology, i.e. tracking system for the field work, processing and programs for analysis (SPSS, SAS, STATA, etc.), databank system for archiving and data dissemination, data and metadata for service. For conducting large scale project as census or sample survey which was developed operational processes for the first time the National Statistical Office would conduct the **Pilot Survey testing** to develop or improve the instrument system to be efficient, before live operations. There is also need for operation manual preparation and training sessions for related officers to ensure effectiveness.

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ส่งเจ้าหน้าที่ หรือที่เรียกว่าพนักงานเก็บรวบรวมข้อมูล ออกไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากครัวเรือน หรือสถานประกอบการในพื้นที่ที่กำหนดด้วยวิธีการสัมภาษณ์ การทอดแบบ (ฝากแบบสอบถามไว้ให้ตอบ) โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่เป็นกระดาษ และเมื่อเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยขึ้น ใน พ.ศ. ๒๕๔๓ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้เริ่มใช้เครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพามาเพื่อใช้แทนแบบสอบถามที่เป็นกระดาษในบางโครงการ และใน พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้เปลี่ยนมาใช้เครื่อง Tablet ที่สามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้ทันทีในสนาม ด้วยโปรแกรมที่จัดทำไว้ และมี GPS (Global Positioning System) ซึ่งสามารถติดตามการปฏิบัติงานเก็บรวบรวมข้อมูลของพนักงาน รวมทั้ง สามารถส่งข้อมูลที่บันทึกใน Tablet เข้ามาประมวลผลได้ทันที และขณะนี้กำลังพัฒนามาเป็น e-Survey เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทางมือถือในบางโครงการ

แบบสอบถาม (ก่อน พ.ศ. ๒๕๔๓)

สำนักงานสถิติแห่งชาติบันทึกข้อมูลจากผู้ตอบสัมภาษณ์ลงในแบบสอบถาม ต้องใช้บุคลากรและเวลาในการบันทึกข้อมูลลงเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการประมวลผล
Questionnaire (before 2000)
The National Statistical Office recorded data from the respondent into the questionnaire, that required a large number of personnel and time consuming in data entry before data processing.

Pocket PC / Netbook (พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๕๔)

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๕๔ สำนักงานสถิติแห่งชาติใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ Pocket PC / Netbook ช่วยในการบันทึกข้อมูลจากผู้ตอบสัมภาษณ์ในขณะที่ทำการสัมภาษณ์ สามารถลดเวลาในการบันทึกข้อมูลลงได้
The Pocket PC/Notebook (from the year 2000 up to 2011)
The National Statistical Office used computer technology with the Pocket PC/ Notebook in recording data from the interviews which drastically reduced time for data entry.

Tablet (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ปัจจุบัน)

ในปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น สำนักงานสถิติแห่งชาติปรับปรุงการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้อุปกรณ์ Tablet และส่งข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้ใช้เวลาประมวลผลน้อยลง และสามารถจัดทำรายงานได้รวดเร็วขึ้น
The Tablet (2012 - Present)
Currently with the advancement of technology, the National Statistical Office used the Tablet in sending data via the internet, consuming much less time in data processing and contributing to rapid data presentation.

๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นนี้จะกล่าวถึงกระบวนการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสร้างกรอบตัวอย่าง การเลือกหน่วยตัวอย่าง การเตรียมความพร้อมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล (การกำหนดกลยุทธ์ การวางแผน กิจกรรมที่เกี่ยวกับการอบรมผู้ที่เกี่ยวข้อง การเตรียมเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล) การปฏิบัติงานเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยตัวอย่าง การนำข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติงานมาเก็บไว้สำหรับใช้ในการดำเนินการขั้นต่อไป

สำนักงานสถิติแห่งชาติมีการวางแผนบริหารงานการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แผนงาน แผนงบประมาณ และแผนบุคลากร เป็นต้น และใช้หลักวิชาการทางสถิติในการเลือกหน่วยตัวอย่าง นอกจากนี้ยังมีการอบรมพนักงานเก็บรวบรวมข้อมูล การติดต่อกับหน่วยงานภายนอกหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูล จัดทำแผนที่สถิติ การ Download แบบสอบถามและข้อมูลผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา เป็นต้น ในขั้นการปฏิบัติงานเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น พนักงานเก็บรวบรวมข้อมูลจะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายโดยยึดแนวทางการดำเนินงานตามที่ได้รับภารกิจอบรมและตามคู่มือการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด โดยมีเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุม เป็นผู้ดูแลและควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานเก็บรวบรวมข้อมูล

4. Collect Phase

This phase collects or gathers all necessary information regarding data collection, i.e. to create sampling frame, to select sample and to be well prepared for data collection (strategies, planning, training activities and preparing data collection instruments), operation in data collection from sampled units and loading the collected data and metadata into a suitable electronic form for further processing.

The National Statistical Office has always set administration plans, i.e. work plan, budget plan and personnel plan and used sample selection techniques, including training of data collectors, contacting agencies or persons relating to data collection, statistical maps, downloading questionnaires and data onto interviewer's computer for interviewing with the Tablets, etc. The operation of data collection, the data collectors will work according to training plan and complying with the manual instruction, under monitoring and following up by the supervisor.

เมื่อพนักงานปฏิบัติงานเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในกรณีที่เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามกระดาษ สำนักงานสถิติแห่งชาติมีการจัดการข้อมูลที่ได้ให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมสำหรับการประมวลผล โดยมีการบันทึกข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ รวมถึงการนำเข้าข้อมูลแบบอัตโนมัติจากแบบสอบถาม เช่น การใช้เครื่องมือการรู้จำอักขระทางภาพ (Optical Character Recognition : OCR) หรือ Intelligent Character Recognition (ICR) แล้วแปลงเป็นข้อมูลดิจิทัล หลังจากนั้นได้เก็บรักษาแบบสอบถามที่บันทึกข้อมูลเรียบร้อยแล้วและไม่ได้ใช้ในขั้นตอนใดอีก ตามหลักเกณฑ์การเก็บรักษาข้อมูลด้วย สำหรับเครื่องมือที่ใช้เป็นเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพานั้น ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จะถูกส่งผ่านในรูปแบบ Offline หรือ Online เข้ามารวมไว้ที่สำนักงานสถิติแห่งชาติที่ส่วนกลาง เพื่อพร้อมสำหรับการประมวลผลในขั้นตอนต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล (งานสนาม) จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน และทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

๕. การประมวลผล

ในขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องกันของข้อมูล การรวมข้อมูลที่ได้จากหน่วยงานอื่นหรือรวมข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการที่ต่างกัน การจัดกลุ่มและการลงรหัสข้อมูล การพิจารณาความเป็นไปได้ของข้อมูล การแก้ไขและเติมเต็มข้อมูลที่สูญหาย การสร้างตัวแปรใหม่ การคำนวณค่าถ่วงน้ำหนัก (กรณีที่เป็นการสำรวจตัวอย่าง) การรวมยอดข้อมูล และการจัดทำไฟล์ข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

When the fieldwork is complete, in case of using paper questionnaires collected data will be loaded into an appropriate electronic forms for further processing; i.e. data entry, including Optical Character Recognition : OCR or Intelligent Character Recognition (ICR), then converting to Digital data, then all the questionnaires are archived. In case of using tablet, collected data will be passed on in the forms of offline or online to the central office for further processing.

In data collection stage (field work), it needs to have good cooperation from all sectors concerned of areas throughout the country.

5. Process Phase

This phase is to check, clean and transform input data, integrate data from one or more sources. The input data can be from a mixture of external and internal data sources, and a variety of data collection modes, it includes combining data from multiple sources, matching/record linkage, coding of input data, examining of data to correct errors and missing values, deriving data for new variables and creating weight (in the case of sample surveys), summing data and arranging results in a data file for further analysis.

สำนักงานสถิติแห่งชาตินำข้อมูลที่จัดเตรียมไว้จากขั้นตอนที่ ๔ มาประมวลผล โดยบูรณาการข้อมูลด้วยการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ร่วมกัน และที่สำคัญที่สุดเมื่อบูรณาการข้อมูลแล้ว ข้อมูลต้องได้รับการปกปิดเพื่อไม่ให้ทราบว่าเป็นของบุคคลหรือหน่วยงานใด หลังจากนั้นได้จัดจำแนกข้อมูลและลงรหัส เพื่อให้ข้อมูลอยู่ในรูปแบบที่พร้อมสำหรับการประมวลผล ซึ่งอาจดำเนินการด้วยพนักงานหรือใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วย แล้วตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เช่น ข้อมูลที่มีค่าผิดปกติ รายการข้อมูลที่ไม่มีคำตอบ การให้รหัสผิด เป็นต้น เมื่อตรวจสอบแล้วหากพบว่าเป็นข้อมูลที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อนต้องทำการแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง รวมถึงการแทนค่าสูญหายในกรณีเมื่อมีข้อมูลไม่ครบถ้วน หรือไม่น่าเชื่อถือ โดยใช้วิธีแทนค่าสูญหายตามหลักวิชาการสถิติซึ่งมีหลายรูปแบบตามความเหมาะสม นอกจากนี้ อาจจะมีการสร้างตัวแปรและหน่วยสถิติใหม่ ซึ่งเป็นการนำข้อมูลที่มีอยู่มาคำนวณด้วยวิธีการคณิตศาสตร์ทำให้เกิดตัวแปรใหม่ เช่น “อัตราส่วนเพศของผู้มีงานทำ” เป็นต้น หรืออาจมีการเปลี่ยนแปลงหน่วยสถิติใหม่ โดยการรวมหรือแบ่งข้อมูล เช่น การปรับจากคนเป็นครัวเรือน เป็นต้น เมื่อตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ความสอดคล้องกันของข้อมูลแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การคำนวณค่าถ่วงน้ำหนักเพื่อใช้ในการประมาณค่าประชากรทั้งหมด (การถ่วงน้ำหนักหมายถึงการกำหนดว่าหน่วยตัวอย่าง ๑ หน่วยเป็นตัวแทนของประชากรจำนวนเท่าใด ซึ่งขึ้นอยู่กับแผนการสุ่มตัวอย่างที่ใช้) หลังจากนั้นจะนำค่าถ่วงน้ำหนักไปใช้ในการประมวลผลตามวิธีทางสถิติที่กำหนดไว้เพื่อประมาณค่าประชากร ซึ่งได้แก่ ยอดรวม ค่าเฉลี่ย ร้อยละ หรือค่าสถิติอื่น ๆ ตามที่ต้องการ เมื่อประมวลผลเสร็จเรียบร้อยแล้วจะมีการเก็บข้อมูลในรูปแบบของไฟล์ข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

The National Statistical Office has processed data from phase 4 by integrating data from other sources, which may have to be anonymous to help protect confidentiality, after that data classification and coding need to be done for further processing either automatic or clerical. Then reviewing and validating to check discrepancies and errors, i.e. outlier, non-response items and miscoding should be made, if some are found, this needs to be corrected, including editing and imputing to be undertaken for incomplete, miss reported or unreliable data then to insert new data using academic statistical techniques. It may need to derive new variables and statistical units to calculate existing data into new variables, such as “sex ratio of employed persons”. Moreover, there may need to be creation of new units by grouping or dividing data, i.e. grouping person units into household units. Next step is to calculate weights (referring to an identifying 1 sample unit representing how many target populations, which depends on sample design), then to use weight in data processing to estimate value of the population. Calculating aggregates to create aggregate data and population totals, including summing data, averaging data, percentage and other statistical values after that finalizing data files to bring together the processed results into data files for further analysis are undertaken.

วิวัฒนาการของการประมวลผลข้อมูลสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ยุคที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๓ - พ.ศ. ๒๕๐๖)

พ.ศ. ๒๕๐๓

เครื่องจักรระบบบัตรเจาะรู (Punched Card System) หรือ Unit Record Machine

พ.ศ. ๒๕๐๖

ติดตั้งเครื่อง IBM 1401

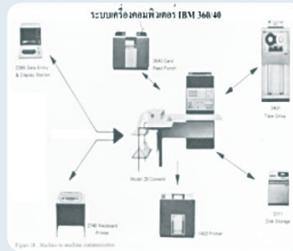
- ขนาดหน่วยความจำ 16 KB
- ประมวลผลครั้งละ 1 โปรแกรม (Unit Program)
- ทำงานร่วมกับ
  - เครื่องเจาะบัตร IBM 026 Keypunch (4 บัตร/วินาที)
  - เครื่องอ่านบัตร IBM 1402 Card Reader/punch (13 บัตร/วินาที)

ยุคที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๐ - พ.ศ. ๒๕๒๓)

พ.ศ. ๒๕๑๐

- ติดตั้งเครื่อง IBM 360/40 เพิ่ม 1 เครื่อง
- ขนาดหน่วยความจำ 64 KB (16 bits)

พ.ศ. ๒๕๑๙

- ติดตั้งเครื่อง IBM 370/135 แทนเครื่อง IBM 360/40

- ขนาดหน่วยความจำ 256 KB
- Operating System : เปลี่ยนจาก DOS เป็น DOS/VS

พ.ศ. ๒๕๒๐

- เพิ่มประสิทธิภาพเครื่องจาก IBM 370/135 เป็น IBM 3370/138 โดย

- เพิ่มขนาดหน่วยความจำเป็น 512 KB
- Operating System : เปลี่ยนเป็น OS/VS1

พ.ศ. ๒๕๒๑

- เพิ่มประสิทธิภาพเครื่อง IBM 370/138 โดยเพิ่มขนาดหน่วยความจำเป็น 1,024 KB
- เปลี่ยนระบบบันทึกข้อมูลจากระบบเจาะบัตรมาเป็นการบันทึกลง Magnetic Tape

ยุคที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๔ - พ.ศ. ๒๕๓๒)

พ.ศ. ๒๕๒๔

- ติดตั้งเครื่อง IBM 3031/002 แทนเครื่อง IBM 370/138

- ขนาดหน่วยความจำ 2,048 KB
- Operating System : OS/VS1

พ.ศ. ๒๕๒๕

ขยายขีดความสามารถของเครื่อง โดยเปลี่ยนเป็นรุ่น IBM 3031/004

- ขนาดหน่วยความจำ 4,096 KB
- Operating System : VM/SP
- เชื่อมต่อ Terminal แบบ local ไปยังสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- เชื่อมต่อระยะไกล (Remote) กับสำนักงานพลังงานแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๒๘

ปรับปรุงเครื่องฟ่วงปลายทางและระบบประมวลผลทางไกลบนระบบเครื่อง IBM 3031/004 เพื่อทำงานร่วมกับ

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาแห่งประเทศไทย
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ยุคที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๓๓ - พ.ศ. ๒๕๔๓)

พ.ศ. ๒๕๓๓

ติดตั้งเครื่อง IBM 4381/R92E แทนเครื่อง IBM 3031/004

- ขนาดหน่วยความจำ 32 MB
- Operating System : MVS

พ.ศ. ๒๕๓๔

ได้รับบริจาคเครื่อง IBM 3090/110J ขนาดหน่วยความจำ 32 MB เพิ่ม 1 เครื่อง จากศูนย์ปฏิบัติการแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

พ.ศ. ๒๕๔๐

เริ่มบันทึกข้อมูลด้วยโปรแกรมบันทึกข้อมูล ซึ่งพัฒนาด้วยโปรแกรม FoxPro for DOS version 2.5 บนเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ (Stand Alone) และมีการประมวลผลข้อมูล บนเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์เป็นบางโครงการ

พ.ศ. ๒๕๔๓

ติดตั้งระบบคอมพิวเตอร์เมนเฟรม IBM S/390 Multiprise 2000 Model 206 ขนาดหน่วยความจำ 256 MB ทดแทนระบบเดิม เพื่อแก้ไขปัญหา Y2K และติดตั้งระบบ ICR (Intelligent Character Recognition) ทำงานร่วมกันเพื่อรองรับงานสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยเป็นเครื่องเมนเฟรมรุ่นสุดท้ายที่ สสช. ใช้งาน และได้ประกาศยกเลิกการประมวลผลข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์เมนเฟรม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔

ยุคที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๕๖)

พ.ศ. ๒๕๔๖

พัฒนาระบบคลังข้อมูล (Data Warehouse) โดยใช้เทคโนโลยี OLAP (Online Analytical Processing) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการนำเสนอและเผยแพร่

พ.ศ. ๒๕๔๗

นำเครื่อง Pocket PC มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานสนามโครงการสำรวจต่างๆ

พ.ศ. ๒๕๕๐

พัฒนาโปรแกรมระบบบันทึกข้อมูลบนเว็บให้สำนักงานสถิติจังหวัดบันทึกข้อมูลแบบออนไลน์

พ.ศ. ๒๕๕๓

ติดตั้งระบบ ICR ทดแทนระบบเดิม รองรับงานสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยติดตั้งเครื่อง Scanner ที่สำนักงานสถิติจังหวัด เพื่อ Scan แบบสอบถามให้อยู่ในรูป Image File แล้วส่งเข้าระบบ ICR ที่ส่วนกลางเพื่อประมวลผลให้อยู่ในรูป Text File

พ.ศ. ๒๕๕๔

พัฒนาระบบเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลข้อมูลสถิติหน่วยงานภาครัฐ ๒๐ กระทรวง โดยใช้มาตรฐาน SDMX

พ.ศ. ๒๕๕๖

นำ Tablet มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานสนามโครงการสำมะโนการเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖ แทนการใช้แบบสอบถามกระดาษและ Pocket PC และใช้กับงานสำรวจโครงการอื่นๆ ตั้งแต่นั้น เป็นต้นมา

ปัจจุบัน

ปัจจุบัน

นำ Software ชื่อ Survey Solution มาใช้กับเครื่อง Tablet

4th period (1990 - 2000)

1990

Installed IBM 4381/R92E in place of IBM 3031/004

- Memory size 32 MB
- Operating System : MVS

1991

Received one more IBM 3090/110J, memory size 32 MB from Nat'l Operation Center; office of the Prime Minister's Secretary

1997

Began data entry with the program developed by FoxPro for DOS version 2.5 on computer (Stand Alone), process data on desktop for some survey projects

2000

Installed mainframe system IBM S/390 Multiprise 2000 Model 206, memory size 256 MB to replace old system to solve Y2K and installed ICR (Intelligent Character Recognition) to support the 2000 Population and Housing Census. This was the last mainframe of NSO and announcement to stop using the mainframe for data processing in 2011

5th period (2002 - 2013)

2003

Developed Data Warehouse using OLAP (Online Analytical Processing) for improved presentation and dissemination

2004

Use of Pocket PC in data collection

2007

Developed data entry via Internet for the Provincial Statistical Office (PSO)

2010

Installed ICR in place of old system to support the 2010 Population and Housing Census by installing Scanner at PSO to scan questionnaires as Image files and send to central office for processing by ICR into Text File

2011

Developed linkage&data sharing system with 20 Line Ministries by applying SDMX

2013

Used Tablets in data collection of the 2013 Agricultural Census, instead of paper questionnaire and Pocket PC and used with other survey projects since then

Present

Present

Used software name 'Survey Solution with tablets'

๖. การวิเคราะห์

ในขั้นนี้เป็นขั้นตอนของการผลิตตัวสถิติหรือตัวชี้วัด โดยทำร่างตารางหรือผลลัพธ์สำหรับการนำเสนอผล พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูลวิเคราะห์และอธิบายรายละเอียดของตัวสถิติ หรือตัวชี้วัดดังกล่าว รวมถึงการพิจารณาปกปิดข้อมูลและจัดเตรียมข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบพร้อมสำหรับการเผยแพร่ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้นำไฟล์ข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ ๕ มาใช้ในการวิเคราะห์ และการจัดทำร่างผลลัพธ์หรือผลผลิตสถิติ รวมทั้งจัดทำดัชนี ตัวชี้วัด แนวโน้มหรือสถิติอื่นที่ต้องการ หลังจากนั้นทำการตรวจสอบความถูกต้องของผลผลิตสถิติตามความต้องการ และมาตรฐานสถิติ โดยศึกษาเปรียบเทียบกับสถิติที่ได้กับสถิติที่มีการจัดทำไว้แล้ว และทำการวิเคราะห์เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องน่าเชื่อถือมากขึ้น เมื่อได้ร่างผลผลิตสถิติและตรวจสอบความถูกต้องของผลผลิตสถิติแล้ว ต้องทำการตรวจสอบหรือพินิจวิเคราะห์สถิติอย่างละเอียดพร้อมทั้งให้คำอธิบายในรายละเอียดได้จากนั้นทำการประเมินผลสถิติที่ได้ในด้าน การตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล หลังจากนั้นตรวจสอบความสอดคล้องและความแนบเนียนของข้อมูลอย่างละเอียด แปลผลและสรุปผล รวมทั้งกำหนดระดับของการเผยแพร่ และข้อจำกัดของการใช้ข้อมูล จัดทำเอกสารและขออนุมัติเผยแพร่ นอกจากนี้สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ให้ความสำคัญกับการปกปิดข้อมูลรายบุคคล โดยกำหนดโทษสำหรับผู้ที่น่าข้อมูลรายบุคคลไปเผยแพร่ไว้ในพระราชบัญญัติสถิติ

6. Analysis Phase

This phase is to produce statistics or indicators by drafting statistical outputs, considering data reliability, analyzing and explaining details of statistics or indicators, including anonymous data for dissemination. The National Statistical Office uses data file from the 5th phase to analyze and draft output or statistical output including a compilation of indices, indicators, trends or other statistics. Analysis, first validates the statistical output's accuracy whether it matches with the needs and standards, including making comparisons with existing statistics to analyze feasibility and trends and for the analysis to be more reliable. A subsequent step is to conduct in-depth understanding of the output and its interpretation, to explain and assess the statistics produced. Then investigate its consistency as well as identify the level of dissemination. Disclosure of control of data is most important to ensure that the data to be disseminated complies with the rules of confidentiality which the National Statistical Office has placed high priority on this issue by strictly following the Statistical Act.

๗. การเผยแพร่

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปจะเป็นการบริหารจัดการเผยแพร่สถิติที่ผลิตได้ โดยการทำให้ระบบการนำเสนอข้อมูลมีความทันสมัย และออกแบบรูปแบบการเผยแพร่ข้อมูล เช่น คำอธิบาย ตาราง แผนภูมิ รวมถึงการปรับปรุงแก้ไขตรวจสอบผลิตภัณฑ์สำหรับการเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณชน ให้เป็นไปตามมาตรฐาน ตามความต้องการของผู้ใช้ ข้อมูล มีการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ผ่านทางสื่อต่าง ๆ รวมถึงเก็บรายละเอียดของผู้ใช้งานเพื่อนำมาศึกษาต่อไป

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้นำเสนอผลการสำรวจไปสู่ผู้ใช้ข้อมูลกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งการนำเสนอผลการสำรวจนั้น มีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของกลุ่มเป้าหมาย นโยบายของหน่วยงาน และงบประมาณที่มีอยู่ โดยมีการนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ใช้ข้อมูลเข้าใจง่าย โดยมีวิธีการดังนี้

๑) จัดระบบการเผยแพร่สถิติ เพื่อให้ได้รูปแบบของข้อมูล และ metadata ที่พร้อมใช้ และนำเข้าสู่ฐานข้อมูล โดยสามารถเชื่อมโยงกันได้

๒) จัดทำสถิติเพื่อเผยแพร่ ได้แก่ การจัดทำรายละเอียดประกอบ เช่น คำอธิบาย แผนภูมิ/กราฟ เป็นต้น ให้ชัดเจนและเข้าใจง่าย

๓) บริหารจัดการการเผยแพร่สถิติ โดยกำหนดคาบเวลาในการเผยแพร่สถิติหรือปฏิทินการเผยแพร่สถิติ ให้ผู้ใช้ทราบล่วงหน้า และเผยแพร่ให้ตรงตามที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อให้ทันต่อความต้องการของผู้ใช้ นอกจากนี้ ยังมีการจัดทำบทสรุปสำหรับผู้ใช้อินโฟกราฟิกต่าง ๆ เช่น สื่อมวลชน ผู้บริหารหน่วยงาน เป็นต้น

7. Disseminate Phase

When data analysis is finished, the next step is to manage dissemination of produced statistics, by using advanced presentation system and designing formats of dissemination, i.e. explanatory text, tables, charts, including variation of the products. Data dissemination to the general public needs to meet publication standard, to meet the users' needs, to promote products via various public relations, including collecting details of clients for further study.

The National Statistical Office presents produced data to variety groups of users with variety forms of presentation directly related to target groups, agency's policy and budget. The ranges of channels in data presentation and ease user comprehension as follows;

1) Update output system to manage and update of systems where data and metadata are stored into the database and linked.

2) Produce dissemination of products, such as explanatory details added to the products; i.e. explanation texts, charts/graphics, etc. to improve clarity and comprehension.

3) Manage release of disseminated products: by specifying period or calendar of statistical data dissemination to allow users to know in advance. Timeliness to immediately support the users' needs, including briefings for specific groups; i.e. media and office executives should be strictly undertaken.

๔) ประชาสัมพันธ์ผลผลิตสถิติให้เข้าถึงกลุ่มผู้ใช้ข้อมูลให้มากที่สุด เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในสถิตินั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติได้มีการวางแผนการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการเผยแพร่สถิติ โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ เช่น จัดทำ Website และ สื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อช่วยเพิ่มช่องทางการสื่อสารกับผู้ใช้ข้อมูลให้มากขึ้น และ

๕) บริหารจัดการงานสนับสนุนสถิติ โดยมีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ใช้ข้อมูล และมีการบันทึกจำนวนและรายละเอียดของผู้ใช้ข้อมูล เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในกระบวนการบริหารจัดการคุณภาพการเก็บรักษาข้อมูล

๘. การประเมิน

เป็นการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ สำหรับการประเมิน โดยข้อมูลนั้นได้มาจากกระบวนการที่ ๑ ถึง ๗ ที่กล่าวแล้วข้างต้น รวมถึงผลตอบรับ จากผู้ใช้ข้อมูล และข้อเสนอแนะต่าง ๆ แล้วดำเนินการประเมินเพื่อให้ได้ผลการประเมินมาทำข้อตกลงร่วมกันในการดำเนินงานครั้งต่อไป สำนักงานสถิติแห่งชาติมีการประเมินกระบวนการทางสถิติเมื่อสิ้นสุดกระบวนการเพื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินโครงการในครั้งต่อไป สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการประเมินนั้นรวบรวมมาจากการดำเนินงานที่ผ่านมาหรือจากความคิดเห็นของผู้ใช้ ข้อเสนอแนะจากทีมงาน การรายงานความก้าวหน้าเปรียบเทียบกับแผนปฏิบัติงาน ฯลฯ แล้วทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว และจัดทำรายงานผลการประเมินพร้อมข้อเสนอแนะ พร้อมนำมาจัดทำแผนเพื่อการสำรวจในครั้งต่อไป

4) Promote dissemination of products to reach the widest range of data users and to create knowledge and understanding to users. The National Statistical Office has planned for the public relations and promoted statistical data dissemination via management tools, such as Websites, social media for additional channels to communicate with users.

5) Manage user support by hearing opinions and queries from data users with record of number and users' details for an input in quality management.

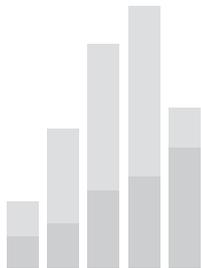
8. Evaluate Phase

The evaluation is to gather input throughout the different phases; 1-7 mentioned above, including feedback and recommendation from users then conduct the evaluation to obtain its results for changes if appropriate. The National Statistical Office undertakes the evaluation procedure of the statistical process at the end, to consider as guidance for the next project's operation. Data used in the evaluation is collected from previous phases, feedback from users, staff suggestions and the report of progress against the action plan. The evaluation inputs are then analyzed and synthesized into an evaluation report with recommendations in order to set up the next survey's operation plan.

ภารกิจ...การบริการข้อมูลสถิติและสารสนเทศ และวิชาการสถิติ

Mission...Service on Statistical Data and Information and Academic Statistics

ในฐานะที่สำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นหน่วยงานกลางด้านสถิติของประเทศ การให้บริการข้อมูลสถิติและสารสนเทศ จึงถือได้ว่าเป็นภารกิจสำคัญของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งข้อมูลสถิติที่ให้บริการนั้นประกอบด้วย ข้อมูลสถิติที่จัดทำโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติด้วยวิธีสำมะโนหรือสำรวจตัวอย่าง และข้อมูลที่จัดทำโดยหน่วยงานอื่น (เช่น สถิติสาธารณสุข สถิติการศึกษา สถิติพลังงาน เป็นต้น) ทั้งนี้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา นักศึกษาและประชาชนทั่วไป ผู้ใช้บริการสามารถขอรับบริการข้อมูลได้อย่างครบถ้วนในที่เดียว (One Stop Service) เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย การวางแผน การลงทุน การศึกษา การวิเคราะห์ และการวิจัยเชิงลึก

As the central statistical agency of the country, **one major mission of the National Statistical Office is to provide service on statistical data and information.** The data serviced are from those compiled by the National Statistical Office, through conducting censuses and sample surveys, and those compiled from other agencies (i.e. health statistics, educational statistics, energy statistics, for example). To facilitate the users of both public and private sectors, students in educational institutions and the general public, the National Statistical Office provides its “**One Stop Service**” scheme so users can benefit using data in policy formulation, investment, study analysis and in-depth analysis.

นอกจากนี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติยังให้คำปรึกษาแนะนำวิชาการสถิติแก่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเกี่ยวกับระเบียบวิธีการสำรวจ แผนการสุ่มตัวอย่าง การออกแบบคำถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล การคำนวณค่าทางสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล เพื่อให้การจัดทำสถิติของหน่วยงานต่าง ๆ เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการสถิติและมีมาตรฐาน รวมถึงการอบรมคอมพิวเตอร์แก่หน่วยงานภายนอก ถือเป็นบริการเพื่อส่งเสริมให้เกิดองค์ความรู้ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการผลิตสถิติ

๑. งานให้บริการข้อมูลสถิติและสารสนเทศ

งานให้บริการข้อมูลสถิติและสารสนเทศได้ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสถิติทุกฉบับ เช่น พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๔๙๕ กำหนดภารกิจงานบริการสถิติไว้ในมาตรา ๖ (๙) “**จัดพิมพ์โฆษณาข้อมูลสถิติกระแสปัจจุบันและวารสารสถิติ ซึ่งมีข้อมูลในราชการบริหารอันได้มาจากหน่วยราชการของรัฐ และหน่วยงานที่อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐ**” พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘ กำหนดภารกิจงานบริการสถิติไว้ในมาตรา ๕ (๑๐) “**จัดทำวารสารสถิติ และโฆษณาข้อมูลสถิติ**” จนถึงพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดไว้ในมาตรา ๖ (๘) “**ให้บริการสถิติแก่หน่วยงาน องค์กรเอกชน และบุคคลทั่วไป**” ดังนั้น งานบริการข้อมูลสถิติและสารสนเทศจึงเกิดมากับสำนักงานสถิติแห่งชาติโดยตลอด

ในยุคแรก ๆ การให้บริการข้อมูลสถิติและสารสนเทศจะเป็นการให้บริการในรูปแบบเอกสาร/รายงาน โดยผู้รับบริการมาติดต่อขอรับข้อมูลสถิติด้วย

Moreover, the National Statistical Office also provides consultancy services on academic statistics to both public and private sectors on survey methodology, sampling design, questionnaire design, data collection, statistical estimation, data analysis and data presentation so other agencies can compile statistics in compliance with academic and standardized manners, including training courses on computers for outsiders to support knowledge in statistical compilation.

1. Service on Statistical Data and Information

Provision of statistical data and information service was stated in all effective Statistical Acts, for example, in the 1952 Act, it was stated in section 6(9) “**publish, advertise current statistics and statistical journals containing public administration data from public agencies and from all offices under public control**”. The 1965 Statistical Act stated in section 5(10) “**issue periodicals and publish statistical data**”. The latest 2007 Statistical Act stated in section 6(8) “**Providing statistical service to the general public**”.

During the early period, the service of statistical data and information mostly was in the form of publications/reports, where clients would come to the office to request the service or contact via telephone or post. Later with

ตนเองที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ ทางโทรศัพท์ หรือทางไปรษณีย์ ต่อมา มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบสารสนเทศสมัยใหม่เข้ามาพัฒนาการให้บริการ โดยมีการจัดทำเว็บไซต์สำนักงานสถิติแห่งชาติเผยแพร่ข้อมูลสถิติ และข่าวสารของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ทางอินเทอร์เน็ต ในหลากหลายรูปแบบ และได้มีการพัฒนา/ปรับปรุงระบบต่าง ๆ ให้สามารถสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลต่าง ๆ ผ่านทางเว็บไซต์สำนักงานสถิติแห่งชาติ ดังนี้

๑.๑ ระบบจัดเก็บและสืบค้นสารสนเทศสถิติ

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้พัฒนาระบบการจัดเก็บและสืบค้นสารสนเทศสถิติ โดยมีการรวบรวมและการจัดระเบียบข้อมูล ให้มีความเรียบง่ายไม่ซับซ้อน รวมทั้งจัดทำระบบการนำเสนอ ให้แก่ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และตรงตามความต้องการ โดยมีการพัฒนาเป็น ๒ ระบบ ดังนี้

advancements in technology, the National Statistical Office's website was developed to disseminate statistical data and update news of the office via the Internet in multi-modal forms. The National Statistical Office has kept developing the system so that users can search data from any databases via the office's website, as follows;

1.1 Databank Management System and Statistical Information Searching System

The National Statistical Office has developed a databank management system and statistical information searching system by compiling and setting up its forms to be simple, including setting up presentation systems for users to easily and quickly access their required statistical information, developed systems are as follows;

๑) ระบบจัดเก็บข้อมูลสถิติเพื่อการให้บริการ

การจัดเก็บ และจัดทำข้อมูลสถิติเพื่อการให้บริการได้มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องตามเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าขึ้น มองย้อนไปเมื่อ ๓๐ ปีที่แล้ว วิธีการรวบรวมข้อมูลสถิติเป็นการรวบรวมจากเอกสาร/รายงานทั้งของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และหน่วยงานต่าง ๆ โดยเจ้าหน้าที่ต้องไปติดต่อขอข้อมูลด้วยตนเอง หรือให้หน่วยงานจัดส่งทางไปรษณีย์ และนำมารวบรวมจัดทำในรูปแบบเอกสาร/รายงานเพื่อให้บริการ ซึ่งมีเป็นจำนวนมากจึงต้องใช้พื้นที่และตู้เอกสารในการจัดเก็บในปริมาณมาก

1) Databank System for Providing Statistical Data Service

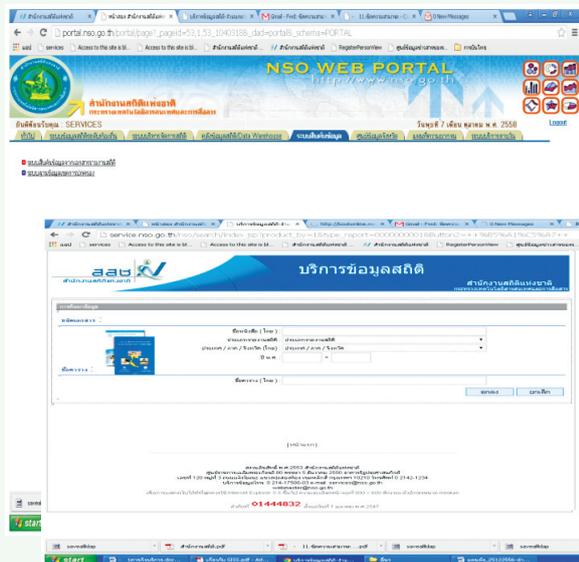
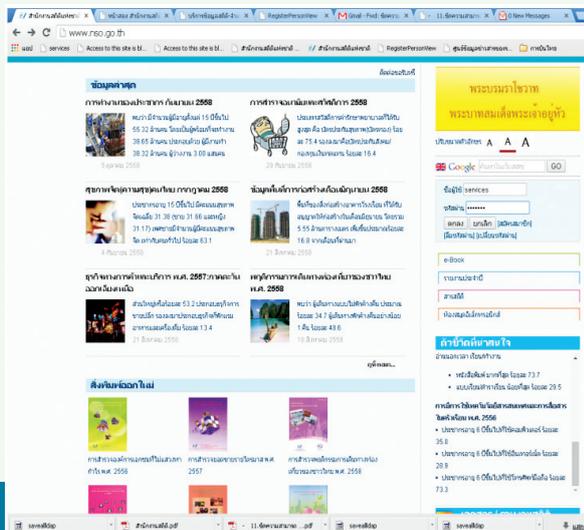
The National Statistical Office has continuously developed data compilation for providing service, supported by the advancement of technology. In the past 30 years, the National Statistical Office collected statistical data from publications/reports from its own offices and other agencies, by sending officers to contact those agencies or requesting the agencies to send the data via post. These are then compiled in the form of new reports or documents for service to the users. These documents and reports have increased and it needed to have much space to store them.

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๓๐ สำนักงานสถิติแห่งชาตินำเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดเล็ก มาใช้ในหน่วยงานมากขึ้น จึงได้มีการพัฒนาวิธีการจัดเก็บข้อมูลที่สะดวกขึ้น โดยได้รับข้อมูลในรูปแบบไฟล์ที่จัดเก็บในแผ่น Diskette แล้วนำมาประมวลผลตารางสถิติ แต่เนื่องจากต้องจัดเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องทุกปี ทำให้มีแผ่น Diskette ที่ใช้จัดเก็บไฟล์ข้อมูลจำนวนมาก เป็นผลให้การค้นหาข้อมูลยุ่งยากไม่สะดวก และแผ่น Diskette บางแผ่นเสียหายทำให้ข้อมูลสูญหาย จึงได้พัฒนาการให้บริการเผยแพร่ข้อมูลสถิติให้มีความสะดวกยิ่งขึ้น โดยได้เพิ่มช่องทางการให้บริการทาง Internet ที่เว็บไซต์ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (<http://www.nso.go.th>)

ใน พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้พัฒนาระบบจัดเก็บเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติพื้นฐานจากหน่วยงานราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอิสระให้เป็นระบบเดียวกันในคลังข้อมูลสถิติรายสาขา เป็นหมวดหมู่ (๒๓ สาขา) ตามมาตรฐานการจัดประเภทสาขาสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และใช้โปรแกรม Business Objects ในส่วนการนำเสนอข้อมูลสถิติ เพื่อให้ผู้ใช้งานเฉพาะภายในสำนักงานสถิติแห่งชาติสามารถนำข้อมูลจากระบบคลังข้อมูลสถิติไปใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การนำไปทำการศึกษา วิเคราะห์ จัดทำเอกสารรายงานทางสถิติในหลายรูปแบบ และนำเสนอข้อมูลสถิติผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นต้น ต่อมา พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้มีการปรับปรุงระบบคลังข้อมูลสถิติรายสาขา เพื่อให้สามารถนำเสนอข้อมูลสถิติผ่านเว็บไซต์แบบอัตโนมัติ โดยนำเทคโนโลยี Business Intelligence (BI) มาประยุกต์ใช้ มีเทคโนโลยี Information Portal หรือ Dashboard ช่วยอำนวยความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบต่างๆ และช่วยให้สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้ตามความต้องการของผู้ใช้

Later in 1987, the National Statistical Office brought in a large number of Micro computers to be used in the office, this eased the management of the databank system and statistical data obtained from various agencies were in electronic files in the form of diskettes, which were easy to be process into statistical tables. However, problems had still occurred with too many diskettes causing difficulty in searching for the correct diskette and damaged diskettes. The National Statistical Office therefore developed a service via the Internet at www.nso.go.th to provide more convenient service.

In 2004, the National Statistical Office developed, once again, data compilation from government agencies, state enterprises and independent agencies into one sectoral databank of 23 statistical sectors, according the NSO's standard of statistical sector classification. Business Objects was used for data presentation to facilitate the NSO's users to use the data from the databank system in their in-depth analysis, statistical reports and data presentation via the NSO's website. Later in 2013, the National Statistical Office improved the statistical sector databank to enable data presentation via the website using Business Intelligence (BI) technology with Information Portal or Dashboard to facilitate various forms of data analysis to support user needs.

๒) ระบบสืบค้นสารสนเทศสถิติ

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้มีการพัฒนาระบบสืบค้นสารสนเทศสถิติ (Statistical Information Searching System: SISS) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ สะดวก และรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยมีระบบต่าง ๆ ดังนี้

(๑) ระบบสืบค้นจากเอกสารและรายงานเชิงสถิติ เป็นการพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลจากเอกสารและรายงานเชิงสถิติ ทั้งที่สำนักงานสถิติแห่งชาติผลิตเอง และที่เก็บรวบรวมจากหน่วยสถิติอื่น ๆ เพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสาร ในเชิงสถิติแก่ผู้ใช้ข้อมูล ในระยะแรกผู้ใช้ข้อมูลสามารถสืบค้นข้อมูลได้ด้วยตนเองจากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่งานบริการข้อมูลสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และต่อมาได้มีการพัฒนาการให้บริการระบบสืบค้นสารสนเทศสถิติผ่านเว็บไซต์ <http://www.nso.go.th>

2) System for Statistical Information Searching

The National Statistical Office developed the Statistical Information Searching System (SISS) to increase efficiency in service provision and improved convenience through the following procedures;

(1) A search system for documents and statistical reports was developed to manipulate data of documents and statistical reports produced by the National Statistical Office and other statistical agencies to provide statistical information for users. During the first period, users can ask for statistical data by using the computer at the “statistical data service group” of the National Statistical Office, to search data by themselves. Later this system was developed to be used via www.nso.go.th.

(๒) ระบบสืบค้นตารางสถิติ เป็นระบบการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางสถิติ โดยการนำข้อมูลจากระบบคลังข้อมูลและฐานข้อมูลตารางสถิติมานำเสนอผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยมีรูปแบบการนำเสนอ ดังนี้

- การนำเสนอแบบ Static ในรูปแบบตารางสถิติ เป็น Excel file หรือ html file
- การนำเสนอแบบ Dynamic ในรูปแบบตารางสถิติ และแผนภูมิ โดยนำเทคโนโลยี Business Intelligence (BI) มาประยุกต์ใช้ ซึ่งผู้รับบริการสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย สะดวก และรวดเร็วขึ้น สามารถคัดเลือกรายการ และสร้างตารางได้หลายรูปแบบ เช่น รูปแบบของอนุกรมเวลา ข้อมูล ๑๐ อันดับเด่น และข้อมูลที่สำคัญของภาคและจังหวัด เป็นต้น โดยมีการให้สิทธิ์การเข้าถึงฐานข้อมูลเพื่อเรียกใช้ข้อมูล (ในส่วนของอนุญาตให้เข้าถึงได้) เพื่อนำเสนอรายงานตามความต้องการได้ทันที ซึ่งจะช่วยให้ผู้รับบริการสามารถสร้างและนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้ตามต้องการ

๑.๒ ระบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ได้มีการพัฒนา และปรับปรุงการจัดทำเอกสาร และรายงานเชิงสถิติ ให้สามารถแสดงผลในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นการเพิ่มช่องทางการเผยแพร่เอกสารและรายงานเชิงสถิติ จากรูปแบบเดิมเป็นการค้นหาข้อมูลได้จากระบบ e-Book ผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยได้เริ่มจัดทำระบบ e-Book ตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๕๕ นอกจากนี้ได้พัฒนาระบบค้นข้อมูลจากเอกสารและรายงานเชิงสถิติ จากระบบเดิมที่ให้บริการในลักษณะ Tiff ไฟล์ และ PDF ไฟล์ และผู้รับบริการต้องใช้ข้อมูลผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ มาเป็นระบบให้บริการในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยผู้ใช้งานสามารถอ่านหนังสือผ่านเว็บไซต์ทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ และเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา

(2) Searching system for Statistical Tables is a presentation system with statistical tables by using data from the databank and database of statistical tables to present via the NSO's website, as follows;

- Static presentation; statistical tables as Excel or html file
- Dynamic presentation of statistical tables and charts by applying Business Intelligence (BI). Users can easily access data by selecting items of interest and tabulating them in a variety of forms, i.e. Time series, Top Ten Statistics and major statistical data of the regions and the provinces. Passwords are provided for accessing databases (only at certain data level is allowed) to present data in compliance with the forms needed, with this, users can create their own presentations and make use of data more effectively.

1.2 e-Book System

Continual development and improvement in documentation and statistical reporting have been provided in electronic forms to increase channels of service. Before the e-Book system, which was developed in April 2012, user could search data via the NSO's website. With the e-Book upgraded system searches could be done with Tiff and PDF files where they can read documents and statistical reports via website, mobile phone and Tablet.

๑.๓ ระบบสั่งซื้อสิ่งพิมพ์ออนไลน์

เดิมผู้รับบริการต้องมาติดต่อขอรับบริการที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ ดังนั้นเพื่อเป็นการลดความยุ่งยากซับซ้อนของกระบวนการให้บริการ และอำนวยความสะดวก ลดภาระการเดินทางของผู้รับบริการที่จะต้องเดินทางมาซื้อเอกสาร/รายงาน และซีดีรอม จึงพัฒนาให้มีระบบสั่งซื้อสิ่งพิมพ์ผ่านทางเว็บไซต์ ซึ่งระบบนี้ประกอบด้วย การสมัครสมาชิก การเลือกเอกสารสิ่งพิมพ์/ซีดีรอม การคำนวณค่าใช้จ่าย วิธีการชำระเงินและการจัดส่ง ทำให้ผู้รับบริการได้รับความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น

1.3 Online Purchasing System

Before, customers had to come to the National statistical Office to have service rendered, therefore to ease the processes of service and to facilitate the customers to purchase publications, reports or CD-Rom files, the National Statistical Office has developed a system for purchasing via the website. The system consists of applying for membership, selecting publications or reports, amount of money to be paid and methods of payment and means to send the documents purchased.

๑.๕ ระบบห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์

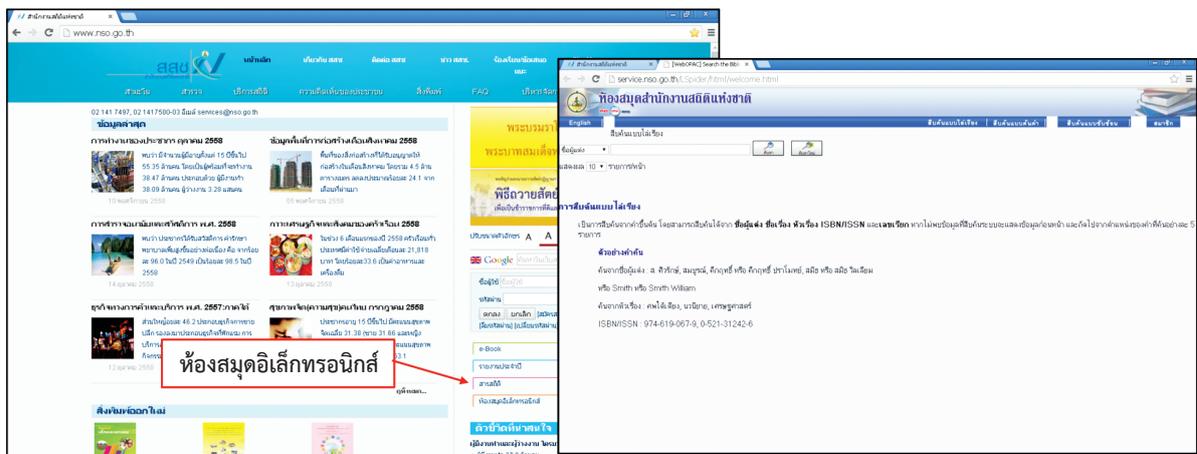
ใน พ.ศ. ๒๕๕๒ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้พัฒนาระบบงานห้องสมุดโดยการนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติ (e-Library) มาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการห้องสมุดในด้านต่าง ๆ ทำให้บรรณารักษ์สามารถทำงานห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยลดขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อน โดยได้นำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาช่วยในการบันทึกจัดเก็บรายละเอียดทางบรรณานุกรมของเอกสาร รายงานไว้ในระบบฐานข้อมูลในเครื่องคอมพิวเตอร์ แม้อย่าง และให้บริการข้อมูลผ่านเครือข่าย โดยผู้รับบริการสามารถใช้บริการได้อย่างสะดวกและรวดเร็วผ่านทางเว็บไซต์ www.nso.go.th หรือ <http://intranet.nso.go.th>

ผู้ใช้งานสามารถค้นเอกสาร รายงาน หนังสือต่าง ๆ และ ซีดีรอม ผ่านระบบห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ โดยการสืบค้นตามดัชนีคำค้น เช่น หัวเรื่อง ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง เป็นต้น และสามารถจองเอกสารได้เองโดยอัตโนมัติ รวมทั้งตรวจสอบประวัติการยืม - คืน การยืมต่อ ตรวจสอบค่าปรับค้างชำระของตนเองได้

1.4 e-Library System

In 2009, the National Statistical Office developed and set up the e-Library to facilitate library management and provide improved service. Librarians could work more effectively with fewer processes by using computers to record details of bibliographies into the database server and provide service via www.nso.go.th or <http://intranet.nso.go.th>

Users were able to search documents, reports, books and CD-Rom via the e-Library by searching the index, i.e. topic, title, author, etc. and members can book, check-out, renew and check amounts of fine if any.

๑.๕ ระบบการให้บริการข้อมูลระดับย่อย

การให้บริการข้อมูลระดับย่อย (ข้อมูลรายบุคคล/รายกิจการที่มีการปกปิดตัวบ่งชี้ที่จะระบุตัวตนให้สืบค้น) ได้พัฒนาจากการที่ผู้รับบริการมาติดต่อขอรับบริการด้วยตนเองที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ หรือทางจดหมาย เป็นการให้บริการผ่านระบบทางเว็บไซต์ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยผู้รับบริการเข้าไปศึกษาลักษณะและรายละเอียดของแต่ละโครงการสำมะโน/สำรวจที่สนใจแล้วแจ้งความจำนงขอใช้ข้อมูลเป็นเอกสารผ่านระบบ หลังจากได้รับการอนุญาต จึงจะสามารถ Download ข้อมูลไปใช้งานได้

1.5 System of Providing Micro Data Service

Providing Micro Data Service (data by individual/establishment, with anonymous indication for searching) has been developed from self access at the office or via letter to be on the NSO website. Users can study characteristics and details of census and survey projects and request data as a document via the system when receiving approval and download the data.

The screenshot displays the homepage of the NSO's Micro Data Service system. The header features the NSO logo and navigation links in Thai and English. The main content area is titled "ยินดีต้อนรับสู่ 'ระบบการให้บริการข้อมูลระดับย่อย'" (Welcome to the 'Micro Data Service System'). Below the title, the text describes the system as a web-based service for requesting and downloading micro-level data from various NSO projects. It mentions that users can request data as documents after approval and download it. The interface includes a navigation menu with options like "หน้าแรก (HOME)", "รายการข้อมูล (Data catalog)", "ยื่นขอการเข้าถึงระบบ (Apply for Microdata)", "ติดต่อสอบถาม (Contact Us)", "เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง (Related Websites)", and "คำอธิบาย (Description)". The background of the main content area features a blue theme with circular data visualization icons and a central image of hands holding a document.

นอกจากการพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการแล้ว สำนักงานสถิติแห่งชาติยังเล็งเห็นความสำคัญของผู้รับบริการ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้ตรงตามความต้องการ จึงนำระบบการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ (Customer Relationship Management : CRM) มาใช้ เพื่อจัดเก็บข้อมูลความต้องการของผู้รับบริการ และการเก็บองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ให้บริการให้สามารถบริการอย่างรวดเร็วและถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีระบบบริหารจัดการและวิเคราะห์ผู้รับบริการ ตลอดจนสามารถประเมินผลความพึงพอใจภายหลังการให้บริการแล้วนำผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นมาจัดทำโครงการ/แผนงานในการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจเพิ่มขึ้น

ช่องทางการให้บริการ

ข้อมูลสถิติและสารสนเทศที่ให้บริการเผยแพร่อยู่ในรูปแบบเอกสาร/รายงาน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้รับบริการสามารถติดต่อขอรับบริการผ่านช่องทางต่าง ๆ ดังนี้

In addition to developing and improving provision of service, the National Statistical Office has placed a priority on Customer Relationship Management: CRM to provide service compliance according to customer needs. This system collects customer needs and information on services rendered so that the National Statistical Office can gain information for continual service improvement. In addition, the management system and analysis of customers needs, including satisfaction assessments are integrated into the CRM system.

Channels of Service

Statistical information provided is in the form of documents/publication reports, electronic media, from which customers can request the information via the following channels;

<p>๑. ขอข้อมูลโดยตรงที่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ</p> <p>1. Self access</p>	<p>ส่วนกลาง : กลุ่มบริการและเผยแพร่ข้อมูล สำนักสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี (ฝั่งทิศใต้) ชั้น ๒ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐</p> <p>Head office : Service and Data Dissemination Group: Statistical Forecasting Bureau The Government Complex Commemorating His Majesty the King's 80th Birthday Anniversary, Ratthaprasasanabhakti Building (South zone) 2nd floor, Chaeng Watthana Rd., Lak Si, Bangkok 10210</p> <p>ส่วนภูมิภาค : สำนักงานสถิติจังหวัดทุกจังหวัด ทั่วประเทศ</p> <p>Regional office : Provincial Statistical Offices</p>
<p>๒. จดหมาย</p> <p>2. Letter</p>	<p>จัดส่งมาที่ : กลุ่มบริการและเผยแพร่ข้อมูล สำนักสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๒ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐</p> <p>Send to : "Service and Data Dissemination Group: Statistical Forecasting Bureau" The Government Complex Commemorating His Majesty the King's 80th Birthday Anniversary, Ratthaprasasanabhakti Building 2nd floor, Chaeng Watthana Rd. Lak Si Bangkok 10210</p>
<p>๓. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์</p> <p>3. e-mail</p>	<p>e-mail address : services@nso.go.th</p>
<p>๔. โทรศัพท์</p> <p>4. Telephone</p>	<p>หมายเลข ๐ ๒๑๔๑ ๗๕๐๐-๐๓ 0 2141 7500-03</p>
<p>๕. โทรสาร</p> <p>5. Facsimile</p>	<p>หมายเลข ๐ ๒๑๔๓ ๘๑๓๒ 0 2143 8132</p>
<p>๖. เว็บไซต์</p> <p>6. Website</p>	<p>www.nso.go.th</p>
<p>๗. เว็บบอร์ด และ Facebook ของสำนักงาน สถิติแห่งชาติ</p> <p>7. Web board and Facebook</p>	<p>www.facebook.com/NSOOFTHAILAND</p>

๑.๖ การให้บริการระบบคลังข้อมูลสถิติ

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้นำแนวคิดของระบบคลังข้อมูล มาประยุกต์ใช้กับการให้บริการข้อมูลต่าง ๆ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยเริ่มขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๔๖ และใช้ข้อมูลของโครงการสำมะโนการเกษตร พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้นแบบในการพัฒนาระบบ หลังจากนั้นได้มีการพัฒนาระบบอย่างต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบันมีข้อมูลให้บริการมากกว่า ๓๐ โครงการ

เนื่องจากระบบคลังข้อมูลสถิติให้บริการในลักษณะการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ OLTP (Online Transaction Processing) ดังนั้นผู้รับบริการสามารถเลือกข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลได้หลากหลายมากกว่าในหนังสือรายงาน และเป็นการเพิ่มช่องทางการให้บริการข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่มีผู้ใช้บริการที่หลากหลายทั้งระดับผู้บริหาร ระดับนักวิเคราะห์ หรือประชาชนทั่วไป

ผู้สนใจ สามารถใช้ระบบผ่าน <http://www.nso.go.th> โดยลงทะเบียนก่อนเข้าใช้งานระบบ

1.6 Service via Data Warehouse System

The National Statistical Office has adopted the data warehouse concept for statistical data services in 2003, piloted with data from the 2003 Agricultural Census as a model for the system's development. This system has been continually developed and currently houses more than 30 census and survey projects.

Since the data warehouse system provides data service with Online Transaction Processing: OLTP, users can select data and its analyses by themselves, which may be more detailed than in those of the report. This is an additional channel of service for executives, analysts and the general public.

Users interested in this system can access the www.nso.go.th; registration is needed before using the system.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ - Windows Internet Explorer

<http://www.nso.go.th/>

File Edit View Favorites Tools Help

Favorites <http://www.unescap.com> [สน.นิชาจลา กลุ่มค้นและสืบ...](#) [Google \(2\)](#) [เคล็ดลับการหลีกเลี่ยง...](#) [Google](#) [Internet Explorer cannot ds...](#) [แจ้งราชชงเงินค่าสื่อ...](#) [จาร๑](#)

// สำนักงานสถิติแห่งชาติ [หน้าหลัก](#) [เกี่ยวกับ สสช.](#) [ติดต่อ สสช.](#) [ข่าว สสช.](#) [ใจถึงรับชม](#) [Site Map](#) [ระบบแนะ](#)

[สำมะโน](#) [สำรวจ](#) [บริการสถิติ](#) [ความเคลื่อนไหวของประชาชน](#) [สิ่งพิมพ์](#) [FAQ](#) [บริหารจัดการระบบสถิติ](#)

เขารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 2 มีงตี่ตี่ โทร 02 141 7497, 02 1417500-03 มีเมล service

ข้อมูลล่าสุด

ข้อมูลพื้นที่การก่อสร้างเดือนมีนาคม 2558
พื้นที่ก่อสร้างอาคารโรงงาน ที่ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้าง โดยรวม 5.43 ล้านตารางเมตร เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 12.8 จากเดือนที่ก่อนมา
15 พฤษภาคม 2558

การดำเนินงานของประชากร เมษายน 2558
พบว่า มีจำนวนผู้สูงอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป 55.16 ล้านคน โดยเป็นผู้พร้อมที่จะทำงาน 38.28 ล้านคน ประกอบด้วย ผู้มีงานทำ 37.53 ล้านคน ผู้ว่างงาน 3.24 แสนคน
7 พฤษภาคม 2558

ราคาค่าอาหารบริโภค กุมภาพันธ์ 2558
ยอดขายสินค้าใน เดือนกรกฎาคม 2558 ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจาก ยอดขายในเดือนธันวาคม 2557 มากถึงร้อยละ 43.1-72.6 ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ปีเก่า
22 เมษายน 2558

กิจการโรงแรมและเกสต์เฮาส์ พ.ศ. 2557
โรงแรมและเกสต์เฮาส์ทั่วประเทศจำนวน 10,018 แห่ง ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 37.1 ตั้งอยู่ในภาคใต้ รองลงมา ตั้งอยู่ในภาคกลาง ประมาณ ร้อยละ 25.3
31 มีนาคม 2558

การดำเนินงานของสตรีในประเทศไทย 2557
ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน 2557

พระบรมราโชวาท
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
รับชมแบบเต็มๆ รวดเร็วทันใจ
DIGITAL ECONOMY
สำรวจพฤติกรรมผู้บริโภค ปี 2008
ค้นหาบน iPhone, Apple Watch, Phone 6

ปรับขนาดตัวอักษร A A A

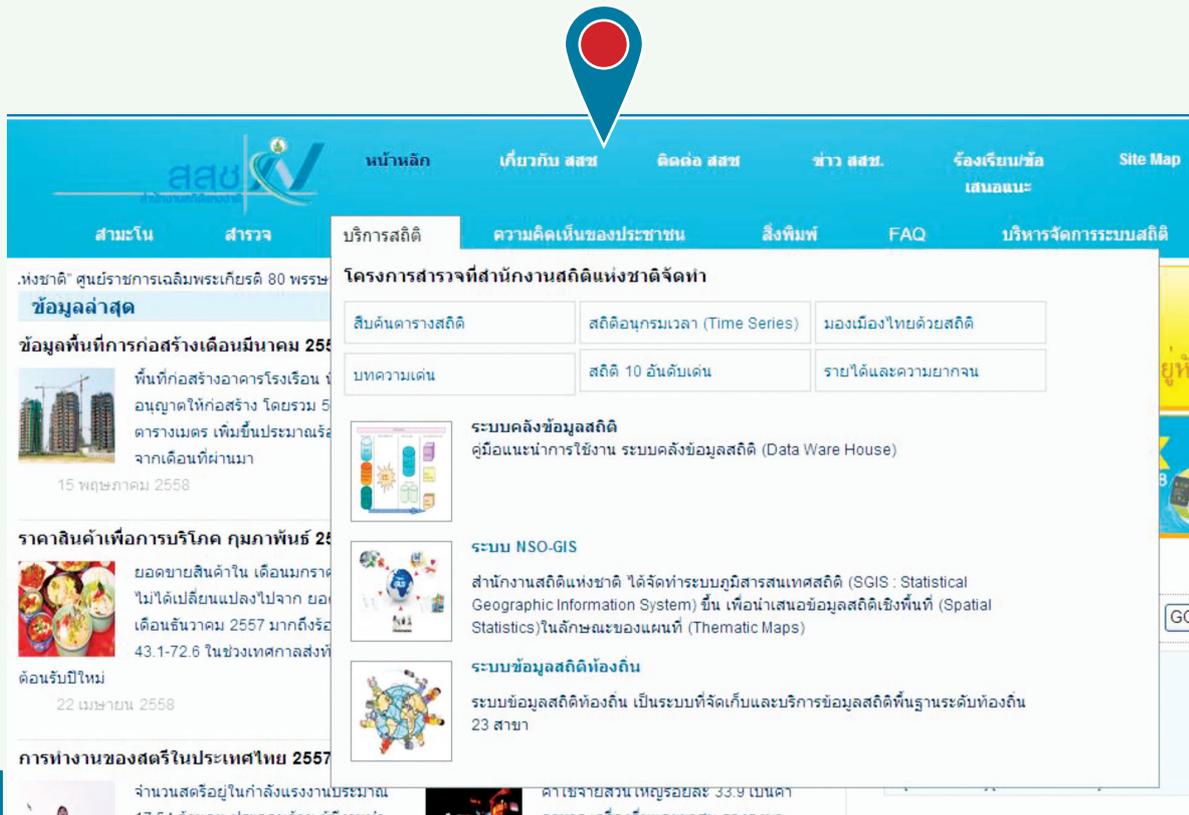
Google

ชื่อผู้ใช้ silak
รหัสผ่าน *****
  [\[สมัครสมาชิก\]](#)

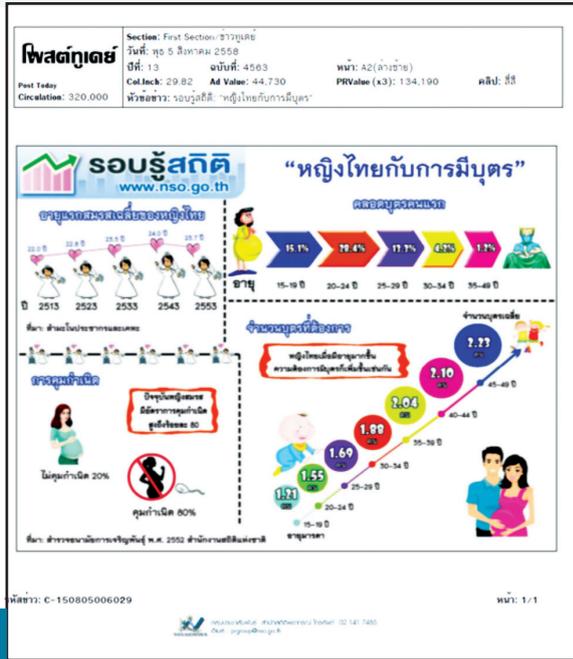
ลงทะเบียนก่อนเข้าใช้งานระบบ
Please register before using the system

ผู้ใช้บริการสามารถดูคู่มือขั้นตอนการขอรับบริการ
จากเมนู “บริการสถิติ”

Customers can request service from the
menu: “Statistical Service”

๑.๘ งานบริการแผนที่

การให้บริการแผนที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ มี ๒ ลักษณะ ดังนี้

- **แผนที่เขตแดนนับ** เป็นแผนที่สถิติสำหรับใช้งานเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติ เป็นแผนที่แสดงขอบเขตของเขตแดนนับในภาพกว้าง ซึ่งแสดงตำแหน่งของบ้าน/อาคาร สิ่งปลูกสร้างอย่างคร่าวๆ เพื่อพนักงานใช้นำทางเข้าพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติ โดยวิธีการสำมะโนและสำรวจตัวอย่าง ซึ่งช่วยให้พนักงานไม่เดินออกนอกขอบเขตที่รับผิดชอบ ป้องกันการเก็บข้อมูลซ้ำซ้อนหรือตกหล่น นอกจากนี้ยังช่วยในการติดตาม และควบคุมคุณภาพงานสนาม
- **แผนที่นำเสนอข้อมูลสถิติ** ซึ่งใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเชิงภูมิศาสตร์ (GIS : Geographic Information System) ในการบูรณาการข้อมูลสถิติเข้าด้วยกันกับแผนที่ขอบเขตการปกครอง เรียกว่า ภูมิสารสนเทศสถิติ

1.8 Service on Statistical Maps

The National Statistical Office has provided service for statistical maps in 2 aspects; as follows;

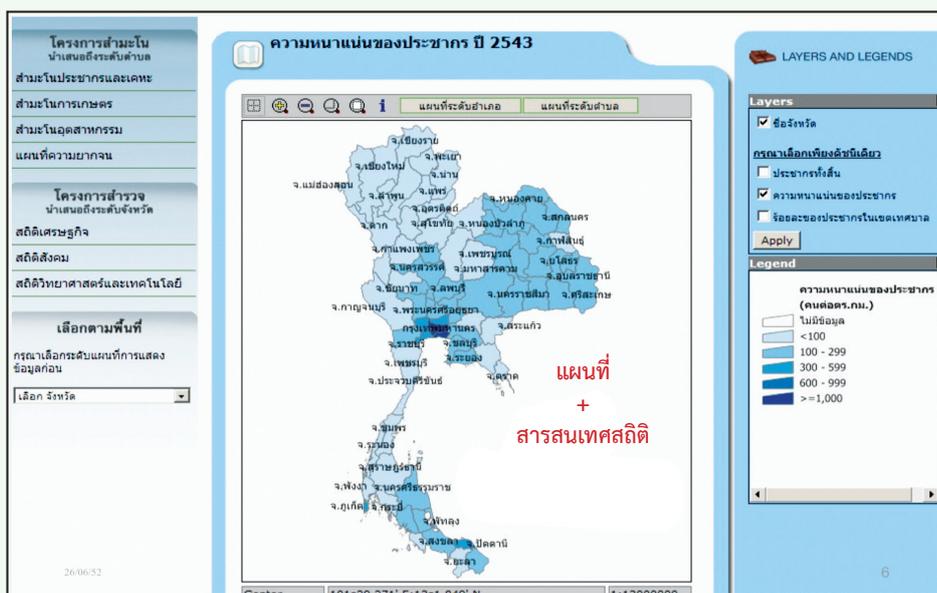
- **Maps of enumeration areas** are for statistical data collection, expressing rough boundaries of the Enumeration Area: EA, such as position of house/building and construction for guiding enumerators during censuses and sample surveys in the right boundary and not to duplicate with other EAs. Moreover, enumeration maps can help monitor and control quality of the field work.
- **Thematic Maps** using GIS: Geographic Information System Technology in integrating statistical data with administrative maps is called Statistical Geographic Information System

ที่ผ่านมาสำนักงานสถิติแห่งชาติ นำเสนอ ข้อมูลสถิติและสารสนเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ในรูป ตาราง/กราฟจนกระทั่งใน พ.ศ. ๒๕๕๑ สำนักงาน สถิติแห่งชาติ ได้พัฒนาการให้บริการนำเสนอในรูปแบบของ ภูมิสารสนเทศสถิติโดยใช้เทคโนโลยีระบบสารสนเทศ ภูมิศาสตร์ซึ่งจะแสดงให้เห็นภาพการกระจายตัว การ กระจุกตัวของสารสนเทศสถิติที่สนใจ และการ เปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาต่าง ๆ ในเชิงพื้นที่ได้ชัดเจน และ เข้าใจง่ายมากขึ้น โดยได้มีการพัฒนาระบบภูมิสารสนเทศ สถิติ เพื่อนำเสนอข้อมูลสถิติจากโครงการสำมะโน และสำรวจตัวอย่างของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ใน รูปแบบของแผนที่เฉพาะเรื่อง (Thematic Maps) ผ่านทางเว็บไซต์ โดยให้บริการแผนที่แบบ Web Map Service ตามมาตรฐาน OGC (Open Geospatial Consortium) ซึ่งในระบบ NSO-GIS ประกอบด้วย รายการข้อมูลสถิติ ประมาณ ๒๐๐ รายการ และแผนที่ ภูมิสารสนเทศสถิติ (Thematic Maps) ๘๐๐ ภาพ ในระดับพื้นที่จังหวัด อำเภอ และตำบลของประเทศไทย

Before 2008 the National Statistical Office presented statistical information of which economic and social with statistical tables and graphs, till in 2008 this presentation is developed to be in the form of Statistical Geographical Information by using Geographic Information System. This system can illustrate distribution and condensation of interesting statistical information and their changing over times clearly and better understanding. Moreover the National Statistical Office has developed the presentation of censuses and sample surveys results by form of the Thematic Maps via website and provided service in the form of Web Map Service with OGC (Open Geospatial Consortium) standard. The NSO-GIS system consists of about 200 data items and 800 Thematic Maps at levels of province, district and sub district of Thailand.

ภาพจากระบบภูมิสารสนเทศสถิติ NSO - GIS

Map from NSO - GIS

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้พัฒนาต่อยอด การนำเสนอด้วย GIS จากเดิม โดยการนำเสนอ ข้อมูลตามการจัดประเภทอุตสาหกรรมที่เป็น มาตรฐานสากล และสามารถรองรับรายการข้อมูล ที่จะเกิดขึ้นใหม่ เช่น ประเภทสถานประกอบการ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเพิ่มการนำเสนอแผนที่สถิติด้วยการแบ่งตามสาขา สถิติ พร้อมทั้งพัฒนาระบบภูมิสารสนเทศสถิติเพื่อ การสืบค้นและแสดงผลผ่านเว็บ (NSO-GIS) ที่มีการ นำเสนอ MIS ของทุกโครงการสำมะโนและสำรวจ ตัวอย่าง ให้มีสมรรถนะและประสิทธิภาพสูง ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ด้วยเทคโนโลยีที่ ทันสมัย อีกทั้งยังได้เพิ่มเครื่องมือใช้ประกอบการ นำเสนอแผนที่สถิติด้วย เช่น สามารถแสดงผลแผนที่ พร้อมข้อมูล/กราฟที่ดึงจากหลายฐานข้อมูล/โครงการ พร้อมกันเพื่อการอธิบายประกอบ มีการใช้แผนที่ Google map มาซ้อนทับ เพื่อให้เห็นถึงเส้นทางและ รายละเอียดของแผนที่มากขึ้น

ระบบภูมิสารสนเทศสถิติ : NSO-GIS ได้เผยแพร่ และให้บริการภูมิสารสนเทศสถิติแก่หน่วยงานราชการ เอกชน และผู้ใช้ทั่วไป ผ่านทางเว็บไซต์ <http://www.nso.go.th> ที่ Banner หรือ URL : <http://statgis.nso.go>

Later in 2012, the National Statistical Office developed the system further by presenting data according to International Standard Industrial Classification as well as to support new data items such as the Gross Provincial Product. Presentation of sectoral statistics and development of Geographic Information System for searching and presenting results via the NSO-GIS website was also undertaken in addition to presentation of census and sample survey results via MIS. Devices to support mapping presentations, such as illustrative statistical maps/graphs together with data from various databases/projects for more clarity were also developed using of Google maps placement for more details of routes and maps.

The NSO-GIS service system has been disseminated to government agencies and the private sector via <http://www.nso.go.th> at Banner or URL : <http://statgis.nso.go>

๒. งานบริการวิชาการสถิติ

สำนักงานสถิติแห่งชาติในฐานะเป็นหน่วยงานกลางของรัฐในการดำเนินการเกี่ยวกับสถิติตามหลักวิชาการ จึงมีหน้าที่ให้บริการวิชาการสถิติ โดยมุ่งเน้นให้หน่วยงานที่มาขอรับบริการมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำสถิติ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการสถิติ รวมทั้งใช้วิธีการดำเนินงานด้านสถิติที่เหมาะสม และสอดคล้องกับมาตรฐาน ที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการจัดทำโครงการสำรวจ เช่น การวางแผนการสำรวจ การจัดทำแบบสอบถาม การกำหนดแผนการสุ่มตัวอย่าง วิธีการประมาณค่า เป็นต้น รวมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำด้านวิชาการสถิติ และจัดฝึกอบรมวิชาการสถิติ

๓. งานฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร

การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร ถือเป็นภารกิจที่สำคัญอีกภารกิจหนึ่งของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นการส่งเสริม เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านสถิติที่ถูกต้องตามหลักวิชาการให้แก่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ตลอดจนเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสถิติ เพื่อพัฒนาระบบสถิติของประเทศให้เป็นมาตรฐานสากล และมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๔๙๕ มาตรา ๖ (๗) บัญญัติว่า “อำนาจการเกี่ยวกับงานทางวิชาการของเจ้าหน้าที่แห่งหน่วยงานราชการของรัฐ และหน่วยงานที่อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐ ผู้ซึ่งปฏิบัติงานจัดวางแผนผังและงานเก็บรวบรวมประมวลและวิเคราะห์สถิติ” ซึ่งในขณะนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กองการศึกษาสถิติ สำนักงานสถิติกลาง ซึ่งเป็นส่วนราชการหนึ่งในสำนักงาน

2. Service on Academic Statistics

The National Statistical Office as the central government agency in charge of technical statistical work provides service on academic statistics to other agencies. The National Statistical Office provides know how in operating and compiling statistics in compliance with international standards. Agencies can consult with the National Statistical Office in conducting surveys, in terms of planning, questionnaire design, sampling design, methods of estimation. The National Statistical Office also provides consultancy services and train in academic statistics.

3. Training and Human Resource Development

Training and Human Resource Development is regarded as another significant mission of the National Statistical Office. The Office promotes and increases knowledge, skill and experience in statistical operation based on correct practice for staff of the National Statistical Office, public and state enterprises. This is also done to share knowledge and experience in statistical operation in order to develop the country's statistical standards to be more efficient and up to par with international standards. The 1952 Statistical Act; article 6(7) stated the National Statistical Office is to “Direct the academic excellence of public officers and public agencies where the planning, data collection and statistical analysis is operated”.

สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ซึ่งได้จัดให้มีการฝึกอบรมวิชาสถิติขึ้นเป็นรุ่นแรก โดยเชิญกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ส่งข้าราชการที่ปฏิบัติงานด้านสถิติ และสนใจวิชาสถิติศาสตร์ มารับการอบรม มีข้าราชการเข้ารับการอบรมในปีแรกประมาณ ๓๐๐ คน และในปีต่อ ๆ มา มีข้าราชการมารับการอบรมเป็นจำนวนมาก เช่นเดียวกัน ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้ขยายและปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมสถิติศาสตร์ เป็นระยะเวลา ๒ ปี ประกอบด้วยภาคทฤษฎีสถิติศาสตร์ ควบคู่กับการฝึกภาคปฏิบัติ ซึ่งได้รับการรับรองหลักสูตรจากสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) และมีการเปิดอบรมหลักสูตรสถิติระยะสั้นใช้เวลา ๑ ปี โดยเน้นทางคณิตศาสตร์ และหลักเกณฑ์สถิติเบื้องต้น

This article is responsible by the “statistical study division”; Central Statistical Office, which at that time was under the “Office of Economic Development Council”. The first statistical training course was attended by 300 personnel from Line Ministries and Departments. In 1958, the National Statistical Office expanded and improved the training on statistics into a 2-year course, consisting of statistical theories and statistical practices. This course was certified by the “Office of the Civil Servant Commission”. A short-course of 1 year, emphasizing mathematics and primary statistical theory was also organized.

นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๖ จนถึงปัจจุบัน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมและให้ความรู้แก่บุคลากรด้านสถิติในภาครัฐ จึงได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสถิติทุกฉบับ โดยในพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้บัญญัติว่า “จัดให้มีการศึกษาอบรมวิชาการสถิติ” ซึ่งมีผลให้ พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้มีการจัดตั้ง “วิทยาลัยการสถิติปฏิบัติ” เพื่อสอนและฝึกอบรมนักศึกษาวิชาสถิติ หลักสูตรระยะยาว ๓ ปี ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้โอน “วิทยาลัยการสถิติปฏิบัติ” ของสำนักงานสถิติแห่งชาติไปขึ้นตรงต่อสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) และโอนข้าราชการที่รับผิดชอบทั้งหมดไปสังกัดสถาบันดังกล่าว โดยจัดให้มีการฝึกอบรมวิชาสถิติ ๒ หลักสูตร ซึ่งได้รับการอนุมัติหลักสูตรจากสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน คือ การอบรมวิชาสถิติแก่พนักงานสถิติตรี โดยยึดถือแนวหลักสูตร จาก Manual on Training of Statistical Personnel at the Primary and Intermediate level ของ United Nations และ หลักสูตรการอบรมวิชาสถิติปฏิบัติเบื้องต้นแก่พนักงานสถิติจัตวา

Since its official founding in 1963, the National Statistical Office has placed a high priority on statistical training and advocating this to its officers in the public sector. This mission was stated in all Statistical Acts, for example in the 1965 statistical Act that the National Statistical Office is to “Direct and promote the study of and training in statistics”. Given this high priority, the “Statistical Practice College” was established to teach and train students through a 3-year course. In 1966, this college, together with all the personnel was transferred to the National Institute of Development Administration”, which organized 2 courses that were approved by the “Office of the Civil Servant Commission”. The first was a training course on statistics for officers with a bachelor’s degree that was adapted from the Manual on Training of Statistical Personnel at the Primary and Intermediate levels of the United Nations, and a second course on applied statistics.

พิธีเปิดการอบรมเชิงปฏิบัติการ วิชาสถิติระดับกลาง รุ่นที่ ๓๒ ให้แก่เจ้าหน้าที่กระทรวง ทบวง กรม และรัฐวิสาหกิจต่างๆ วันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

Opening Ceremony Training Course on Intermediate Statistics for Officers of the Line Ministries and State Enterprises 32nd Group, 18th May 2015

นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ดำเนินการให้การศึกษาอบรมวิชาการสถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศแก่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในด้านสถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศให้ถูกต้องตามหลักวิชาการสถิติ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับวิทยากรบรรยายส่วนใหญ่เป็นบุคลากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่มีความรู้ประสบการณ์ในด้านนั้น ๆ อีกทั้งได้เชิญวิทยากรผู้บรรยายด้านสถิติ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการพัฒนาสมรรถนะ จากส่วนราชการ สถาบันการศึกษา เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงแรงงาน สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ กรมบัญชีกลาง มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ธนาคารแห่งประเทศไทย บริษัทศูนย์การพัฒนาและฝึกอบรม จำกัด บริษัท BiThailand จำกัด เป็นต้น

The National Statistical Office annually organizes training courses on statistics and information technology to its officers, public and state enterprise personnel. The objective in providing the training courses are to enhance knowledge, skills and experience in statistics and information technology in order to improve efficiency. Most lecturers are personnel from the National Statistical Office, with experience in a variety of subject matters, including guest lecturers from outside the office, who have experience in statistics, information technology and competency development. Guest lecturers come from government agencies and educational institutes, such as the Office of National Economic and Social Development Board, the Ministry of Labour, the Office of the Official Information Commission, the Comptroller General's Department, Mahidol University, Kasetsart University, Rangsit University,

การอบรม การออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ ให้แก่เจ้าหน้าที่ส่วนกลางของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖

Training Course on the Design and Development of a Website for the Officers at the Central Office, 8 - 10 January 2013

โดยได้มีการพัฒนาซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการอบรม อยู่ตลอดเวลา จนปัจจุบันทุกห้องอบรมของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ติดตั้งเครื่องฉายภาพ (Video Projector) และเครื่องฉายภาพสามมิติ (Visualizer) พร้อมระบบเสียงที่ทันสมัย เพื่อใช้ในการบรรยาย สำหรับห้องอบรมวิชาคอมพิวเตอร์ได้ติดตั้งเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์พร้อมติดตั้งระบบเครือข่ายของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สามารถใช้ติดต่อ ค้นหาข้อมูล และ Download Program เพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้เข้ารับการอบรม และวิทยากรผู้บรรยาย

Bank of Thailand, Training and Development Center Co., Ltd., and BiThailand Co., Ltd. Training rooms at the National Statistical Office are equipped with audio and visual equipment, video projectors and visualizers to support all training activities and a modern audio system. Computer training rooms are equipped with adequate numbers of personal computers with the National Statistical Office's network installation to support data searching and downloading programs to help both the participants and lecturers.

นาวาเอก ดร. ขจิต บัวจิตติ ร.น. เลขาธิการสถิติแห่งชาติ กล่าวเปิดการอบรมวิชาการสถิติสำหรับเจ้าหน้าที่กระทรวง ทบวง กรม รุ่นที่ ๑ ปี ๒๕๑๖

Captain Dr. Kajit Buajitti: Secretary General of the National Statistical Office, presided over the Opening Ceremony of the Statistical Training Course 1st Group, 1973

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้จัดให้มีการฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ดังนี้

๑. หลักสูตรการอบรมด้านวิชาการสถิติ
สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวิชาการด้านสถิติ สำหรับข้าราชการของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยเริ่มจากหลักสูตรพนักงานสถิติจัตวา ใน พ.ศ. ๒๕๐๘ ใช้ระยะเวลาการอบรม ๙ เดือน ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้พัฒนาเป็นหลักสูตรการอบรมวิชาสถิติปฏิบัติเบื้องต้น ใช้ระยะเวลาการอบรม ๖ เดือน และได้จัดอบรมอย่างต่อเนื่องจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๖ จึงได้จัดให้มีหลักสูตรการอบรมวิชาสถิติระดับกลางเป็นรุ่นแรก เพื่อให้ความรู้ด้านสถิติแก่เจ้าหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม และรัฐวิสาหกิจ ที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสถิติ โดยคุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรมต้องมีความรู้ไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านสถิติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ใช้ระยะเวลาการอบรม ๖ เดือน และได้มีการปรับระยะเวลาการอบรมให้เหลือ ๔ เดือน และ ๒ เดือน

Organizing of Training Courses by the National Statistical Office

1. Courses on Statistics: The National Statistical Office organized statistics training to the National Statistical Office's staff, starting from a 9-month course for practical officers in 1965. In 1967, developed into a 6-month course on primary practical statistics and was continually organized till 1973. In this year, the Intermediate Statistics 6-month course was organized for the first time to provide statistical knowledge to Line Ministries and State Enterprises' officers, with at least a bachelor's degree or equivalent, after which the course was shortened to 4-month and 2-month courses respectively.

ตามลำดับต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๑๙ ได้จัดหลักสูตรการอบรมวิชาสถิติระดับต้นขึ้นเป็นรุ่นแรก เพื่อให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่กระทรวง ทบวง กรม และรัฐวิสาหกิจ ที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานด้านสถิติ และมีความรู้ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ใช้ระยะเวลาการอบรม ๖ เดือน และได้ลดลงเหลือ ๔ เดือน ทั้งสองหลักสูตรนี้ เป็นการอบรมทั้งทฤษฎี และภาคปฏิบัติ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ โดยได้เชิญผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันสถิติแห่งเอเชีย และแปซิฟิกมาให้ความรู้ และจัดอบรมให้แก่ทีมวิทยากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ในแต่ละปี สำนักงานสถิติแห่งชาติยังได้จัดอบรมด้านสถิติเป็นรายวิชา ประมาณ ๗ - ๘ วิชาต่อปี และแต่ละวิชาจะใช้ระยะเวลาการอบรม ๒ - ๕ วัน ได้แก่ หลักสูตรสถิติเพื่อการใช้งาน/ปฏิบัติงานและหลักสูตรการประยุกต์ใช้ข้อมูลสถิติ เช่น วิชาเทคนิคการจัดทำรายงาน เทคนิคการสุ่มตัวอย่างและการประมาณค่า เทคนิคการสร้างแบบสอบถาม และการใช้ประโยชน์สถิติเพื่อการวิเคราะห์นโยบาย เป็นต้น

นอกจากนี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้รับความร่วมมือจากสถาบันสถิติแห่งเอเชียและแปซิฟิก ด้วยการสนับสนุนของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมวิชาการสถิติเฉพาะประเทศ เป็นครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๕๒๑ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความรู้ด้านวิชาการสถิติให้แก่เจ้าหน้าที่สถิติของประเทศไทย รวมทั้งได้จัดทำโครงการฝึกอบรมวิชาสถิติกึ่งภูมิภาค ใน พ.ศ. ๒๕๓๘ และ พ.ศ. ๒๕๔๕ เพื่อการวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูลสถิติด้านสังคมและเศรษฐกิจ เพื่อใช้ในการวางแผน

In 1976, the National Statistical Office organized a 6-month Course on Primary Statistics for the first time to provide statistical knowledge to Line Ministries and State Enterprises' officers. Prerequisites were lower than a bachelor's degree or equivalent, work in statistical operations; this was then shortened to 4 months. These two courses were both taught theory and practical aspects, which has continually developed and adjusted to comply with international standards and agencies' needs by inviting experts from the Statistical Institute for Asia and the Pacific: SIAP to advise and train lecturers at the National Statistical Office.

Each year the National Statistical Office organizes 7-8 statistical training courses of between 2-5 days each. Topics taught, for example, include courses on the applied uses of statistics; techniques in data reporting, sampling and estimation, questionnaire design and a use of statistics in policy analysis.

The National Statistical Office has also received cooperation from the Statistical Institute for Asia and the Pacific: SIAP, under support of the United Nations Development Programme: UNDP organized Country Course, for the first time in 1978 to promote and develop high level statistics knowledge to Thai statistical officers. Sub-regional Courses were also organized in 1995 and 2002 on Analyzing and Interpreting Statistics for Socio-Economic Planning.

๒. หลักสูตรการอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ใน พ.ศ. ๒๕๑๑ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้จัดหลักสูตรการอบรมวิชาการประมวลผลด้วยเครื่องจักรเป็นครั้งแรก ด้วยการให้ความรู้ในการเขียนโปรแกรมโดยใช้ภาษา COBOL กับ เครื่อง IBM ๓๖๐/๔๐ ต่อมา มีการจัดหลักสูตรอบรมมากขึ้น เช่น Computer Concept & Data Processing, Fundamentals of FORTRAN, MINI-TAB DOS/VS, COBOL, ASSEMBLER, AUTOCODER เป็นต้น ต่อจากนั้นได้มีการอบรมโปรแกรมอื่นๆ อีกเช่น โปรแกรม Dreamweaver, Adobe Photoshop, Flash, Microsoft ACCESS เป็นต้น ทั้งนี้การจัดอบรมหลักสูตรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ กล่าวคือ ใน พ.ศ. ๒๕๓๕ จัดหลักสูตรการอบรมคอมพิวเตอร์บนระบบปฏิบัติการ MS-DOS ใน พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้พัฒนาเป็น Windows 3.1, Windows 95, Windows 98, ตามลำดับ และได้พัฒนาเป็น Windows XP, Windows Vista, Windows 7, Windows 8 ตามลำดับ รวมทั้งหลักสูตรการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการประมวลผล/การปฏิบัติงาน เช่น Microsoft Office โปรแกรม SPSS โปรแกรม SAS โปรแกรม R การพัฒนา Web Application เป็นต้น

2. Courses on Information Technology:

In 1968, the National Statistical Office organized a training course on data processing by providing knowledge on writing programs with COBOL to work with the IBM 360/40 machine. Later, the National Statistical Office organized more courses, such as Computer Concepts & Data Processing, Fundamentals of FORTRAN, MINI-TAB DOS/VS, COBOL, ASSEMBLER, AutoCoder, including Dreamweaver, Adobe Photoshop, Flash and Microsoft ACCESS programs, etc. Training courses on Information Technology were developed to comply with the rapid changes in computer technology, and in 1992, the training course on MS-DOS was organized and led to training on Windows 3.1, Windows 95 and Windows 98 respectively in 2001. Further training was provided on Windows XP, Windows Vista, Windows 7 and Windows 8 respectively. Included were also training on package programs, such as Microsoft Office, SPSS, SAS, R, Web Application Development, etc.

นางดวงใจ พุ่มชูศรี รองเลขาธิการสถิติแห่งชาติ กล่าวเปิดการอบรมวิชาการใช้ Terminal กับ VM/SP จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๙

Mrs. Duangchai Poomchusri; Deputy Secretary General presided over the Opening Ceremony in the Training Course on “The Use of Terminal with VM/SP”, 10th - 14th November 1986

๓. หลักสูตรพิเศษ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้มีการพัฒนาและเพิ่มหลักสูตรการอบรมพิเศษ และหลักสูตรพัฒนาด้านสมรรถนะให้แก่บุคลากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เพื่อเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การใช้ภาษาอังกฤษสำหรับการปฏิบัติงาน/การสื่อสาร การพัฒนานักบริหารระดับกลาง การพัฒนาภาวะผู้นำ เป็นต้น

นอกจากสำนักงานสถิติแห่งชาติได้จัดหลักสูตรฝึกอบรมแล้ว ยังได้ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ในการจัดวิทยากรไปทำการอบรมหรือบรรยายเกี่ยวกับงานสถิติ พร้อมทั้งจัดทำเอกสารทางวิชาการ ให้ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการรับนิสิต นักศึกษา และนักเรียนระดับอาชีวศึกษาเข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในระหว่างปิดภาคเรียน

3. Special Courses are organized to develop and increase competency of the National Statistical Office to enable them to work more effectively that include courses in English communication skill and competency development of middle-level administrators and leadership development.

Besides organizing training courses, the National Statistical Office has cooperated with other offices to provide guest lecturers to train or to present on statistical with academic documents. The National Statistical Office has also supported educational institutes by accepting students as apprentices in statistical work during their semester breaks.

การอบรมวิชาสถิติเฉพาะประเทศ โดยความร่วมมือระหว่างสำนักงานสถิติแห่งชาติ และสถาบันสถิติแห่งเอเชียและแปซิฟิก วันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๙

Country Course on Statistics jointly organized by the National Statistical Office and the Statistical Institute for Asia and the Pacific (SIAP), 28th August 1986

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ร่วมกับสถาบันสถิติแห่งเอเชียและแปซิฟิก (SIAP) จัดให้มีการอบรมวิชาสถิติที่ภูมิภาค หัวข้อ “การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูลสถิติด้านสังคมและเศรษฐกิจ เพื่อการวางแผน (Analysis and Interpretation of Statistics for Socio – Economic Planning)” ระหว่างวันที่ ๖ - ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ ณ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

The National Statistical Office jointly with the Statistical Institute for Asia and the Pacific (SIAP) organized the Sub Regional Training Course on “Analysis and Interpretation of Statistics for Socio-Economic Planning” during 6th-28th July 1995

๔. งานด้านการต่างประเทศ

ความร่วมมือและประสานงานกับองค์การระหว่างประเทศเกี่ยวกับงานสถิติ ถือเป็นอำนาจหน้าที่ที่สำคัญอีกหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๕ (๑๓) บัญญัติว่า “ร่วมและประสานงานสถิติกับรัฐต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ” และในพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖ (๑๐) บัญญัติว่า “ร่วมมือและประสานงานกับต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศในงานเกี่ยวกับสถิติ” โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมประชุม สัมมนา อบรม และศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ณ ต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนการจัดประชุม อบรม สัมมนา ศึกษา ดูงานให้กับองค์การระหว่างประเทศ และหน่วยสถิติของประเทศต่าง ๆ ดังนี้

๔.๑ การเข้าร่วมประชุม สัมมนา

การส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุม สัมมนา ณ ต่างประเทศ มีส่วนสำคัญในการส่งเสริม และผลักดันงานด้านสถิติของประเทศไทย ให้ก้าวหน้าและทัดเทียมกับต่างประเทศ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุม สัมมนา ที่สำคัญ ดังนี้

4. International Cooperation

International cooperation and coordinating with international organizations is one of the major missions of the National Statistical Office. This is stated in the 1965 Statistical Act, clause 5(13): “Coordinate with and participate in the coordination of the work of foreign states or international organizations” and in the 2007 Statistical Act; clause 6(10): “Cooperating and coordinating with other countries and international organizations regarding statistical work”. The National Statistical Office has followed this order by sending officers to attend international meetings, seminars/workshops and to further their studies abroad at the Bachelor’s, Master’s and PhD levels, including cooperating and supporting in the organizing of meetings, training courses, seminars and study visits for the international agencies and statistical agencies, as follows;

4.1 Participation in Meetings and Seminars

Sending officers to attend the international meetings and seminars is one important strategy to drive the country’s statistical work to be as advanced and in compliance with international standards. Representatives of the National Statistical Office have attended the following meetings and seminars;

นางดวงใจ พุ่มชูศรี เลขาธิการสถิติแห่งชาติ พร้อมด้วย นางสาวเอี่ยมจันทร์ เปรมโยธิน รองเลขาธิการสถิติแห่งชาติ และ นางสาวจันทนา เพชรานนท์ ผู้อำนวยการกองสถิติสังคม เข้าร่วมประชุม “8th MEETING OF THE HEADS OF NATIONAL STATISTICAL OFFICES OF EAST ASIAN COUNTRIES” ระหว่างวันที่ ๒๐-๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น

Mrs. Duangchai Poomchusri; Secretary General, together with Miss Eiamchan Premyothin; Deputy Secretary General and Miss Chintana Petcharanond; Director of Social Statistics attended the Meeting on “8th MEETING OF THE HEADS OF NATIONAL STATISTICAL OFFICES OF EAST ASIAN COUNTRIES” during 20th-23rd May 1997 in Tokyo, Japan

๑) การประชุมของสถาบันสถิติระหว่างประเทศ (International Statistical Institute: ISI) เป็นการประชุมวิชาการสถิติระดับโลก จัดประชุมทุก ๒ ปี เป็นเวทีวิชาการที่นักวิชาการสถิติ (โดยเฉพาะระดับกลาง) จากสำนักงานสถิติ สถาบันสถิติ และองค์การระหว่างประเทศ ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์งานสถิติ ซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้มีมุมมองด้านวิชาการ และด้านการพัฒนางานสถิติที่กว้างไกลมากขึ้น สามารถนำมาปรับใช้กับการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานสถิติเข้มแข็งต่อไปในอนาคต สำนักงานสถิติแห่งชาติ ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุม ครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๕๐๖

1) Meeting of the International Statistical Institute: ISI is a forum for academic statisticians (intermediate level in particular), from statistical offices worldwide who come together to share experience in statistics and to increase perspectives in high level statistics to widen the development of this field. This forum is organized bi-annually and the National Statistical Office have sent participants to attend the first ISI in 1963.

ผู้สำเร็จการอบรมวิชาสถิติเฉพาะประเทศ ถ่ายภาพเป็นที่ระลึกร่วมกับปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เลขาธิการสถิติแห่งชาติ รองเลขาธิการสถิติแห่งชาติ และวิทยากรผู้บรรยาย ภายหลังพิธีมอบประกาศนียบัตร เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

A Group Photo of the Permanent Secretary of the Office of the Prime Minister, Secretary General and Deputy Secretary General of the National Statistical Office and Lecturers including Participants of the Statistical Training Country Course. In the Handling over of the Certificate Ceremony on 6th March 1992

๒) การประชุมคณะกรรมการสถิติแห่งสหประชาชาติ (United Nations Statistical Commission: UNSC) จัดประชุมทุกปี เป็นการประชุมผู้บริหารงานสำนักงานสถิติจากทุกประเทศทั่วโลก เพื่อร่วมกันพิจารณากำหนดกรอบทิศทางและแผนงานบริหารงานสถิติ และทบทวนปัญหาในการพัฒนางานสถิติในรอบปีที่ผ่านมา ผู้บริหารสำนักงานสถิติจากประเทศต่าง ๆ จะเข้าร่วมเพื่อให้ข้อมูล เสนอความคิดเห็นจากประสบการณ์ของประเทศตัวเอง และรับทราบกรอบทิศทางพัฒนางาน เพื่อนำไปประยุกต์กับการพัฒนาสถิติในแต่ละประเทศต่อไป

๓) การประชุมประจำปีของคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (Economic and Social Commission for Asia and the Pacific: ESCAP) เป็นการประชุมเพื่อร่วมพิจารณาแนวทาง ยุทธศาสตร์ และลำดับความสำคัญของการดำเนินงานของคณะกรรมการสถิติของ ESCAP เพื่อหาแนวทางพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของประเทศสมาชิกในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

2) United Nations Statistical Commission Meeting: The UNSC meeting is organized annually to gather administrators of the National Statistical Offices worldwide to set directions and administrative plans on statistics and to review challenges of the past year. Executives from the National Statistical Offices from various countries join this meeting to share their experience and acknowledge directions for statistical development agreed upon at the meeting then apply these for their own national statistical development.

3) The Annual meeting of the Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (ESCAP) forum was organized to consider guidelines, strategy and priority of operations for the ESCAP Statistical Committee and to develop guidelines to work more effectively and in compliance with the needs of member countries in ESCAP's region.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ร่วมกับสถาบันสถิติแห่งเอเชียและแปซิฟิก จัดฝึกอบรมวิชาสถิติเชิงภูมิภาค เรื่อง Sample Design for Household and Establishment Surveys for Countries with Economics in Transition ให้กับประเทศที่กำลังพัฒนาในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ในการจัดทำแผนแบบการเลือกตัวอย่าง สำหรับการจัดทำสำรวจจากครัวเรือน หรือสถานประกอบการให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในด้านนี้ ระหว่างวันที่ ๑๕-๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ณ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

The National Statistical Office jointly with the Statistical Institute for Asia and the Pacific (SIAP) organized a Sub Regional Training Course on “Sample Design for Household and Establishment Surveys for Countries with Economics in Transition” for the Developing Countries in Asia and the Pacific Region. This training course aimed at increasing knowledge and capacity in sampling design for conducting household or establishment surveys for related officers in these aspects; organized during 15th-24th December 1997, at the National Statistical Office.

๔) การประชุมคณะกรรมการสถิติของคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิก จัดประชุมทุก ๒ ปี เป็นการประชุมที่ผู้บริหารระดับสูง หัวหน้าสำนักงานสถิติของประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ร่วมอภิปรายความสำคัญของกลยุทธ์การพัฒนาทางสถิติ การส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาค

๕) การประชุมคณะกรรมการระบบสถิติของประชาคมอาเซียน (ASEAN Community Statistical System: ACSS) ชื่อเดิมคือ การประชุมหัวหน้าสำนักงานสถิติแห่งชาติของอาเซียน (ASEAN Heads of Statistics Office Meeting: AHSOM) AHSOM จัดการประชุมครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๕๔๐ และได้เปลี่ยนชื่อเป็น ACSS ใน พ.ศ. ๒๕๕๔ จัดประชุมทุกปี โดยสำนักงานสถิติประเทศสมาชิกอาเซียนหมุนเวียนเป็นเจ้าภาพ (ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๓ ณ จังหวัดเชียงใหม่) ACSS จัดขึ้นเพื่อเป็นเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนความคิดเห็น/แนวคิดในเรื่องการพัฒนาสถิติทางการ (Official Statistics) อภิปรายความก้าวหน้าของการดำเนินงานในแต่ละปี ความคิดริเริ่มในเรื่องความร่วมมือในภูมิภาค ค้นหาวิธีการที่จะส่งเสริมความเป็นหนึ่งเดียวและพัฒนาทางสถิติในภูมิภาค รวมทั้งการอำนวยความสะดวกในเรื่องการเสริมสร้างศักยภาพด้านสถิติในภูมิภาค

4) Meeting on ESCAP Committee on Statistics is organized every 2 years to gather executives of the National Statistical Offices in ESCAP’s region to discuss priorities of statistical strategic development and promote further cooperation in the region.

5) ASEAN Community Statistical System: ACSS, which previously was called the ASEAN Heads of Statistics Office Meeting (AHSOM), is an annual meeting that was held for the first time in 1997 and renamed in 2011. ASEAN Members States circulate as hosts of the meeting (the NSO Thailand hosted the meeting in 2010 in Chiang Mai Province). The forum exchanges ideas and concepts for the development of Official Statistics, discuss work progress of the year, initiate cooperation in the region and search for ways to create unique development and guidance for statistical development in the region.

สำนักงานสถิติแห่งชาติร่วมจัดการประชุม The second session of The Committee on Statistics ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย หัวหน้าสำนักงานสถิติ และเจ้าหน้าที่ระดับสูงของสำนักงานสถิติ ของประเทศสมาชิกในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก เพื่อแลกเปลี่ยนประเด็นการพัฒนาสถิติในภูมิภาค และตอบสนองความต้องการและความท้าทายใหม่ๆ โดยคณะกรรมการสถิติแห่งภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกจะเป็นแรงขับเคลื่อนการพัฒนาสถิติในภูมิภาค การประชุมจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพฯ

The National Statistical Office joined in organizing “The second Session of the Committee on Statistics. The participants were heads of the National Statistical Offices and high level officers in the Asia and Pacific region who came to exchange statistical development issues in response to new challenges and needs. This is led by the Statistical Committee of the Asia and Pacific Region for Regional Statistical Development, 15th - 17th December 2010 at United Nations Commission Center, Bangkok

๖) การประชุมคณะกรรมการประศาสน์การของสถาบันสถิติแห่งเอเชียและแปซิฟิก (Governing Council of Statistical Institution for Asia and the Pacific (SIAP)) จัดประชุมทุกปี เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดทำสถิติในภูมิภาค พิจารณาและรับรองแผนการดำเนินงานของ SIAP ซึ่งประเทศในภูมิภาคจะได้รับประโยชน์จากหลักสูตรการอบรมที่ SIAP จัดขึ้น สำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นกรรมการในคณะกรรมการชุดนี้จากกรรมการทั้งสิ้น ๙ คน โดยการคัดเลือกจากประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ทั้งหมด ๕๓ ประเทศ

6) Meeting of the Governing Council of Statistical Institution for Asia and the Pacific (SIAP) is organized annually to exchange ideas on regional statistical development and consider and approve SIAP’s operation plan. Countries in the region benefit from training courses organized by SIAP. The National Statistical Office of Thailand is one of nine members of the Governing Council voted in by the 53 member countries in Asia and the Pacific.

๗) การสัมมนาด้านการจัดการสำหรับหัวหน้าสำนักงานสถิติแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (Management Seminar for the Heads of National Statistical Offices in the Asia and the Pacific) จัดประชุมทุกปี เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างหน่วยงานสถิติของประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกด้านการเป็นผู้นำและการจัดการด้านสื่อสารข้อมูล เพื่อนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถด้านสถิติในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ครั้งแรกจัดขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๔๖

7) Management Seminar for the Heads of National Statistical Offices in Asia and the Pacific is organized annually to exchange experience among statistical offices of the member countries in Asia and the Pacific. The seminar discusses leadership and management of data communication towards an increased statistical capacity to support economic and social development. This seminar was first organized in 2003.

๔.๒ การอบรม และศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้รับการสนับสนุนจากองค์การระหว่างประเทศ และหน่วยงานสถิติของต่างประเทศ ในการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม และศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพความรู้ ความสามารถ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่องานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ หลักสูตรการอบรม และศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ ที่สำคัญ ได้แก่

๑) การอบรมที่สนับสนุนโดยสถาบันสถิติแห่งเอเชียและแปซิฟิก (Statistical Institution for Asia and the Pacific: SIAP) เช่น หลักสูตร Automatic Data Processing for Statisticians หลักสูตร Microcomputer Course for Training of Trainers หลักสูตร Analysis and Interpretation of Statistics หลักสูตร Sample Design for Household and Establishment Surveys หลักสูตร Training Course in Application of Information and Communications Technology to Production and Dissemination of Official Statistic เป็นต้น

๒) การอบรมที่สนับสนุนโดยองค์การสหประชาชาติ เช่น หลักสูตร Foreign Statisticians in Measurement of Population Change

๓) การศึกษาต่อระดับปริญญาโท ที่สนับสนุนโดย U.S. Agency for International Development (USAID) เช่น สาขาวิชา Economic Statistics สาขาวิชา Economic Development สาขาวิชา Census Geography and Statistical Theory and Methodology สาขาวิชา Statistical Methodology and Survey Methods and Procedures เป็นต้น

4.2 Training and Studying Abroad

The National Statistical Office has received support from international organizations to send officers to be trained and to further their studies abroad to enhance their competence, knowledge and ability so the office directly benefits from this support. The training courses and studies supported are as follows;

1) Training courses organized by the Statistical Institution for Asia and the Pacific: SIAP, such as Automatic Data Processing for Statisticians, Microcomputer Course for Training of Trainers, Analysis and Interpretation of Statistics, Sample Design for Household and Establishment Surveys, Application of Information and Communications Technology to Production and Dissemination of Official Statistics, for example.

2) Training course supported by the United Nations, such as the course on Foreign Statisticians in Measurement of Population Change

3) Studies at the Master Degree level supported by the U.S. Agency for International Development (USAID) on various fields, such as Economic Statistics, Economic Development, Census Geography and Statistical Theory and Methodology, Statistical Methodology and Survey Methods and Procedures.

๔.๓ การจัดประชุม อบรม ศึกษาดูงาน

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ดำเนินการจัดประชุม อบรม และศึกษาดูงานแก่องค์กรระหว่างประเทศ และหน่วยงานสถิติต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง การประชุม อบรม ศึกษาดูงาน ที่สำคัญ ได้แก่

๑) การอบรมสถิติระดับกลาง (Intermediate Level) หลักสูตร 6 เดือน แก่บุคลากรสาธารณสุข ประชาธิปไตยประชาชนลาว

๒) การจัดการศึกษาดูงานให้แก่บุคลากรของประเทศต่างๆ เช่น หัวข้อ Industrial Statistics ให้แก่บุคลากรสาธารณสุขกัมพูชา หัวข้อ Agricultural Information Collection and Designing of Published Reports แก่บุคลากรสาธารณสุขประชาธิปไตยประชาชนลาว หัวข้อ Data Exchange and Dissemination

4.3 Organizing Meetings, Trainings and Study Visits

The National Statistical Office continuously organizes meetings, trainings and study visits for international organizations, some major activities include the following;

1) A 6-month Intermediate Level training course on statistics for personnel of the Lao People's Democratic Republic

2) Study visits for personnel of numerous countries on a variety topics, such as industrial statistics for personnel of the People's Republic of Kampuchea, Agricultural Information Collection and Designing of Published Reports

System of Thailand แก่บุคลากรประเทศยูกันดา หัวข้อ Labour Force Survey of Thailand แก่บุคลากรราชอาณาจักรภูฏาน หัวข้อ Statistical Methodology แก่บุคลากรสาธารณรัฐอิสลามอัฟกานิสถาน หัวข้อ Economic Statistics แก่บุคลากรสาธารณรัฐประชาชนบังคลาเทศ หัวข้อ Rural, Agricultural and Fishery Census แก่บุคลากรสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เป็นต้น

๓) การประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาด้านสถิติ ระหว่างสำนักงานสถิติแห่งชาติและสำนักงานสถิติแห่งชาติ สาธารณรัฐเกาหลี

for the Lao People’s Democratic Republic, Data Exchange and Dissemination System of Thailand for Uganda, Labor Force Survey of Thailand for Bhutan, Statistical Methodology for Afghanistan, Economic Statistics for the People’s Republic of Bangladesh, Rural, Agricultural and Fishery Census for the Socialist Republic of Vietnam.

3) Bilateral Meetings for exchanging experience in statistical development between the Korean National Statistical Office and the Thailand National Statistical Office.

นายสมเกียรติ ศิริวัฒน์โชค รองผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ ให้การต้อนรับเจ้าหน้าที่ จากสำนักงานสถิติแห่งชาติเกาหลี ในโอกาสเข้าศึกษาดูงานเพื่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาด้านสถิติ ระหว่างวันที่ 22 – 23 ธันวาคม พ.ศ. 2554

Mr. Somkiat Siriwattanachoke; Deputy Director General of the National Statistical Office welcomed officers from the Republic of Korea for the study visit on “Exchanging Statistical Development”, 22nd - 23rd December 2011

๔) การอบรม Regional Training Workshop “National Demonstration Centre-NDC” on Food Security Analysis in ten Countries of the Region” ร่วมกับองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) ผู้เข้ารับการอบรมมาจาก 10 ประเทศ ได้แก่ ราชอาณาจักรภูฏาน สาธารณรัฐกัมพูชา อินเดีย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

4) Jointly Organized the Regional Training Workshop on “National Demonstration Centre-NDC” on Food Security Analysis in Ten Countries of the Region” with the Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO. Participants came from 10 countries, namely the Kingdom of Bhutan, the People’s Republic of Kampuchea, India, the Republic of Indonesia, Lao PDR, Mongolia, the Republic of the Union of Myanmar, the Republic of the Philippines, the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka and the Socialist Republic of VietNam

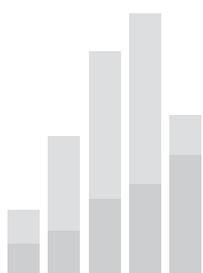

ประธานคณะกรรมการกิจการสตรีและเด็ก และวุฒิสภาภูฏาน เข้าศึกษาดูงาน ณ สำนักงานสถิติแห่งชาติ วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

Chair Person of the Women and Children Committee and the Senate of Bhutan paid a study visit to the National Statistical Office, 17th August 2014

ภารกิจ...การบริหารจัดการระบบสถิติ

Mission...Statistical Management System

สำนักงานสถิติแห่งชาติ มีบทบาทภารกิจที่สำคัญอีกภารกิจ คือ บริหารจัดการระบบสถิติของประเทศ ตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖ (๑) **“จัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับการดำเนินงานทางสถิติของรัฐ”** เพื่อให้มีข้อมูลสถิติที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ ข้อมูลสถิติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่ากับทรัพยากรที่ใช้ในการจัดทำข้อมูลสถิติ สามารถนำมาบูรณาการใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ โดยได้จัดทำแผนแม่บทระบบสถิติของประเทศไทยขึ้น เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาระบบสถิติของประเทศไทยให้เข้มแข็งและเป็นระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

Among many other roles the **National Statistical Office** has one important role of managing the statistical system of the country. In undertaking this task, it is complying with the 2007 Statistical Act item 6(1) which assigns The National Statistical Office to **“Prepare the Master Plan for the implementing government statistical work”**. To gather statistical evidence of high quality and standards that are integrated and cost-effective for use by all organizations in the country for their evidence-based plans and policies. The Statistical Master Plan is a framework to strengthen and develop the statistical system, emphasizing joint participation of all concerned offices.

แผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย :

ก้าวใหม่ของการพัฒนาสถิติให้มีคุณภาพ สามารถใช้ประกอบการตัดสินใจ
อย่างมีประสิทธิภาพ สู่ระบบสถิติของประเทศที่เข้มแข็ง และก้าวหน้าอย่างมีระบบ

Thailand's Statistical Master Plan :

A New Path of Statistical Development for Quality Statistics
as an Input for Effective Decision Making towards a Strengthened
and Advanced Statistical System of the Country

ภารกิจด้านบริหารจัดการระบบสถิติ ที่ผ่านมา

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ดำเนินการศึกษา
การพัฒนาระบบสถิติ รวมถึงการจัดทำแผนแม่บทสถิติ
จากประเทศต่างๆ (Best Practice) เพื่อเตรียมการ
กำหนดกรอบและแนวทางสำหรับประเทศไทย โดยได้มีการ
พัฒนาและดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

ระบบฐานข้อมูลทะเบียนสถิติ (Data Directory) และทะเบียนหน่วยสถิติ

ใน พ.ศ. ๒๕๔๗ สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ได้จัดทำระบบฐานข้อมูลทะเบียนสถิติ (Data
Directory) และทะเบียนหน่วยสถิติ โดยได้รับการ
สนับสนุนงบประมาณบางส่วนจากโครงการความ
ร่วมมือเพื่อพัฒนาการคุ้มครองทางสังคม (The
Country Development Partnership for Social
Protection: CDP-SP) ในการจัดสัมมนาระดม
ความคิดเห็นจากหน่วยงานระดับกระทรวง กรม
กว่า ๒๐๐ หน่วยงาน เพื่อรวบรวมสถิติของหน่วยงาน
ภาครัฐสำหรับนำมาใช้ในการกำหนดกรอบการจัด
ทำสถิติอย่างเป็นระบบ และสามารถนำไปใช้เป็น
เครื่องมือในการบริหารจัดการระบบสถิติของประเทศ
ต่อไป

Missions of Statistical Management System over Time

The National Statistical Office has
studied best practices in statistical development
as well as the implementation of a statistical
master plan from many countries to identify the
framework and guidance for Thailand, over time
continuously, as follows;

The Data Directory and Statistical Units Directory

In 2004, the National Statistical Office
implemented a Data Directory and Statistical
Units Directory under financial support from
the Country Development Partnership for
Social Protection: CDP-SP through organizing
brain storming seminars in all ministries and
departments totalling 200 offices nationwide.
The seminar aimed at collecting statistics
produced by various offices with this whereby
the National Statistical Office would gather
seminar outcomes for further planning in setting
up a framework for a statistical management
system for the country.

โครงการนำร่องเพื่อศึกษาการจัดทำแผนแม่บทหรือแผนพัฒนาสถิติรายสาขา

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ทำการศึกษการจัดทำแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย และแผนพัฒนาสถิติรายสาขาภายใต้การสนับสนุนจากโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme : UNDP) โครงการความร่วมมือเพื่อพัฒนาการคุ้มครองทางสังคม (The Country Development Partnership for Social Protection: CDP-SP) และธนาคารโลก (World bank) เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการทำงานสำหรับจัดทำแผนแม่บทและแผนพัฒนาสถิติรายสาขา โดยได้ริเริ่มจัดทำแผนแม่บท และแผนพัฒนาสถิติ ใน ๒ สาขา^{๓/} นำร่อง คือ สาขาแรงงาน และสาขาสวัสดิการสังคม เพื่อให้ทราบแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการจัดทำในสาขาอื่น ๆ ต่อไป

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้นำร่องการจัดทำแผนแม่บทสถิติรายสาขา ๔ สาขา (สาขาการศึกษา การฝึกอบรม ศาสนา วัฒนธรรม รวมถึงการสื่อสารมวลชน สาขาอุตสาหกรรม สาขาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสาขาการท่องเที่ยว) รวมทั้งได้นำร่องการแปลงแผนแม่บทสถิติรายสาขาไปสู่การปฏิบัติ (สาขาสวัสดิการสังคม) ใน พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้นำร่องการจัดทำแผนแม่บทสถิติรายสาขา ๓ สาขา (สาขาสุขภาพ สาขาอุตสาหกรรม เหมืองแร่ ก่อสร้างและพลังงาน และสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) ใน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้นำร่องจัดทำแผนพัฒนาสถิติรายสาขา จำนวน ๒ สาขา (สาขาการท่องเที่ยว และสาขาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) และใน พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้นำร่องการจัดทำแผนพัฒนาสถิติรายสาขา ๓ สาขา (สาขาสุขภาพ สาขาอุตสาหกรรม เหมืองแร่ ก่อสร้างและพลังงาน และสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร)

The Pilot Project on Implementing Sectoral Statistics

The National Statistical Office, under financial support from the United Nations Development Programme: UNDP, the Country Development Partnership for Social Protection: CDP-SP and the World Bank, underwent a study on implementing the sectoral statistical master plan and statistical development plan, in terms of form and working processes. The pilot project focused on 2 sectoral statistics^{3/}; namely, Labor Statistics and Social Welfare Statistics as guidance for other statistical sectors.

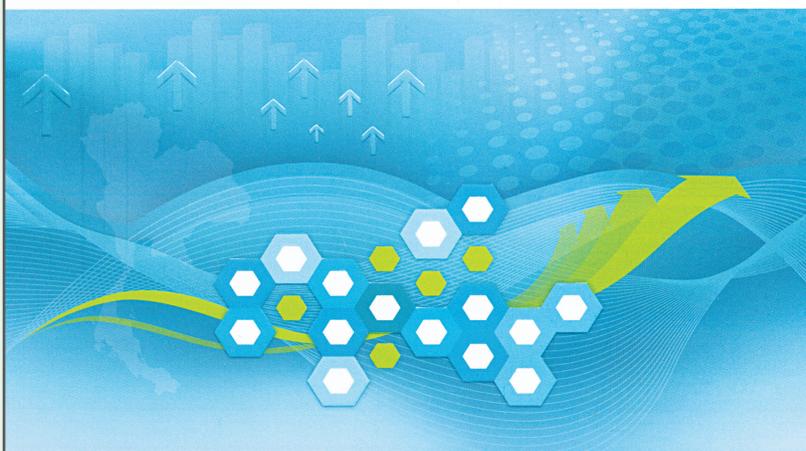
In 2006, 4 more statistical sectors were included; namely education, religion, culture and media, industry, natural resources and environment and tourism. Each sector was piloted as part of conducting the sectoral statistical master plan. At the same time, the National Statistical Office began fully implementing social welfare statistics. In 2007, 3 more statistical sectors, namely health, industry mining, construction and energy and information and communication technology were piloted. In 2008, a pilot project on setting up a statistical development plan in 3 sectors mentioned earlier was undertaken.

๓/ ศึกษาจากการจัดจำแนกประเภทของสหประชาชาติ (Administrative Committee on Coordination Programme Classification, United Nations; UNACC) และนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทประเทศไทย

3/ study from Administrative Committee on Coordination Programme Classification, United Nations; UNACC with small modification to suit the Thai context

แผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย พ.ศ. 2554 – 2558

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2553

เห็นชอบในหลักการแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทยฯ

และมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแผนดังกล่าวไปปฏิบัติต่อไป

พร้อมทั้ง เพิ่มเติมองค์ประกอบ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2555

การดำเนินการนำร่องดังกล่าวทำให้ทราบแนวทางการบริหารจัดการระบบสถิติของประเทศ และนำไปสู่การจัดทำแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘ ซึ่งใช้เป็นกรอบการดำเนินงานการพัฒนาาระบบสถิติของประเทศให้เข้มแข็งเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

แผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย (ฉบับแรก) พ.ศ.๒๕๕๔ - ๒๕๕๘

แผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘ นับเป็นแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทยฉบับแรก เกิดขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าระบบสถิติของประเทศต่างๆ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาให้เหมาะสมกับประเทศไทย เนื่องจากระบบสถิติของประเทศไทยเป็นระบบสถิติแบบกระจายงาน การบริหารจัดการระบบสถิติของประเทศจำเป็นต้องมีหน่วยงานกลาง ซึ่งก็คือ สำนักงานสถิติแห่งชาติในการที่จะประสานการดำเนินงานด้านสถิติของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยร่วมกับหน่วยงานระดับกระทรวงทุกแห่งจัดทำแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ ถึง ๒๕๕๘ ซึ่งนับเป็นก้าวใหม่ของการบูรณาการข้อมูลสถิติ อันจะนำไปสู่การเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลในอนาคต ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนผู้ใช้ข้อมูลทุกภาคส่วน ให้ใช้ข้อมูลให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ ๑ นี้ ประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์ คือ

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การบริหารจัดการระบบสถิติอย่างมีประสิทธิภาพ
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาข้อมูลสถิติให้มีมาตรฐาน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การให้บริการข้อมูลสถิติอย่างทั่วถึง

Implementing the pilot projects mentioned above resulted in the National Statistics Office gaining valuable experience in managing the country's statistical system which led to the setting up of the 2011-2015 Statistical Master Plan, which became the backbone of country's strengthened and effective statistical system.

The First Statistical Master Plan for 2011-2015

The Statistical Master Plan 2011-2015 was the first in Thailand and was adapted from statistical systems of several countries and consolidated to suit the country. Thailand's statistical system is a Decentralized Statistical System, with a central office of the National Statistical Office coordinating with all other offices in statistical compilation. The 2011-2015 Statistical Master Plan has been implemented under joint participation strategy with Line Ministries, which is an innovative procedure for statistical integration with data linkages and data sharing providing direct benefits to all users. The first Thailand Statistical Master Plan consists of 3 strategies; as follows;

Strategy 1 Effectively Managing the National Statistical System

Strategy 2 Producing Standardized Official Statistics

Strategy 3 Providing Equal Access to Statistical Data

การแปลงแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ไปสู่การปฏิบัติ

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ดำเนินการแปลงแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๘ สู่การปฏิบัติทั้งในระดับภารกิจ และระดับพื้นที่ โดยได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ในทั้ง ๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ ๑ การบริหารจัดการระบบสถิติอย่างมีประสิทธิภาพ

กลไกการบริหารระบบสถิติของประเทศ :

กลไกการบริหารระบบสถิติของประเทศ ประกอบด้วยคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการต่าง ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

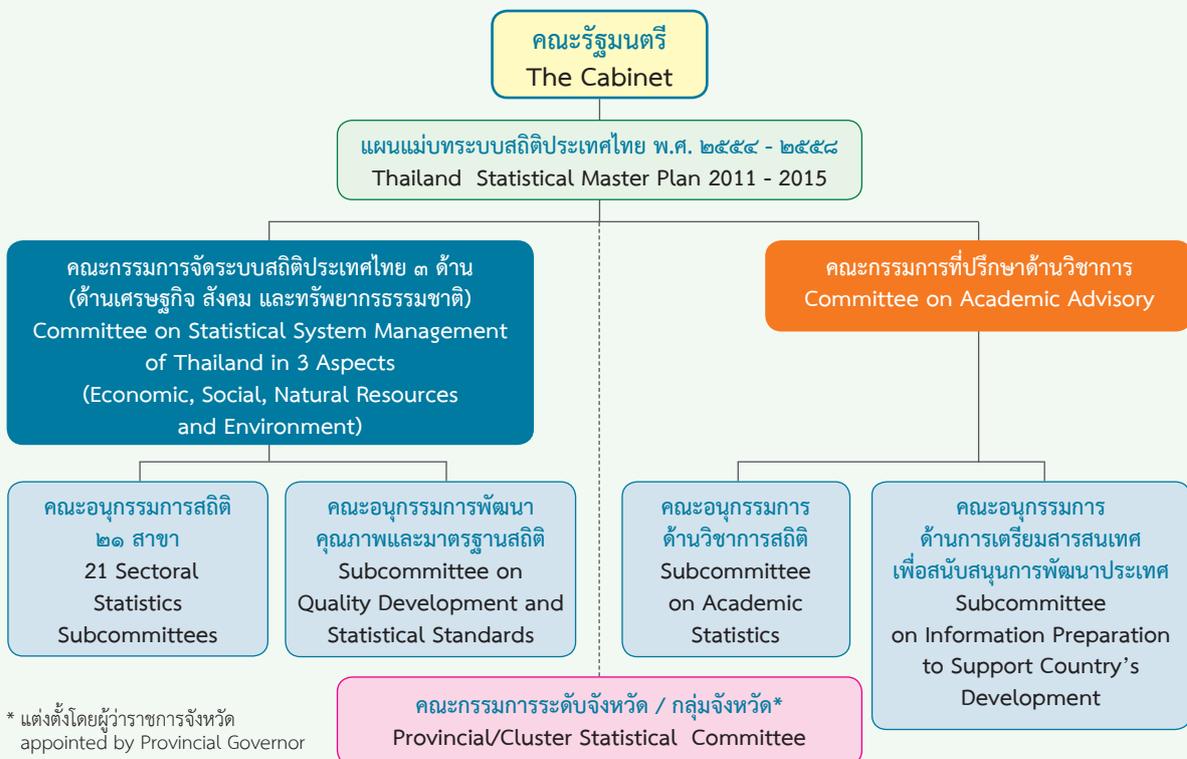
Implementation of Thailand Statistical Master Plan

The National Statistical Office has implemented the 2011-2015 Thailand Statistical Master Plan at the national and area-based levels in compliance with 3 strategies, as follows;

Implementation according to strategy 1: Effectively Managing the National Statistical System

Mechanism for Country Statistical Management

Mechanism for national statistical management consists of committees and sub committees as follows;

**คณะกรรมการจัดระบบสถิติประเทศไทย ๓ ด้าน
(ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม
และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)**

คณะกรรมการจัดระบบสถิติประเทศไทย ๓ ด้าน (ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) ได้รับการแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นประธานกรรมการ คณะกรรมการประกอบด้วย ปลัดกระทรวง/ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/ผู้ทรงคุณวุฒิ และมีผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นเลขานุการ มีหน้าที่กำหนดนโยบายด้านสถิติของประเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานด้านสถิติของประเทศให้เป็นไปตามแผนแม่บทระบบสถิติฯ แต่งตั้งคณะกรรมการและรายงานความก้าวหน้าและเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบสถิติต่อคณะรัฐมนตรี

**Committee for Statistical System
Management of Thailand in 3 Aspects
(Economic, Social, Natural Resources and
Environment)**

The Committee on Statistical System Management of Thailand in 3 Aspects (Economic, Social and Natural Resources and Environment), was appointed by the Cabinet on 3rd May 2011 and chaired by the Minister of Information and Communication Technology. The committee consists of the Permanent Secretary/high level officers and concerned experts with the Director General of the National Statistical Office as Secretary of the Committee. The Committee is authorized in formulating statistical policy, steering and monitoring statistical implementation of statistics according to the Statistical Master Plan and appointing sub committees as well as reporting on progress and providing guidance to the Cabinet.

ทั้งนี้คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ เห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) ให้นำแผนพัฒนาสถิติรายสาขาเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการของกระทรวง กรม โดยบูรณาการการจัดทำข้อมูลสถิติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน มีมาตรฐาน และรอบระยะเวลาการเก็บข้อมูลที่สอดคล้องกันและทันต่อเหตุการณ์ สามารถนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน เพื่อการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

(๒) คงกรอบอัตรากำลังด้านสถิติ โดยหากกระทรวง หรือกรมใดเห็นว่า มีความจำเป็นต้องใช้ตำแหน่งด้านสถิติทั้งที่มีอยู่แล้ว หรือจะกำหนดเพิ่มเติมให้เสนอ อ.ก.พ. กระทรวงเพื่อพิจารณา

(๓) ในส่วนของงบประมาณที่จะนำมาใช้จ่ายในการจัดทำข้อมูลสถิติตามที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสถิติรายสาขา ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาปรับแผนการดำเนินงาน และแผนการใช้จ่ายประจำปีที่ได้รับการจัดสรรมาดำเนินการตามความจำเป็นและเหมาะสมต่อไป

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิชาการ

คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านวิชาการ เพื่อให้คำแนะนำด้านวิชาการในการผลิต และให้บริการข้อมูลสถิติอย่างทั่วถึง เป็นธรรมและเข้าถึงได้ง่าย เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้ใช้ประโยชน์ โดยมี ศ.ดร.คุณหญิงสุมณฑา กีระนันท์ เป็นประธาน มีกรรมการประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคส่วนต่าง ๆ และมีผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นเลขานุการ มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแนะนำด้านวิชาการในการผลิต และให้บริการสถิติ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิชาการได้มีมติให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ๒ คณะ คือ

On 4th June 2013, the Cabinet approved the report of the Implementation of the 2011-2015 the Thailand Statistical Master Plan, as follows;

(1) Incorporate statistical development plans into implementation plans of the Ministry and Department, so as to integrate statistical compilation with all agencies concerned. With this there will be availability of quality, timely, relevant and completion of statistical data, with consistent, frequency of data collection for evidence-based plans and policies for the country's development.

(2) Maintain an appropriate number of statistical personnel. If any Ministries or Departments require more statisticians, they are to propose a request to the sub-committee of civil servant commission of the ministry for consideration.

(3) The annual budget for statistical production should be identified by each sectoral statistical plan and by each relevant office appropriately.

Committee on Academic Advisory

On 3rd May 2011, the Cabinet set up the Committee on Academic Advisory to advise on academic statistics in statistical compilation and provision of easy access to all users. Prof. Dr. Khunying Suchada Kiranandana chairs this committee, which comprises experts from various fields. The Director General of the National Statistical Office is the Secretary of the committee. This committee has 2 sub committees, namely:

คณะกรรมการด้านวิชาการสถิติ

คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านวิชาการ ได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๘ ให้แต่งตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการสถิติ เพื่อเป็นกลไกในการพัฒนางานวิชาการสถิติของประเทศ โดยมี รศ.ดร.จิราวัลย์ จิตรถเวช เป็นประธาน มีกรรมการประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจากกลุ่มนักวิชาการต่าง ๆ มีหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานด้านสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติให้เป็นไปตามหลักวิชาการทางสถิติ มีคุณภาพ และมีการนำไปใช้อย่างถูกต้อง รวมทั้งให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาด้านวิชาการสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

คณะกรรมการด้านการเตรียมสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศ

คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านวิชาการ ได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๘ ให้แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการเตรียมสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศ เพื่อเป็นกลไกในการพัฒนางานการใช้ประโยชน์ข้อมูลสถิติตามประเด็นสำคัญของการพัฒนาประเทศ โดยมี **ดร.นิพนธ์ พัวพงศกร เป็นประธาน** มีกรรมการประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคส่วนต่าง ๆ มีหน้าที่วิเคราะห์ความต้องการใช้สารสนเทศ/ตัวชี้วัด รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะการพัฒนาระบบข้อมูลสถิติ/ตัวชี้วัดต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต

Subcommittee on Academic Statistics

The Academic Advisory Committee endorsed in its 1st meeting on 19th March 2015, the appointment of a Subcommittee on Academic Statistics to be a mechanism for statistical development of the country, chaired by Assoc. Prof. Dr Jirawan Jitthavech, this subcommittee is composed of experts from various academic institutions. The duties of this subcommittee are to support the National Statistical Office in developing quality academic statistics and its proper use including consultancy services and recommendations in development of the National Statistical Office's work.

Subcommittee on Information Preparation to Support the Country's Development

The Academic Advisory Committee endorsed in its 1st meeting on 19th March 2015, the appointment of a Subcommittee on Information Preparation to Support the Country's Development. This subcommittee is a mechanism for development of the statistics according to major issues in the country's development. This subcommittee is chaired by **Dr. Nipon Poapongsakorn, and consists of experts from various fields.** Its duties are to analyze the need for information/indicators including advice on recommendation in system development of statistical data/indicators to suit the country's development in the future.

คณะอนุกรรมการสถิติรายสาขา ๒๑ คณะ

คณะอนุกรรมการสถิติรายสาขา ๒๑ สาขา ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการจัดระบบสถิติ ประเทศไทย ๓ ด้านฯ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ มีองค์ประกอบหน่วยงานหลัก ดังนี้

Subcommittee on 21 Sectoral Statistics

21 Sectoral Statistics subcommittees was appointed by the Committee on Statistical System Management of Thailand in 3 Aspects (Economic, Social and Natural Resources and Environment) on 24th February 2012, the components of these subcommittees consist of the following focal points:

สาขาสถิติ Statistical Sector	กระทรวงหลัก Main Counterpart	หน่วยงานหลัก Secondary Counterpart
ด้านสังคม (๙ สาขา) Social statistics (9 sectors)		
๑) ประชากรศาสตร์ ประชากรและเคหะ 1) Demographic, population and housing statistics	กระทรวงมหาดไทย Ministry of Interior	สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง Bureau of Registration Administration, Department of Provincial Administration
๒) แรงงาน 2) Labor statistics	กระทรวงแรงงาน Ministry of Labour	ศูนย์ข้อมูลเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน Labor and Economic Information Center, Office of the Permanent Secretary
๓) การศึกษา 3) Education statistics	กระทรวงศึกษาธิการ Ministry of Education	ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ Information and Communication Technology Centre, Office of the Permanent Secretary
๔) ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม 4) Religion, art and Culture statistics	กระทรวงวัฒนธรรม Ministry of Culture	ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม Information and Communication Technology Centre, Office of the Permanent Secretary

สาขาสถิติ Statistical Sector	กระทรวงหลัก Main Counterpart	หน่วยงานหลัก Secondary Counterpart
๕) สุขภาพ 5) Health statistics	กระทรวงสาธารณสุข Ministry of Public Health	สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข Bureau of Policy and Strategy, Office of the Permanent Secretary
๖)สวัสดิการสังคม 6) Social security statistics	กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ Ministry of Social Development and Human Security	ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ Information and Communication Technology Centre, Office of the Permanent Secretary
๗) หญิงและชาย 7) Gender statistics	กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ Ministry of Social Development and Human Security	สำนักส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว Bureau of Gender Equality Promotion, Department of Women's Affairs and Family Development
๘) รายได้และรายจ่าย ของครัวเรือน 8) Household income and expenditures statistics	กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร Ministry of Information and Communication Technology	สำนักสถิติสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ Social Statistics Bureau, The National Statistical Office
๙) ยุติธรรม ความมั่นคง การเมืองและการปกครอง 9) Justice, security, political and public administration statistics	กระทรวงยุติธรรม Ministry of Justice	ศูนย์พัฒนาข้อมูลกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม Justice Information Center, Office of Justice Affairs
ด้านเศรษฐกิจ (๑๑ สาขา) Economic statistics (11 sectors)		
๑) บัญชีประชาชาติ 1) National accounts	สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ Office of the National Economic and Social Development Board	สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ National Accounts Division, Office of the National Economic and Social Development Board

สาขาสถิติ Statistical Sector	กระทรวงหลัก Main Counterpart	หน่วยงานหลัก Secondary Counterpart
๒) เกษตร และประมง 2) Agriculture and fishery statistics	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ Ministry of Agriculture and Cooperatives	ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร Agricultural Information Centre, Office of Agricultural Economics
๓) อุตสาหกรรม 3) Industrial statistics	กระทรวงอุตสาหกรรม Ministry of Industry	ศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม Industrial Economic Information Center, Office of Industrial Economics
๔) พลังงาน 4) Energy statistics	กระทรวงพลังงาน Ministry of Energy	ศูนย์พยากรณ์และสารสนเทศพลังงาน สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน Forecasting and the Energy Information Center, Energy Policy and Planning Office
๕) การค้าและราคา 5) Trade and price statistics	กระทรวงพาณิชย์ Ministry of Commerce	สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า Bureau of Trade and Economic Indices, Office of Policy and Strategic Trade
๖) ขนส่งและโลจิสติกส์ 6) Transport and logistics statistics	กระทรวงคมนาคม Ministry of Transport	ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม Information and Communication Technology Center, Office of the Permanent Secretary
๗) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 7) Information Communication and Technology statistics	กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร Ministry of Information and Communication Technology	สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร Office of the Permanent Secretary
๘) การท่องเที่ยวและการกีฬา 8) Tourism and sports statistics	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา Ministry of Tourism and Sports	ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกรมการท่องเที่ยว Information and Communication Technology Center, Tourism Department

สาขาสถิติ Statistical Sector	กระทรวงหลัก Main Counterpart	หน่วยงานหลัก Secondary Counterpart
๘) การเงิน การธนาคาร และการประกันภัย 9) Finance, banking and insurance statistics	ธนาคารแห่งประเทศไทย Bank of Thailand	ฝ่ายสถิติและข้อมูล ธนาคารแห่งประเทศไทย Statistics and Information Branch, Bank of Thailand
๑๐) การคลัง 10) Fiscal statistics	กระทรวงการคลัง Ministry of Finance	สำนักนโยบายการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง Bureau of Fiscal Policy, Fiscal Policy Office
๑๑) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม 11) Science technology and innovation statistics	กระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี Ministry of Science and Technology	สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี Bureau of Policy and Strategy, Office of the Permanent Secretary
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๑ สาขา) National resources and environment statistics (1 sector)		
๑) ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม 1) National resources and environment statistics	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม Ministry of National Resources and Environment	ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม Information and Communication Technology Center, Office of the Permanent Secretary

คณะกรรมการสถิติรายสาขามีภารกิจสำคัญในการพิจารณาและจัดทำแผนพัฒนาสถิติรายสาขา และกำกับการดำเนินงานพัฒนาสถิติรายสาขาให้เป็นไปตามแผนฯ และรายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการจัดระบบสถิติประเทศไทย ๓ ด้านฯ เป็นประจำทุกปี

Duties of the Sectoral Statistics subcommittee are to set up a sectoral statistical development plan and steer the implementation of the sectoral statistical development plan and report the results of its implementation to the Committee on Statistical System Management of Thailand in 3 Aspects (Economic, Social and Natural Resources and Environment) annually.

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสถิติ

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสถิติ ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการจัดระบบสถิติประเทศไทย ๓ ด้านฯ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗ มีหน้าที่ กำหนดนโยบายด้านการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานสถิติ พิจารณาแนวทาง วิธีการ และเครื่องมือในการจัดการคุณภาพสถิติทางการ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานสถิติ

คณะกรรมการสถิติระดับจังหวัด

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้ดำเนินการแปลงแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทยสู่การปฏิบัติเชิงพื้นที่ระดับจังหวัดใน ๑๐ จังหวัดนำร่อง ได้แก่ อ่างทอง นครนายก ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา ปราจีนบุรี อุทัยธานี นครสวรรค์ และกำแพงเพชร โดยใช้กลไกในรูปแบบของคณะกรรมการสถิติในระดับจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน และมีหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ โดยสถิติจังหวัด หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และหัวหน้ากลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร ของสำนักงานจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่จัดทำชุดข้อมูลที่สำคัญ จำเป็น เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในระดับพื้นที่ ประสานบูรณาการข้อมูลจากส่วนราชการ/หน่วยงานภายในจังหวัดที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดทำแผนพัฒนาสถิติระดับจังหวัดและรายงานประจำปี เสนอคณะกรรมการจัดระบบสถิติประเทศไทย ๓ ด้าน เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้ขยายผลโดยแต่งตั้งคณะกรรมการสถิติระดับจังหวัด ๗๖ จังหวัด

Subcommittee on Quality Development and Statistical Standards

The Subcommittee on Quality Development and Statistical Standards was appointed by the Committee on Statistical System Management of Thailand in 3 Aspects (Economic, Social and Natural Resources and Environment) on 18th November 2014. Its duties are to formulate policy in terms of quality management and statistical standards, consider guidelines, methods and mechanisms for quality management of official statistics, including recommendations for development an promoting quality statistical standards.

The Provincial Statistical Committee

In 2012, the National Statistical Office implemented the Thailand Statistical Master Plan into practice at the area-based level in 10 pilot provinces; namely, Ang Thong, Nakhon Nayok, Lop Buri, Sing Buri, Chai Nat, Phra Nakhon Si Ayutthaya, Prachin Buri, Uthai Thani, Nakhon Sawan and Kamphaeng Phet by using the Provincial Statistical Committee as the main mechanism. The Provincial Governor chaired the Committee with concerned offices. Members of the Committee consisted of the Provincial Statistical Office, the head of the Strategic Provincial Development Section and the head of the Information and Communication Technology Section who also acted as the Secretary. The duties of this committee are to compile a set of statistical data necessary for decision-making at the area-based level, coordinate data integration from government offices/provincial offices, set up the Provincial Statistical Development Plan and annual report and recommendations to the Committee on Statistical System Management of Thailand in 3 Aspects (Economic, Social and Natural Resources and Environment) that will be forwarded on to the Cabinet. In the fiscal year 2013, this strategy was expanded to set up the provincial Statistical Committee for all 76 Provinces.

คณะกรรมการสถิติระดับกลุ่มจังหวัด

ใน พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้ดำเนินการแปลงแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทยสู่การปฏิบัติเชิงพื้นที่ระดับกลุ่มจังหวัด โดยใช้กลไกในรูปของคณะกรรมการสถิติระดับกลุ่มจังหวัด จะมีองค์ประกอบของคณะกรรมการตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับโครงสร้างของชุดข้อมูล และห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) โดยมีผู้ว่าราชการที่ได้รับผิดชอบในยุทธศาสตร์นั้นเป็นประธาน

ผู้ว่าราชการจังหวัดในกลุ่มจังหวัดเป็นที่ปรึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์นั้นเป็นกรรมการ สถิติจังหวัดของจังหวัดที่ได้รับผิดชอบในยุทธศาสตร์ดังกล่าว เป็นเลขานุการฯ ร่วมกับหัวหน้าสำนักงานยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด และสถิติจังหวัดในอีก ๒ จังหวัด เป็นผู้ช่วยเลขานุการฯ มีหน้าที่ จัดทำชุดข้อมูลที่สำคัญ จำเป็นเพื่อสนับสนุนการจัดวางตำแหน่ง (Positioning) ทางยุทธศาสตร์ในการพัฒนากลุ่มจังหวัด และการตัดสินใจในระดับกลุ่มจังหวัด ประสานบูรณาการข้อมูลจากส่วนราชการ หน่วยงานภายในกลุ่มจังหวัดที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ดำเนินการใน ๒ กลุ่มจังหวัดนำร่อง ได้แก่

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ๒ (ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง ลพบุรี) เพื่อศึกษาข้อมูลศักยภาพและประเด็นยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัด ที่เพียงพอต่อการตัดสินใจในระดับพื้นที่ เนื่องจากมีผลิตภัณฑ์หลักที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ไก่เนื้อ ซึ่งเป็นพืชและสัตว์เศรษฐกิจสำคัญอันดับต้น ๆ ของประเทศ อีกทั้งมีจังหวัดในกลุ่มทั้ง ๔ จังหวัด เป็นจังหวัดนำร่องในโครงการระยะที่ ๑ อยู่แล้ว

The Cluster Statistical Committee

In 2013, the National Statistical Office implemented the Thailand Statistical Master Plan into practice at the cluster province level by implementing the Cluster Statistical Committee mechanism. The components of the Committee was according to the strategies complying with structure of data sets and value chain, with the governor responsible for its strategy and chairing of the committee.

Other provincial governors in the cluster include advisors, offices involved with the strategies as members of the committee, while the provincial statistical office staff of the chair person acted as a secretary with the head of the strategic office together with the other two provincial statistical offices as secretary assistants. This Committee compiles the data set necessary to support strategy positioning and decision-making for the provincial cluster's development, including coordinating and requesting data from government offices and provincial offices within the concerned cluster. The National Statistical Office has piloted this in 2 clusters, namely:

The Upper Central Provincial Cluster (Chai Nat, Sing Buri, Ang Thong), was to study potential data and strategic issues of the cluster for area-based decision making, as this cluster contains major economic products, such as rice, cassava, meat and chicken, these were the provinces in the first pilot project.

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๒ (นครพนม มุกดาหาร สกลนคร) เนื่องจากเป็นกลุ่มจังหวัดที่มีพื้นที่ติดชายแดน ซึ่งมีปริมาณการค้าชายแดนค่อนข้างมาก และมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ใน พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้ขยายผลโดยแต่งตั้งคณะกรรมการสถิติระดับกลุ่มจังหวัดครบทั้ง ๑๘ กลุ่มจังหวัด

ผลผลิตการบริหารจัดการระบบสถิติของประเทศ

จากการดำเนินการดังกล่าวทำให้ได้ผลผลิตตลอดจนผลลัพธ์มากมาย ที่ประกอบด้วยผลผลิตจากการดำเนินงานเชิงภารกิจ (Function based) และในระดับพื้นที่ (Area based) รายละเอียดดังนี้

๑) **แผนพัฒนาสถิติ** ประกอบด้วย แผนพัฒนาสถิติรายสาขา และแผนพัฒนาสถิติระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

แผนพัฒนาสถิติรายสาขา เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการเพื่อให้ประเทศมีข้อมูลสถิติที่สำคัญจำเป็นต่อการวิเคราะห์สถานการณ์แนวโน้มเพื่อวางแผนและประเมินผลการพัฒนาในแต่ละสาขาหน่วยสถิติต่าง ๆ และบุคลากรมีสมรรถนะด้านการจัดทำข้อมูลและการจัดทำสถิติเพิ่มขึ้น ตลอดจนประชาชนเข้าใจและเข้าถึงสถิติสาขาต่าง ๆ ได้สะดวก รวดเร็ว ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญคือ “ผังสถิติทางการ” ที่กำหนดรายการสถิติที่สำคัญจำเป็นต่อการวางแผนและติดตามผลการพัฒนาประเทศ พร้อมทั้งกำหนดหน่วยสถิติที่รับผิดชอบผลิตและพัฒนาระบบดังกล่าว ตลอดจนแนวทางการพัฒนาการผลิต การเผยแพร่ และการใช้ประโยชน์สถิติ รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาสมรรถนะของหน่วยงานสถิติต่าง ๆ และทรัพยากรอื่น ๆ ที่จำเป็น

The Upper Northeastern Provincial Cluster (Nakhon Phanom, Mukdahan, Sakon Nakhon) are border areas with a high value of border trade and continued expansion to support the upcoming ASEAN Economic Community.

In 2014, the National Statistical Office extended in setting up total 18 Cluster Statistical Committees.

Output of the Country Statistical Management

In implementing the mentioned activities, there were several outputs both Functional and Area-based, as follows:

1) **Statistical Development Plans** consists of Sectoral Statistical Development Plans and Provincial/Cluster Development Plans

Sectoral Statistical Development Plans are tools in statistical data management used for national analysis. The plan supports planning and evaluation of each sectoral office development by statistical sector through development of personnel capacity. The goal is to compile statistics that are easily accessed and understandable. The plan provides a “List of Official Statistics” which are necessary for monitoring and evaluation of the country’s development. The plan also identifies offices responsible for producing and developing official statistics, a guidance in producing, disseminating and the use of statistics, including promoting and supporting resources for statistical units’ potential development.

แผนพัฒนาสถิติระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดกรอบการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลสถิติที่สำคัญและจำเป็นต่อการบริหารงานยุทธศาสตร์จังหวัด/กลุ่มจังหวัด โดยทบทวนข้อมูล วิสัยทัศน์ของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ประเด็นยุทธศาสตร์ วิเคราะห์ศักยภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด (GPP) เลือกรวมเศรษฐกิจรายสาขา (Sector) จากประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด/กลุ่มจังหวัด การคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพ (Product Champion) ซึ่งสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการกำหนดกลยุทธ์แบบห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) และปัจจัยสู่ความสำเร็จ (Critical Success Factor) เพื่อจัดหาและบูรณาการข้อมูลสารสนเทศระดับพื้นที่ให้ตอบสนองยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ภายใต้กระบวนการทำงานอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพดำเนินงานสร้างมูลค่าด้านเศรษฐกิจของจังหวัด/กลุ่มจังหวัดได้เป็นอย่างดี โดยได้ดำเนินการระดับพื้นที่ ๗๖ จังหวัด ๑๘ กลุ่มจังหวัด

Provincial/Cluster Statistical Development Plan is a tool for identifying the framework for development of statistical compilation. These are needed for strategic management of provincial/cluster sectors. The framework begins by reviewing the vision, strategic issues and economic potential of the provincial/cluster from the Gross Provincial Products (GPP), then selects the economic sector from strategic issues of the provincial/cluster area. Under joint efforts of all offices concerned, the product champion that can create the most economic value added is selected. Identifying the products Value Chain and Critical Success Factor are then considered. These statistics are then integrated at the area-based level to serve the provincial/cluster's strategies in the operation of all 76 provinces and 18 clusters provinces.

ทั้งนี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้จัดสัมมนา “การพัฒนาข้อมูลสถิติและสารสนเทศระดับพื้นที่ ๗๖ จังหวัด/ ๑๘ กลุ่มจังหวัด” เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๗ มีผู้เข้าร่วมสัมมนา คือ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อธิบดีปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อธิบดีผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด และสถิติจังหวัด ๗๖ จังหวัด ผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานในการจัดทำชุดข้อมูลสถิติและสารสนเทศระดับพื้นที่ สำหรับสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร รวมทั้งการสร้างการมีส่วนร่วมของส่วนราชการต่าง ๆ ในพื้นที่ อันจะนำไปสู่การบูรณาการแผนงาน งบประมาณในระดับพื้นที่ต่อไป

On 20th October 2014, the National Statistical Office organized a seminar on “Development of Data and Information at the area-based level of 76 Provinces/18 Clusters”. The seminar was attended by members of the National Assembly, Minister of Interior, Permanent Secretary of Ministry of Interior, Permanent Secretary of the Information and Communication Technology, former Permanent Secretary of the Information and Communication Technology, former Provincial Governors, Provincial Governors and 76 Provincial Statistical Offices and representatives of all concerned offices. The seminar publicly promoted the implementation of information and data sets at the area-based level to support decision making of administrators, including also participation of all government offices that would ultimately lead to the integration of plans and budget at all area levels.

๒) ผังสถิติทางการ และทะเบียนสถิติทางการ ประกอบด้วยผังสถิติทางการ ทะเบียนสถิติทางการระดับกระทรวง/กรม และผังสถิติทางการระดับพื้นที่

ผังสถิติทางการ และทะเบียนสถิติทางการ : ระดับกระทรวง/กรม

สถิติทางการ เป็นสถิติที่สำคัญ จำเป็นในการกำหนดนโยบายหรือตัดสินใจเพื่อการบริหารและพัฒนาประเทศ สามารถใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับประเทศไทย คัดเลือกจากสถิติที่หน่วยงานต่างๆ ผลิต/จัดทำในปัจจุบัน โดยคณะกรรมการสถิติรายสาขาเห็นชอบให้เป็นสถิติทางการ และนำมารวบรวมจัดทำเป็นผังสถิติทางการพร้อมหน่วยงานรับผิดชอบ

2) List of Official Statistics and Official Statistics Metadata consisting of List of Official Statistics and Official Statistics Metadata at the ministerial/ departmental levels and area-based level.

List of Official Statistics and Official Statistics Metadata: at ministerial/ departmental levels

Official Statistics are crucial and necessary for policy formulation, decision making and administering to the country's development, these are reference figures of the country. The Official Statistics were selected by the sectoral committee through a consensus approach, from statistics produced/compiled by various offices. The list of Official Statistics also includes names of all the offices in charge of producing/compiling these data.

ผังรายการสถิติทางการสาขาการเงิน การธนาคาร และการประกันภัย
List of Official Statistics of Finance, Banking and Insurance

โครงสร้างสถิติ กลุ่มอุปสงค์สถิติ Official Statistics Structure	ชื่อสถิติทางการ ทางการ Official Statistics	รายการสถิติทางการ List of Official Statistics	ความถี่ Frequency	รูปแบบ/ Dissemination methods	หน่วยงาน วิธีการเผยแพร่ Office In Charge	เชื่อมโยง รับผิดชอบ ตามตารางที่ 1 Link with Demand Group of Statistics of Table 1
1. การเงินการธนาคาร / Finance, Banking						
1.1 ตลาดการเงิน Financial Market	• อัตราแลกเปลี่ยน Exchange Rates	อัตราแลกเปลี่ยนถัวเฉลี่ยรายวันจำแนกตามสกุลเงิน Average Counter Rates Quoted by Currency	รายวัน Daily	Excel CSV Excel CSV	ธปท. Bank of Thailand	กลุ่ม 2 ตลาดการเงิน Group 2 Financial Market
		อัตราปิด USD/THB ประจำวัน (Spot Rate) และอัตรา Swap Point จำแนกตามอายุ Daily USD/THB (Spot Rate) Closing Rates and Swap Point	รายวัน Daily			
ดัชนีค่าเงินบาท (NEER) และดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง (REER) NEER and REER		รายเดือน Monthly				
	• อัตราดอกเบี้ย ตลาดเงิน/ ค่าธรรมเนียม Interest Rates Financial Markets/Fee Rates	อัตราดอกเบี้ยประจำวันจำแนกตามธนาคาร Average Daily Interest Rate by Commercial Banks	รายวัน Daily	Excel CSV Excel CSV	ธปท. Bank of Thailand	กลุ่ม 2 ตลาดการเงิน Group 2 Financial Market
		อัตราค่าธรรมเนียมจำแนกตามธนาคาร Fee Rates by Commercial Banks	รายวัน Daily			
อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงิน ณ สิ้นเดือน Interest Rate in Financial Markets as of End of the Month		รายเดือน Monthly				
		อัตราดอกเบี้ยต่างประเทศรายวัน Daily Foreign Interest Rate	รายวัน Daily	Excel CSV Excel CSV	ธปท. Bank of Thailand	กลุ่ม 2 ตลาดการเงิน Group 2 Financial Market
		Thai Baht Implied Interest Rates รายวัน Thai Baht Implied Interest Rate	รายวัน Daily			
		หน้าต่างปรับสภาพคล่อง ณ สิ้นวัน Liquidity Adjustment Window	รายวัน Daily			
		อัตราดอกเบี้ยอ้างอิงระยะสั้นตลาดกรุงเทพ (BIBOR) รายวัน BIBOR	รายวัน Daily			
		อัตราดอกเบี้ยปริมาณธุรกรรมและยอดคงค้างเงินให้กู้ยืม ระหว่างธนาคารรายวัน Interbank Transaction Volume, Rates and Amount Outstanding as of Settlement Date	รายวัน Daily			
		ราคาอ้างอิงสำหรับหลักทรัพย์เพื่อธุรกรรมตลาดซื้อคืนรายวัน Reference Bond Yields and Prices for Repurchase Agreement	รายวัน Daily			
		อัตราดอกเบี้ยเงินฝากถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของธนาคารพาณิชย์ Weighted Average Deposit Interest Rate of the Commercial Banks	รายไตรมาส Quarterly			
		อัตราดอกเบี้ยนโยบาย Policy Interest Rate	ยังไม่ได้จัดทำ แต่มีข้อมูล รองรับการ พัฒนาเป็นสถิติ n.a. but will be developed to be Official Statistics later		ธปท. Bank of Thailand	กลุ่ม 2 ตลาดการเงิน Group 2 Financial Market

ทะเบียนสถิติทางการ หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า รายละเอียดข้อมูลสถิติทางการ เป็นการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการผลิตสถิติทางการ เช่น ผู้รับผิดชอบ ความถี่ในการจัดทำ รูปแบบและวิธีการเผยแพร่ คำนิยาม เป็นต้น สำหรับให้ผู้ใช้ทราบความเป็นมา การเข้าถึงข้อมูล รวมถึงความแตกต่างระหว่างข้อมูล เพื่อให้ผู้ใช้สามารถนำมาพิจารณาความเหมาะสมในการนำข้อมูลไปใช้

สรุปจำนวนสถิติทางการได้ทั้งสิ้น ๒,๒๑๙ รายการ และรายการสถิติทางการ ๓,๘๔๖ รายการ โดยเป็นรายการที่มีข้อมูลและหน่วยงานรับผิดชอบแล้ว จำนวน ๓,๖๐๑ รายการ ไม่มีข้อมูลแต่มีหน่วยงานรับผิดชอบ จำนวน ๑๕๗ รายการ และที่ยังไม่มีข้อมูลและไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบ จำนวน ๘๘ รายการ

ผังสถิติทางการระดับพื้นที่ : การจัดทำข้อมูลสถิติทางการเพื่อตอบประเด็นยุทธศาสตร์ของพื้นที่ (กลุ่มจังหวัดและจังหวัด)

ในระดับพื้นที่ ได้เริ่มดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยนำร่องใน ๑๐ จังหวัด (กำแพงเพชร นครสวรรค์ ชัยนาท อุทัยธานี ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา ปราจีนบุรี และนครนายก) และในปี ๒๕๕๖ ได้ขยายผลใน ๒ กลุ่มจังหวัดนำร่อง คือ กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ๒ (ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง ชัยนาท) และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๒ (สกลนคร นครพนม มุกดาหาร) ผลลัพธ์ที่ได้คือชุดข้อมูล (ผังสถิติทางการ) สำหรับผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพ (Product Champion) ของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด รวมทั้งการกำหนดตำแหน่งยุทธศาสตร์ (Positioning) ของกลุ่มจังหวัด

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้นไปได้ดำเนินการใน ๗๖ จังหวัด และ ๑๘ กลุ่ม

Metadata are detailed data of official statistics, expanding on the production of official statistics, such as office in charge, frequency, form and data dissemination methods, definitions, etc. Users can learn background of the data, data access as well as differences of data and users can under the proper uses of metadata.

Totaled 2,219 official statistics and 3,846 items of official statistics. Of these 3,601 items were under specific offices in charge, 157 items had no data available but with offices in charge and 88 items had neither data nor offices in charge.

List of Official Statistics at the area-based level: Statistical data compilation for strategic issues at the area-based level (Cluster and Province)

Implementation of Statistical Development Plan at the area-based level started with a pilot project in 10 provinces (Kamphaeng Phet, Nakhon Sawan, Chai Nat, Uthai Thani, Lop Buri, Sing Buri, Ang Thong, Phra Nakhon Si Ayutthaya, Prachin Buri and Nakhon Nayok) in 2012. In 2013, the project was expanded to cover 2 pilot clusters of provinces, namely Upper Central Provincial Cluster (Chai Nat, Sing Buri and Ang Thong) and Upper Northeastern Provincial Cluster (Nakhon Phanom, Mukdahan and Sakon Nakhon). The output of these 2 projects was data set (list of official statistics) of the Product Champion of province/cluster, as well as indentifying of the positioning of the provincial cluster.

From the fiscal year 2014 onwards, the project was implemented in 76

จังหวัด ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการสถิติระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด โดยการวิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) ตามประเด็นยุทธศาสตร์ และคัดเลือกรายการที่เป็นปัจจัยสู่ความสำเร็จ (Critical Success Factor) และตัวชี้วัดการพัฒนา (Key Performance Indicator) มาจัดทำเป็นผังสถิติทางการระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด สรุปจำนวนสถิติทางการได้ทั้งสิ้น ๕,๗๐๘ รายการ

provinces and 18 provincial clusters, under the work of the provincial/cluster statistical committee. Value Chain analysis was undertaken according to strategic issues and selected items with Critical Success Factors and Key Performance Indicators, the final List of Official Statistics at provincial/cluster levels totaled 5,708 items.

แผนผังสถิติทางการของผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพ : “ข้าว”
List of Official Statistics of Potential Product : “Rice”

ห่วงโซ่มูลค่าและปัจจัยสู่ความสำเร็จ “ข้าว” Value Chain and Critical Success Factor: “Rice”	ตัวชี้วัด Indicator	รายการสถิติทางการ List of Official Statistics	ลักษณะของข้อมูล* Data Characteristics	มี/ไม่มีฐานข้อมูล Database (yes, no)	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล Method of Data Collection	ความถี่ของข้อมูล Frequency	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ Office/Unit in Charge	หมายเหตุ Remark
VC1 : การวิจัยและพัฒนา (R&D) + โครงสร้างพื้นฐาน / VC: Research and Development (R & D)+Infrastructure								
CSF 1 นโยบายรัฐบาล CSF 1 Government Policy	KPI 1.1 การประกัน/จํานําราคา KPI 1.1 Price insurance/Price pledge	1.1.1 ระดับราคา 1.1.1 Price level	In	มี yes	สำรวจ survey	รายเดือน monthly	กรมการค้าภายใน Internal Trade Department	
		1.1.2 จํานวนเกษตรกรที่ผ่านเงื่อนไขโครงการ 1.1.2 No. of Agriculturers, matching with the project condition	In	มี yes	ทะเบียน register	รายปี yearly	สํานักงานเกษตรจังหวัด Provincial Agriculture Office	
CSF 2 ปัจจัยการผลิต - พื้นที่เพาะปลูก - ปริมาณน้ำ - พันธุ์ข้าว - คุณภาพดิน - ผลกระทบสิ่งแวดล้อม - การตรวจสอบสารเคมีตกค้าง CSF 2 Production Factors - planted area *In quantity of water - rice seed - quality of soil - Impact of environment - checking of chemical left over	KPI 2.1 ผลผลิตข้าวของจังหวัด KPI 2.1 Rice production of the province	2.1.1 จํานวนพื้นที่ปลูกข้าวนาปี (ไร่) 2.1.1 No. of planted area of Major Rice (Rai)	In	มี yes	ทะเบียน register	รายปี yearly	สํานักงานเกษตรจังหวัด Provincial Agriculture Office	
		2.1.2 จํานวนพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง (ไร่) 2.1.2 No. of planted area of Second Rice (Rai)	In	มี yes	ทะเบียน register	รายปี yearly	สํานักงานเกษตรจังหวัด Provincial Agriculture Office	
		2.1.3 จํานวนพื้นที่เก็บเกี่ยวข้าวนาปี (ไร่) 2.1.3 No. of Harvested Areas of Major Rice (Rai)	In	มี yes	ทะเบียน register	รายปี yearly	สํานักงานเกษตรจังหวัด Provincial Agriculture Office	
		2.1.4 จํานวนพื้นที่เก็บเกี่ยวข้าวนาปรัง (ไร่) 2.1.4 No. of Harvested Areas of Second Rice (Rai)	In	มี yes	ทะเบียน register	รายปี yearly	สํานักงานเกษตรจังหวัด Provincial Agriculture Office	
		2.1.5 จํานวนผลผลิตข้าวนาปี (ไร่) 2.1.5 Production of Major Rice (Rai)	In	มี yes	ทะเบียน register	รายปี yearly	สํานักงานเกษตรจังหวัด Provincial Agriculture Office	
		2.1.6 จํานวนผลผลิตข้าวนาปรัง (ไร่) 2.1.6 Production of Second Rice (Rai)	In	มี yes	ทะเบียน register	รายปี yearly	สํานักงานเกษตรจังหวัด Provincial Agriculture	

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาข้อมูลสถิติให้มีมาตรฐาน

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้พัฒนาระบบบริหารจัดการมาตรฐานสถิติและระบบประเมินคุณภาพสถิติทางการ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ต้องการให้ผู้ใช้งานสถิติทางการ ทั้งผู้บริหาร หน่วยงานภาครัฐและเอกชน นักวิจัย นักเรียน นักศึกษา และประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในการใช้สถิติ และทำให้ผู้ผลิตสถิติทางการของประเทศตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาสถิติของตนเองให้มีคุณภาพ มีความถูกต้อง และมีมาตรฐาน เพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยง แลกเปลี่ยน และใช้ประโยชน์ร่วมกัน พร้อมทั้งยกระดับมาตรฐานการผลิตสถิติของประเทศสู่ความเป็นสากล

พัฒนาระบบบริหารจัดการมาตรฐานสถิติ

ระบบบริหารจัดการมาตรฐานสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้พัฒนาขึ้น ผ่านกลไกคณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสถิติ เพื่อพิจารณาและจัดลำดับมาตรฐานสถิติที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการบูรณาการและใช้สถิติทางการร่วมกัน กำหนดเจ้าภาพหลักในการจัดทำมาตรฐานสถิติเฉพาะเรื่อง พร้อมทั้งกำกับดูแลและติดตามการใช้มาตรฐานสถิติในการผลิตสถิติทางการของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับ “ความมีส่วนร่วมและความเป็นฉันทามติร่วมกัน” ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการทำงานด้านมาตรฐานสถิติเพื่อให้ได้ข้อตกลงร่วมกันและมีการนำไปใช้จริง เพื่อให้สถิติทางการของประเทศเป็นไปตามมาตรฐานสากล มีคุณภาพ และสามารถเปรียบเทียบกันได้ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

Implementation according to Strategy 2 "Producing Standardized Official Statistics"

The National Statistical Office developed the statistical standard management system and statistical quality assessment system to support implementation to ensure the users, of both public and private sectors researchers and students to confidently use statistics. Data producers of official statistics would then begin to realize that producing quality, accurate and standardized statistics will lead to data linkages and sharing, including upgrading statistical production to similar levels as international standards.

Development of the Statistical Standard Management System

The National Statistical Office developed this system via the sub-Committee on development of quality and statistical standards by considering and setting priority major statistical standards necessary for data integration and sharing. This sub-Committee assigned a host for setting the specific statistical standard that also steered and monitored the use of statistical standards in compiling official statistics of the country. The sub-Committee focused on participation and consensus schemes among offices involved in the working process of statistical standard management in order to obtain agreement and putting this into practice. With this, official statistics of the country are aligned with international standards quality and comparable nationally and internationally.

พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพสถิติ ทางการ

ระบบประเมินคุณภาพสถิติทางการ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้พัฒนาภายใต้กรอบแนวทาง และคู่มือการประเมินคุณภาพสถิติทางการ ผ่านกลไก คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสถิติ เพื่อให้หน่วยผลิตสถิติทางการเข้าใจถึงแนวทางและ วิธีการประเมินคุณภาพสถิติทางการ พร้อมทั้งตรวจสอบ และประเมินคุณภาพสถิติทางการด้วยตนเองได้ใน เบื้องต้น และสำนักงานสถิติแห่งชาติจะสุ่มตรวจคุณภาพ อีกขั้นตอนหนึ่ง เพื่อเป็นการรองรับการให้การรับรอง คุณภาพสถิติทางการในอนาคต ซึ่งนำไปสู่การพัฒนา มาตรฐานการผลิตสถิติทางการของประเทศที่มีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล เพื่อให้ผู้ใช้เกิดความ เชื่อมั่นในสถิติทางการ และเป็นการกระตุ้นเตือนให้ผู้ผลิต สถิติทางการเกิดการพัฒนาและปรับปรุงการผลิตสถิติ ทางการอย่างเป็นระบบ

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ ๓ การให้ บริการข้อมูลสถิติอย่างทั่วถึง

สำนักงานสถิติแห่งชาติมีเป้าประสงค์ในการ ให้บริการข้อมูลสถิติอย่างทั่วถึงทั้งภายในและภายนอก ประเทศ จึงได้พัฒนาระบบการนำเสนอและแลกเปลี่ยน ข้อมูลสถิติทางการผ่าน Web Services โดยใช้มาตรฐาน SDMX (Statistical Data and Metadata eXchange) ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลสถิติ และคำอธิบายข้อมูล ทางสถิติ เพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนกันได้ ทั้งระหว่างหน่วยงานในประเทศและองค์การระหว่าง ประเทศ ซึ่งจะช่วยให้การเข้าถึงข้อมูลไม่ว่าจะเป็น ฝ่ายผู้ให้หรือผู้ใช้ข้อมูลเป็นไปอย่างสะดวกและมี ประสิทธิภาพ

Development of Statistical Quality Assessment

The National Statistical Office developed the Statistical Quality Assessment system under the guidance and manual of the Statistical Quality Assessment of official statistics through the mechanism of the sub-Committee on Development of Quality and Statistical Standards. This sub-Committee's objective was to develop statistical units to understand the guidelines and methods of statistical assessment, including preliminary checks and assessments. The National Statistical Office will follow this up by double checking randomly and certify the quality of official statistics in the future. These are the planned steps in the development of the Statistical Quality Assessment System of the Official Statistics, leading to standardized Official Statistics and driving data producers to develop and improve their production systematically.

Implementation according to Strategy 3 Providing Equal Access to Statistical Data

The National Statistical Office places equal importance in the provision of statistical data for both national and international levels and has developed presentations and data exchange systems via web services with SDMX (Statistical Data and Metadata eXchange) to lead to linkages and exchanges among offices in the country and international organizations. With this, the benefits of such statistical data are its convenience, effectiveness and accessibility by data providers or users.

แผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) :

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้นำแนวทางปฏิบัติในแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘ มาเป็นกรอบในการพัฒนาสถิติมาแล้วเป็นระยะเวลา ๕ ปี และสิ้นสุดของแผนในปี ๒๕๕๘ จึงจำเป็นต้องมีการจัดทำแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทยฉบับใหม่ขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกประเทศ สำนักงานสถิติแห่งชาติ จึงได้ดำเนินการจัดทำแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ ๒ มีระยะเวลา ๖ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) โดยสาระสำคัญของแผนแม่บทฯ มุ่งเน้นการพัฒนา ข้อมูลสถิติให้มีมาตรฐาน คุณภาพ สามารถเชื่อมโยงและ บูรณาการ เพื่อตอบโจทย์การตัดสินใจ และการกำหนด นโยบายในการพัฒนาในทุกระดับ

โดยขณะนี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติ พร้อมด้วยหน่วยงานทุกกระทรวงหลักร่วมกันระดมความคิดเห็น และปรับปรุงเนื้อหาให้ครบถ้วนสมบูรณ์ และเหมาะสม กำหนดทิศทางได้สอดคล้องกับปัจจัยต่าง ๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งสามารถนำไปปฏิบัติ พร้อมติดตามผลได้จริง ก่อนนำเสนอเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

The 2nd Thailand Statistical Master Plan (2016-2021)

The National Statistical Office implemented the 1st Thailand 5-Year Statistical Master Plan that ended in 2015. The 2nd plan will comply with changing of the economy, social and natural resources and environment within and outside the country. The National Statistical Office has adopted the lesson learned from the 1st plan, as guidance for the 2nd plan for 2016-2021 and in line with the 12th National Economic and Social Development Plan (2017-2021). The major contents of the 2nd Thailand Statistical Master Plan emphasizes development of statistical data in terms of standard and quality and integrated linkages for decision making and policy formulation at all levels of development.

Currently the National Statistical Office together with all Line Ministries are in discussion to improve all contents of the Plan and appropriately adjust directions to comply with present and future challenges. The results from these discussions will be an action and monitoring plan before requesting approval from the cabinet.

ก้าวใหม่ของการบูรณาการเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนข้อมูล

ใน พ.ศ. ๒๕๔๗ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้รับมติจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ให้ดำเนินโครงการศูนย์สารสนเทศแห่งชาติ (National Information Center : NIC) เพื่อทำหน้าที่ในการบริหารข้อมูลของชาติ เป็นแหล่งรวบรวมและบูรณาการข้อมูลเพื่อสนับสนุนข้อมูลให้แก่ศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี (Prime Minister's Operation Center : PMOC) ใช้สำหรับการวินิจฉัยสั่งการต่าง ๆ และทำหน้าที่ประสานงานด้านข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ภายใต้มาตรฐานเดียวกัน นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ให้สำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นหน่วยงานกลางของรัฐในการดำเนินการเกี่ยวกับสถิติตามหลักวิชาการ รวมทั้งประสานกับหน่วยงานในการสร้างเครือข่ายสถิติ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสถิติที่สำคัญและเป็นปัจจุบันของประเทศ เกิดการบูรณาการข้อมูลสถิติที่สามารถสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรีให้ไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ขณะเดียวกันยังสามารถสนับสนุนพันธกิจของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งมุ่งเน้นบูรณาการข้อมูลสารสนเทศและการเชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐ เพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการวางแผนนโยบายประเทศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีข้อมูลเพียงพอสำหรับใช้ในการวินิจฉัย สั่งการ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

การดำเนินงานในระยะเริ่มต้น ได้จัดทำแผนโครงข่ายสารสนเทศสำหรับเชื่อมโยงระบบข้อมูลระหว่างหน่วยงาน มีการกำหนดนิยาม รวมทั้งมาตรฐานคำอธิบายข้อมูลที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนและใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกัน นอกจากนี้ยังมีการกำหนดผู้รับผิดชอบข้อมูล ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการข้อมูลและนำเสนอข้อมูลสำหรับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องใช้ประกอบการกำหนดนโยบายและแผนงานต่าง ๆ ที่เป็นการใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจ

A New Path in Integration, Linkages and Data Exchange

On 12 October 2004, the Cabinet assigned the National Statistical Office to operate the "National Information Center: NIC" project so as to manage the administration of national data, as a source of data compiling and data integration. With this operation the National Statistical Office supported data to the Prime Minister's Operation Center: PMOC for national public administration, including coordinating among public and private sectors for standardized data. Meanwhile, the 2007 Statistical Act authorized the National Statistical Office as the central agency in coordinating and compiling statistical management of the country as well as creating a statistical network for integration of vital and timely statistics for the country. Data integration can support the PMOC's operation effectively as well as support the Information and Communication Technology's missions, which focus on data and information integration including public network linking all public data with offices responsible for policy planning and related agencies. It supplies relevant data for instructing, monitoring and overcoming related obstacles.

Operation in an early period, a plan was formulated to form an information network linking data systems among agencies. Definitions and metadata to support data sharing, including offices in charge with their duties to effectively support the country's administration were set. This leads to the data integration and data presentation for the administrators and other related users to use for their decisions making in evidenced-based plans and policies.

พ.ศ. ๒๕๕๑ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ขอจัดตั้งศูนย์สารสนเทศยุทธศาสตร์ภาครัฐ (Government Strategic Information Center : GSIC) ภายใต้สำนักงานสถิติแห่งชาติ เพื่อรองรับภารกิจของศูนย์สารสนเทศแห่งชาติ ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๑ โดยมีเป้าหมายมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการสารสนเทศของประเทศ

ใน พ.ศ. ๒๕๕๑ มีการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

- ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อการเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลทั้งในระดับประเทศและระดับจังหวัด โดยได้ติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและระบบงานเพื่อการเชื่อมโยงบูรณาการและแลกเปลี่ยนข้อมูลครบทั้ง ๒๐ กระทรวง และในระดับจังหวัดครบทั้ง ๗๕ จังหวัด
- จัดทำมาตรฐานคำอธิบายข้อมูลสถิติ ที่จะนำมาเชื่อมโยงบูรณาการและแลกเปลี่ยนกันในระบบศูนย์สารสนเทศแห่งชาติ และจัดทำคู่มือมาตรฐานข้อมูลสถิติ (StatXML) แจกจ่ายให้หน่วยงานภาครัฐใช้งานร่วมกัน

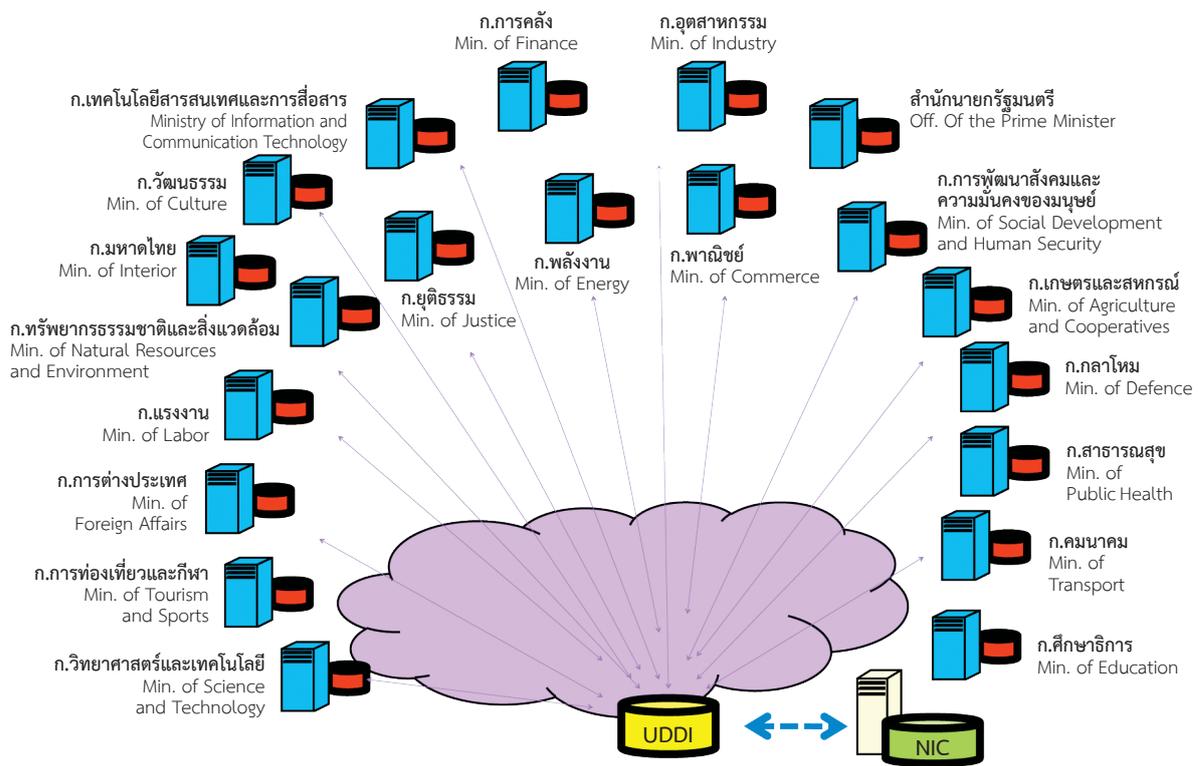
ใน พ.ศ. ๒๕๕๒ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้มีแผนพัฒนาศูนย์สารสนเทศแห่งชาติอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการดำเนินงานเป็นรูปธรรมชัดเจน โดยมีการเปิดศูนย์สารสนเทศแห่งชาติ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐทั้ง ๒๐ กระทรวงสามารถใช้บริการได้ ซึ่งมีการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

In 2008, the National Statistical Office proposed to the Government the establishment of the “Government Strategic Information Center: GSIC”, within the National Statistical Office and was to take over the missions of the National Information Center. The Ministerial Administration of the National Statistical Office, Ministry of Information and Communication Technology announced in the Government Gazette on 24th October 2008, the approval of the establishment as proposed. This center aims at being as the national information administration.

In 2008, this center has taken the following actions:

- Installed computer network and system for data linkage and data integration at 20 Line Ministries and 75 provinces.
- Published Metadata for data integration, data linkage and data sharing at Information Center System and published manual of statistical data standards “StatXML” and distributed to public offices

In 2009, the National Statistical Office continued to develop and uptake the Information Centre continuously so as to have the concrete operation by opening up the Information Centre, with this, the 20 Ministeries can use the service, with the following operations;

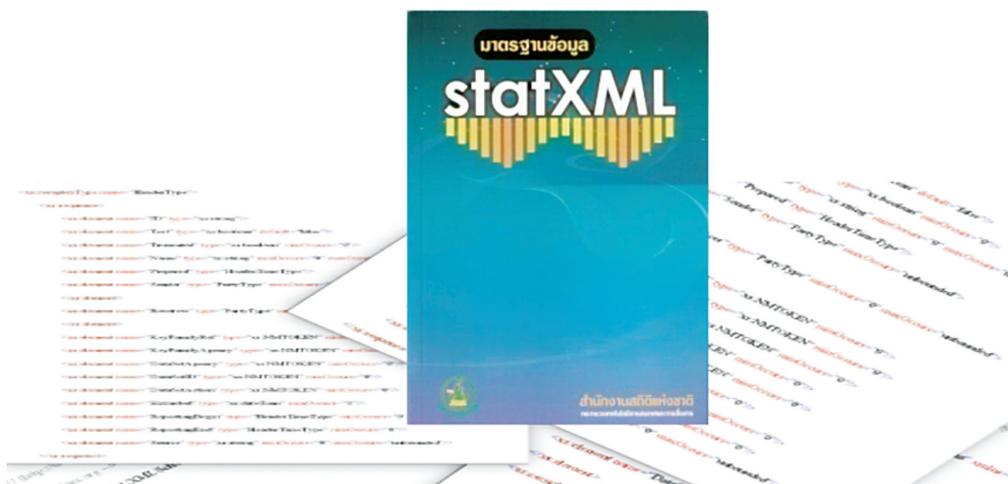

๑) จัดสร้างระบบการเชื่อมโยงบูรณาการและแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ โดยใช้ชื่อว่า “ระบบบูรณาการข้อมูลสถิติภาครัฐ (statXchange)” มีสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นแกนกลางในการดำเนินงาน

๒) สร้างเครือข่ายหน่วยงานภาครัฐในระดับผู้บริหารของกระทรวง เพื่อให้เกิดนโยบายร่วมกัน เกิดความเข้าใจและสนับสนุนการนำข้อมูลและสารสนเทศเข้าสู่ระบบบูรณาการข้อมูลสถิติภาครัฐ (statXchange)

1) Created the system data integration linkage and data exchange among public offices via statXchange with the National Statistical Office as the central office implementation.

2) Created a public networking at higher administrative levels to create joint plans and policies, improve understanding and support in inputting data and information into the statXchange system

๓) สร้างเครือข่ายหน่วยงานภาครัฐในระดับปฏิบัติการโดยจัดตั้งคณะทำงานประกอบด้วยผู้แทนจากกระทรวง ทั้ง ๒๐ กระทรวง เพื่อให้มีการดำเนินการนำเข้าข้อมูลอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งประสานติดตามและแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงาน

3) Created networking among public offices at the operation level by setting up working groups with representatives from 20 Ministries to key in data continuously, including coordinating, monitoring and overcoming challenges and obstacles in implementation.

๔) พัฒนาบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐ ให้มีความรู้ความเข้าใจในระบบบูรณาการข้อมูลสถิติภาครัฐ (statXchange) และเทคโนโลยีการแลกเปลี่ยนข้อมูลแบบ Web Services

4) Human Resource Development of public related offices better to understand statXchange and technology Web Services

๕) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ในการกำหนดให้การนำข้อมูลเข้าสู่ระบบบูรณาการข้อมูลสถิติภาครัฐ เป็นตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสำนักงาน ก.พ.ร. ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการทำงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

5) Joined with the Office of the Public Sector Development to set up indicators for all offices to input data into the public statistical integration system to ensure continuation of work and sustainability

๖) จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานระดับกระทรวง และ กรม ทุกหน่วยงาน เพื่อสร้างความร่วมมือในการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบบูรณาการข้อมูลสถิติภาครัฐ โดยมีการพบกันระหว่างผู้ผลิตและผู้ใช้ข้อมูลสถิติในลักษณะของตลาดนัดข้อมูล

ใน พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔ สำนักงานสถิติแห่งชาติในฐานะหน่วยสถิติกลาง ในการบริหารจัดการระบบสถิติของประเทศ ได้มีการประสานหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างเครือข่ายการเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลสถิติภาครัฐ ในระดับกระทรวง ๒๐ กระทรวง รวมถึงหน่วยงานระดับกรมภายใต้กระทรวง ทำการแลกเปลี่ยนข้อมูลสถิติและสารสนเทศภายใต้มาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูล (statXML) ด้วยระบบบูรณาการข้อมูลสถิติภาครัฐ (statXchange)

6) Conducted workshops attended by all related offices at the Ministerial and Departmental levels for improved cooperation in inputting data into the public statistical integration system. Participants were both data producers and Data Users in the form of a Data Market.

In 2010-2011, the National Statistical Office, as the central agency in statistical development of the country, continually coordinated with related agencies to create a network in data linkage and integration among public agencies in 20 Line Ministries. These included departments under the Line Ministries by applying statXML for standard data exchange and the statXchange system for public data integration.

เพื่อให้ผู้ที่สนใจ สามารถใช้ข้อมูลและสารสนเทศที่หน่วยงานภาครัฐ เป็นผู้ผลิตและเผยแพร่ผ่านระบบ statXchange ร่วมกันได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงได้พัฒนาการค้นหาข้อมูลได้หลายวิธี ผ่านทางเว็บไซต์ www.nso.go.th ที่ Banner www.nso.go.th หรือ www.nic.go.th ซึ่งสามารถค้นหาข้อมูลสถิติผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจากแหล่งเดียวได้ตลอดเวลา เช่น การสืบค้นรายการข้อมูลตามคำสำคัญ การสืบค้นตามหน่วยงานจากทะเบียนรายการข้อมูลเป็นรายสาขาสถิติ รวมทั้งมีการนำเสนอชุดตัวชี้วัด และบทความต่าง ๆ เป็นต้น

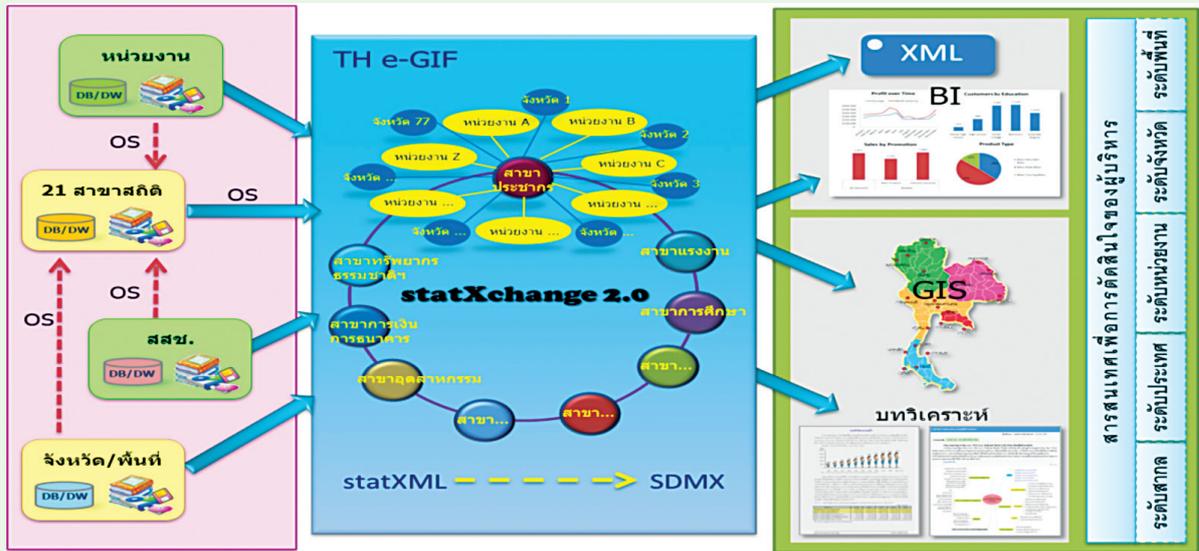
พ.ศ. ๒๕๕๖ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้มีการทบทวนรูปแบบการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลภาครัฐ เพื่อให้การเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งระบบบูรณาการข้อมูลสถิติภาครัฐ (statXchange) เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลสถิติภาครัฐแบบ Web Services ภายใต้มาตรฐาน statXML ที่มีอยู่เดิมนั้นพัฒนาต่อยอดโดยการนำมาตรฐานสากล SDMX มาประยุกต์ใช้ เพื่อให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้หน่วยงานต่างๆ ที่เป็นเจ้าของข้อมูลตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำชุดข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นของหน่วยงานเพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์ สนับสนุนการตัดสินใจ รวมทั้งติดตามผลการดำเนินงาน หรือการจัดทำยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้เริ่มพัฒนาระบบงานหรือโปรแกรมต้นแบบที่รองรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลตามมาตรฐาน SDMX และระบบสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่เรียกว่า Business Intelligence หรือ BI เพื่อให้ได้ต้นแบบของการสร้างสารสนเทศที่เข้าใจง่าย สำหรับนำเสนอผู้บริหารเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ และได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลสถิติทางการ ทั้งในระดับภารกิจ และระดับพื้นที่ในรูปแบบที่เป็นชุมชนทางข้อมูลแบบ SDMX หรือเรียกว่าเป็น SDMX HUB ของประเทศต่อไปในอนาคต

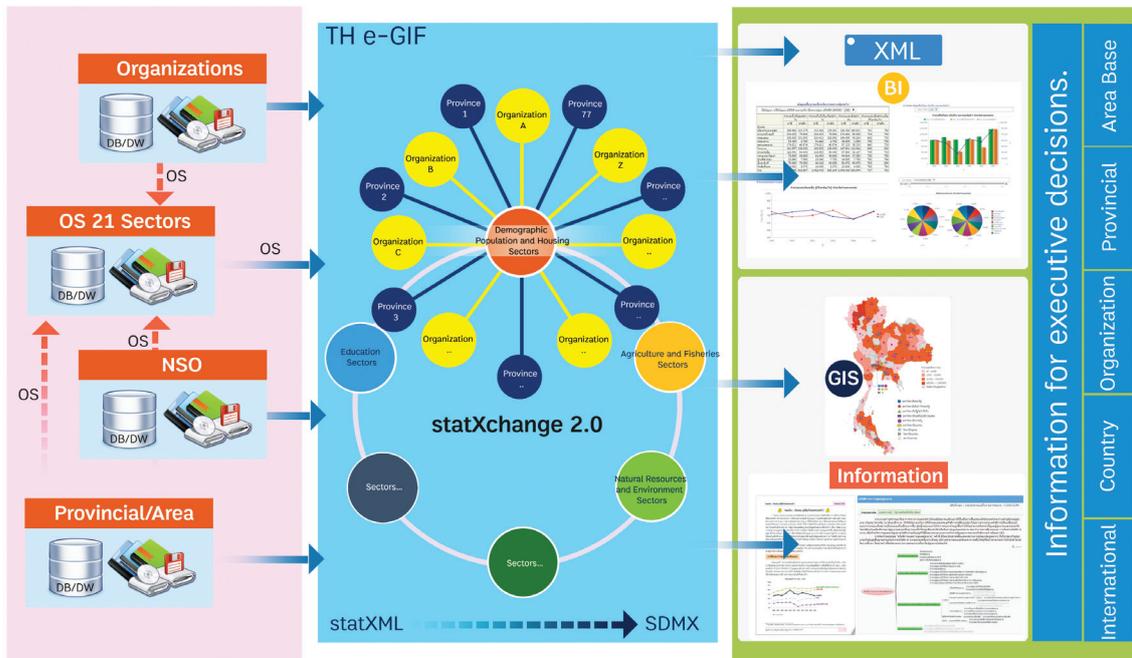
Users who are interested in data and information compiled by public offices can access the statXchange system. The National Statistical Office developed various types of presentation for searching at www.nso.go.th or www.nic.go.th. Users can search by key words or offices or list of sectoral data items, including sets of indicators and articles, for example.

For more effective exchange, in 2013, the National Statistical Office reviewed and updated various forms of public data linkages and exchanges. The statXchange and Web Services earlier used was adapted from SDMX, which was also upgraded for more completion. The National Statistical Office has placed much effort in convincing other data producers to provide cooperation in compiling datasets necessary for analysis to obtain in-depth information for decision making and monitoring as well as strategy development for related offices.

The National Statistical Office has begun developing work systems and programs to support the change from previous systems to International standard SDMX and Business Intelligence or BI, to create easily understandable presentations of information for decision making by administrators. This development will continue until we reach data linkages and exchanges at the area-based level and finally achieve an SDMX HUB of the country in the near future.

Statistical Data Exchange

การประยุกต์ใช้มาตรฐาน SDMX ในการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลสถิติทางการเพื่อให้ประเทศมีข้อมูลและ Metadata พร้อมใช้นั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติยังจำเป็นต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อรวบรวมรายละเอียดของข้อมูลสถิติต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินการ และการบริหารจัดการข้อมูลสถิติ และ Metadata จึงจำเป็นต้องกำหนดผู้รับผิดชอบระดับกรม/กระทรวง/และหรือ สำนัก/กอง ที่เป็นผู้จัดทำข้อมูลจริง ๆ เพื่อให้การอ้างอิงถึงผู้รับผิดชอบจัดทำข้อมูล ผู้ให้บริการข้อมูล และหน่วยงานที่รับผิดชอบมีความชัดเจนตามมาตรฐาน SDMX และสามารถจัดเตรียมข้อมูลที่อยู่ในความรับผิดชอบตามโครงสร้างที่กำหนดตั้งที่กล่าวไว้ข้างต้นได้ รวมทั้งจะต้องมีการประชุมร่วมกับหน่วยงานผู้ผลิตข้อมูล เพื่อหารือและทำความเข้าใจร่วมกัน ในการกำหนดโครงสร้าง และรายการต่าง ๆ ตามกรอบข้อกำหนดของ SDMX ก่อนที่จะนำมาสู่ระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกันให้พร้อมสำหรับการนำไปวิเคราะห์และนำเสนอ สำหรับผู้บริหารเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ หรือเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย การวางแผน ติดตามประเมินผลตามประเด็นยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ทั้งนี้สำนักงานสถิติแห่งชาติจะต้องทำการอบรมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องในทุกระดับ ตั้งแต่เรื่องการเตรียมข้อมูล การเตรียมระบบ การสร้างความรับรู้ของผู้รับผิดชอบข้อมูล โดยเฉพาะจะต้องกำหนดรูปแบบ และแผนการแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูลสถิติ และคำอธิบายข้อมูลสถิติ ระหว่างหน่วยงานให้ชัดเจนต่อไป

In applying SDMX for data linkage and data exchange with metadata, the National Statistical Office needs continual development. For example, to collect detailed statistical data for this operation, to manage statistical data and metadata, to identify units in charge of data production and data service as the reference of responsibility, to help statistical units to better understand SDMX standards so as to prepare their data in the form of SDMX standards, to organize meetings among statistical data producer units for consensus in identifying the structure of items according to the SDMX standard before inputting into the data exchange system. With the procedures mentioned above, statistical data would be ready to be linked and exchanged for more in depth analysis and presented to administrators to be used for more effective decision making. Moreover, the National Statistical Office needs to continue to advocate to all levels of officers to better know how to prepare data and systems, create acknowledgement of data producers and most importantly to clearly identify forms and plans for linkages and exchange of statistical data and metadata to offices.

ตลอด 52 ปี...ทุกข้อมูลมีการพิสูจน์

For 52 Years...All Statistical Data Has Been Thoroughly Proven

ภาคที่ ๔

สถิติ...สู่สังคมดิจิทัล

Part 4

Statistics in the Digital Society

เมธินี เทพมณี

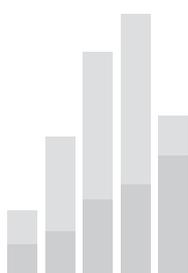
ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘

Methini Thepmani

Permanent Secretary, Ministry of Information
and Communication Technology

April 2015

สำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งกำลังจะปรับโฉมกระทรวงครั้งใหญ่ รวมทั้งการเปลี่ยนชื่อเป็นกระทรวงเศรษฐกิจดิจิทัล เพื่อรองรับนโยบาย Digital Economy ของรัฐบาล เนื่องจากโลกในทุกวันนี้ขับเคลื่อนด้วยพลังของเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็นภาคการผลิต ภาคการเงินและธนาคาร ภาคการเกษตร ลงลึกไปในธุรกิจตั้งแต่ระดับใหญ่ ไปถึงธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SME's แม้กระทั่งวิถีชีวิตของมนุษย์ แทบจะกล่าวได้ว่าทุกภาคส่วนล้วนพึ่งพาระบบดิจิทัล ซึ่งประเทศที่มีการพัฒนาและเติบโตอย่างมั่นคงอย่างสิงคโปร์ เกาหลี ญี่ปุ่น ให้ความสำคัญมาก ในขณะที่ประเทศไทยยังเป็นเรื่องใหม่

เมื่อองค์การใหญ่เปลี่ยนแปลง สำนักงานสถิติแห่งชาติจะปรับเปลี่ยนอย่างไร คุณเมธินี เทพมณี ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้ให้ทิศทางของสำนักงานสถิติแห่งชาติไว้ดังนี้

The National Statistical Office is under the Ministry of Information and Communication Technology, which is undergoing a major restructure and will be renamed as the Ministry of Digital Economy to support the policy on digital economy of the government. Currently, technology is power and every business sectors, such as production, finance and banking, agriculture, whether they are big firms or SME's, including our ways of life now depending on digital technology. Many developed countries; Singapore, Korea, Japan place a high priority on the digital economy for their countries' sustainable development, while in Thailand the digital economy is still relatively new.

With rapid global change, how must the National Statistical Office adjust itself to meet with this challenge, Mrs. Methini Thepmani; Permanent Secretary provided a vision for the new direction of the National Statistical Office, as follows;

มิติใหม่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ : ดิจิทัลเพื่อสังคมและทรัพยากรความรู้ (Digital Society)

บทบาทของสำนักงานสถิติแห่งชาติ จะเน้นหนักด้านใดใน ๓ - ๕ ปีข้างหน้า ปลัดกระทรวง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้อธิบายว่า จะสอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนบทบาทกระทรวง โดยใช้นโยบายดิจิทัลเพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และสังคมเป็นตัวกำหนด โดยจะมีการสร้างโครงสร้าง พื้นฐานดิจิทัลที่เพียงพอและค่าบริการไม่สูง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการเข้าถึงบริการสาธารณะ ของประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และสร้าง ผู้ประกอบการและธุรกิจดิจิทัลให้มีขีดความสามารถ ในการแข่งขันทางธุรกิจ

“งานสถิติมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศ
ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจหรือสังคม”

“statistics directly contributes
to economic and social
development”

New Dimension of the National Statistical Office: Digital Society

The role of the National Statistical Office in next 3-5 years should be adjusted to comply with new roles of the Ministry. The new digital policies will be used to drive the economy and society through a construction of adequate digital infrastructure with a low service, to upgrade the quality of life and provide equally access to public services, including supporting digital entrepreneurs to increase business competition.

ในงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่มีคลังข้อมูลสถิติและสารสนเทศ ตลอดจนองค์ความรู้ในระดับชาติ จะปรับบทบาทโดยเพิ่มการจัดทำผลงานสถิติในรูปแบบดิจิทัลที่ประชาชนสามารถเข้าถึง และสามารถเรียกข้อมูลและสารสนเทศสถิติมาใช้หรือนำไปวิเคราะห์ต่อยอดได้อย่างง่าย สะดวก รวดเร็ว ตอบสนองได้ทันเวลาตามความต้องการของผู้ใช้ รวมทั้งการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงข้อมูล เพื่อทำการสำรวจได้อย่างรวดเร็ว ลดเวลาในการสำรวจ ที่ต้องใช้เวลาและกำลังคนเป็นจำนวนมาก เพื่อจะได้ใช้เวลาในการวิเคราะห์ข้อมูลให้หลากหลายมิติ (Cross Sector) เนื่องจากบริบทในสังคมปัจจุบันมีความซับซ้อนในการอธิบายมากขึ้น การมีข้อมูลเชิงเดี่ยวอาจไม่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ในปัจจุบันได้

“ยกตัวอย่างเช่น การกำหนดนโยบายสาธารณะ อาทิ การให้นโยบายฟรีสำหรับคนจน ในปัจจุบันเราจะพบว่านิยามคำว่า “จน” นั้น มีหลากหลายมิติและบางที่ก็ซ้ำซ้อน บางคนจนเพราะขาดรายได้ ในขณะที่บางคนจนด้วยเป็นผู้สูงอายุด้วย พิการด้วย หรือขาดโอกาส ดังนั้นการวิเคราะห์คำว่าจน จึงต้องอาศัยการวิเคราะห์ที่ต้องมีหลากหลายมิติ (Cross Sector) ซึ่งเมื่อมีเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยจะทำให้เรามีกำลังคนและเวลาที่จะทำข้อมูลในเชิงนี้ได้ การกำหนดนโยบายประเภทนี้จะช่วยเฉลี่ย และกระจายรายได้ตรงกลุ่มเป้าหมาย”

Under the National Statistical Office’s new mission, there will be increased availability of data and information and knowledge at the national level, the National Statistical Office is tasked to produce timely, relevant statistics and information in digital form for ease of access and a support the wider use of detailed analysis. Moreover, new technology will be applied for data collection to shorten the survey time period and reduce the number of field staff. In addition, more focus will be on cross-sectoral data analysis, since a one single dimension data cannot effectively support or explain the complex nature and social context of the country.

“For example, in public policy formulation; policies on free service for the poor, we found that there are various definitions of poor people, and some definitions are duplicated, some people are poor because they lack adequate income while others are poor because they are elderly and disabled. Thus, the definition of the poor should be defined by using a cross-sectored analysis. Therefore, new technology should be used to enable such complex analysis, policy formulation taking into account cross-sectoral income distribution would enable this.”

นอกจากนี้ การสำรวจพฤติกรรมการใช้งานบนโลกอินเทอร์เน็ตก็เป็นอีกภารกิจที่สำคัญ เพื่อช่วยให้เข้าใจพฤติกรรม ความนิยม ของประชาชนในหลากหลายมิติ ทำให้การวางแผนงานทางด้านนโยบาย ไม่ว่าจะ เป็นภาครัฐหรือเอกชนกระทำได้อย่างถูกต้อง

“คาดการณ์กันว่า ในอีก ๕ ปีข้างหน้า (พ.ศ. ๒๕๖๓) ประชากรของประเทศถึง ๙๕% จะสามารถเข้าสู่การใช้งานในโลกอินเทอร์เน็ต การเก็บข้อมูลการศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้ ทั้งย้อนหลังและมองไปข้างหน้า อย่างละ ๑๐ ปี จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ไม่ว่าจะ เป็นการสนับสนุนประโยชน์การใช้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หรือช่วยป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดกฎหมายบนโลกอินเทอร์เน็ต เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข”

“แนวทางการขับเคลื่อนจะตรงกับสิ่งที่เรียกว่า **ดิจิทัลเพื่อสังคมและทรัพยากรความรู้ (Digital Society)** คือ การพัฒนาสังคมดิจิทัลที่มีคุณภาพ ด้วยการพัฒนาข้อมูลข่าวสารและบริการของรัฐ เอื้ออำนวยต่อคนทุกระดับให้สามารถเข้าถึงได้ ทุกที่ ทุกเวลาอย่างทั่วถึง เท่าเทียมกัน โดยผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล”

Furthermore, conducting survey on behavior in using the Internet, so as to better understand behavior, popularity of the people in various dimensions could support evidence-based plans and policies of both public and private sectors.

“It is expected that in the next 5 years (2020), 95% of the Thai population will be able to access the Internet, thus data concerning behavior of Internet users, collected in the recent past and for the next 10 years should benefit people in terms of using the Internet effectively and protecting them from illegal activities the peace in society.”

*“The way of driving a quality **Digital Society** is through development of good data, information and public service that allows equal access to all.”*

ความสำคัญของงานสถิติ

ในมุมมองของปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเกี่ยวกับความสำคัญของงานสถิติ เห็นว่างานสถิติมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจหรือสังคม ต่างต้องอาศัยข้อมูลสถิติ ในการวางแผนเพื่อให้เกิดประโยชน์ที่คุ้มค่าที่สุด หรือแม้แต่การนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปอย่างมีหลักการ ซึ่งในการกำหนดนโยบายของภาครัฐนั้น จะต้องอาศัยข้อมูลสถิติตั้งแต่พื้นฐาน อาทิ สถิติด้านประชากร ด้านแรงงาน ด้านการเกษตร ไปจนถึงสถิติขั้นสูง อาทิ การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผล ต่อระดับการศึกษา การพยากรณ์ด้านแรงงาน ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้เห็นแนวทางในการตัดสินใจได้มากยิ่งขึ้น

งานสถิติจึงมีบทบาทสำคัญ ในการเป็นเครื่องมือสำหรับการกำหนดนโยบายและการแก้ปัญหาในทุกระดับชั้น ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชนไปจนถึงภาคประชาชน ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ภาครัฐ ข้อมูลสถิติจะแสดงให้เห็นถึงสถานการณ์ที่เป็นจริงในปัจจุบัน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ที่ผ่านมา และสามารถที่จะคาดการณ์อนาคตได้ ดังนั้นภาครัฐสามารถใช้ข้อมูลสถิติเพื่อช่วยวางแผนงานต่าง ๆ เช่น การวางโครงสร้างสาธารณสุขภูมิภาคพื้นฐานต่าง ๆ ของประเทศ ให้ตรงกับปัญหาและความต้องการตามสภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่ รวมทั้งการจัดวางแผนในอนาคตเพื่อรองรับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น เช่น การเป็นสังคมสูงอายุของประเทศไทย เป็นต้น

The Importance of Statistical Work

In the Permanent Secretary's perspective regarding the importance of statistics, she is of the opinion that statistics directly contributes to economic and social development. Fundamental statistics, such as population statistics, labor statistics, agricultural statistics, as well as advanced statistics; analysis on factors affecting education levels, labor forecasting, are all needed for better policy formulation and decision making.

Thus, statistical work plays a significant role in being a mechanism for policy implementation, solving problems encountered in either the public or private sectors, as well as the population sector in various aspects; as follows,

Public Sector: statistical data presents the actual current situation and trends of change from the past and can be used for future forecasting. The public sector can use statistics to support planning; basic infrastructure of the country, including future planning to suit emerging issues such as an ageing society, etc..

ภาคเอกชน มีการนำข้อมูลสถิติเพื่อคาดการณ์แนวโน้มในอนาคตอันจะนำไปสู่การตัดสินใจวางแผน ธุรกิจ การลงทุน การค้า การจ้างงาน การสั่งซื้อวัตถุดิบ ตลอดจนการบริหารจัดการสินค้าคงคลัง การตลาด การขนส่งและการกระจายสินค้าไปยังผู้บริโภค ซึ่งข้อมูลสถิติเหล่านี้จะนำไปสู่การตัดสินใจที่มีเหตุผล ลดความเสี่ยงในการดำเนินการให้น้อยลง ซึ่งส่งผลให้ธุรกิจมีการเติบโตอย่างยั่งยืนได้

ภาคประชาชน งานสถิติเป็นเรื่องใกล้ตัวในชีวิตประจำวันของทุกคน เช่น การตัดสินใจของนักเรียนในการคัดเลือกคณะ หรือการเลือกสาขาที่จะศึกษาต่อ หากนำข้อมูลสถิติด้านแรงงาน อาชีพ และความต้องการของตลาดแรงงาน มาประกอบการตัดสินใจ จะช่วยให้เกิดการตัดสินใจที่แม่นยำ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของตนเองได้มากขึ้น

“ยกตัวอย่างเช่น นโยบายการส่งเสริมการเรียนรู้บนโลกออนไลน์ ซึ่งเป็นนโยบายที่สร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา เนื่องจากครูอาจารย์ที่เก่ง ๆ มีจำนวนไม่มากพอกับความต้องการ ปัจจุบันเรามีโรงเรียนมากกว่า ๒๗,๐๐๐ แห่ง จะหาครูคณิตศาสตร์เก่ง ๆ ได้ครบอย่างไร การมีอินเทอร์เน็ตจะทำให้ครูเก่ง ๆ สามารถสอนได้หลาย ๆ โรงเรียน ซึ่งหากจะกำหนดนโยบายนี้ออกมาได้ ก็จำเป็นต้องมีข้อมูลพื้นฐาน รวมทั้งพฤติกรรมของผู้ใช้ว่ามีลักษณะอย่างไร การกำหนดนโยบายจึงจะได้ผล”

Private Sector: statistics can be used in projecting trends in the future for planning and decision making in business; investment, employment, ordering of materials, including stock management, marketing and product distribution to consumers. Such statistical data lead to reasonable decision making, reduce risk in operations and results in sustainable growth in business.

Population Sector: statistics are close to daily life; students can use statistics for their decision in choosing faculties or major subjects for their university studies, especially if they consider labor or employment statistics and labor demand of the labor market for their decision making, it will guide them more accurately, and directly benefit them in earning their lives.

“For example, the government’s policy on promoting online study for equal access in education is undertaken because the country does not have adequate numbers of capable teachers in the 27,000 schools nationwide. Via the Internet, capable teachers can teach once but can be viewed in many schools, such online study policies will be more effective when we use both basic statistics and statistics of the behavior of Internet users”.

“เราจะอยู่บนโลกเดิม ๆ อีกไม่ได้แล้ว ถ้าพฤติกรรมที่ได้มาบอกพวกเราว่า มีการเปลี่ยนแปลง เราจำเป็นต้องรู้เท่าทัน เพื่อให้สามารถกำหนดนโยบายได้อย่างถูกต้อง”

เป้าหมายสู่การลดต้นทุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและเข้าถึงข้อมูลมากขึ้นสะดวกขึ้น

ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ซึ่งจะเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม) กล่าวว่า ในยุทธศาสตร์ที่ ๑ ของกระทรวงใหม่ (การพัฒนาฐานรากเพื่อเศรษฐกิจดิจิทัล) มีเป้าหมายให้สำนักงานสถิติแห่งชาติ บูรณาการการใช้ทรัพยากรด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขัน

“งานของสำนักงานสถิติแห่งชาติจะเกิดการพัฒนามากขึ้น ประโยชน์แรกที่เราเห็นได้ชัด คือ การลดต้นทุนและเวลาในการผลิตข้อมูลต่าง ๆ ของประเทศ เช่น ข้อมูลด้านลักษณะทางประชากร ลักษณะต่าง ๆ ของธุรกิจ หรือสถานประกอบการ ที่จะสามารถได้จากการบูรณาการข้อมูลพื้นฐานของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ซึ่งเดิมนั้น งานสถิติจะใช้เวลาเกือบทั้งหมดไปกับการจัดทำข้อมูลสถิติพื้นฐานต่าง ๆ”

“We cannot use only traditional methods of teaching as before, if we learn that there is change, we need to keep up with the change and set up appropriate policies”.

Targets towards Low Cost, More Efficient, Easy and Equal Access to Data

The Permanent Secretary of the Ministry of Information and Communication Technology (to be restructured to the Ministry of Digital Economy and Society in the near future) elaborated that in strategy 1 (Development of Basis for a Digital Economy) targets at the National Statistical Office will be to integrate the use of digital infrastructure between public and private sectors in order to reduce cost and increase efficiency for competitiveness.

“Work of National Statistical Office will be more clearly developed, especially in reducing cost and time consuming for statistical data production. Data on population characteristics, business characteristics, or establishments, then could be obtained from basic data integration of both public and private sectors.”

เมื่อสามารถบูรณาการข้อมูลได้ จะทำให้งานสถิติมีเวลาในการพัฒนาการเก็บข้อมูลในเชิงลึกได้มากขึ้น และต่อยอดข้อมูลพื้นฐานเดิมได้เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลสถิติที่นำไปผลิตสารสนเทศที่ตรงกับความ ต้องการของกลุ่มผู้ใช้ข้อมูลได้มากยิ่งขึ้น และผู้ใช้สามารถนำสารสนเทศที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้ตรงความต้องการ ส่งผลต่อการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน การพัฒนาธุรกิจและบริการของภาคเอกชนและการกระตุ้น เศรษฐกิจของประเทศได้

อีกเป้าหมายหนึ่งของกระทรวงฯ ที่กำหนดในเป้าหมายที่ ๖ ได้แก่ การกระตุ้นให้หน่วยงานในสังกัด เปิดเผยข้อมูลให้แก่ประชาชนและเอกชน ได้มากขึ้นและสะดวกขึ้น ซึ่งเมื่อประชาชนหันมาใช้ข้อมูลเพื่อประกอบ การตัดสินใจต่าง ๆ จะก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยอัตโนมัติ ประชาชนจะเสพข้อมูลจนเป็นส่วนหนึ่ง ของชีวิตประจำวัน ซึ่งจะทำให้ผู้ผลิตข้อมูลสถิติได้รับความร่วมมือจากการให้ข้อมูลของประชาชน เอกชน หรือ ภาครัฐ ซึ่งในทางหนึ่งสามารถมองได้ว่า กระทรวงฯ สามารถแก้ปัญหาความร่วมมือของผู้ให้ข้อมูลให้กับสำนักงาน สถิติแห่งชาติได้

When data are able to be integrated, the National Statistical Office will have time for more in-depth data collection and increasing the value added into the data for more effective use by all users.

Another target of the Ministry (target 6) is to urge all offices under the Ministry to disclose more data to people and the private sector in order to support wider use of data for decision making, allowing for a learning society where people can use data in their daily lives. This will result in increased cooperation from all data respondents.

ปรับเปลี่ยนเพื่อรับสภาพการแข่งขัน

กับคำถามที่ว่า บทบาทของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เปรียบได้กับการเป็นคลังข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเรื่องราวต่าง ๆ ให้กับประเทศ และจากสภาพการแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศ และระดับโลก บทบาทหน้าที่ของคลังข้อมูลแห่งชาตินี้จะต้องปรับเปลี่ยนไปในทางทิศใด

ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มองว่า การพัฒนาของเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์เคลื่อนที่ต่าง ๆ ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ดังนั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติต้องปรับตัวเองให้รองรับกับกระแสการเปลี่ยนแปลง โดยจะต้องปรับกระบวนการงานเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์จากชุดข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data)^{๔/} ซึ่งหลาย ๆ ประเทศไม่ว่าจะเป็น อเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลี ฯลฯ ที่ตระหนักถึงความสำคัญของ Big Data ว่าเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญที่เกิดขึ้นใหม่ มีความทันสมัยของข้อมูลและสามารถนำมาจัดเป็นสถิติได้

A Change to Maintain Competitive Edge

What should be the role of the National Statistical Office under changing international and global competition?

The Permanent Secretary of the Ministry of Information and Communication Technology sees that unceasing development of technology and mobile devices causes a lot of changes. The National Statistical Office must adjust itself to face these challenges; overall work procedures need to be changed by making use of Big Data^{4/}. Many developed countries, such as the United States, Japan, Korea, etc. recognize the importance of Big Data as a major source of timely information with the ability to compile statistics with this data source.

๔/ Big Data หมายถึง “**อภิมหาข้อมูล หรือ ข้อมูลที่มากมายมหาศาล**” ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากในปัจจุบันด้วยพัฒนาการของเทคโนโลยี และระบบต่างๆ ทำให้องค์กรมีการเก็บข้อมูลต่างๆ อย่างมากมายมหาศาลแบบที่ไม่เคยเป็นมาก่อน และองค์กรที่ให้ความสำคัญกับข้อมูลเหล่านี้ก็ย่อมรู้จักที่จะใช้อภิมหาข้อมูลเหล่านี้ในการตัดสินใจเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร

4/ Big data is a broad term used for data sets so large or complex that traditional data processing applications are inadequate. Challenges include analysis, capture, data creation, search, sharing, storage, transfer, visualization, and information privacy. The term often refers simply to the use of predictive analytics or other certain advanced methods to extract value from data, and seldom to a particular size of data set. Accuracy in big data may lead to more confident decision making. And better decisions can mean greater operational efficiency, cost reduction and reduced risk. (from Wikipedia)

สำนักงานสถิติแห่งชาติจะต้องพัฒนาระบบที่รองรับการเชื่อมโยงข้อมูลจำนวนมากของข้อมูลทางการบริหารที่จัดเก็บอยู่ในหน่วยงานต่าง ๆ ก่อน และวางลำดับความสำคัญของงานที่จะใช้แหล่งข้อมูลจาก Big Data ซึ่งจะเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดทำสถิติและเน้นในเรื่องการให้บริการที่ประชาชนต้องเข้าถึงได้โดยง่าย

“ดิฉันมั่นใจและภูมิใจในการทำงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องคุณภาพคน หรือความสามารถ ในสมัยที่รับราชการใหม่ ๆ ที่กรมสรรพากร ผู้อำนวยการคนแรกในชีวิต ท่านก็มาจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ตัวสำนักงานสถิติแห่งชาติเองก็ก่อตั้งมาในยุคที่เรามีสภาพพัฒนาที่เป็นหน่วยงานในการวางแผนแม่บทในการพัฒนาประเทศ ซึ่งหน่วยงานอย่างสำนักงานสถิติแห่งชาติ ก็เป็นหน่วยงานที่จัดทำข้อมูลเพื่อการกำหนดนโยบายมาตั้งแต่ต้น คอมพิวเตอร์เมนเฟรมขนาดใหญ่ที่ใช้สำหรับการประมวลผลจำนวนมาก ๆ ที่สำนักงานสถิติแห่งชาติก็มีใช้เป็นที่แรก สมัยก่อนข้าราชการหน่วยงานอื่น ๆ ยังต้องเอาข้อมูลมาให้สำนักงานสถิติแห่งชาติช่วยประมวลผลให้”

The National Statistical Office needs also data linkages system to link administrative data from various government offices and priority organizations with Big Data, this will increase efficiency in compiling statistics for easy access for users in the country.

“I am confident and proud of the work done by the National Statistical Office, both in the quality of its personnel and their capabilities. Many years ago while I was serving the public sector at the Revenue Department, my first Director was a person from the National Statistical Office. During those early times when the National Statistical Office was founded, the Office of the National Economic and Social Development Board was responsible for national planning development using data from the National Statistical Office. The computer mainframe for processing large numbers of data was installed at the National Statistical Office and numerous government offices shared data processing with this mainframe”.

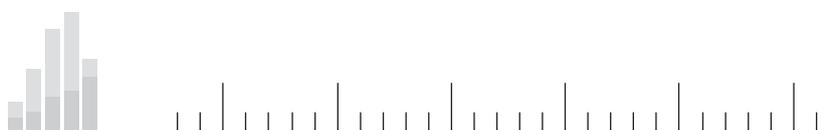

“งานสถิติ เป็นเหมือนงานปิดทองหลังพระ เราไม่ได้พูดเยอะ ไม่ได้บอกว่ากระทรวงใดเอาไปใช้บ้าง เราจัดทำข้อมูลค่อนข้างเยอะ ตั้งแต่ใช้คนลงไปเก็บข้อมูล จนล่าสุดเราใช้ e-survey เข้ามาช่วยในการเก็บข้อมูล และเรากำลังจะก้าวสู่การเก็บข้อมูลที่เป็นอัตโนมัติ โดยผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ เราภูมิใจที่ทำงานเคียงบ่าเคียงไหล่เพื่อนกระทรวงอื่น ๆ เพื่อการพัฒนาประเทศ”

ดังนั้น จึงมั่นใจว่าในการปรับเปลี่ยนโดยเพิ่มบทบาทมากขึ้น เราจะใช้เทคโนโลยีมากขึ้นกว่าเดิม ทันสมัย และร่วมสมัยทั้งเนื้อหาและเครื่องมือ อีกไม่นานเราจะปรับเปลี่ยนจากหน้ามือเป็นหลังมือ ซึ่งเราเชื่อว่าไม่ใช่ปัญหาของบุคลากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เนื่องจากมีประสบการณ์และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

“Statistical work is a “behind the scenes” work. We hardly discuss where the data came from and how we collected it. We now can collect a lot of data by applying e-survey forms and very soon we will work towards collecting data automatically via information technology. We are proud to have collaborated together with all Line Ministries for the country’s development”.

I am confident in changing role of the NSO by utilizing more advanced technology with up-to-date content and devices. The National Statistical Office will continue to improve and evolve as we have experienced and developed personnel.

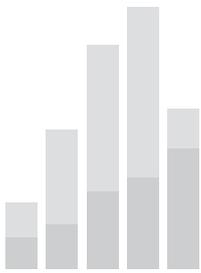
วิบูลย์ทัต สุทันธนกิตต์

ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘

Vibondhat Sudhantanakit
Director General of
the National Statistical Office

April 2015

ความสำคัญของงานสถิติ เริ่มต้นจากความจำเป็นต้องมีข้อมูลสำหรับการวางแผนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จากวันก่อตั้งวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ จวบจนกระทั่งปัจจุบัน เป็นเวลากว่า ๕๒ ปีแล้ว ที่สำนักงานสถิติแห่งชาติรับผิดชอบในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคมให้กับประเทศ และจะก้าวไปข้างหน้าอย่างไรนั้น นายวิบูลย์ทัต สุทันธนกิตต์ ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) มองว่างานสถิติต้องก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของประเทศ

Statistical work is important and necessary for national economic and social planning. From the first establishment on 23rd May 1963 till now the National Statistical Office has completed 52 years of operation and has been in charge of collecting fundamental economic and social statistics for the country. To where it will move forward, Mr. Vibondhat Sudhantanakit; Director General of the National Statistical Office sees that the National Statistical Office has to keep up with the country's changes.

พัฒนาการจัดทำข้อมูล : จากยุคแห่งข้อมูลเพื่อการวางรากฐาน สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต

สถิติในยุคแรกเป็นการสำรวจหรือผลิตข้อมูลเพื่อตอบสนองแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเน้นการวางรากฐานในการพัฒนาประเทศ ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน การเพิ่มผลผลิตด้านการเกษตร การนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่สนับสนุนการผลิต รวมทั้งการจัดระบบชลประทานถนนหนทาง เพื่อรองรับผลผลิตทางการเกษตร และไปสู่อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการเกษตร สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ทำให้การวางแผนได้ชัดเจนยิ่งขึ้นก็คือ ฐานข้อมูลที่สะท้อนความเป็นจริงของประเทศ

จากวันนั้นมาถึงวันนี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติให้ความสำคัญกับการจัดทำข้อมูลให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น จากช่วงแรก ๆ มีโครงการพื้นฐานไม่กี่โครงการ ปัจจุบันมีประมาณ ๖๐ โครงการ โดยจะทำการสำรวจหมุนเวียนในแต่ละปี และได้เพิ่มโครงการในลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคมมากขึ้น เช่น เรื่องยาเสพติด หมู่บ้านรักษาศีล ๕ สุขภาวะทางจิต เป็นต้น จึงทำให้ในแต่ละปี สำนักงานสถิติแห่งชาติมีโครงการสำรวจที่ต้องรับผิดชอบ ปีละประมาณ ๒๕ โครงการ เพื่อให้สอดคล้องและรองรับกับสภาพสังคมที่ซับซ้อน

Development of Data Compilation: from Data as a Basis for a Nation's Development to Data for the Improvement of the Quality of Life

The National Statistical Office during its early period undertook censuses and surveys to compile statistics for serving the national economic and social development plans with a priority in development of the people's quality of life. A database can reflect the actual situation and is needed for effective planning for increases in agricultural productivity, the use of technology to support production and irrigation systems and road construction for agro-industries.

From those early days to the present, the National Statistical Office has prioritized its data compilation to respond to these challenges. With almost no specific surveys conducted during the early days, there are now about 60 ongoing survey projects. These survey projects reflect the country's need to understand social issues, such as surveys on drug use, village practices in the Buddhist doctrine and psychological health, for example. These projects reflect the changing needs and complexities of a continually changing society.

“ในอนาคต มีแผนที่จะขยายพื้นที่การจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลไปในระดับชุมชน เพื่อให้มีข้อมูลและสร้างดัชนีชี้วัดสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพชีวิต คุณภาพของความเป็นผู้รอบรู้ ตื่นตัวในการเรียนรู้ของประชาชนคนไทยสามารถพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และสามารถเอาไปกำหนดนโยบาย และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ตรงกับความต้องการของประชาชน”

สถิติยุคใหม่ต้องก้าวทันการเปลี่ยนแปลง

ตลอดระยะเวลา ๕๒ ปีที่ผ่านมา สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้พัฒนาจากการเก็บข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคม มาสู่การจัดทำข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารประเทศในระดับต่าง ๆ และเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม จากการทำเกษตรกรรมมาเป็นอุตสาหกรรม การค้าและบริการมาถึงยุค Digital สำนักงานสถิติแห่งชาติต้องหาข้อมูลตัวเลขมาอธิบายสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งการก้าวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร เศรษฐกิจ และสังคมที่รวดเร็วและซับซ้อนมากขึ้น สำนักงานสถิติแห่งชาติต้องปรับเปลี่ยนทั้งด้านวิธีการ เครื่องมือที่ใช้สำรวจและประมวลผล ตลอดจนพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้ทันกับโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงไป

“In the future, there are plans to expand data collection by increasing the number of samples adequate to present data at lower areas down to community level. These data could compile indicators to reflect the quality of life, in addition, people in the community level can also be advocated to learn about and make use of these indicators to plan for their community’s development and overcome various challenges in their area.”

Statistics in the Cyber World Needs to Keep Pace with Challenges

For over 52 years, the National Statistical Office has adapted data collection on basic information concerning socio-economic aspects, to conducting information to support decision making to serve emerging issues, such as a change in the socio-economic and business structure. As we move into the Digital Era, the National Statistical Office needs to use high technology devices for data collection and data processing, including capacity building of its staff to obtain more timely information on the changing of population structure and socio-economic aspects.

“การก้าวให้ทันการเปลี่ยนแปลง ต้องมีเทคโนโลยีและมีการพัฒนาบุคลากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ
จึงเป็นหน่วยงานแรกที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ Mainframe ขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศ แต่มาวັນนี้ได้ปรับเปลี่ยน
ไปใช้เทคโนโลยี ระบบ Cloud พร้อมสำหรับการแลกเปลี่ยน และเชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐ”

ขณะเดียวกันก็ต้องพัฒนาสมรรถนะบุคลากรให้มีความรอบรู้ทางด้านเทคโนโลยี การจัดการข้อมูลให้
เพิ่มมากขึ้น ตลอดจนปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตข้อมูลโดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ เพื่อลดเวลาในการ
ดำเนินงาน เช่น การทำสำมะโนที่เคยประมวลผลใช้เวลาถึง ๓ ปี ปัจจุบันใช้เวลาในการทำแค่ปีเดียว เพราะ
มีการเอางานบรรณาธิกรทั้งหมดในออฟฟิศไปทำคู่ขนานกับงานภาคสนามผ่านเครื่องเก็บข้อมูลอัจฉริยะ
(Tablet) อีกทั้งสามารถสร้างซอฟต์แวร์ที่ตรวจสอบคนทำงานได้โดยสามารถตรวจงานในพื้นที่ และ Recheck
ข้อมูลผ่านเครื่อง Tablet เพื่อยืนยันได้ว่าเจ้าหน้าที่ทำงานในพื้นที่ถูกต้องหรือไม่ สามารถควบคุมคุณภาพ
ของการทำงานสนาม ซึ่งก็คือ ความพยายามพัฒนาสมรรถนะ และคุณภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้รวดเร็ว
มีคุณภาพและทันกับความต้องการใช้งาน

*“To keep up ever changing
challenges, there needs to be
continued development of
technology and capacity building*

*of human resources. In the past, the National Statistical Office was the first office to use a
Mainframe computer. To date, the National Statistical Office should take into account the
Cloud Computing System and be ready for its use in data exchange and linking of public
information”.*

There will need to be capacity building of the National Statistical Office staff in data management of new technology to shorten the time in data collection. Presently, for some projects “Tablets” are used in place traditional paper questionnaires, with software developed for the Tablet, work could be done in parallel in the field, such as coding and consistency checking and checking of enumerators whether they are working in the right sample areas. Using the Tablets has benefits in reduced time in the field and in data processing, including quality control.

สร้างคุณค่าจากข้อมูล

สำนักงานสถิติแห่งชาติมีพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๔๙๕ พ.ศ. ๒๕๐๘ และฉบับปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ให้อำนาจสำนักงานสถิติแห่งชาติเข้าไปบริหารจัดการระบบข้อมูลสถิติภาครัฐ แม้ในตอนต้น สำนักงานสถิติแห่งชาติ ยังไม่ได้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ เพราะในช่วงแรกมุ่งไปที่งานการผลิตข้อมูลด้วยวิธีการสำมะโนและสำรวจตัวอย่าง ทั้งนี้ ๕ ปีที่ผ่านมา สำนักงานสถิติแห่งชาติมีนโยบายในการบูรณาการข้อมูลภาครัฐ ภายใต้แผนแม่บทระบบสถิติของประเทศไทย ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘ โดยนำข้อมูลงานทะเบียน และข้อมูลจากการสำรวจมาตรวจสอบความซ้ำซ้อน และวิเคราะห์เป็นสารสนเทศ เพื่อใช้สำหรับการตัดสินใจของผู้บริหารทุกระดับ ซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติเห็นความสำคัญของการมีข้อมูลที่เพียงพอ ในการตัดสินใจสามารถทำให้การบริหารและแก้ไขปัญหาของผู้บริหาร ๓ ระดับ ได้แก่ นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายกองคการบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้งบประมาณและทรัพยากรที่จำกัด สำหรับระดับภารกิจ ได้จัดทำสถิติรายสาขาผ่านกลไกการมีส่วนร่วมระหว่างกระทรวง ๒๐ กระทรวง ๒๐๐ กรม โดยให้ปลัดกระทรวงเป็นประธานคณะกรรมการสถิติแต่ละสาขา ซึ่งแบ่งเป็น ๒๑ สาขา ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ๑๑ สาขา ด้านสังคม ๙ สาขา และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีก ๑ สาขา และระดับพื้นที่ ได้ดำเนินการผ่านคณะกรรมการสถิติ ๗๖ จังหวัด และ ๑๘ กลุ่มจังหวัด ผลผลิตที่ได้คือ สถิติทางการในระดับสาขา จำนวน ๓,๘๐๐ รายการ และระดับพื้นที่จำนวน ๓,๗๐๐ รายการ

Data Value Added

During 52 years of operation, the National Statistical Office has been given authorization under 3 Statistical Acts; 1952, 1965 and 2007. During the early period, the National Statistical Office could not fully implement its role according to the authorization stated in the Act. The major role in the past were only in conducting censuses and sample surveys, however during the past 5 years, the National Statistical Office has been tasked to focus on policy of data integration of public sector; under the authorization of the first Statistical Master Plan (2011-2015). Under this policy, the National Statistical Office would check duplication of data between surveys and administrative data. The National Statistical Office, then conducts analysis to effectively serve information to the Prime Minister and the cabinet, Provincial Governors and Chief Executive of the District's needs, under the current limited budget and resources. To achieve its mission in implementing the sectoral statistics, the National Statistical Office set up 21 Committees chaired by the Permanent Secretary of 20 Ministries. There are a total of 21 statistical sectors; consisting of 11 sectors of economic statistics, 9 sectors of social statistics and 1 sector of environmental statistics. For area levels, the National Statistical

สำหรับแผนแม่บทฯ ฉบับที่ ๒ จะต้องพยายาม เชื่อมโยงเข้ากับแผนบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้ง นำดัชนีชี้วัดนานาชาติ SDGs (Sustainable Development Goals) และดัชนีชี้วัดของประเทศ เข้ามาด้วย เพื่อวัดสมรรถนะการแข่งขันของประเทศ

พลังข้อมูลจากการนำเสนอ

การนำเสนอข้อมูลเป็นกระบวนการที่สำคัญมาก เมื่อมีข้อมูลดีอยู่แล้ว สามารถนำเสนอเป็น “Visualization” โดยเอาแผนที่ของทุกจังหวัดมาซ้อนให้เห็นว่าแต่ละจังหวัดมีสมรรถนะอะไรบ้าง ด้านเกษตร ด้านอุตสาหกรรม หรือบริการ จุดอ่อนของแต่ละด้านอยู่ที่ตรงไหนให้ผู้บริหารประเทศรับทราบ เพื่อจะได้แก้ไขได้อย่างตรงจุด และให้ ๒๐ กระทรวง เข้ามาช่วยทำงานด้วยเป้าหมายเดียวกัน นั่นคือ พลังของข้อมูลจากการนำเสนอ

Office has driven this policy through 76 provincial statistical committees and 18 clusters of statistical committees. The output of this policy, under the first Statistical Master Plan are the national official statistics, these total 3,800 items of sectoral statistics and 3,700 items for area level statistics. For the 2nd Statistical Master Plan, the National Statistical Office has incorporated the country administration plan as well as international indicators such as the Sustainable Development Goals and national indicators to measure potential for the country's competitiveness.

Attractive Presentation Creates Power of Data

Data presentation is one very vital procedure, when data is correct and ready, visual presentation can be made using provincial maps comparing each province's potential in agriculture, industry or service in comparison with other provinces. In powerful presentations as these national policy makers can make quick and direct decisions to solve immediate challenges. However, in order to do this, the National Statistical Office will have to pull together joint efforts from all 20 Line Ministries.

ต่อไปจะทำสำรวจแบบ Geospatial Data คือ แบ่งพื้นที่ย่อย ๆ เช่น พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่อุตสาหกรรม ซึ่งจะบอกโจทย์ของพื้นที่เฉพาะได้ดี แล้วก็สำรวจเฉพาะอย่างเพื่อให้รู้ปัญหาให้ได้ ถ้าชวยประเทศออกเป็นพื้นที่ย่อย และจัดทำแผนที่ได้หมดก็จะสามารถคาดการณ์อะไรได้ และนี่คือทิศทางที่จะต้องไป และเชื่อว่า ข้อมูลให้ทัน เสริมสมรรถนะคนของสำนักงานสถิติแห่งชาติให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลง

เส้นทางสู่ความสำเร็จไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ

สำนักงานสถิติแห่งชาติดำเนินงานภายใต้แผนแม่บท ฉบับที่ ๑ มาแล้ว ๕ ปี กำลังจะหมดในปีนี้เป็น การรวบรวมข้อมูลที่สำคัญจำเป็นสำหรับการพัฒนาประเทศ จาก ๒๐๐ กรม แต่ละกรมมียุทธศาสตร์ของตัวเอง วันนี้ให้แต่ละกรมไปอธิบายยุทธศาสตร์ของตัวเองว่ามีชุดข้อมูลอะไร เท่าไร เรียกว่า **“ผังสถิติทางการ”** ทุกคนเข้าใจแล้วว่าผังสถิติคืออะไร เมื่อก่อนเรามักเรียกว่าผังสถิติทางการ ต่อมาให้เรียกว่า ข้อมูลที่สำคัญจำเป็นที่เอามาใช้และมีการผลิตอย่างต่อเนื่อง แต่ตอนนี้ คณมหาตไทยพูดคำว่าสถิติทางการแทนแล้ว นั่นคือ ความสำเร็จอันหนึ่ง และโชคดีที่ UN เอาข้อมูลจากงานทะเบียนมาเป็นตัววัด จากข้อมูลสถิติทางการรายสาขา ๓,๘๐๐ รายการ พบว่าเป็นรายการข้อมูลเดียวกับตัวชี้วัด Sustainable Development Goals ๑๐๐ กว่ารายการ จากทั้งหมด ๖๑๙ รายการ เป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ ทำเรื่องนี้ไว้เป็นนานาชาติได้

For the next immediate steps, the National Statistical Office will conduct surveys in the Geospatial Data form, which covers specific areas of agriculture and industry. This is one of many ways to respond to changing needs of the country through obtaining timely and relevant data.

The Roads to Success are not Paved with Roses

The National Statistical Office implemented its 1st Statistical Master Plan for 5 years at the end of 2015. Under this Statistical Master Plan the National Statistical Office gathered a List of Official Statistics essential for country's development, from 200 departments. Each department has their own strategies and selected their own **“List of Official Statistics”**. All departments are now aware of the master List of Official Statistics and used this for their regular planning and strategy development. Currently, official statistics are commonly used and presented by officials of the Ministry of Interior, this is the National Statistical Office's success. When the United Nations require administrative data to compile their Sustainable Development Goals, the National Statistical Office checked 3,800 items from the List of Official Statistics and found that there were more than 100 indicators that fall under the Sustainable Development Goals out of a total of 619 indicators. I am extremely proud of the National Statistical Office's work both nationally and internationally.

ไม่มีทางลัดใดที่จะได้มาซึ่งสถิติที่ดี

“การทำงานสถิติสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงมาก ๆ คือ มาตรฐาน กรอบตัวอย่าง และทักษะของผู้เข้าถึงข้อมูล ต้องเอาการบริหารจัดการเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าไปอยู่ในภาคสนาม นั่นคือ นำสิ่งที่เคยดำเนินการในออฟฟิศ ไปอยู่ภาคสนามแทน จึงทำให้การใช้เวลาจากการทำสำมะโน ๓ ปี ลดลงเหลือแค่ปีเดียว นี่คือนวัตกรรมที่จะดำเนินต่อไปในอนาคต แต่จากอดีต สู่ปัจจุบันก็เป็นความพยายามของบุคลากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งปัจจุบันมีบุคลากรประมาณ ๘๐๐ คน (จากเดิมมีประมาณพันกว่าคน) ทั้ง ๆ ที่มีความสลับซับซ้อนในการทำงานเพิ่มขึ้นมากตามการพัฒนา แต่อัตรากำลังของสำนักงานสถิติแห่งชาติลดลงในช่วง ๕๒ ปี ซึ่งท่านคิดว่าจะสัมพันธ์กันกับปัญหาของประเทศที่เกิดกับข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือไม่อย่างไร ถ้าภาครัฐลงทุนกับเรื่องข้อมูลแค่นี้

ขอยกคำพูดของ Mr. Stefan Schweinfest ซึ่งเป็นผู้อำนวยการของ UNSD (United Nations Statistics Division) “สถิติที่ดีราคาไม่ถูก สถิติที่ไม่ดีราคาถูก” และ “ไม่มีทางลัดใดที่จะได้มาซึ่งสถิติที่ดี” หนทางที่จะทำให้เกิดสถิติที่ดี มั่นคงและยั่งยืน คือ ลงทุนในการทำสถิติของชาติที่เพียงพอ ถ้าจะเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว ต้นทุนของประเทศไทยต่ำกว่าประเทศอื่นมาก สำนักงานสถิติแห่งชาติไม่ได้ต้องการอะไรมากไปกว่าทำสถิติที่ดี

No Short Cut to Obtain Quality Statistics

“While working on compiling statistics, it is necessary to take into account statistical standards, sampling frame and data users’ skill, as well as the need to manage modern technology and that means bringing part of the office into the field. With this strategy, we can reduce the time in conducting a census from 3 years to 1 year. From the past, our staff has been working very hard to cope with the complexity of challenges we faced over time and the numbers of staff have gradually decreased from more than 1,000 to 800, currently. The Government should recognize the importance of statistical work and the increasing difficulties and complexities in producing useful statistics”.

Quoting from Mr. Stefan Schweinfest, Director of United Nations Statistics Division, “Good quality statistics is not cheap, bad quality statistics is cheap” and there is “No short cut to obtain good quality statistics”. To compile good quality statistics reliably and sustainably is to appropriately invest in national statistics compilation. Compared with many developed countries, Thailand has invested much less in statistical work. However, the National Statistical Office will continue to compile good quality statistics.

ในอนาคตจะสำรวจข้อมูลออนไลน์มากขึ้น รวมถึงการจัดหาข้อมูลทะเบียนที่มีมหาศาลจากอินเทอร์เน็ตมาใช้ประโยชน์มากขึ้น แต่ต้องระมัดระวังความถูกต้องของข้อมูลในการนำข้อมูลมาใช้ สำนักงานสถิติแห่งชาติต้องใช้กระบวนการสถิติและวิธีการตรวจสอบข้อมูล ซึ่งเป็นสิ่งที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ ต้องวางแผนการดำเนินงานต่อไป

มองสถิติในวันหน้า

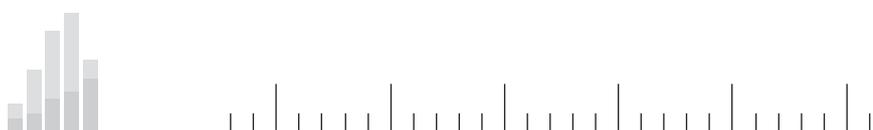
“สำนักงานสถิติแห่งชาติ ไม่ได้ทำข้อมูลเพื่อตอบสนองความต้องการใช้ของหน่วยงานเอง แต่ทำข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงของประเทศ ข้อมูลจะต้องมีคุณภาพ และน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ต้องทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม งานสถิติไม่มีวันหมดไปจากโลกนี้ เพียงแต่มันจะสลับซับซ้อนยิ่งขึ้น แต่เราจะทำให้ความสลับซับซ้อนนั้น เข้าใจง่ายขึ้นได้อย่างไร เป็นเรื่องที่ทำทนายต่องานสถิติ”

In the future, online surveys will take the place of traditional surveys and administrative data will be more widely used, however what needs to take into account if that accuracy of the data and the National Statistical Office, will begin using statistical procedures and methods to increase accuracy and support the use of administrative data.

Perspective of Statistics in the Future

“The National Statistical Office will not produce data only to respond to needs of various offices but will produce data to seek the facts of the country’s situation, thus data must be of high quality and reliable. More importantly, the data should be able to interpret the ever changing challenges of the economy and social sphere. Statistical work will never disappear from our world, but will be more complex, the challenge is how to interpret this into an understandable manner. This is the continuing challenge of statistical work”.

ตลอด 52 ปี...ทุกข้อมูล มีการนำไปใช้ประโยชน์ในการอ้างอิง

For 52 Years...All NSO Data Has Been Used Widely and Referenced

๑๐๐ ปีสำมะโนประชากรไทย

100th Year of the Thai Population Census

ประวัติความเป็นมา

“สำมะโนประชากร” เดิมเรียกว่า “สำรวจสำมะโนครัว” ซึ่งในอดีตคือ “การทำบัญชีพลเมือง” หรือถ้าจะให้เข้าใจง่าย ๆ ก็คือ การนับจำนวนผู้คน หรือพลเมืองทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย แล้วแจกแจงว่าผู้คนเหล่านั้นมีคุณลักษณะอย่างไรบ้าง เช่น ผู้หญิง ผู้ชาย อายุ สัญชาติ ฯลฯ และกระจายตัวกันอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศอย่างไร เป็นการนับคนจากที่อยู่อาศัยจริง ๆ จะเห็นได้ว่าการนับคนหรือนับพลเมืองนั้นมีมาตั้งแต่สมัยอดีตแล้ว ซึ่งในอดีตสมัยสุโขทัย อยุธยา เรื่อยมาจนถึงสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ได้มีการประมาณจำนวนพลเมือง ที่อยู่ตามหัวเมืองต่าง ๆ เพื่อให้รู้กำลังไพร่พล แต่การนับจำนวนพลเมืองในประเทศ ช่วงแรกใน พ.ศ. ๒๔๔๘ ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนคือ ทำได้ในเขตบริหาร ๑๒ มณฑล จากทั้งหมด ๑๗ มณฑล ที่สังกัดกระทรวงมหาดไทยเท่านั้น การนับจำนวนผู้คนที่ยาศัยอยู่ในพระราชอาณาจักรครบถ้วนทุกมณฑล เริ่มทำขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๕๒ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ สำรวจแล้วเสร็จใน พ.ศ. ๒๔๕๓ ทั้ง ๑๗ มณฑล ซึ่งถือว่าเป็นการทำสำมะโนประชากรแบบสมัยใหม่ครั้งแรกของประเทศไทย โดยอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย เมื่อเริ่มนับจากปีที่ทำสำมะโนประชากรครั้งแรก มาจนถึงสำมะโนประชากรใน พ.ศ. ๒๕๕๓ ก็เท่ากับครบรอบ ๑๐๐ ปี

Background

The “Population Census” was named the “Family Survey” in the past with the objective of constructing a population account or in other words, to count the number of population or citizens living in the Thai Kingdom. The population was classified into sex, age nationality and their dispersion of location, this count was based on their real or actual location of residence. Historically the number of population had been counted since the Sukhothai era. During the Ayudhaya era and the beginning of King Rama reigns, the population was counted to estimate the number of soldiers for the Thai army. The first family survey was undertaken in 1905 and covered only 12 precincts out of a total of 17 administrative precincts, under the administration of the Ministry of Interior. However, in 1909 the complete counting of the total 17 precincts was undertaken during the reign of King Rama V and was completed in 1910. This was the so called first modern population census taken by the Ministry of Interior, till the present 2010 Population and Housing Census culminating in the 100th Anniversary of the Thai Population Census.

โปสเตอร์การสำรวจสาม:โนครัว ๒๔๙๐
Poster of the 1947 "Family Survey"

สำนักงานสถิติแห่งชาติรับผิดชอบ และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรของประเทศ ในรูปของการทำสำมะโนประชากรครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ และครั้งต่อมาจัดทำเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓ ๒๕๒๓ ๒๕๓๓ ๒๕๔๓ นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๓ เป็นต้นมา สำนักงานสถิติแห่งชาติได้จัดทำสำมะโนเคหะไปพร้อมกับการทำสำมะโนประชากร ซึ่งครั้งล่าสุดใน พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นการทำสำมะโนประชากรครั้งที่ ๑๑ และเป็นการทำสำมะโนเคหะครั้งที่ ๕ ของประเทศไทย การดำเนินการนี้ตามอำนาจหน้าที่ในพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยคณะรัฐมนตรีอนุมัติออกประกาศกฎกระทรวง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กำหนดให้สำนักงานสถิติแห่งชาติ จัดทำโครงการสำมะโนประชากร และเคหะ พ.ศ. ๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

“ทุกครั้งที่มีการจัดทำสำมะโนประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติจะได้รับพระมหากรุณาธิคุณ จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทาน พระวโรกาสให้คณะผู้บริหารของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เข้าเฝ้ากราบทูลรายงาน การทำสำมะโนประชากรและเคหะ และขอพระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับการจัดทำสำมะโนประชากร”

กว่าจะมาถึงสำมะโนประชากรในวันนี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้มีการพัฒนาโดยการนำนวัตกรรม รวมทั้งเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการดำเนินงาน กระบวนการจัดทำต่าง ๆ ให้เหมาะกับยุคสมัย เนื่องจากเป็นโครงการจัดเก็บข้อมูลขนาดใหญ่เกี่ยวกับรายละเอียดของประชากรทุกคนในประเทศให้ครบถ้วนภายในเวลาที่จำกัด และครอบคลุมทุกพื้นที่ในแต่ละจังหวัดทั่วประเทศ ในขณะที่สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของแต่ละจังหวัดมีความแตกต่างกัน หลากหลายและเปลี่ยนแปลงไปจากสมัยก่อน สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงต้องกำหนดวิธีการบริหารจัดการโครงการฯ ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละจังหวัด

The National Statistical Office has been responsible for collecting data on population via the Population Census, for the first time since 1960 and continued to conduct it every 10 years in 1970, 1980, 1990, and in the year 2000. Since 1970 the housing census was incorporated with the Population Census. The present census in 2010 was the 11th round of the population census and the 5th round of the housing census. The census is conducted under the authority of the 2007 Statistical Act and the Ministerial regulation approved by the cabinet on December 22, 2009.

“With every Population and Housing Census that was conducted, the National Statistical Office has obtained kind cooperation from His Majesty The King in providing a Royal interview as a respondent as well as in providing kind suggestions in conducting the census”.

In conducting the Population and Housing Census, the National Statistical Office has gradually developed new innovations, including advanced technology in the administration processes. The Population and Housing Census involve large scale data collection covering details of the population in the entire country during a limited period of time. Clearly, the economic, social and cultural situation has changed dramatically compared to the past and this resulted in more difficulty in data collection. The National Statistical Office needed to adapt and accommodate itself to these changes and resultant administrative processes . One tactic, among others, was to ask for cooperation

ภาพสำมะโนประชากรครั้งแรกของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

Picture of the National Statistical Office Staff, during the 1st Population Census

รวมทั้งสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น ตามความเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินโครงการฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ภายใต้งบประมาณที่ได้รับอันจำกัด โดยนำจุดเด่นและภารกิจที่สำคัญขององค์กรนั้น ๆ เข้าร่วมทำสำมะโนประชากรและเคหะ เพื่อบูรณาการความร่วมมือ ทั้งทรัพยากรและองค์ความรู้ที่มีอยู่ในสังคม โดยมีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานราชการและองค์กรภาคเอกชนต่าง ๆ

from all levels of partnerships; at the national, provincial and local levels, so as to achieve the objectives within the limited time and budget. Therefore, the National Statistical Office signed a Memorandum of Understanding with the public and private sectors to support the needs for financial and knowledge integration.

ผมมาจากสำนักงานสถิติแห่งชาติครับ

ตอบที่บ้าน

ตอบแล้วส่งกลับ

ตอบทางโทรศัพท์

ตอบทางอินเทอร์เน็ต

มาตี
มาทำสำมะโนประชากร

1-30 ก.ย.นี้
ตอบคำถามสำมะโนประชากร
ง่ายๆ ไม่ถึง 10 นาที
กับ 4 ช่องทาง

ประโยชน์ของคุณ อนาคตของชาติ
100 ปี สำมะโนประชากรประเทศไทย

มันใจ
ข้อมูลไม่รั่วไหล

โทร. 1111
www.nso.go.th

รูปแบบสื่อประชาสัมพันธ์
Public Relations Posters

สำหรับการทำสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๕๓ มีระยะเวลาในการดำเนินงานทั้งโครงการ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๑ ถึง ๒๕๕๔ ซึ่งใช้เวลาในการวางแผน และเตรียมงานทุกขั้นตอนอย่างละเอียด และได้รับความร่วมมือจาก ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ ในการศึกษา ทดลอง และค้นหาเทคนิคในการเก็บข้อมูล เช่น กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA) ภายใต้คำจำกัดความที่ว่า **“เพราะทุกคนสำคัญ”** รวมถึงธนาคารโลกในการทดลองเก็บข้อมูลเรื่องการย้ายถิ่นแรงงานต่างชาติที่ อ.แม่สอด จ.ตาก นอกจากนี้ยังได้มีการจัดทำสำมะโนทดลองขึ้นอีก ๒ ครั้ง ใน พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ จ.พิษณุโลก (ในพื้นที่ ๓ อำเภอ คือ อ.เมือง อ.พรหมพิราม และ อ.นครไทย) ใน พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่กรุงเทพมหานคร (เฉพาะพื้นที่เขตหลักสี่) ก่อนที่จะดำเนินการสำมะโนประชากรและเคหะพร้อมกันทั่วประเทศใน พ.ศ. ๒๕๕๓

The time period for conducting the 2010 Population and Housing Census was from 2008-2011. During the planning stage the National Statistical Office was supported by public and private sectors including international organizations, such as the United Nations Population Fund (UNFPA) in providing the promotional slogan **“Because Everyone Counts”** for public relations of the census, the World Bank in providing technical and financial assistance for the pilot project on international migration in Tak and Phitsanulok provinces in 2008 and in Laksi District; Bangkok in 2009.

รูปแบบสื่อประชาสัมพันธ์
Public Relations Posters

ประโยชน์จากการทำสำมะโนประชากร

ข้อมูลจากการทำสำมะโนประชากรมีประโยชน์กับทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชน และประชาชน โดยเฉพาะเรื่องของการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ที่ดำเนินการโดยภาครัฐ ซึ่งประโยชน์จะตกอยู่กับประชาชน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการอยู่ดีกินดี นโยบายด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข หรือสวัสดิการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ซึ่งการพัฒนาต้องเริ่มที่ **“คน”** ดังนั้นข้อมูลจำนวนประชากร (คน) โดยเฉพาะข้อมูลจำนวนประชากรที่อยู่ตามพื้นที่จริง ไม่ว่าจะชาย หญิง เด็ก คนวัยทำงาน หรือผู้สูงอายุ มีอยู่จำนวนเท่าไร การศึกษาเป็นอย่างไร หรือแนวโน้มของจำนวน และลักษณะทางประชากรในอนาคตจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด มีลักษณะอย่างไร ก็เริ่มต้นมาจาก **“ประชากรฐาน”** ที่ใช้คาดประมาณจำนวนประชากรในอนาคต รวมทั้งที่อยู่อาศัยของประชากร

Benefits of Conducting a Population and Housing Census

Information on population is extremely useful as a baseline data for all sectors; namely public, private and international organizations. For Thailand, the National and Social Development Plan has focused on **“People”** as the centre of the country’s development, thus the number and characteristics of the population; sex, age, education, occupation and population density, are crucial inputs for setting up plans and policies as well as for monitoring and evaluation of those plans and policies. More importantly, data from the population census would provide the **“age-sex structure”**, which is the basis for population projections.

ข้อมูลเกี่ยวกับประชากรที่อาศัยอยู่จริงในประเทศและพื้นที่ต่าง ๆ เหล่านี้ จะช่วยในการตัดสินใจของรัฐบาล และผู้บริหารระดับต่าง ๆ ในการกำหนดนโยบาย วางแผน โครงการต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น ในพื้นที่ที่มีเด็กมาก จำเป็นต้องมีโรงเรียน/ครู และวัคซีนสร้างภูมิคุ้มกันของเด็กแต่ละวัยให้เพียงพอ ในพื้นที่ที่มีประชากรหนาแน่นต้องมีสาธารณูปโภคให้เพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนประชากร และเพื่อจะได้คิดวิเคราะห์ เตรียมวางแผนการพัฒนาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับทุกกลุ่ม ทุกวัย และตรงตามพื้นที่ สามารถรองรับกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้ทัน

Population data from the Population Census presents the number of population according to their actual premises in the country. With this information the government makes use of the data in distributing infrastructure and other basic facilities, such as education and health care services appropriate to the number of population in each area.

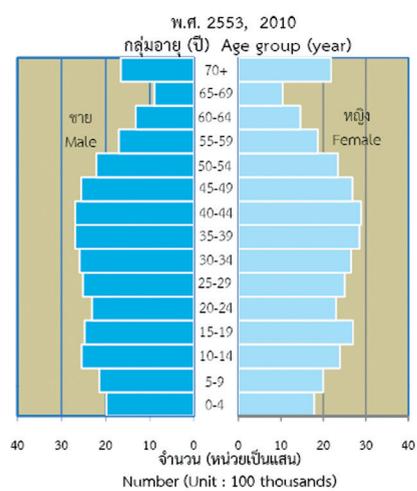
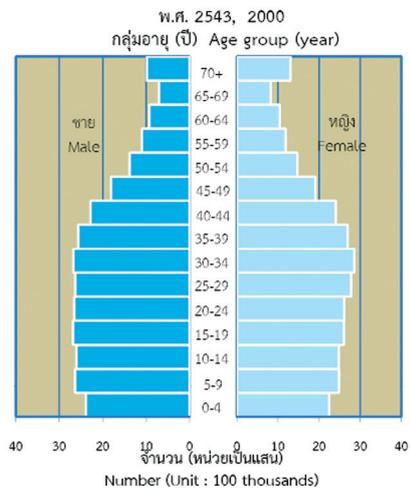
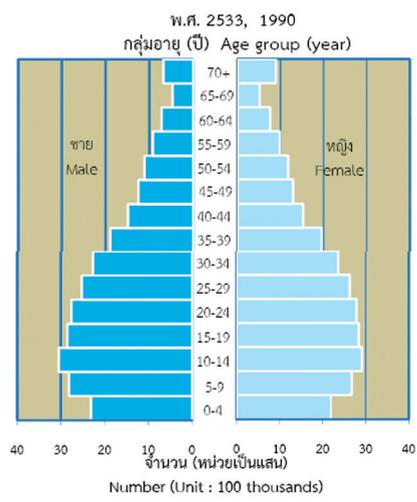
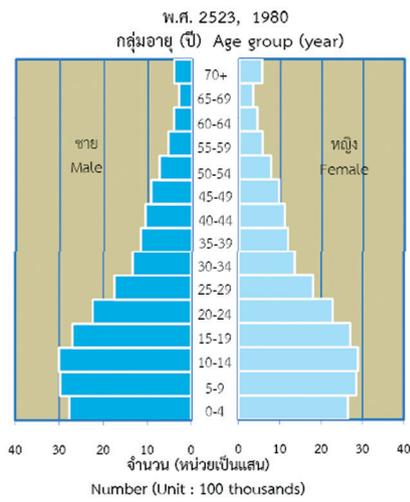
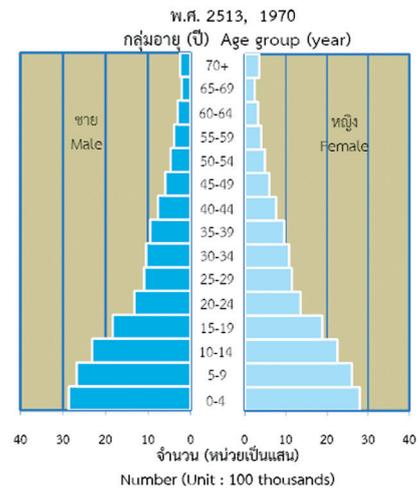
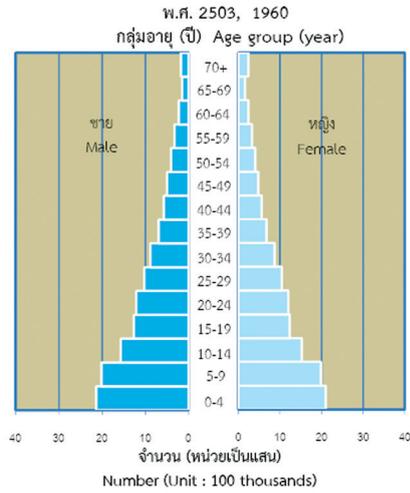
เมื่อดูถึงโครงสร้างทางอายุและเพศของประชากร จะเห็นการเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาจากปิรามิดประชากร ถ้าแบ่งกลุ่มอายุตามวัยของประชากรออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ วัยเด็ก (๐-๑๔ ปี) วัยแรงงาน (๑๕-๕๙ ปี) และ วัยสูงอายุ (อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป) จะเห็นว่าฐานของปิรามิดซึ่งเป็นตัวแทนของประชากรวัยเด็ก มีแนวโน้มที่จะแคบลง ในขณะที่ยอดของปิรามิดประชากร ซึ่งหมายถึงกลุ่มประชากรสูงอายุขยายกว้างขึ้นและรวดเร็ว เมื่อเทียบกับปีสามะโนที่ผ่านมา แสดงให้เห็นถึงการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Ageing Society) เช่นเดียวกับหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก

Considering the age-sex structure from the population pyramid, it was found to have changed dramatically during the various censuses. Dividing age groups into 3 groups; children (0-14 years) laborers (15-59 years) and the elderly (60 years and over), it is clearly seen that the base of the pyramid representing children has become much narrower while the top of the pyramid has become much wider. The age-sex structure clearly demonstrates that Thailand is now in Ageing Society, similar to trends in many others countries around the world.

ข้อมูลจำนวนประชากร ตามสำมะโนประชากร ปี พ.ศ. ๒๔๕๓ - ๒๕๕๓
 Number of Population by the Population Censuses 1910 - 2010

ครั้งที่ No.	ปี พ.ศ. Year	จำนวน Number
๑ 1	๒๔๕๓ 1910	๘,๑๓๑,๒๔๗ 8,131,247
๒ 2	๒๔๖๒ 1919	๙,๒๐๗,๓๕๕ 9,207,355
๓ 3	๒๔๗๒ 1929	๑๑,๕๐๖,๒๐๗ 11,506,207
๔ 4	๒๔๘๐ 1937	๑๔,๔๖๔,๑๐๕ 14,464,105
๕ 5	๒๔๙๐ 1947	๑๗,๔๔๒,๖๘๙ 17,442,689
๖ 6	๒๕๐๓ 1960	๒๖,๒๕๗,๙๑๖ 26,257,916
๗ 7	๒๕๑๓ 1970	๓๔,๓๙๗,๓๗๑ 34,397,371
๘ 8	๒๕๒๓ 1980	๔๔,๘๒๔,๕๔๐ 44,824,540
๙ 9	๒๕๓๓ 1990	๕๔,๕๔๘,๕๓๐ 54,548,530
๑๐ 10	๒๕๔๓ 2000	๖๐,๙๑๖,๔๔๑ 60,916,441
๑๑ 11	๒๕๕๓ 2010	๖๕,๙๘๑,๖๕๙ 65,981,659

แผนภูมิ ปริามิตประชากรทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2503 2513 2523 2533 2543 2553
 Figure Population Pyramids in the Whole Kingdom, 1960, 1970, 1980, 1990, 2000, 2010

คุ้มครองประชากร

คุ้มครอง คือ การแสดงขอบข่ายการทำงาน สำมะโน ซึ่งวางไว้เพื่อกำหนดประเภทของประชากรว่า ประชากรประเภทใดบ้างที่จะต้องถูกแจงนับ

ปี พ.ศ. ๒๔๕๒ ได้มีการนิยามผู้อยู่อาศัยในครัวเรือนว่า

“ผู้ที่เคยหลับนอนอยู่เรือนเวลากลางคืนเป็นธรรมดา คนที่อยู่ในครัวเรือนแห่งหนึ่ง แต่ไปทำการที่อื่น ต้องจดบัญชี สำมะโนในครัวเรือนที่ตนอยู่ ไม่ให้จดบัญชีในที่ ๆ ทำการตามสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งมีผู้มาเฉพาะทำการ เช่น ศาลาว่าการ โรงสีไฟ โรงเครื่องจักร เครื่องกลต่าง ๆ ที่ทำการค้าขาย เป็นต้น ให้จดบัญชีสำมะโนครัวเรือนแต่เฉพาะผู้ที่ได้หลับนอนในที่เหล่านั้น กล่าวคือ ผู้เป็นเจ้าของในที่นั้น กับครอบครัวแลคนใช้ หรือผู้รักษาสถานที่แลยาม กุหลาบ คณงาน ซึ่งได้กินอยู่หลับนอนในที่นั้น ๆ ส่วนผู้ทำการ เช่น เสมียน คณงานหรือกุหลาบที่มาทำการชั่วคราวหนึ่งแล้วกลับไปนั้น ให้จดบัญชีสำมะโนครัวเรือนที่ตนเหล่านั้นหลับนอน”^{๔/}

สำมะโนประชากรปี พ.ศ. ๒๔๙๐ นิยามไว้ว่า

“บุคคลผู้ต้องสำรวจ คือ บุคคลซึ่งตามปกติสำนักอยู่ในบ้านนี้ แม้ไปอยู่ที่อื่นชั่วคราวก็ต้องกรอกเว้นแต่ผู้ที่ไปศึกษาหรือประจำอยู่ต่างประเทศไปบวชหรืออยู่วัด เป็นนักเรียนกินนอนที่โรงเรียน เป็นทหาร ตำรวจ ถูกจำคุก หรือส่งไปต่างจังหวัดตามคำพิพากษา (คดีจะถึงที่สุดหรือไม่ก็ตาม) ไม่ถือว่าเป็นผู้อยู่ในบ้านนี้ ผู้ซึ่งไม่มีสำนักอยู่บ้านใดในราชอาณาจักร แต่มาอาศัยชั่วคราวในบ้านหรือสถานที่ ที่กรอกแบบนี้ เช่น นักท่องเที่ยว ผู้เที่ยวค้า หรือผู้ที่ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งก็ให้กรอกข้อความเรื่องผู้นั้นไว้ ตามความจริงที่เป็นอยู่ในขณะนั้นแล้วแต่กรณี ส่วนผู้ซึ่งตามปกติมีสำนักอยู่ในบ้านอื่นแต่มาพักอยู่ในบ้านที่กรอกแบบนี้ชั่วคราว ไม่นับว่าเป็นผู้อยู่ในบ้านที่มาพักนั้น ไม่ต้องกรอกข้อความลงในแบบ

Coverage of the Population Provided by the Population Census

Coverage is the scope of population defined to be enumerated in the Population Census.

In 1909, a person who resides in a household was defined as:

“Persons who usually reside overnight in a household but was away elsewhere must be counted, excluding persons who were apparently at places, such as government offices, rice mills, machinery plants and shops. A Census would count only persons who resided overnight in those places, such as heads of those places, including their families, servants, security, laborers and workers. Persons, such as clerks, workers and laborers who returned back home after work would be counted at their households if they resided overnight.”^{5/}

The 1947 Population Census also defined, the following:

“Persons enumerated included persons who usually reside in a particular house or were somewhere else temporarily, except for the persons who were in this house, but away for study or abroad or ordained and residing at the temple, students at a dormitory, soldiers, police, prisoners or persons who were sentenced to incarceration at a different province (whether the case is finalized or not). Persons, i.e. tourists and traders who had no residence in the kingdom but temporarily reside in the place

สำรวจนี้ บ้านในที่นี้ หมายถึง บ้านเดี่ยว ส่วนของบ้าน หรือหลายบ้านถ้าอยู่ในความควบคุมของคน ๆ หนึ่ง โดยอิสระ ก็ให้ถือว่าเป็นบ้านหนึ่ง”^{๕/}

สำมะโนประชากรปี พ.ศ. ๒๕๐๓ นิยามไว้ว่า

“บุคคลที่ต้องแจงนับ คือ บุคคลทุกคนที่พำนักอยู่ในประเทศไทยในวันสำมะโน จะต้องถูกแจงนับทั้งสิ้น รวมทั้งบรรดาข้าราชการฝ่ายทหารและพลเรือนชุดของประเทศไทยพร้อมทั้งครอบครัวซึ่งมีสำนักงานในต่างประเทศ ชาวเรือที่มีสถานที่อยู่ปกติในประเทศไทย แต่ในวันสำมะโนกำลังอยู่ในทะเลหลวง บุคคลที่พำนักในต่างประเทศในวันสำมะโน ไม่รวมเผ่าชนชาวคอย ชาวน้ำ (ชาวเล) และชาวป่าที่อยู่อาศัยไม่เป็นที่ นักการทูตและการทหารของต่างประเทศและครอบครัว อาคันตุกะ ผู้เป็นชาวต่างประเทศ”

สำมะโนประชากรปี พ.ศ. ๒๕๑๓ เป็นต้นมา^{๕/} ได้มีการปรับปรุงใหม่ให้มีความชัดเจน และครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ดังนี้

where the questionnaire was filled out, must be counted at that place. However, persons who normally reside in another house, but temporarily resided in this particular house, must not be included in this house. A house refers to a single house, part of house or houses under an independent control by a person, are all regarded as a house.

The 1960 Population Census, defined coverage, as follows;

“Persons enumerated in the 1960 Population Census included all persons residing in Thailand at the time of the census, except for the following; nomadic hill-tribe, foreign diplomatic persons and their families, foreign military personnel and their families and foreign visitors”

The 1970 Population Census^{5/} made additional changes in definitions for clearer and more complete coverage as follows;

๕/ พัฒนาการ การจัดทำทะเบียนราษฎร และสำมะโนประชากรในประเทศไทย โดย ดร.รศรินทร์ เกรย์ : หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ม.ร.๖น./๒๕๔ ไมโครฟิล์ม รัชการที่ ๖ กระทรวงนครบาล เรื่อง คำสั่งอธิบายการสำรวจสำมะโนครัว (๑ สิงหาคม ร.ศ.๑๒๘) . : หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. มท.๐๒๐๑.๒.๑.๒๐./๒ เอกสารกองกลาง กระทรวงมหาดไทย เรื่อง ขอสั่งแบบพิมพ์ข้อมูลสำหรับเก็บข้อมูลสถิติและวิธีการจัดเก็บข้อมูลสถิติ (๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓).

5/ “Development of the Population Registration and Population Census in Thailand”, by Dr. Rossarin Gray : National Archives of Thailand. ม.ร.๖น./254 Microfilm, King Rama VI, Metropolitan Ministry; title “Instruction explaining family survey” (1st August; Rattanakosin era 128). : National Archives of Thailand. มท.0201.2.1.20/2ม, document of the central division, title “Send questionnaires for statistical data collection and method of data collection” (6th February 1948).

“คนไทยทุกคนที่อยู่อาศัยในประเทศไทยในวันสำมะโน บุคคลพลเรือนต่างด้าว ที่มีสถานที่อยู่ปกติในประเทศไทย หรือบุคคลพลเรือนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยชั่วคราว เป็นระยะเวลาตั้งแต่ ๓ เดือนขึ้นไปก่อนวันสำมะโน บุคคลที่มีสถานที่อยู่ปกติในประเทศไทย แต่ในวันสำมะโนได้ไปศึกษา ฝึกภาคสมัครใจในเรือทะเล หรือไปต่างประเทศชั่วคราว และข้าราชการฝ่ายทหาร พลเรือน และรวมทั้งคณะทูตของประเทศไทย พร้อมทั้งครอบครัว ซึ่งมีสำนักงานอยู่ในต่างประเทศ”

ประชากรที่ไม่อยู่ในคัมภีร์รวม ได้แก่ ชาวเขาที่มีที่อยู่อาศัยไม่เป็นที่ (แต่ถ้าตั้งเป็นหมู่บ้านแล้ว ก็อยู่ในคัมภีร์รวมด้วย) คณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารและการทูตต่างประเทศพร้อมทั้งครอบครัว ซึ่งมีสำนักงานอยู่ในประเทศไทย บุคคลพลเรือนต่างด้าวซึ่งเข้ามาอยู่ในประเทศไทยชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่ถึง ๓ เดือน ก่อนวันสำมะโน และผู้อพยพหรือผู้หลบหนีเข้าเมือง ซึ่งอยู่ในค่ายอพยพที่รัฐบาลกำหนดขึ้น

พัฒนาการและนวัตกรรมในการทำสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๕๓

ในการทำสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๕๓ สำนักงานสถิติแห่งชาติมีการพัฒนาการดำเนินงานต่างจากครั้งที่ผ่านมา และได้ำนวัตกรรมใหม่มาใช้ในการทำสำมะโนฯ หลายประการ ดังนี้

“Coverage of the population includes all persons residing in the country as of the census date, namely April 1, 1970, i.e. a) All Thai nationals b) Civilian citizens of foreign countries having usual residence in Thailand, or who had resided in Thailand for at least three months” c) Persons having their usual residence in Thailand, but as of the census date, were at sea or temporarily abroad. d) Government officials, both military and civilian, including Thai diplomatic personnel and their families located abroad”.

Population not enumerated included the following: Nomadic groups, i.e. hill-tribe and fishing groups, having no fixed place of residence. Foreign military and diplomatic personnel and their families located in Thailand. Citizens of foreign countries temporarily visiting or travelling in Thailand for less than 3 months.

Development and Innovation in Undertaking the 2010 Population and Housing Census

In undertaking the 2010 Population and Housing Census, the National Statistical Office applied new developments and innovation not done before in the previous rounds as follows;

พิธีลงนามข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางวิชาการ เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑
 MOU Signing Ceremony on 23rd January, 2008

ด้านการวางแผนและการเตรียมงาน

● การสร้างความมีส่วนร่วมในการทำงานทุกภาคส่วน

- หน่วยงานภาครัฐ โดยการลงนามบันทึกความร่วมมือทางวิชาการ (MOU) กับ ๘ หน่วยงานภาครัฐหลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และบริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด รวมถึงกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ เพื่อบูรณาการองค์ความรู้และทรัพยากรที่มีอยู่ในแต่ละหน่วยงานมาสนับสนุนการทำสำมะโนฯ

The Planning and Preparation Stage

● Create joint participation

- Sign a MOU with 8 core government agencies; namely the Ministry of Interior, the Ministry of Labour, the Ministry of Public Health, the Ministry of Education, the Ministry of Social Development and Human Security, the Ministry of Agriculture and Cooperatives, the Office of the National Economics and Social Development Board and the Thai Post Co., Ltd., including the Bangkok Metropolitan Administration and other relevant government agencies. This MOU ensures the knowledge and resource integration from these agencies support in the implementation of the 2010 Population and Housing Census.

- สถาบันการศึกษา/นักวิชาการ/องค์กรระหว่างประเทศ โดยมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการออกแบบโครงการ ทั้งในเรื่องของการจัดทำแบบสอบถาม วิธีการเก็บข้อมูล การเข้าถึงคนต่างด้าว การควบคุมคุณภาพข้อมูล เป็นต้น

- ผู้บริหารระดับสูง/กรรมาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อสร้างการรับรู้ ให้ความสำคัญเห็นประโยชน์และมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ

- เครือข่ายภาคประชาชนและเอกชน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้นำชุมชน ภาคเอกชน ทำให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของสำมะโนประชากรและเคหะ ให้ได้ความร่วมมือที่ดี

● การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อจัดเตรียมฐานข้อมูล

ฐานข้อมูลนี้จะมีรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนบ้าน ประชากร คนพิการ คนต่างด้าว ในแต่ละจังหวัดเพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผน การจัดสรรบุคลากร แบบสอบถาม และวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูลเบื้องต้นตั้งแต่ระดับพื้นที่ย่อยระดับจังหวัด เพื่อประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทำสำมะโนฯ ให้เกิดความรวดเร็วและแม่นยำ การริเริ่มให้มีเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานในระดับจังหวัด เพื่อเป็นสื่อกลางในการประสานงานและร่วมแก้ไขปัญหาระหว่างผู้รับผิดชอบโครงการหลักกับสถิติจังหวัด รวมทั้งเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการร่วม

- Request cooperation from academic institutions and other agencies concerned in providing ideas and comments for designing the project, i.e. questionnaire drafting, data collection method and access to international migrants and maintaining quality control.

- Advocate high rank persons/parliament member committee to better understand the importance of conducting this census

- Advocate population networks and the private sectors to recognize and better understand what the population census is and the usefulness of its data.

● Prepare a data base collected from various administrative sources in advance

The data base consists of details concerning the number of houses, population, disabled and international migrants in order to estimate the proper amount of resources, i.e. budget, number of questionnaires and supporting materials and number of enumerators and related staff at the provincial level. This data base can also be used as a controlling number when conducting the census in each province. This would help coordinating challenges in the field more effectively it demonstrates joint responsibility in the census project between the Statistical Provincial Office and the subject matter bureau.

พิธีปล่อยตัว “คุณมาดี” เมื่อวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓
 Launching of “Khun Madee” on 1st September 2010

- การประชาสัมพันธ์

ในอดีตการทำสำมะโนยังไม่ได้ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร การทำสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้มีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มประชากรเป้าหมายอย่างทั่วถึง ในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการสำมะโนประชากรเพราะการทำสำมะโนประชากรให้ความสำคัญแก่ทุกคนและให้แต่ละคนได้รับการนับ ดังเช่นคำพูดที่ว่า **“เพราะทุกคน**

- Public Relations

In the past Population Census there were a rather high non-response rate. In this regard the National Statistical Office adjusted its strategy to acquire access to all target groups by advocating them to see the importance of providing good cooperation in providing data for the census. Such public relations presented the importance that every person must be

ประชาสัมพันธ์โครงการสำมะโนประชากรและเคหะ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓
Public Relations Event for the 2010 Population and Housing Census, 31st August 2010

สำคัญ” และ “คุณถูกนับหรือยัง เพราะทุกคนมีสิทธิในการที่จะได้รับการนับ”

การเปิดตัวพนักงานเก็บข้อมูล “คุณมาดี” ซึ่งการครบรอบ ๑๐๐ ปีสำมะโนประชากรประเทศไทย ใน พ.ศ. ๒๕๕๓ ถือเป็นการทำสำมะโนครั้งประวัติศาสตร์ และเป็นการทำสำมะโนยุคใหม่เพราะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งวิธีการ รูปแบบ อุปกรณ์เครื่องมือ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่งานสนามที่มาในรูปแบบใหม่ครั้งแรก กับ... “คุณมาดี ชุดสีชมพู^{๖/}”...เป็นรูปแบบการเข้าถึงประชาชนแบบใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม ปัจจุบัน ในอดีตประชาชนมักจะไม่รู้ว่าจะสำมะโนคืออะไร ทำให้การทำสำมะโนไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร จึงเป็นที่มาของ **คุณมาดี** ผู้ทำหน้าที่เสมือนตัวแทนสำนักงานสถิติแห่งชาติที่มาพร้อมกับสิ่งดี ๆ ด้วยบุคลิกภาพที่เป็นมิตร สุภาพ และเป็นกันเอง เอกลักษณ์ที่สังเกตเห็นได้ง่าย คือ การใส่เสื้อและหมวกเก็บปัสสัมพร้อมโลโก้ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และทุกครั้งที่ออกไปปฏิบัติงานสนามจะมีบัตรประจำตัวพนักงานซึ่งมีรูปและเลขที่บัตรอย่างชัดเจน จึงสามารถมั่นใจเรื่องการเปิดใจให้ข้อมูลต่าง ๆ อย่างสบายใจได้ ไม่ต้องแปลกใจถ้าคุณได้ยินประโยคนี้ “สวัสดีครับ ผมมาดี มาทำสำมะโนประชากร ครับ”

counted in the census by promoting the slogan “Because Everyone Counts” and “Have you been counted?, underlying the right that all are eligible to be counted”

This 2010 Population and Housing Census completes 100 years of census enumeration in Thailand. The 2010 Census was considered as an historical census with a modern style as its main method, format and advanced equipment. Specially, enumerators, were titled: “**Khun Madee**”^{6/} (come with good thing), wearing a pink jacket and cap with the NSO logo. More importantly, Khun Madee carried an identity card to identify him/herself to ensure the respondents that they were enumerators of the National Statistical Office coming to visit households for conducting the Population and Housing Census. One might hear then: “**Sawasdee krub I am Madee, coming to see you to conduct the Population Census krub**”

๖/ ข้อมูลจาก หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันจันทร์ที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓
6/ Data from Matichon Newspaper, Monday 12th July 2010

สื่อมวลชนสัญจร “ศึกษาดูงานสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๕๓ (ทดลอง)”

จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างวันที่ ๓ - ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓

Field visit by the media during the “2010 Population and Housing Census (pilot project)”, Nakhon Rachasima Province, 3rd - 4th September 2010

- กิจกรรมประชาสัมพันธ์อื่น ๆ นอกจากสื่อประชาสัมพันธ์หลัก ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ และสิ่งพิมพ์แล้ว ยังมีการจัดงานแถลงข่าว การประชุมทางวิชาการ การประกวดวาดภาพ รถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ (Mobile Unit) การจัดนิทรรศการ สื่อมวลชนสัญจร และมีการจัดทำของที่ระลึกต่าง ๆ เช่น แสตมป์ บัตรอวยพร ฯลฯ

- Other activities in public relations scheme other than major media, i.e. television, radio and printing, the National Statistical Office organized a “meet the press” events, academic meetings/seminars, poster contests, PR mobile units, exhibitions, field work for the media and souvenirs, i.e. stamps and blessing cards.

แสตมป์ที่ระลึกสำมะโนประชากรและเคหะ Commemorative Stamps of the Population and Housing Census

พ.ศ. ๒๕๑๓ / 1970

พ.ศ. ๒๕๒๓ / 1980

พ.ศ. ๒๕๓๓ / 1990

พ.ศ. ๒๕๕๓ / 2010

เปิดตัวแสตมป์สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓

Launching of the 2010 Commemorative Stamps of the Population and Housing Census, 5th January 2010

สื่อมวลชนสัญจร “ศึกษาดูงานสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๕๑ (ทดลอง)”
จังหวัดพิษณุโลก ระหว่างวันที่ ๕-๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑

Field Visit by the Media during the “2008 Population and Housing Census (Pilot Project)”,
Phitsanulok Province, 5th - 6th June 2008

ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล

พนักงานสัมภาษณ์

- สำมะโนประชากรใช้วิธีสัมภาษณ์ และให้กรอกแบบเอง และส่งกลับให้สำนักงานสถิติแห่งชาติทางไปรษณีย์ ในกรณีที่ไม่สามารถใช้วิธีสัมภาษณ์ได้ เช่น ผู้ที่อยู่อาศัยในคอนโดมิเนียม ฯลฯ หรือที่เรียกว่าการทอดแบบ สำหรับพนักงานสัมภาษณ์มีความแตกต่างกันดังนี้

สำมะโนประชากร พ.ศ. ๒๕๐๓

สำมะโนประชากรครั้งที่ ๖ ของประเทศไทย นับเป็นครั้งแรกที่สำนักงานสถิติกลางมีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการ แต่การปฏิบัติงานภาคสนามส่วนใหญ่มุ่งอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของพนักงานฝ่ายปกครองกระทรวงมหาดไทย เพราะสำนักงานสถิติกลางไม่มีกำลังเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาคเพียงพอที่จะรับผิดชอบการปฏิบัติงานภาคสนามได้

สำมะโนประชากร พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๒๓

สำมะโนประชากรครั้งที่ ๗ - ๘ และทำสำมะโนเคหะครั้งที่ ๑ - ๒ มีข้าราชการครูเป็นพนักงานเจ้านับ

สำมะโนประชากร พ.ศ. ๒๕๓๓

สำมะโนประชากร ครั้งที่ ๙ และทำสำมะโนเคหะ ครั้งที่ ๓ ของประเทศไทย เปลี่ยนผู้ปฏิบัติงานภาคสนามจากข้าราชการครู มาเป็นลูกจ้างชั่วคราวที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ทำหน้าที่เจ้าหน้าที่วิชาการ (ผู้ควบคุม แนะนำพนักงานเจ้านับ) และระดับม.ศ.๓ เป็นพนักงานเจ้านับ

Data Collection Aspects

Enumerators

- The Population Census used the interview method as well as a self enumeration questionnaire that was returned via post office. In situations where an interview was not possible, i.e. respondents residing in condominiums, the questionnaire would be dropped off and picked up at a later date. Enumerators employed for each population census were selected at the time of each census.

The 1960 Population Census

The 1960 Population Census was the 6th census of Thailand and the first census responsible by the National Statistical Office. However, most of the field work was undertaken by Provincial Administrations under authority of the Ministry of Interior as the Central Statistical Office at the time did not have enough regional staff.

The 1970 and 1980 Population Census

These 1970 and 1980 Population Census was the 7th and 8th Population Census and the 1st and 2nd Housing Census whereby the National Statistical Office employed school teachers as enumerators.

The 1990 Population Census

The 9th Population Census and 3rd Housing Census changed enumerators from school teachers to hiring temporary employees with a bachelor's degree as field supervisors (a coordinator and field leaders of enumerators) and temporary employees with upper primary secondary levels of schooling as enumerators.

นางเพ็ญศรี สุวรรณสิงห์ เลขาธิการสถิติแห่งชาติ ตรวจงานโครงการสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๓๓ ที่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๓๓

Mrs. Phensri Suwansingha; Secretary General of the National Statistical Office, inspected the 1990 Population and Housing Census at Chiang Mai Province, April 1990

สำมะโนประชากร พ.ศ. ๒๕๔๓

สำมะโนประชากร ครั้งที่ ๑๐ และทำสำมะโนเคหะครั้งที่ ๔ มีเจ้าหน้าที่วิชาการ เป็นข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ และลูกจ้างชั่วคราวระดับปริญญาตรี ในส่วนของพนักงานแจนนั้นเป็นข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ และลูกจ้างชั่วคราวระดับประกาศนียบัตรขึ้นไป

สำมะโนประชากร พ.ศ. ๒๕๕๓

สำมะโนประชากร ครั้งที่ ๑๑ และทำสำมะโนเคหะครั้งที่ ๕ ต่างจากครั้งที่ผ่านมาก็คือจัดทำสื่อการสอนในรูปแบบใหม่ คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในรูปดีวีดี ประกอบการบรรยายโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในการจัดทำ เพื่อใช้ในการอบรม และเพื่อให้การอบรมพนักงานเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนมากให้ได้รับความรู้ความเข้าใจเป็นมาตรฐานเดียวกันและช่วยลดปัญหาเรื่องการอบรม กรณีมีการเปลี่ยนแปลงพนักงานหรือเจ้าหน้าที่บ่อยครั้ง

The 2000 Population Census

This 2000 Population Census was the 10th Population Census and the 4th Housing Census, field supervisors were officials of the National Primary Education Commission Office and temporary employees with a bachelor's degree. Enumerators were officials of the National Primary Education Commission Office and temporary employees with certificates of higher education.

The 2010 Population Census

This 2010 Population Census was the 11th round of the Population Census and the 5th Housing Census. An important change in this census was the partnership with Sukhothai Thammatirat Open University in creating teaching media in DVD form, where the National Statistical Office then used the DVD media for training sessions of all officers concerned. This new way of training improved the standard and quality of enumerators.

สำมะโนประชากรและเคหะครั้งนี้ มีการสร้างเครือข่ายภาครัฐและประชาชน มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานมากขึ้น จึงสนับสนุนให้บุคลากรหน่วยงานภาครัฐ และประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมากขึ้น เจ้าหน้าที่วิชาการเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์การบริหารส่วนตำบล และลูกจ้างชั่วคราวระดับปริญญาตรี ส่วนของพนักงานเจ้านั้นในพื้นที่ปกติใช้บุคลากรในพื้นที่ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ชุมชน เป็นต้น ในส่วนพื้นที่พิเศษ เช่น คอนโดมิเนียม แมนชั่น แพลตอพาร์ทเมนต์ หอพัก เป็นต้น ให้ผู้ดูแล เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน และลูกจ้างชั่วคราวระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ขึ้นไป

- การเปิดช่องทางการให้ข้อมูลของประชาชนที่หลากหลายมากขึ้น นอกเหนือจากการให้สัมภาษณ์ตัวต่อตัว ได้แก่

- การถอดแบบ คือ การให้ผู้ตอบกรอกคำตอบด้วยตนเองแล้วส่งกลับมายังสำนักงานสถิติแห่งชาติทางไปรษณีย์หรือนัดหมายให้พนักงานไปรับเพื่อความสะดวกสำหรับพื้นที่ที่เข้าถึงยากในเมืองใหญ่ และมีการรักษาความปลอดภัยสูง เช่น อาคารสูง คอนโดมิเนียม หมู่บ้านจัดสรร ฯลฯ

- การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ สำหรับประชาชนที่ต้องการให้สัมภาษณ์ผ่านทางโทรศัพท์ หมายเลข ๑๑๑๑ ของภาครัฐ

- การกรอกข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ตที่ www.nso.go.th/ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน โดยเฉพาะนักวิชาการ ประชาชนในวัยทำงานซึ่งปกติจะอยู่ที่ทำงานมากกว่าอยู่ในที่อยู่อาศัย

This census created a network of public agencies for increased integration of the work, officials of public agencies were supported to work together with local officers. This included health officers, Tambon Administration officers and temporary census employees with a bachelor's degree, enumerators in local areas employed local people, such as village health volunteers and community officers in challenging areas, such as condominiums, mansions, flats, apartments and dormitories, officers from these residences and temporary employees, with a certificate of higher education were hired as enumerators.

- Multimode methods of providing information was in addition to Face to Face Interviews, these included;

- Drop off and Pick up/Post; for self enumeration and returning questionnaire back via the post or making an appointment with the officer to pick up the questionnaire making it more convenient for respondents residing in high rise buildings.

- Telephone Interviews Center : TIC, for persons who prefer a telephone interview via call centre 1111

- e-Questionnaire at www.nso.go.th/, for providing convenience to academic or working aged persons who are busy and spend most of their time at the office.

● การประเมินผลข้อมูลสำมะโน โดยการสำรวจ
ภายหลังการแจงนับ (Post Enumeration Survey : PES)

● Evaluating results of the census by
conducting Post Enumeration Survey : PES

ด้านการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้มีการพัฒนาและ
นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการประมวลผล ดังนี้

สำมะโนประชากร พ.ศ. ๒๕๑๓

เป็นครั้งแรกที่มีการประมวลผลด้วยเครื่องจักร
คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ I.B.M ๑๔๐๑ และ ๓๖๐
ส่วนการบันทึกข้อมูล (data entry) ใช้การบันทึกข้อมูล
ด้วยระบบเครื่องเจาะบัตร ซึ่งเป็นเทคโนโลยีในยุคนั้น
อันเป็นระบบที่มีกระบวนการที่ยุ่งยากกว่าจะเจาะ
บัตรให้ได้ข้อมูลตามที่ต้องการ ส่งให้เครื่องอ่านบัตร
เพื่อป้อนข้อมูลให้เครื่องคอมพิวเตอร์นำไปประมวลผล
ก็ต้องใช้ระยะเวลาานาน และหากเจาะข้อมูลผิดบัตรนั้น
ก็เสียทันที ทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น นอกจากนี้
ยังต้องใช้กำลังคนจำนวนมากเพื่อประจำเครื่องเจาะที่มี
นับร้อยเครื่อง เป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายให้ยิ่งสูงขึ้นไปอีก

สำมะโนประชากร พ.ศ. ๒๕๒๓ - ๒๕๓๓

ยุคต่อมาเมื่อเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงไป
ระบบบันทึกข้อมูลของสำนักสถิติแห่งชาติจึง
เปลี่ยนแปลงเป็นระบบ Data Entry (เริ่มใช้งานประมาณ
ปี ๒๕๒๕) โดยมีการใช้เทปแม่เหล็กและดิสก์ซึ่งเป็น
สื่อประเภทใหม่ในการบันทึกข้อมูล ที่สามารถบันทึก
ข้อมูลได้มากขึ้น และสามารถบันทึกข้อมูลทับได้แทนการ
ใช้บัตรเจาะรูที่มีความสิ้นเปลือง นอกจากนี้ยังสะดวกใน
การเก็บรักษาเพิ่มขึ้นเพราะขนาดที่ต้องดูแลเล็กลงด้วย

สำมะโนประชากร พ.ศ. ๒๕๔๓

มีการพัฒนาระบบบันทึกข้อมูลระบบใหม่ที่
ทำงานแบบอัตโนมัติ จึงเป็นครั้งแรกที่มีการนำเทคโนโลยี
ใหม่หรือที่รู้จักกันในชื่อ “ICR” (Intelligent Character
Recognition) ซึ่งเป็นระบบที่ได้รับการพัฒนาถึงขั้นที่

Data Processing and Data Analysis

The National Statistical Office developed
and used advanced technology for data
processing, as follows;

The 1970 Population Census

The first computer used by the National
Statistical Office for data processing was the
IBM 1401 and 360, for data entry and key
card punching. This early technology for data
processing was time consuming and costly since
it needed large numbers for personnel for data
entry.

The 1980 and 1990 Population Census

For these two censuses, the data entry
system had developed (starting in 1982), to
include magnetic tape and disk, which was
the latest technology at the time. These new
devices could record more data automatically,
manage large numbers of questionnaires and
reduce time in data processing.

The 2000 Population Census

Data Entry once again received new
technology. This was called the “ICR” (Intelligent
Character Recognition), which automatically
entered all the data from all questionnaires
resulting in much less time during data
processing.

เครื่อง Scanner สามารถอ่านฟอร์มด้วยความเร็วสูง และนำ Program มาใช้ในการตรวจอ่านตัวอักษร หรือ ตัวเลขที่เขียนด้วยมือบนแผ่นฟอร์ม และแปลงค่าให้เป็น ข้อมูล ASCII เพื่อนำไปประมวลผลต่อไป ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ในการบริหารจัดการกับแบบสอบถามที่มีปริมาณมาก เพื่อประหยัดเวลาในการทำงาน

สำมะโนประชากร พ.ศ. ๒๕๕๓

มีการพัฒนาปรับปรุงระบบเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในกระบวนการที่สำคัญ รวมทั้งระบบการบันทึกข้อมูล ICR (Intelligent Character Recognition)

- การพัฒนาระบบ ICR (Intelligent Character Recognition) ทั้งในส่วนของ Hardware และ Software ซึ่งใช้ในการบันทึกข้อมูลในทุกจังหวัด แทนการใช้ระบบการบันทึกข้อมูลด้วยคน (Data Entry) เพื่อลดเวลาในการบันทึกข้อมูลโดยการกระจายเครื่อง Scanner ไปที่สำนักงานสถิติจังหวัดทุกจังหวัดเพื่อใช้อ่านข้อมูลแบบสอบถาม แล้วนำส่งข้อมูลเข้าสำนักงานสถิติแห่งชาติ ส่วนกลาง ทำให้การเสนอผลได้รวดเร็วขึ้นและลดค่าใช้จ่ายในการจัดส่งแบบเข้ามาส่วนกลาง

- การจัดตั้งศูนย์ติดตามการปฏิบัติงาน โครงการสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๕๓ (War Room) เพื่อติดตามความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน สนามของทุกจังหวัด นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์ให้คำปรึกษา แนะนำ และรับฟังข้อร้องเรียนและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานโครงการสำมะโนฯ ทุก ๆ ด้าน

- การควบคุมคุณภาพข้อมูลในระดับจังหวัด โดยการติดตามความก้าวหน้าการปฏิบัติงานจากรายงานผลการปฏิบัติงาน ผ่านทางระบบติดตามงานสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๕๓

- จัดทำระบบการค้นหารหัสมาตรฐานอาชีพอุตสาหกรรม โดยใช้คอมพิวเตอร์

The 2010 Population Census

There was further development of technology used in this round in addition to the ICR (Intelligent Character Recognition).

- Development of the ICR (Intelligent Character Recognition) for both Hardware and Software, by using a Scanner machine, was installed in all Provincial Statistical Offices to read data directly from the questionnaires. This supported faster dissemination of census results and reduced the budget for transporting questionnaires from local offices to the central office.

- Set up of a War Room at the central office, to monitor field work in all provinces as well as to supervise or solve challenges reported from the field.

- Set up of an on-line tracking system to control quality and progress.

- Set up of a Computer Assisted Coding System for improved searching codes of occupation and industrial standard classifications.

ด้านการจัดทำรายงานและเผยแพร่ข้อมูล

● จัดทำรายงานผล

- รายงานผลเบื้องต้น ประมวลผลจากแบบนับจุด เพื่อเสนอผลในระดับจังหวัดและทั่วราชอาณาจักร
- รายงานผลล่วงหน้า ประมวลผลจากแบบแจงนับของครัวเรือนตัวอย่างร้อยละ ๑ เพื่อเสนอผลในระดับภาค และทั่วราชอาณาจักร
- รายงานผลฉบับสมบูรณ์ ประมวลผลจากแบบแจงนับของครัวเรือนทั้งหมด เพื่อเสนอผลในระดับจังหวัด ภาค และทั่วราชอาณาจักร
- รายงานเชิงวิเคราะห์ เป็นการเสนอข้อมูลในรายละเอียดเชิงวิเคราะห์ในเรื่องที่สำคัญ และสอดคล้องกับความต้องการที่จะใช้ในการวางแผน เช่น ประชากรแฝง การย้ายถิ่นภาวะเจริญพันธุ์ ฯลฯ

● การเผยแพร่ข้อมูล

- นำเสนอในรูปแบบเอกสารรายงาน แผ่นพับ CD-ROM
- นำเสนอผ่าน Web Page : <http://popcensus.nso.go.th> รวมทั้งข่าวสาร กิจกรรม ข้อมูลรายละเอียดที่สำคัญอื่น ๆ ของสำมะโนประชากร
- นำเสนอข้อมูลสถิติเชิงพื้นที่ในรูปแบบของแผนที่ภูมิสารสนเทศสถิติ หรือระบบ NSO-GIS (National Statistical Office – Geographic Information System) สามารถแสดงผลข้อมูลได้ในระดับพื้นที่ย่อย
- นำเสนอด้วยระบบคลังข้อมูลสถิติ
- CensusInfo นำเสนอด้วยระบบฐานข้อมูล สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๕๓ ด้วยโปรแกรม DevInfo

Reporting and Data Dissemination

● Reporting

- Preliminary Report, data processed from listing forms and results presented at the provincial and national levels.
- Advanced Report processed from 1% sampled households, from enumeration forms, presented at regional and national levels.
- Final report, processed from total enumeration forms of all households at provincial, regional and national levels.
- Analysis Report of key issues for planning such as disguised populations, migration, ageing population, etc.

● Data Dissemination

- In publication form, brochure and CD-ROM
- Via Web Page : <http://popcensus.nso.go.th>
- Via NSO-GIS (National Statistical Office – Geographic Information System)
- Via Data Warehouse
- Via database system DevInfo

การทำสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๕๓ ถือเป็น การฉลอง ๑๐๐ ปี สำมะโนประชากรประเทศไทย นับเป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั่วประเทศและร่วมมือกันในการตอบคำถามแก่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เพื่อให้ประเทศไทยมีฐานข้อมูลโครงสร้างประชากรที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังประโยคที่ว่า “ประโยชน์ของคุณ อนาคตของชาติ ๑๐๐ ปี สำมะโนประชากรประเทศไทย เพียงร่วมสร้างประวัติศาสตร์ ด้วยการเป็นหนึ่งในจำนวนตัวเลขประชากรของประเทศไทย”

Conducting the 2010 Population and Housing Census is considered as a celebration of the 100th Anniversary. The National Statistical Office was extremely proud in obtaining good cooperation from all sectors, especially in providing data to the National Statistical Office. From these data the National Statistical Office managed to construct a quality database of the population structure as stated in the quote at the time: “Your benefit, the country’s future, 100 years of the Thai Population Census. Be a part of history by being enumerated.”

พิธีมอบรางวัลการประกวดวาดภาพโครงการสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๕๓
เมื่อวันที่ ๘ ม.ค. ๒๕๕๓

Awards Ceremony for the Poster Contest on the 2010 Population and Housing Census,
8th January, 2010

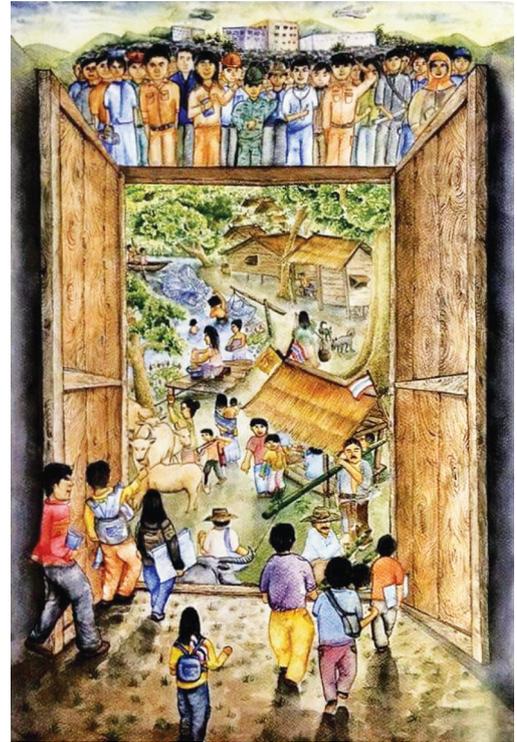

ภาพวาดที่ชนะเลิศรางวัลที่ ๑
The 1st prize winner

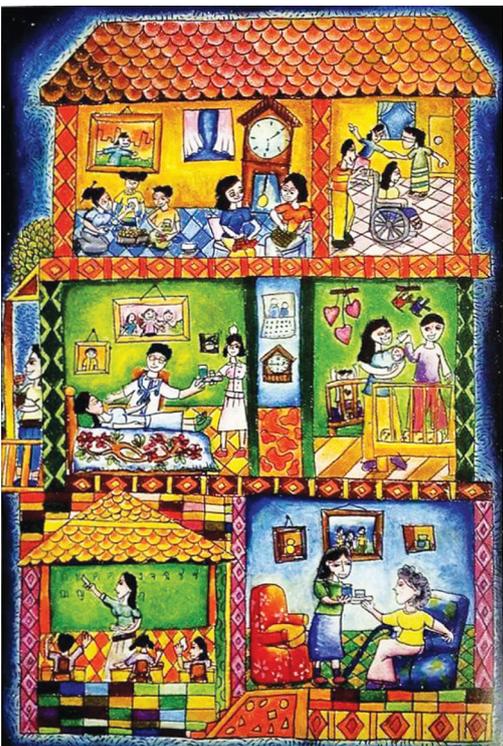
สามเณรทศกร พลวิญญู อายุ ๑๖ ปี
โรงเรียนพระพุทธศึกษา จ.เชียงใหม่

Novice Thussakorn Polwinyu, 16 years old,
Phra Phuttasuksa School, Chiang Mai Province

น.ส.ไปรมา ยามน้ำทรัพย์ อายุ ๑๖ ปี
โรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี

Miss Praisma Yamnumsup, 16 years old,
Maree Wittaya Kabinburi School,
Prachin Buri Province

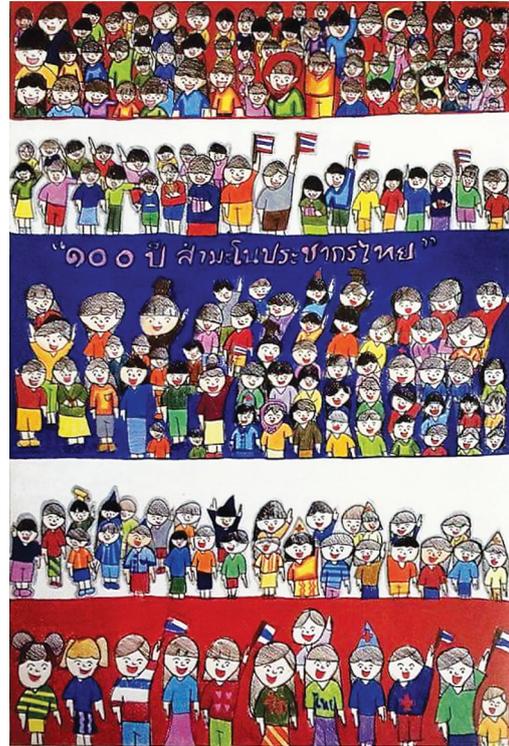
ด.ช.ภราดร สุวรรณสาร อายุ ๑๑ ปี
โรงเรียนเมตตาวิทยา จ.เพชรบูรณ์

Mr. Paradorn Suwansan, 11 years old,
Metta Wittaya School, Petchabun Province

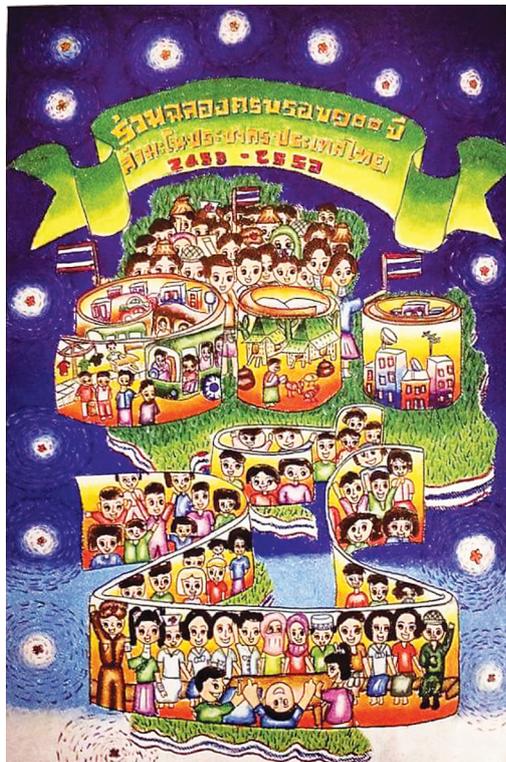
ด.ญ.สุธิดา ศิลาวงศ์ อายุ ๑๐ ปี
โรงเรียนบ้านเอราวัณ จ.เลย

Miss Suthida Silawongs, 10 years old,
Baan Erawan School, Loei Province

ด.ญ.สิริยากร วันอินทร์ อายุ ๘ ปี
โรงเรียนวัดบัวแก้ว กทม.

Miss Siriyakorn Wan In, 8 years old,
Wat Bua Keow School, Bangkok

ด.ญ.วิกาวี รัตตมณี อายุ ๘ ปี
โรงเรียนตรุโนทัย จ.ตรัง

Miss Wikawee Rattamanee, 8 years old,
Darunothai School, Trang Province

เปิดโครงการสำมะโนประชากรและเคหะ
“๑๐๐ ปี สำมะโนประชากรประเทศไทย เทิดไท้องค์ราชัน”
 เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

Opening Ceremony
 “100th Anniversary of the Thai Population Census for His Majesty The King”,
 2nd July 2010

Part 6

ภาคผนวก

Appendix

พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์
(อดีตรองนายกรัฐมนตรี และประธานคณะกรรมการสถิติแห่งชาติ
ซึ่งได้มีส่วนช่วยสนับสนุนงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติในระยะแรกเป็นอย่างมาก)

Major General H.R.H Prince Naradhip Bongsprabandh
(Former Deputy Prime Minister and Chairperson
of the National Statistical Committee)

รายนามผู้บริหารสำนักงานสถิติแห่งชาติตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

List of the Heads of the National Statistical Office : Past - Present

พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์
อธิบดีกรมสถิติพยากรณ์

๑ เม.ย. ๒๔๕๘

Prince Pitthayalongkorn
Director General of the Department of Statistical
Forecasting
1 Apr 1915

หม่อมเจ้าอิพรพงศ์ เกษมศรี
ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติกลาง

พ.ค. ๒๔๙๓ - เม.ย. ๒๕๐๖

Serene Highness Adhipornpong Kasemsri
Director General of the Central Statistical Office
May 1950 - Apr 1963

Secretary General National Statistical Office

นายบัณฑิต กั้นตะบุตร
พ.ศ. ๒๕๐๖ - ก.ย. ๒๕๑๓

Mr. Bundhit Kantabutra
May 1963 - Sep 1970

พลโท บุญเรือน บัวจรรยา
ก.ย. ๒๕๑๓ - พ.ศ. ๒๕๑๔

Lt. Gen. Boonruen Buacharoon
Sep 1970 - May 1971

นาวาเอก ขจิต บัวจิตติ ร.น.
พ.ศ. ๒๕๑๔ - ธ.ค. ๒๕๑๙

Captain Kajit Buajitti
May 1971 - Dec 1976

นางเอกตรีตรา ค้อคงคา
ธ.ค. ๒๕๑๙ - ก.ย. ๒๕๒๒

Mrs. Ektritra Kohkongka
Dec 1976 - Sep 1979

นายอัมพร อรุณรังษี
ต.ค. ๒๕๒๒ - ก.ย. ๒๕๒๗

Mr. Ambhorn Arunrangsi
Oct 1979 - Sep 1984

นายนิยม ปุราคำ
ต.ค. ๒๕๒๗ - พ.ย. ๒๕๓๒

Mr. Niyom Purakam
Oct 1984 - Nov 1989

นางเพ็ญศรี สุวรรณสิงห์
พ.ย. ๒๕๓๒ - ก.ย. ๒๕๓๗

Mrs. Phensri Suwansingha
Nov 1989 - Sep 1994

นางดวงใจ พุ่มชูศรี
ต.ค. ๒๕๓๗ - ก.ย. ๒๕๔๐

Mrs. Duangchai Poomchusri
Oct 1994 - Sep 1997

นางสาวเอี่ยมจันทร์ เปรมโยธิน
ต.ค. ๒๕๔๐ - ก.ย. ๒๕๔๔

Miss Eiamchan Premyothin
Oct 1997 - Sep 2001

นายสีอ ล้ออุทัย
ต.ค. ๒๕๔๔ - พ.ย. ๒๕๔๙

Mr. Sue Lo-Utai
Oct 2001 - Nov 2006

นางธนนุช ตริทิพบุตร
พ.ย. ๒๕๔๙ - ก.ย. ๒๕๕๒

Mrs. Thananoot Treetipbut
Nov 2006 - Sep 2009

ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ

Director General of National Statistical Office

นางจีราวรรณ บุญเพิ่ม
ต.ค. ๒๕๕๒ - ต.ค. ๒๕๕๓

Mrs. Jirawan Boonperm
Oct 2009 - Oct 2010

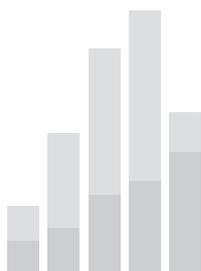
นายวิบูลย์ทัต สุทันธณิกิตต์
พ.ย. ๒๕๕๓ - ก.ย. ๒๕๕๘

Mr. Viboondhat Sudhantanakit
Nov 2010 - Sep 2015

การจัดสร้างพระไพรีพินาศ ในโอกาสครบรอบ ๕๒ ปี

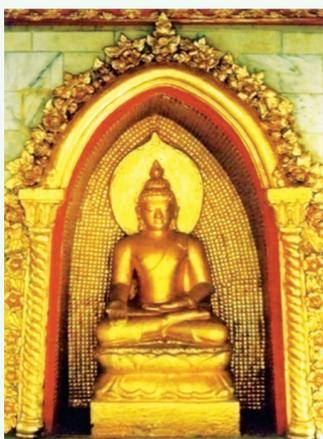
A Construction of Phra Phairee Phinat on the Occasion of the 52nd Anniversary

การจัดสร้างเหรียญที่ระลึก ครบรอบ ๕๒ ปี

วันคล้ายวันก่อตั้งสำนักงานสถิติแห่งชาติ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

เนื่องในโอกาสครบรอบ ๕๒ ปี วันคล้ายวันก่อตั้งสำนักงานสถิติแห่งชาติในวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงได้มีการจัดสร้างพระไพรีพินาศเพื่อเป็นอนุสรณ์วัตถุมงคลให้ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราว ในปัจจุบัน และอดีตข้าราชการของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เครือข่ายความร่วมมือ และผู้มีอุปการะคุณแก่สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้นำไปสักการะบูชาเพื่อเป็นสิริมงคลสืบไป

The Making of the 52nd Anniversary Commemorative Medal

On the occasion of the 52nd anniversary of the National Statistical Office (NSO), on 23rd May 2015, the NSO constructed a Phra Phairee Phinat Buddha image as a commemoration for all present and former NSO personnel, including the National statistical Office's network and NSO's supporters for their worship.

ประวัติพระไพรีพินาศ

พระไพรีพินาศ เป็นพระพุทธรูปศิลาขนาดย่อม มีขนาดหน้าพระเพล ๓๓ เซนติเมตร เป็นพระพุทธรูปแบบชานีพุทธเจ้าปางประทานพรสมัยศรีวิชัย แต่นักสังเกตบางคนสงสัยว่า “พระพุทธรูปสมัยศรีวิชัยมีเพียงเกตุมาลาเป็นจอมคล้ายสมัยทราวดีเป็นพื้น” พระพุทธรูปองค์นี้มีผู้นำมาถวายพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อยังทรงผนวชอยู่ราว พ.ศ.๒๓๙๑ และได้ถวายพระนามว่า “**พระไพรีพินาศ**”

ในตำนานวัดบวรนิเวศวิหารมีกล่าวไว้ว่า “**พระไพรีพินาศ**” ใคร่ครวญตามพระนามน่าจะได้เชิญมาประดิษฐานไว้ในเก๋งน้อยที่สร้างใหม่ ณ ทักษิณชั้นบนแห่งพระเจดีย์ในครั้งนั้น เมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๑ ที่เป็นการสิ้นสุดยุคครุครั้งแรก

พระไพรีพินาศในสาสน์สมเด็จพระนั่งเกล้า ๒ หน้า ๘๕-๙๐-๑๑๖ สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทูลสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพว่า “สมเด็จพระวชิรญาณวงศ์ตั้งปัญหาถามกระหม่อมว่าพระไพรีพินาศนั้นเป็นพระอะไร มาแต่ไหน ทำไมจึงมาอยู่วัดบวรนิเวศ เหตุใดจึงชื่อพระไพรีพินาศ ถ้ากระหม่อมหงายท้องไม่สามารถตอบได้ อยากรู้เหมือนกัน เคยทูลถามฝ่าพระบาทก็ไม่ทรงทราบเหมือนกัน หันไปหันมาเห็นกรมหมื่นพงศาจિลงเจ้าจตุรทูลถามดู ตรัสบอกว่าใครก็ทรงจำชื่อไม่ได้เสียแล้ว เป็นผู้นำมาถวายทูลกระหม่อมเมื่อยังทรงผนวชอยู่ เป็นเวลาติดต่อกับที่หม่อมไกรสร ลูกสำเร็จโทษ จึงโปรดตั้งพระนามว่า “**พระไพรีพินาศ**”

Background of Phra Phairee Phinat

Image characteristics: In the prathanporn, or blessing pose, (which is similar to the marnwichai pose, except with the right palm facing up). Phra Phairee Phinat Buddha image is stone gilded with gold leaf with a width of 33 cm across the lap and a height of 53 cm to the tip of the flame on the head.

The origin of this Srivichai era Buddha image is not known. It was presented to King Mongkut, Rama IV, while he was abbot of Wat Bowonniwet Vihara. King Mongkut had been opposed by several other princes, who were jealous of him, in particular Prince Rakronaret. This prince was later punished, hence the Buddha was named Phra Phairee Phinat, in Thai, meaning destruction to all enemies. According to Prince Damrong Rajanubhab (1862-1943), The Phra Buddha Phairee Phinat at Wat Bowonniwet Vihara is a stone Buddha image of the Mahayana sect, in the prathanporn pose, which is similar to the marnwichai pose, except with the right palm facing up, I have read of a “deliverance from enemies” ceremony performed in 1853. That, coupled with the name of the Buddha image, clearly indicates deliverance from Prince Rakronaret. This was considered a good omen. The image was formerly installed elsewhere but a Chinese-style-shrine was built to house it at Wat Bowonniwet Vihara towards the end of the Fourth Reign.

ที่มา : เว็บไซต์วัดบวรนิเวศวิหาร (<http://www.watbowon.com/home.html>)

Note: from “Buddha Images Thailand’s Precious Heritage”

พระกริ่งไพรีพินาศ
วัดบวรนิเวศวิหาร
Phra Gring Phairee Phinat
Wat Bowonniwet Vihara

เหรียญพระไพรีพินาศ
วัดบวรนิเวศวิหาร
Phra Gring Phairee Phinat
Wat Bowonniwet Vihara

การเลือกพระไพรีพินาศมาจัดทำเป็นเหรียญที่ระลึก

ขณะนี้สถานการณ์ด้านจัดเก็บข้อมูลมีความยากลำบากเป็นอย่างยิ่ง เพราะความเจริญของเมืองประชาชนต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพอย่างเร่งด่วน การมีโลกส่วนตัวสูง ทำให้การเข้าถึงแหล่งข้อมูลเป็นไปด้วยความลำบาก และมีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน เข้าเก็บข้อมูลในพื้นที่เดียวกัน หลายหน่วยงาน ทำให้ประชาชนเกิดความลังเล และไม่มั่นใจในการให้ข้อมูลขณะเดียวกันในด้านการบริหารจัดการระบบสถิติต้องสร้างความเข้าใจในการแบ่งปันและร่วมใช้ข้อมูล และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการข้อมูล อันเป็นการเริ่มต้นวิวัฒนาการใช้ข้อมูลซึ่งต้องฟันฝ่าอุปสรรคอย่างมาก ดังนั้น หากทำเหรียญวัตถุมงคลควรพิจารณาจากพระพุทธรูปปางต่าง ๆ ๖๖ ปาง (แผนกโบราณคดี กรมศิลปากร) เมื่อพิจารณา ๖๖ ปาง จากเว็บไซต์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และเห็นพ้องต้องกันว่า ควรพิจารณาปาง ที่ ๔๘ ปาง ประทานพร เป็นด้านหน้าของเหรียญ พระพุทธรูปนี้มี ๒ แบบ คือ

แบบที่หนึ่ง อยู่ในพระอิริยาบถนั่งสมาธิ และพระหัตถ์ซ้ายวางบนพระเพลา พระหัตถ์ขวาแบฝ่าพระหัตถ์ ยื่นออกไปวางที่พระชานุ

The Selection of Phra Phairee Phinat as Commemorative Medal

At present, the situation of data collection becomes more and more challenging. Due to rapid social changes in cities across the nation, most people spend their times earning a living with a life style of increasing privacy resulting in difficult access to them. Moreover, there are an increasing number of public and private organizations collecting data in the same areas as the National Statistical Office and people are more and more reluctant and much less confident in providing personal data. In the administration and management of statistical systems, the National Statistical Office also encounters problems in creating a common understanding with all public offices concerned on data sharing, which is the first step of data innovation. As the Office needs to cope with this very challenging working environment, the selection of the types of the Buddha Image to bless our work had to be considered deeply. Therefore, out of a total of 66 types of Buddha images from the Office of Archeology; Fine Arts Department, of the National Office of Buddhism's website was considered. Here only the 48th type; prathanporn, or blessing pose was selected as the front page of the medal. There are 2 types of this Buddha Image, as follows;

Type 1 Meditation-styled Buddha, with the left palm facing up

แบบที่สอง อยู่ในพระอิริยาบถยืน ยกพระหัตถ์ซ้ายขึ้นเสมอพระอุระ หายฝ่าพระหัตถ์ ออกไปข้างนอกข้างยกขึ้นเสมอพระอังสะถือชายจีวร บ้างพระหัตถ์ขวาห้อยหันฝ่าพระหัตถ์ออกไปข้างหน้า เป็นกริยาประทาน

คณะทำงานพิจารณาแล้ว ขอนำพระพุทธรูปปางประทานพร ในพระอิริยาบถนั่งสมาธิเป็นด้านหน้าของเหรียญที่ระลึก ใช้ในความหมายของการให้พรและการอนุญาต ซึ่งอยู่ในความนิยมของการสร้าง

สืบเนื่องจากการจัดทำโครงการจัดทำเหรียญที่ระลึกนี้เพียงมีระยะเวลาห่างจากวันก่อตั้งเพียง ๑๓๓ วัน เพื่อให้มีความเป็นไปได้ที่จะสัมฤทธิ์ผล เห็นว่าพระไพรีพินาศแห่งวัดบวรนิเวศวิหารเป็นพระพุทธรูปปางประทานพร ซึ่งนิยมแบบที่มีแบบพิมพ์ และบล็อกสำเร็จรูปได้จะเป็นการประหยัดเวลาดำเนินการได้มาก โดยรักษาพุทธลักษณะของพระไพรีพินาศรุ่นแรกปี พ.ศ. ๒๔๙๕ เป็นหลัก แล้วเพิ่มเติมคำว่า ๕๒ ปี สสช. หรือครบรอบ ๕๒ ปี สำนักงานสถิติแห่งชาติ

รูปแบบการสร้างพระไพรีพินาศ

รูปแบบการสร้างพระกริ่งไพรีพินาศและเหรียญพระไพรีพินาศเป็นรูปแบบของวัดบวรนิเวศวิหาร ปี พ.ศ. ๒๔๙๕ ทั้งนี้เพื่อเป็นการระลึกถึงวันคล้ายวันก่อตั้งสำนักงานสถิติแห่งชาติ จึงยึดรูปแบบเดิมในการจัดสร้างครั้งแรกมาเป็นต้นแบบในการจัดสร้างทั้งหมด

จากการเข้าเฝ้าเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ให้เพิ่มการจัดสร้างพระไพรีพินาศเนื้อทองคำ และลดจำนวนการจัดสร้างพระไพรีพินาศเนื้อทองทิพย์ โดยได้รับอนุญาตผ่านความเห็นชอบจากเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตให้จัดสร้างพระไพรีพินาศครั้งแรก ดังนี้

Type 2 Standing style; with prathanporn, or blessing pose.

The National Statistical Office's committee selected the prathanporn pose for the front page of the commemorative medal as blessing or asking permission, which is popular type.

Due to the limited time in constructing the commemorative medal; about 133 days prior to the birthday celebration of the National Statistical Office, so as to achieve this plan, the National Statistical Office decided to use an existing block of the Phra Phairee Phinat, to reduce time in the construction process. The National Statistical Office kept the similar Buddha characteristics of the first period of the 1952 Phra Phairee Phinat construction and incorporated the word "52nd year: NSO" or "52nd anniversary: NSO"

Forms of Phra Phairee Phinat Constructed

Forms of constructing the Phra Gring Phairee Phinat and the medal of Phra Phairee Phinat, the National Statistical Office selected the 1952 form, which was the original form of Wat Bowonniwet Vihara for commemorative event of the National Statistical Office foundation.

From an audience with the Chao Khun Wannarat, acting abbot of Wat Bowonniwet Vihara, the National Statistical Office requested permission to increase the composition of gold medal of the Phra Phairee Phinat and reduced number of glossy gold, permission was granted as follows;

๑. เนื้อทองคำ จำนวน ๒๕๑ องค์

๑.๑ พระกริ่งไพรีพินาศ ขนาด ๓.๓ ซม.

จำนวน ๖๘ องค์

๑.๒ เหรียญพระไพรีพินาศ ขนาด ๓.๑ ซม.

จำนวน ๗๘ องค์

๑.๓ เหรียญพระไพรีพินาศ ขนาด ๑.๘ ซม.

จำนวน ๑๐๕ องค์

๒. เนื้อทองทิพย์ จำนวน ๑๐,๑๕๖ องค์

๒.๑ พระกริ่งไพรีพินาศ ๓.๓ ซม.

จำนวน ๒,๐๕๒ องค์

๒.๒ เหรียญพระไพรีพินาศ ขนาด ๓.๑ ซม.

จำนวน ๔,๐๕๒ องค์

๒.๓ เหรียญพระไพรีพินาศ ขนาด ๑.๘ ซม.

จำนวน ๔,๐๕๒ องค์

1. Golden Medal

1.1 Phra Gring Phairee Phinat;

3.3 cm total 68 bodies

1.2 Phra Phairee Phinat Medal;

3.1 cm total 78 bodies

1.3 Phra Phairee Phinat Medal;

1.8 cm total 105 bodies

2. Glossy Gold Medal

2.1 Phra Gring Phairee Phinat;

3.3 cm total 2,052 bodies

2.2 Phra Phairee Phinat Medal;

3.1 cm total 4,052 bodies

2.3 Phra Phairee Phinat Medal;

1.8 cm total 4,052 bodies

พระกริ่งไพรีพินาศ

เนื้อทองคำ และเนื้อทองทิพย์
ขนาดความสูง ๓.๓ เซนติเมตร

Phra Gring Phairee Phinat

Gold and Glossy Gold; 3.3 cm

เหรียญพระไพรีพินาศ

เนื้อทองคำ และเนื้อทองทิพย์
ขนาดความสูง ๓.๑ เซนติเมตร

Phra Phairee Phinat Medal

Gold and Glossy Gold; 3.1 cm

เหรียญพระไพรีพินาศ

เนื้อทองคำ และเนื้อทองทิพย์
ขนาดความสูง ๑.๘ เซนติเมตร

Phra Phairee Phinat Medal

Gold and Glossy Gold; 1.8 cm

ทั้งนี้สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ให้ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราวและ ผู้มีอุปการคุณแจ้งความประสงค์ในการร่วมสมทบทุน จัดสร้างวัตถุมงคลดังกล่าวโดยมีช่วงเวลารับแจ้งระหว่าง วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘ และปิดการรับแจ้ง วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยผู้สมทบทุนจะได้รับวัตถุมงคลตามรายการที่แจ้งยอดแต่ละประเภทของ วัตถุมงคล และคณะทำงานร่วมกับคุณพิศาล วณิชชัย- อารมณ์ ประธานบริษัท พี.เอส.โฟรตี้-ไนน์ จำกัด ได้ จัดทำโครงการมอบเหรียญที่ระลึกพระไพรีพินาศพร้อม จัดเลี้ยงอาหารกลางวันให้กับเด็กกำพร้าในสังกัดกรม พัฒนาสังคมและสวัสดิการ

พิธีพุทธาภิเษก

พระกริ่งไพรีพินาศและเหรียญไพรีพินาศ ครบรอบ ๕๒ ปี วันคล้ายวันก่อตั้งสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยพระเถรคณาจารย์ชื่อดัง อธิษฐานจิตและพระสงฆ์ ร่วมสวดพิธีพุทธาภิเษก ณ พระอุโบสถ วัดบวรนิเวศวิหาร ในวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. พระเถรคณาจารย์ ๖ รูป
นั่งปรกอธิษฐานจิตเจริญกรรมภาวนา
๒. พระสวดมหานาค ๔ รูป
จากวัดบวรนิเวศวิหาร
๓. พระสวดพระพุทธรมณต์ ๑๐ รูป
๔. ประธานจุดเทียนชัย
ท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต
รักษาการเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร
๕. ประธานดับเทียนชัย พระเทพสารเวที
วัดบวรนิเวศวิหาร
๖. ประธานฝ่ายฆราวาส
นายวิบูลย์ทัต สุพันธนภิตดี
ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ

The National Statistical Office announced to all current and former NSO's officials and supporters to join in this fund raising on 23rd January 2015 to 20th February 2015, and those who invested could reserve a number of these Buddha images. In addition, the Committee joined with Mr. Phisarn Wanitchaiaporn; President of P.S. FORTY-NINE Co., Ltd. presented the commemorative medal at a community event to luncheon to an orphans group under the Department of Social Development and Welfare.

Buddhist Merit-Making Ceremony

The Buddhist Merit-Making Ceremony of the Phra Gring Phairee Phinat and Phra Phairee Phinat Medals was attended by the Ecclesiastical Honorific rank, at Wat Bowonniwet Vihara, on 9th May 2015.

1. 6 Ecclesiastical Honorific rank monks were attended for joint praying
2. 4 Buddhist Monks were praying for the "Maha Nak"
3. 10 Buddhist Monks were praying the "Buddha Mont"
4. Chao Prakhun Somdej Phra Wannarat chaired the lighting the grand candle
5. Phra Thep Sarawethi Wat Bowonniwet Vihara chair the lighting off the grand candle
6. Mr. Viboondhat Sudhantanakit; Director General of the National Statistical Office was the laymen chairperson.

พระเถรคณาจารย์ที่นิมนต์นั่งปรกอธิษฐานจิต
เจริญบิรกรรมภาวนา

- พระธรรมกวี
วัดราชาธิวาส
- พระเทพสารเวที
วัดบวรนิเวศวิหาร
- พระเทพปริยัติมงคล โอภาส โอภาโส
เจ้าอาวาสวัดจองคำ จ.ลำปาง
- ดร.พระครูไพศาลชัยกิจ
(หลวงปู่ฤาษีตาไฟ)
เจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทย์ จ.ชัยนาท
- พระครูวินัยธร สุริยันต์ โฆสปัญญา
เจ้าอาวาสวัดป่าวังน้ำเย็น จ.มหาสารคาม
- พระสมุห์ชัยยะ โอภาโส
เจ้าอาวาสวัดไร่บางตาวา จ.ปัตตานี

Ecclesiastical Honorific Buddhist rank as follows, joined in the Buddhist Merit-Making

- Phra Dhamma Kawee,
Wat Rajadhivas
- Phra Thep Sarawethi,
Wat Bowonniwet Vihara
- Phra Thep Pariyathimongkol Opas Opaso;
the Abbot of Wat Jong kham,
Lumpang Province
- Dr. Phra Khru Pisal Chaiyakit
(Luang Pu Ruesri Ta Fai);
the Abbot of Wat Thep Hi Run,
Chai Nat Province
- Phra Khru Winaithorn Suriyun Kosapunyo;
the Abbot of Wat Pa Wangnumyen,
Maha Sarakham Province
- Phra Samu Chaiya Opaso;
the Abbot of Wat Rai Bangta Wa,
Pattani Province

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

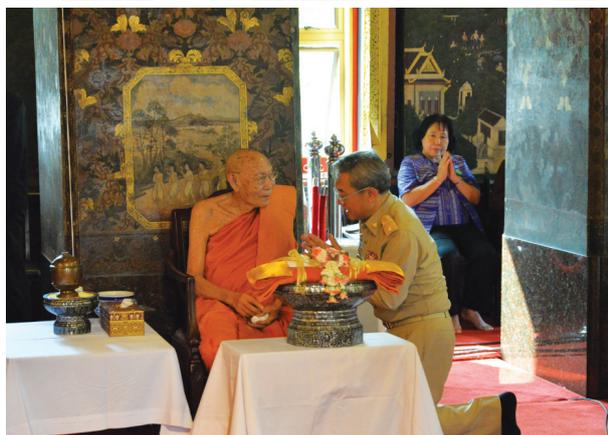
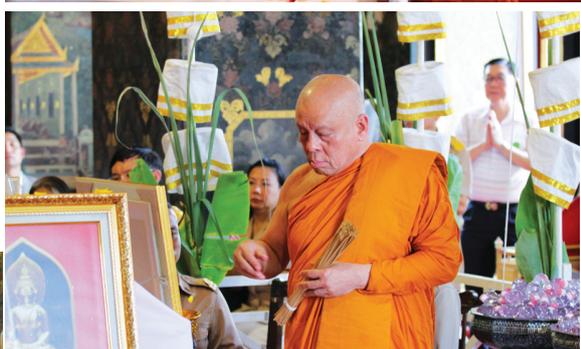
พระราชทานพระราชวโรกาสให้ นายวิบูลย์ทัต สุทันธนกิตติ
ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ นำคณะผู้บริหารเข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท ทูลเกล้าฯ
ถวายพระไพร่พินาศทองคำในโอกาสครบ ๕๒ ปี การก่อตั้งสำนักงานสถิติแห่งชาติ
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘

Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn granted an audience to Mr. Viboonthat Sudhantanakit; Director General of the National Statistical Office, together with senior executives, to present the golden Phra Phairee Phinat on the occasion of the 52nd Anniversary of the National Statistical Office's Foundation, at Dusidalai Hall, Chitralada Royal Villa; 30th September 2015

ประมวลภาพ พิธีพุทธาภิเษกพระไพรีพินาศ

Photos of the Buddhist Merit-Making Ceremony of Phra Phairee Phinat

Personal Views and Experiences from Key NSO Personnel

นายอังสุมาล สุนาลัย

อดีตรองเลขาธิการสถิติแห่งชาติ
อดีตรองอธิการบดีมหาวิทยาลัย
อดีตรองปลัดกระทรวง
เทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสาร

Mr. Angsumal Sunalai

Former Deputy Secretary General
of the National Statistical Office
Former Director General of the
Meteorological Department
Former Deputy Permanent
Secret of the Ministry of Information
and Communication Technology

ผมเริ่มรับราชการครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ สมัยนั้น เป็นยุคแรก ๆ ของเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่เป็นระบบเมนเฟรม แต่ถ้าเปรียบเทียบกับสมัยนี้ก็เล็กนิดเดียว เครื่องคอมพิวเตอร์ IBM ๑๔๐๑ ยังใช้ระบบ ไวลิ่ง ต้องต่อสายอุปกรณ์เองเพื่อให้ระบบสามารถประมวลผลได้มีความจำแค่ ๑๖ KB ตอนหลังปรับระบบขึ้นใหม่ให้ดีขึ้น ทุกหน่วยงาน มาใช้ระบบของเราหมด นอกจากนั้น ระบบเอนทรานซ์ก็ยังใช้ระบบตัด

I started working at the National Statistical Office in 1973, which was the first period of the computer era. At that time the National Statistical Office used the mainframe IBM 1401 with a wire link and 16 KB of memory. Later the National Statistical Office used an improved system, whereby many agencies had a shared link with this system. One of

“ระบบสถิติถือว่ามีความจำเป็นมาก”

รายชื่อเข้ามหาวิทยาลัยที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีเครื่องแล้ว ก็เลยถูกถ่ายโอนไปใช้ระบบที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในส่วนราชการเกือบทั้งหมดมาใช้งานที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ อาทิ กรมที่ดิน กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง ฯลฯ เพราะว่าเป็นยุคต้นของการใช้ระบบเครื่องคอมพิวเตอร์ ถือว่าสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นผู้บุกเบิกของทางราชการสมัยนั้น จะแยกศูนย์ประมวลผลแห่งประเทศไทย เป็นศูนย์คอมพิวเตอร์แห่งชาติ แต่ประสบปัญหาไม่สามารถแยกได้ หลังจากที่ถูกระงับงานออกไปแล้ว สำนักงานสถิติแห่งชาติมีหน้าที่พิจารณาความเหมาะสมว่าใครควรจะมีคอมพิวเตอร์ และจะต้องผ่านคณะกรรมการคอมพิวเตอร์ของรัฐซึ่งอยู่ภายใต้สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำหรับบุคลากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติมีความสามารถด้านคอมพิวเตอร์สูงมาก แต่หน่วยงานอื่นมาดึงตัวไปหมด ความจริงแล้วข้าราชการด้านไอทีของเราเป็นเหมือนกลุ่มสนับสนุน โอกาสที่จะเติบโตในสายงานนี้มีไม่มาก ส่วนใหญ่จะเติบโตในระดับผู้อำนวยการกอง จากนั้นก็จะโอนหรือลาออกไปที่อื่น เช่น เป็นผู้ว่าการธนาคาร ส่วนใหญ่ไปอยู่ธนาคารกรุงไทย หรือธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารออมสิน เป็นต้น ภายหลังจากที่ได้กระจายงานไปแล้ว สำนักงานสถิติแห่งชาติเองก็มาเน้นเฉพาะงานภายใน โดยได้พัฒนาระบบขึ้นมา

these agencies was Chulalongkorn University that used the system for entrance examinations until they acquired their own system for processing entrance examination results. However, government agencies; such as the Department of Lands, the Revenue Department and the Ministry of Finance still continued to use the NSO computer. During this first era of the computer, the National Statistical Office was the pioneer in Thailand with the Data Processing Centre of Thailand located at the National Statistical Office. Due to rapid IT advancement computer systems were widespread in many offices under the approval by the national computer committee attached to the National Statistical Office.

From the very beginning we had very qualified computer staff at the NSO, however, when the NSO was no longer the national centre of data processing, these computer staff adapted their work as IT supporters. They were not able to advance their career academically or technically and provided support for the internal work at the NSO only. With this situation the NSO began to face a brain drain situation where many of these staff moved to work with commercial banks. When computers expanded to many offices around the country the NSO began focusing only on internal systems by developing new computer systems specifically to suit NSO's projects. In my view, statistics is very important and can be used in various

“Statistical System is regarded very Important”

เพื่อนำมาพัฒนางานโครงการของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ระบบสถิติถือว่ามีความจำเป็นมาก หากเปรียบเทียบกับในระดับต่างชาติแล้ว ทุกประเทศต้องมีสำนักงานสถิติ และจำเป็นต้องใช้ข้อมูลสถิติในชีวิตประจำวัน แต่ประเทศไทยยังขาดนักสถิติที่จะแปลงข้อมูลไปใช้ประโยชน์ ขาดองค์ความรู้ มีการรวบรวมข้อมูลมาประมวลผลเป็นสารสนเทศ แต่ไม่สามารถนำมาเป็นองค์ความรู้ได้ นักสถิติของเราที่ใช้ข้อมูลนี้ยังมีไม่มาก ส่วนใหญ่ใช้ในส่วนราชการและบริษัทใหญ่ๆ สำหรับบริษัทรายย่อย ๆ ยังไม่ค่อยใช้ข้อมูล เพราะยังไม่เกิดความเข้าใจในการใช้ข้อมูล ตอนหลังเทคโนโลยีสมัยใหม่ก็เกิดขึ้นเรื่อย ๆ มีทั้งศูนย์ปฏิบัติการแห่งชาติ ศูนย์ปฏิบัติการนายก ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง ศูนย์ปฏิบัติการกรม จึงเริ่มเกิดโครงข่ายของการขยาย Network ขึ้นมา แต่การขยายยังขาดความเข้าใจเรื่องของการใช้งาน ศูนย์ปฏิบัติการควรต้องเริ่มจากการปฏิบัติการภายใน แต่ระบบยังไม่ได้สร้างรองรับการทำงานภายใน การติดตามงานจึงขึ้นอยู่กับผู้ศรัยข้อมูล ไม่ได้เกิดจากตัวระบบเอง ทำให้เกิดความยุ่งยากในการนำองค์ความรู้ไปใช้ ทำให้เกิดหน่วยงาน National Information Center (NIC) เป็นหน่วยงานหนึ่งในสำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมื่อพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกาศใช้ สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงปรับเปลี่ยนโดยให้แต่ละกระทรวงดูแลรับผิดชอบงานตัวเองโดยเริ่มวางมาตรฐานสถิติและยึดรูปแบบมาจากยุโรปซึ่งในยุโรปได้กำหนดมาตรฐานสถิติกลางขึ้นมา ทำให้ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปใช้มาตรฐานเดียวกัน ข้อมูลต่าง ๆ สามารถเชื่อมโยงกันได้ สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงเริ่มทำมาตรฐานสถิติขึ้นมา เรียกว่า StatXchange จัดทำภายใต้บทบาทภารกิจของแต่ละหน่วยงาน แต่ยังไม่มีการรวมองค์ความรู้ร่วมกัน การกำหนดยุทธศาสตร์ทางด้านสถิติยังไม่ดีนัก ระบบสถิติสามารถสนับสนุนได้เฉพาะหน่วยงาน

aspects, however in Thailand statistics was not widely accepted and used. At the time only the public and very big private firms understood and had the know how to use statistics in their organization. I believe we lacked qualified statisticians able to convert statistics to information and knowledge building. Presently, due to the rapid advancement of technology, there are many data centers in existence, i.e. the National Operation Centre (NOC), the Prime Minister Operation Centre (PMOC), the Minister Operation Centre (MOC), the Department Operation Centre (DOC), with continued expansion of the network. However, many of these centers did not operate effectively as it lacked understanding in the objective of setting up such centers, the internal work of personnel at the NSO also did not support these centers. To solve this problem, the NSO set up the National Information Center (NIC), to support the work of other centers in the country.

When the 2007 Statistical Act is in function, the NSO has started to set up our own Statistical Standards, namely “StatXchange” adapted from European development. This system aims at linking and sharing data from various agencies, however this system could support only some agencies.

การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หากขาดข้อมูล จะทำให้เสียเปรียบกับประเทศต่าง ๆ รวมทั้งการผลิต ข้อมูลที่ยังมีความยุ่งยาก การเก็บข้อมูลยังไม่ได้รับความ ร่วมมือ เพราะยังไม่เห็นความสำคัญของการให้ข้อมูล เมื่อเราเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแล้ว บทบาทภารกิจทาง ด้านสถิติจะมีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อไป ประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนจะต้องนำข้อมูลของเราไปใช้ ดังนั้นผมอยากให้วางฐานรากของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ให้มีความมั่นคงแข็งแรง เป็นที่ยอมรับทั้งหมด เน้นความ สำคัญที่ผู้ผลิต เมื่อเราผลิตแล้วสามารถที่จะให้ผู้ใช้ สามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ได้ใน อนาคต จะทำให้สำนักงานสถิติฯ ดีขึ้น เมื่อเทคโนโลยี ในอนาคตมีการพัฒนามากขึ้น ข้อมูลเชื่อมโยงถึงกันหมด ใช้งานได้ง่ายขึ้น หากเราวางมาตรฐานแบบเดียวกัน

มุมมองของผมสำหรับอนาคตของสำนักงาน สถิติแห่งชาติ ผมอยากให้เชื่อมต่อแนวความคิดที่จะ ให้แต่ละกระทรวงเป็นเจ้าภาพในแต่ละเรื่อง โดยที่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นผู้รวบรวมข้อมูล เหมือน เป็นคนกลางเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ เข้ามาอยู่ด้วยกัน เปรียบเสมือนคลังข้อมูล เราต้องสร้างความเข้าใจใน แต่ละข้อมูล ต้องคุยกันด้วยแนวคิดเชิงวิชาการ โดยใช้ หลักการและเหตุผลในการแก้ปัญหา สร้างความร่วมมือ และเปลี่ยนวิธีคิดและสามารถแนะนำประโยชน์ให้กับ ประชาชนได้ ข้อมูลต่าง ๆ ยิ่งถูกใช้มากก็จะมีผลตอบ กลับเข้ามาให้เราสามารถนำมาปรับปรุง พัฒนา ระบบ สถิติของเราให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

As we know we are soon approaching into the ASEAN Community statistics will begin to play an important role for regional and global comparisons, thus I would like the NSO to have a strong basis in producing relevant and timely statistics for all users and stakeholders as well as to analyze and apply statistics for these purposes. The NSO should also apply new technology with international standards for data linkages and sharing to support the wider use of statistics.

From my point of view, in the future the NSO should focus on ways to better coordinate with Line Ministries and to be the host in producing official statistics according to each sector. The National Statistical Office should play the role as a centre for gathering all relevant data or as a data bank and to create mechanisms to link and share these data to all Line Ministries allowing them to make use of the data for their evidence-based plans and policies. When data begin to be widely used, the National Statistical Office would receive feedback for continued development of our statistical system.

“หากขาดข้อมูลจะทำให้เสียเปรียบกับประเทศต่างๆ

“If statistical data is lacking, the country will be at a disadvantage compared with other countries”

นายวรุตม์ ลือบุญรัชชัย

อดีตนักสถิติเศรษฐกิจ
๙ ชช.
สำนักงานสถิติแห่งชาติ

Mr. Voravoot Lueboonthavatchai

Expert in Socio-economic Statistics,
level 9

ผมได้เข้ามารับราชการ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ ที่สำนักงานสถิติกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยได้แยกออกมาสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีโดยตรงในฐานะกรม เป็น “สำนักงานสถิติแห่งชาติ” ได้รับการบรรจุที่กองจัดเก็บข้อมูลสถิติ สมัยนั้นเรียกว่า “กองงานสนามและแผนที่” เมื่อก่อนบุคลากรของเรามีน้อย

I started public service with the Central Statistics Office, attached to the Office of the Economic and Social Development Board (NESDB) in 1964. Later the Central Statistics Office separated from the NESDB and the **National Statistical Office (NSO)** was established. At that time I had been working in “**Data Collection Division**” which was called

“งานสถิติทำให้ดี ต้องทำด้วยใจ”

เวลาทำงานสำมะโนใหญ่ ๆ จะร่วมมือกันทุกกอง ทั้งสำนักงาน เนื่องจากมีงานที่เกี่ยวข้องต้องประสานงานหลายหน่วยงาน โดยแต่งตั้งเป็นคณะทำงานเพื่อเตรียมงานร่วมกัน ตามที่กล่าวแล้ว เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติมีจำนวนไม่มากนัก ดังนั้น ในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ จึงได้มีการจ้างลูกจ้างชั่วคราว โดยจัดทำสัญญาจ้างเป็นช่วงระยะเวลา เมื่อโครงการเสร็จก็หมดสัญญาจ้าง ผมได้เริ่มทำสำมะโนอุตสาหกรรม โดยจ้างนักศึกษามาทำงาน และทำสำมะโนประชากรโดยขอความร่วมมือจากครู

สมัยก่อนยังไม่มีสำนักงานสถิติจังหวัด การทำสำมะโนและสำรวจขนาดใหญ่จะใช้คนจากส่วนกลาง ออกงานสนามทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด สมัยนั้น การเดินทางค่อนข้างลำบาก ถนนบางแห่งรถไม่สามารถเข้าไปถึงหมู่บ้านได้ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องเดินเท้าไปปฏิบัติงาน บางครั้งจำเป็นต้องพักค้างคืนในหมู่บ้านกับชาวบ้าน ซึ่งก็ไม่ได้สะดวกสบายนัก จำได้ว่าอดีตเลขาธิการสถิติแห่งชาติ เอี่ยมจันทร์ เปรมโยธิน เคยไปพักค้างคืนบ้านชาวเขา เมื่อครั้งไปสำรวจความเป็นอยู่ของชาวเขาที่อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย การเดินทางอาจประสบอุบัติเหตุบ้าง ผมเองประสบอุบัติเหตุถึง ๓ ครั้ง นับว่าโชคดีที่รอดชีวิตมาได้ แต่ก็ไม่ได้ทำให้เจ้าหน้าที่เสียกำลังใจเพราะเมื่อเดินทางไปถึงก็ได้ได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านเป็นอย่างดี ยิ่งรู้ว่าเป็นเจ้าหน้าที่จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ชาวบ้านจะดีใจมากเพราะไม่บ่อยนักที่เจ้าหน้าที่จากทางราชการจะเข้ามาถึง และไปสอบถามความเป็นอยู่ของชาวบ้านพร้อมให้คำแนะนำในเรื่องที่ชาวบ้านต้องการ ซึ่งแตกต่างกับปัจจุบันเริ่มมีคอนโด หรือตึกสูง ผุดขึ้นมามากมาย ส่วนมากเจ้าของคอนโดไม่ค่อยอยู่บางแห่ง นาน ๆ จะกลับมาพัก จะมีเฉพาะแต่คนดูแล ทำให้เจ้าหน้าที่มีปัญหาในการเข้าไปขอข้อมูล โดยเฉพาะการจัดทำ

the “Field Work and Mapping Division”. In the past there were not many staff and when the NSO undertook a census, all staff in the office needed to join hands in the form of working groups, it was necessary at the time to also hire temporary employees under contract. In my early experience I myself joined in conducting the Industrial Census, hiring vocational students as enumerators and population censuses and using school teachers as enumerators, under cooperation from the Ministry of Education.

During the early times, there were no provincial statistical offices, so when we conducted large scale surveys or censuses, staff from Bangkok had to do the field work in the provinces, while the travel mode was very difficult with some areas not reachable by any means of transportation, we had to walk to many villages to do our work, sometimes it was necessary to stay overnight with villagers, which was absolutely uncomfortable. I remembered former Secretary General, Miss Eiamchan Premyothin, used to stay overnight in the village at Mae Chan District, Chiang Rai Province, while conducting a survey on Hill Tribe’s Living Conditions. Sometimes, while travelling to work we encountered accidents, in my experience I was involved in three car accidents luckily I survived them all and never lost the will to work because we had such good cooperation from the respondents. They were happy to meet with us since government

สำมะโนธุรกิจอุตสาหกรรมนั้น การเก็บข้อมูลยากมาก โอกาสที่จะเจอกับเจ้าของธุรกิจมีน้อย บางครั้งก็ไม่เห็นความสำคัญ และไม่ให้ความร่วมมือเพราะเขาอาจจะกลัวมีผลไปกระทบการดำเนินธุรกิจของเขาก็ได้

การทำงานสมัยก่อนนั้นลำบากมาก ต้องใช้แบบจดบันทึกตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึกและสอบถามแต่ละข้อต้องมีความแนบเนียนด้วย ใส่รหัสบันทึกข้อมูล โดยใช้การ์ด IBM แล้วส่งเข้าเครื่องประมวลผลใหญ่ ทั้งหมดนี้เจ้าหน้าที่ต้องทำเองจึงทำให้ต้องใช้เวลามาก แต่ปัจจุบันนี้มีเครื่องมือเข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลทำให้สะดวกและการเสนอผลรวดเร็วมากขึ้น แต่ยังไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนน้อย เพราะประชาชนยังไม่เห็นความสำคัญของข้อมูลสถิติที่จะนำไปใช้ประโยชน์ ผมว่าต้องประชาสัมพันธ์ให้มาก ๆ

จากประสบการณ์ผมยังเห็นว่า ประชาชนยังไม่เข้าใจความสำคัญของข้อมูลสถิติ ทำให้การขอความร่วมมือจากประชาชนยากมาก เช่น นักธุรกิจบางคนอยากได้ข้อมูลสถิติเพื่อไปใช้ประโยชน์ในทางธุรกิจ แต่ก็ยังไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล บางครั้งการไปขอข้อมูลอาจยังไม่เข้าถึงแหล่งข้อมูลที่แท้จริง เพราะขั้นตอนการเข้าพบกับเจ้าของธุรกิจนั้นไม่ยัดต้องผ่านเจ้าหน้าที่ของบริษัทหลายขั้นตอนกว่าจะเข้าถึงได้ ดังนั้นเราต้องทำการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจถึงประโยชน์และให้ความสำคัญกับข้อมูลสถิติมากขึ้น จึงจะทำให้ประชาชนยอมให้ความร่วมมือกับสำนักงานสถิติแห่งชาติมากขึ้น อีกประการหนึ่ง สำนักงานสถิติแห่งชาติจะต้องมีเจ้าหน้าที่ประจำเพราะการทำงานควรเป็นการทำงานอย่างต่อเนื่อง บางครั้งการจ้างลูกจ้างชั่วคราว ความทุ่มเท ความใส่ใจ ความสนใจ กับงานยังไม่เต็มที่ เพราะเป็นการทำงานตามสัญญาจ้าง เมื่อหมดสัญญาก็เลิกจ้าง ดังนั้นจึงอยากให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้การสนับสนุน

officials hardly came to see and talk to them about the problems they had and provided them with any useful suggestions. Unlike the present circumstances where there are a lot of high rise buildings, such as condominiums where it is very difficult to get access to respondents. The NSO presently lack cooperation from respondents residing in condominiums, due to the nature of its privacy. The NSO now also faces more challenges when conducting work on Industrial and Business Censuses, businesses do not see the importance of statistical data and moreover are afraid of confidentiality and business competition.

Working in the past was very tough, we recorded information on paper, then conducted accuracy and consistency checks and coding the data by ourselves before keying in using IBM cards, then sent them for processing with the mainframe. At present with advanced technology, produce statistics is much faster than before. However, the NSO needed to invest a lot and to do much more public relations to obtain better cooperation from all respondents, as well as to advocate people to see the importance and usefulness of statistical data.

From my experience, I have seen that many people do not understand the importance of statistical data, so they are less likely to provide data to us. Some businessmen want to use our data

“Good statistical work comes from the heart”

ข้าราชการของสำนักงานสถิติแห่งชาติเข้ารับการศึกษาด้านสถิติเพิ่มขึ้น และอยากให้นำความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประโยชน์และการใช้สถิติเข้าไปบรรจุในหลักสูตรการเรียนของนักเรียนนักศึกษา เพื่อปลูกฝังให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของสถิติมากขึ้น โดยต้องประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผมอยากเห็นพี่น้องในสำนักงานสถิติแห่งชาติมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ทำงานแบบบูรณาการร่วมกัน รวมกลุ่มพิจารณาและแก้ปัญหาไปด้วยกัน **“งานสถิติทำให้ดี ต้องทำด้วยใจ”** สำหรับในอนาคตอยากเห็นสำนักงานสถิติแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาและดูแลงบประมาณแก่หน่วยสถิติอื่นให้เพียงพอต่อการทำงาน เพราะไม่อย่างให้มีแต่แผนงานโครงการแต่ไม่มีงบประมาณดำเนินการ หรือมีปริมาณงานที่ไม่สอดคล้องกับกำลังคนและงบประมาณ ซึ่งอาจจะทำให้คุณภาพของข้อมูลมีปัญหาและไม่ได้รับความเชื่อถือจากผู้ใช้ การทำงานต้องมีความสามัคคีกัน รักกันแล้วจะนำพาให้สำนักงานสถิติแห่งชาติของเราก้าวต่อไปด้วยความมั่นคงและยั่งยืนตลอดไป

“ความยากลำบากจากที่เราไปเสี่ยงอันตรายทำให้มองเห็นคุณค่าของงานสถิติที่เราทำ”

but avoided to provide data to us even though we put a lot of effort to access into establishments to conduct the interview, very often we failed. To solve this problem, I think the NSO needs to strongly focus on public relations and should use permanent field staff, instead of contract staff for continuation and higher accountability. I would like to urge the Ministry of Information and Communication Technology to support the NSO staff to further study in statistics, in addition, the NSO should ask cooperation from related agencies in integrating statistics in their educational curriculum, so students can know and familiarize themselves with statistics since young.

I would love to see the unity among all NSO's staff, to work together in an integrated way, to share and solve problem together, to keep in mind that **“statistical work comes from the heart”**, then our NSO would be strong and sustainable into the future.

“From the Difficulties and challenges that we face, I now see value of statistical work”

นายรัช เรือนใหม่

อดีตสถิติจังหวัดนครราชสีมา

Mr. Thavach Ruenmai

Former Head of Nakorn Ratchasima Provincial Office

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้จัดทำโครงการสำรวจเนื้อที่และพืชผลทางการเกษตร พ.ศ. ๒๕๐๗ ทหารอากาศและขอความร่วมมือจากกระทรวงมหาดไทย จัดตั้งสำนักงานสถิติประจำจังหวัด ศาลากลางทุกจังหวัด ส่งเจ้าหน้าที่และผมเป็นคนหนึ่งไปประจำสำนักงานเพื่อจัดหาพนักงานสำรวจปฏิบัติงานโครงการนี้

The National Statistical Office (NSO) undertook a survey on areas and agricultural production in 1964 in cooperation with the Ministry of Interior to set up provincial statistical offices at all governor houses. Staff were sent to some provinces and, I was one on them, to recruit enumerators for this survey.

“ความสามัคคีของบุคลากรทั้งในอดีตและปัจจุบัน ได้ตั้งปณิธานร่วมกันจุดเทียนชัยสถิติให้ส่องสว่างไกล พัฒนาประเทศไทยเทียบเท่าอารยะประเทศ”

โครงการสำรวจเนื้อที่และพืชผลทางการเกษตร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พืชที่เป็นตัวอย่างหลักในการสำรวจ ได้แก่ พืชข้าว ปอแก้ว และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีคาบระยะเวลาสำรวจทั้งโครงการหลายปี งานสนามเริ่มปฏิบัติเมื่อได้รับบัญชีรายชื่ออำเภอ ตำบล หมู่บ้านตัวอย่าง จากกองวิชาการจึงเดินทางไปยังอำเภอ ขอความร่วมมือทำหนังสือแจ้งไปยังกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ประชาสัมพันธ์งานสำรวจ พนักงานสำรวจประชุมชี้แจง ราษฎรให้ทราบวัตถุประสงค์ ตอบคำถามที่เป็นจริง และเดินนับจุดข้อมูลในรายละเอียดแบบคำถามทุกครัวเรือน ตรวจสอบความแม่นยำข้อมูลทุกชั้นตอน จึงกลับสำนักงานเพื่อสุ่มครัวเรือนตัวอย่างของกลุ่มครัวเรือนตัวอย่างที่ปลูกพืชมากน้อยและกลับไปหมู่บ้านทำการแจกแบบคำถามรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อที่เพาะปลูก การใช้ปุ๋ย เป็นต้น ทำการรังวัดเนื้อที่ปลูกพืชและพักทิ้งชั่วคราวเป็นรายผืน ทำแผนที่คร่าว ๆ พร้อมทั้งรายละเอียดกลับสำนักงานจังหวัดทำรูปแบบในกระดาษแผ่นกราฟคำนวณหาพื้นที่ (ไม่มีเครื่องคิดเลข) เมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวต้องไปที่แปลงเก็บเกี่ยวโดยใช้หลักเหล็กและลวดสลิง ปักเขต เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส โดยพืชข้าว ระยะ ๑๐ x ๑๐ เมตร ปอแก้ว ข้าวโพดระยะ ๕ x ๕ เมตร ซึ่งน้ำหนักผลผลิตปอสดและปอแห้ง ข้าวโพด และนำข้าวเปลือกน้ำหนัก ๔ กิโลกรัม ส่งกองโครงการดำเนินการต่อไป

The 1964 survey on areas of agricultural production in the Northeast region was aimed at major products, such as paddy, kenaf or roselle and corn, this project lasted several years. The field work started by acquiring a list of sampled districts, sub-districts and villages from the Technical Division, after which NSO staff and myself travelled to the district requesting cooperation to send documents to the heads of sub districts and heads of villages to promote the project, field workers helped us set up the meeting to explain the objective of the project and conduct the listing with a listing form. Consistency of the listing needed to be checked before selecting sampled households according to the amount of plantation, then field workers went back to the sampled households to enumerate details on plantation area, use of fertilizer, etc. Measurement of each area also needed to be done, a sketch draft map with details and back to the office to transform the drafted map into graph paper and finally to calculate the area, at that time there were no calculators. When the plantation season arrived we had to travel back to the mapped area, locate the boundary area for rice with a 10 x 10 meter tape measure and for kenaf and corn with a 5 x 5 meter tape measure and later weigh the products of fresh and dried kenaf, corn and the 4 kg paddy and send all these for further procedure.

โครงการสำรวจการเปลี่ยนแปลงของประชากร ทำการสำรวจในรอบปีเดียวกันเป็นการเก็บข้อมูล ในหมู่บ้านตัวอย่างที่กองวิชาการกำหนด ต้องนับจด และแจกจ่ายแบบสอบถามทุกครัวเรือน ได้แก่ ชื่อ สกุล เพศ อายุ วันเดือนปีเกิด การเกิด การตาย ย้ายเข้า ย้ายออก การตั้งครรภ์ และย้ายถิ่น สาเหตุการย้ายถิ่น รายชื่อของสมาชิกในครัวเรือน ฯลฯ เป็นต้น คาบระยะ ปฏิบัติงานรวม ๓ ปี ปีละ ๔ รอบ

ปัญหาหลักของโครงการสำรวจงานสนาม ได้แก่ งบประมาณจำกัด หมู่บ้านตัวอย่างห่างไกล ทุรกันดาร เดินเท้า ใช้เกวียน มีผู้ก่อการร้ายแฝงตัว (Communist) เปลี่ยนตัวอย่างไม่ได้ (Bias) ตามหลัก วิชาการสุ่มตัวอย่าง ราษฎรกลัวถูกยึด/เวนคืนที่ดิน ทำกินกลัวถูกจับฐานบุกรุกป่าหรือกลัวเอารายชื่อ เป็นก่อการร้าย หลีกเหลี่ยงหรือตอบข้อมูลเท็จ ฯลฯ เป็นต้น พนักงานสำรวจต้องใช้จิตวิทยาเทคนิค ทักษะ ทางวิชาการชี้แจงแสดงบัตรประจำตัว หนังสือรับรอง จากนายอำเภอ ผู้ว่าหรือเลขาธิการสถิติแห่งชาติจึง สามารถปฏิบัติงานและค้ำแรมในหมู่บ้าน จังหวัด ใหญ่มีปริมาณงานในหมู่บ้านตัวอย่างมากต้องเพิ่ม งบประมาณและอัตรากำลังเสริมมากกว่าปกติ

สำนักงานสถิติจังหวัดเป็นแหล่งปัจจัยสำคัญ ในการผลิตข้อมูลสถิติได้มีการเพิ่มศักยภาพการพัฒนา เป็นลำดับ การจัดหาบุคลากรในพื้นที่เป็นศูนย์อบรม วิชาการปฏิบัติงานสนามทดลอง การขอความร่วมมือ ประสานงานกับกองเจ้าของโครงการ หน่วยงานภาครัฐ

“Unity of all NSO’s staff from the past up to present, aiming to produce statistics at the same standard as developed countries”

Another project I was involved in was the Survey on Population Change which was conducted in the same year. This survey collected detailed information of all household members of sampled households selected by the statistical technique division, these included name, surname, sex, age, birth date, death, when moved in and when moved out, pregnancy and migration with including reasons for migration. The survey period lasted 3 years with 4 rounds a year.

In conducting field operations the major problems included a limited budget, sampled villages being located far away, travelling to the villages were very difficult, confronting Communist Party of Thailand fighters, villagers being afraid of being arrested; various illegal activities and sampled households not able to be interviewed (Bias). Consequently, many respondents avoided providing data to our enumerators and enumerators needed to apply special techniques, i.e. using psychological persuasion, statistical techniques, name cards, official documents from head of district, governor or from the Secretary General of the NSO to help us work more effectively as well as being allowed to stay in the villages. In large provinces there was more work than smaller provinces and the budget and number of staff had to be allocated appropriately.

The Provincial Statistical Office is the major source of data production and began realizing its potential in its gradual development; recruiting local staff, establishing a training centre for piloting field work,

และเอกชนได้รวดเร็วเพื่อให้งานโครงการบรรลุเป้าหมาย รวมทั้งรวบรวมข้อมูลระดับหมู่บ้าน จัดทำสถิติกระแส สะพัด สมุดสถิติจังหวัด และเป็นศูนย์ข้อมูลจังหวัด

ปัจจุบันได้ใช้เครื่องมือสื่อสาร เครื่องอิเล็กทรอนิกส์จัดเก็บข้อมูลและประมวลผลเบื้องต้น ส่งต่อ/ นำเสนอด้วยวิชาการเทคนิคสมัยใหม่ ผลิตข้อมูลสถิติให้ ครบถ้วนทั้งระบบ

อนึ่ง ประสบการณ์งานภาพรวมที่ปฏิบัติของ โครงการสำรวจและสำมะโนเป็นประจำได้ทราบสภาพ ด้อยพัฒนาในเขตพื้นที่ เหนือ ที่อยู่อาศัย การศึกษา การดำรงชีพ การคมนาคม สาธารณสุขมูลฐาน ฯลฯ เป็นต้น ก่อเกิดพลังศรัทธาในการจัดเก็บข้อมูลตาม ข้อสั่งชี้แจงให้แม่นยำตรง ครบถ้วน ในแบบสำรวจทุกมิติ ส่งข้อมูลให้กองโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บ ข้อมูล วิชาการสถิติ เศรษฐกิจ สังคม ประมวลผล วิเคราะห์ รายงานเผยแพร่ข้อมูลสถิติต่อไป

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้สร้างผลงานที่มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดเป็นที่ประจักษ์ จำนวนมาก ด้วยพลังศรัทธาประสานประโยชน์ร่วมใน หน้าที่ความสามัคคีของบุคลากรทุกคนทุกระดับทั้งใน อดีตและปัจจุบันได้ตั้งปณิธานร่วมกัน จุดเทียนชัยสถิติ ให้ส่องสว่างไกลในการพัฒนาประเทศไทยเทียบเท่ากับ อารยะประเทศที่พัฒนาแล้ว

requesting cooperation from both public and private organizations, gathering data at the village level, compiling current statistics and publishing provincial statistical reports as well as becoming the main data centre for the province.

Currently, with advanced high technology devices the National Statistical Office can produce statistics with excellent support from IT devices from planning up to the dissemination stage.

From my experience in conducting surveys and censuses, I learned that there were still some underdeveloped areas; in housing, education, daily life, transportation and basic health conditions. Therefore I placed a lot of effort in data collection to reflect this. I always strictly following field work manuals, then sent results of the field work to the subject matters division for further processes, analysis and dissemination.

I am very proud that the National Statistical Office has produced numerous statistics with the hard work, determination and unity of all NSO's staff from the past up to present, aiming to produce statistics at the same standard as developed countries.

รศ.ดร.สรชัย พิศาลบุตร

อดีตข้าราชการ
สำนักงานสถิติแห่งชาติ
อดีตรองอธิการบดี
ฝ่ายวิจัยและ
ที่ปรึกษาอธิการบดีอาวุโส
มหาวิทยาลัยบูรพา

Assoc. Prof. Dr. Sorachai Bhisalbutra

Former Statistician of the
National Statistical Office
Former Vice President of
Research Section and Senior
Advisor to the President of
Dhurakij Pundit University

ผมเข้ารับราชการที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ บรรจุครั้งแรกที่กอง
จัดเก็บข้อมูลสถิติ ผมเรียนสถิติมาตั้งแต่ไม่มีประสบการณ์ ช่วงทำงานที่
สำนักงานสถิติแห่งชาติใหม่ ๆ ก็ได้ความรู้และประสบการณ์เรื่องงานสนาม
ยังไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการโดยตรง เป็นเรื่องของงานบริหารจัดการ
งานสนามของการจัดเก็บข้อมูลทั้งงานสำมะโนและงานสำรวจ พอมาอยู่
กองวิชาการสถิติก็มีประสบการณ์อีกอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะเรื่องการสำรวจ
ตัวอย่างทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการสอนและการ

I first started my public service in the Field Operation
Division of the National Statistical Office (NSO) as soon as
I graduated in statistics from the university. While working,
I learned a lot from my experience in field work and its
administration in undertaking censuses and surveys, not just
academic statistics. Later I moved to the Statistical Techniques
Division where I learned a lot about sample surveys in terms of
its theory and practices. After that I brought these experiences
to teach and to do research with my students at the Statistics
Faculty; Chulalongkorn University, when I moved there to take

“ปรับปรุงวิธีการเผยแพร่ผลการสำรวจและสำมะโน ให้สอดคล้องถึงความต้องการของผู้ใช้”

วิจัยให้กับนิสิต หลังจากย้ายไปเป็นอาจารย์ที่ภาควิชาสถิติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และรองอธิการบดีฝ่ายวิจัยที่มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ในฐานะที่เคยทำงานที่สำนักงานสถิติแห่งชาติมาก่อน และได้รับการสนับสนุนให้ไปศึกษาระดับปริญญาโททางสถิติที่ Iowa State University ตลอดจนประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำงานในสำนักงานสถิติแห่งชาติ ผมคิดว่าหากมีการปรับปรุงในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้ จะทำให้การใช้ข้อมูลและสารสนเทศทางสถิติมีประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลและสารสนเทศทางสถิติมากยิ่งขึ้น

๑. ควรจะมีการทบทวนสถิติประชากร ทั้งในเรื่องจำนวนและลักษณะต่าง ๆ เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ

๒. ปรับปรุงวิธีการจ้างพนักงานสำรวจในบางโครงการ จากการนับปริมาณงานโดยใช้จำนวนหน่วยตัวอย่างหรือจำนวนหน่วยสำมะโน เช่น ครั้วเรือน เป็นเวลาที่จำเป็นต้องใช้ในการเก็บข้อมูลจากแต่ละหน่วย เพราะจะมีผลทำให้จำนวนและรายละเอียดของข้อมูลคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง

๓. ปรับปรุงวิธีการเผยแพร่ผลการสำรวจและสำมะโนให้สอดคล้องถึงความต้องการของผู้ใช้ด้วยนอกเหนือจากรายงานตามมาตรฐานสากลแล้ว เช่น รายงานคนตามวัย รายงานหน่วยของข้อมูลที่ชัดเจน และสามารถเปรียบเทียบกันได้ รายงานเนื้อที่เพาะปลูกหรือเนื้อที่เก็บเกี่ยวได้ รายงานจำนวนคนหรือจำนวนรายที่มาใช้บริการ ฯลฯ

up a professorial position and later at Dhurakij Pundit University as a Vice President of research.

While at the NSO I was supported to further my study in statistics at Iowa State University. From my experiences at the NSO, I would like to comments on the followings so as users of data could better utilize statistics and the information it provides more effectively.

1. Population statistics should be reviewed in terms of numbers and characteristics as these data are the crucial basic structure for the country's development.

2. The technique for remunerating survey officers should be changed from the number of sampled units surveyed, which may result in bias's of number and detailed information collected, to the amount of time needed during data collection for each unit surveyed.

3. Dissemination of censuses and surveys results should use an internationally standardized method. Such as presenting number of population by age group, clearly reporting the unit of data to allow for comparisons to be made. Reporting of area of cultivation or area harvested, reporting on numbers of persons using a service.

๔. เน้นการสร้างสารสนเทศจากข้อมูลจากการสำรวจ/สำมะโน จากทะเบียน และจากข้อมูลทุติยภูมิที่มีอยู่ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ วางแผนและพัฒนาประเทศให้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งพัฒนาหน่วยงานผลิตสถิติทางการให้มีศักยภาพในการสร้างสารสนเทศจากข้อมูลที่มีอยู่ด้วย

๕. ส่งเสริมและสนับสนุนให้วิชาชีพสถิติเป็นที่ยอมรับและมีการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อความก้าวหน้าในวิชาชีพสถิติของประเทศไทย

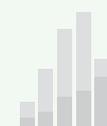
ในอนาคตผมอยากเห็นสำนักงานสถิติแห่งชาติแยกเป็นหน่วยงานอิสระในการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ การวางแผน และการพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยไม่ต้องมีการเมืองเข้ามาแทรกแซง

4. The National Statistical Office should emphasize conversion of census/survey/secondary data and administrative data into information that can be effectively and widely use for evidence-based plans and policies. Moreover, the National Statistical Office should build capacity officers who are responsible for producing official statistics so they can compile information using existing data.

5. Promote and support the statistics profession to be accepted in society so statistics will be widely used, resulting in an advancement in career paths.

In the future, I would love to see the National Statistical Office as an independent office for data collection and data analysis. Be efficiently used in decision making, planning and development in both public and private agencies without any interference from politics.

“Dissemination of censuses and surveys results should be compiled with the users’ needs in mind”

ลำดับเหตุการณ์สำนักงานสถิติแห่งชาติ

Order of Events in the Development and Establishment of the National Statistical Office

๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๘

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง “กรมสถิติพยากรณ์” ขึ้นในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ โดยมี พระราชวรungsk์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ทรงดำรงตำแหน่งอธิบดี

๑ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๘

กรมสถิติพยากรณ์เปลี่ยนชื่อเป็น “กรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์” ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงเห็นสมควรขยายขอบเขตการปฏิบัติงานไปทางด้านพาณิชย์ด้วย

๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๓

กรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นกระทรวงพาณิชย์ สำหรับส่วนงานสถิติมีฐานะเป็นกรมชื่อ “กรมสถิติพยากรณ์สาธารณะ” สังกัดกระทรวงพาณิชย์

๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๔

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชโองการให้โอนกรมสถิติพยากรณ์สาธารณะ มาสังกัดกรมบัญชาการ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เรียกชื่อว่า “กรมสถิติพยากรณ์” โดยมีชาวต่างประเทศ ชื่อนายทรัสแตรม เป็นเจ้ากรม

1 April 1915

King Vajiravudh (Rama VI) established the “Department of Statistical Forecasting” under the Ministry of the Royal Treasury and appointed “Prince Pitthayalongkorn as a Director General.

1 September 1915

Department of Statistical Forecasting was renamed the “Department of Commercial and Statistical Forecasting” and expanded to cover commercial work.

20 August 1920

Department of Commercial and Statistical Forecasting was upgraded to the “Ministry of Commerce” and the “Department of Commercial and Statistical Forecasting” was renamed as the “General Statistics Department” attached to the “Ministry of Commerce”.

28 July 1921

King Rama VI transferred the “General Statistics Department” to the Ministry of the Royal Treasury and changed its name to the “Department of Statistical Forecasting” and appointed Mr. Thrustrame as a Director General.

๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๖

กรมสถิติพยากรณ์ โอนไปสังกัดกรมพาณิชย์ กระทรวงเศรษฐกิจ และลดฐานะเป็น “**กองสถิติพยากรณ์**” โดยมีหม่อมเจ้าอิทธิพรพงศ์ เกษมศรี ทรงดำรงตำแหน่งหัวหน้ากอง

พ.ศ. ๒๔๗๘

“**กองสถิติพยากรณ์**” โอนไปเป็น “**กองประมวลสถิติพยากรณ์**” สังกัดกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีสำนักงานตั้งอยู่ที่ศาลาลูกขุน ในพระบรมมหาราชวัง โดยมีหม่อมเจ้าอิทธิพรพงศ์ เกษมศรี ทรงดำรงตำแหน่งหัวหน้ากอง

๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๙

ประกาศใช้พระราชบัญญัติการสถิติพยากรณ์ พ.ศ. ๒๔๗๙ ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติเกี่ยวกับงานสถิติฉบับแรก

พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๕

กองประมวลสถิติพยากรณ์โอนไปสังกัดกรมการสนเทศ กระทรวงพาณิชย์

23 May 1933

The Department of Statistical Forecasting was transferred to be attached with the “Commercial Department” and was downgraded to the “**Statistical Forecasting Division**”, his Serene Highness Adhipornpong Kasemsri was the Director.

1935

The Statistical Forecasting Division was renamed as the “**Division of Statistical Forecasting Compilation**” and transferred and attached to the “**Secretariat of the Cabinet**”, located in the Royal Palace, his Serene Highness Adhipornpong Kasemsri was the Director.

19 November 1936

The 1936 Statistical Forecasting Act, which was the first Act related to statistics came into use.

May 1942

The Division of Statistical Forecasting Compilation was transferred to the “Department of Commercial Intelligence”, Ministry of Commerce

พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๖

กองประมวลสถิติพยากรณ์โอนกลับมาสังกัดกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี แบ่งออกเป็น ๖ แผนก

- ๑) แผนกสืบค้น ๑
- ๒) แผนกสืบค้น ๒
- ๓) แผนกงานปฏิบัติ
- ๔) แผนกโฆษณา
- ๕) แผนกรวบรวมสถิติ
- ๖) แผนกวิเคราะห์สถิติ

พ.ศ. ๒๔๙๓

กองประมวลสถิติพยากรณ์โอนไปอยู่ในความรับผิดชอบของสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ

๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๓

ให้มีการจัดตั้ง “สำนักงานสถิติกลาง” ขึ้นในสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ โดยมีหม่อมเจ้าอิทธิพรพงศ์เกษมศรี ทรงดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานสถิติกลางเป็นคนแรก แบ่งส่วนราชการออกเป็น ๓ กอง

- ๑) กองบริหารการสถิติ
- ๒) กองส่งเสริมประสานสถิติ
- ๓) กองสำมะโนและสถิติเดินสะพัด

พ.ศ. ๒๔๙๔

สำนักงานสถิติกลาง ได้นำเครื่องจักรกลมาใช้ในการประมวลผลข้อมูลสถิติงานสำมะโนเกษตร

๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๕

ประกาศใช้พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๔๙๕ เป็นการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสถิติครั้งที่ ๑ เป็นพระราชบัญญัติสถิติฉบับที่ ๒

May 1943

The Division of Statistical Forecasting Compilation was again transferred back to the Secretariat of the Cabinet, Office of the Prime Minister and was separated into 6 sections; namely

- 1) Searching section 1
- 2) Searching section 2
- 3) Operation section
- 4) Advertisement section
- 5) Statistical Compilation section
- 6) Statistical Analysis section

1950

The Division of Statistical Forecasting Compilation was placed under the National Economic Council.

26 December 1950

The “Central Statistical Office” was established at the National Economic Council; His Serene Highness Adhipornpong Kasemsri was the first Director General. The Central Statistical Office was separated into 3 divisions; namely

- 1) Statistical Administration Division
- 2) Statistical Supporting and Coordinating Division
- 3) Census and Current Statistics Division

1951

The Central Statistical Office began using machines for data processing of Agricultural Census data.

31 January 1952

The 1952 Statistical Act was amended from the first Act.

๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๒

ยกเลิกสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ และจัดตั้งสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรีแทน เป็นผลให้สำนักงานสถิติกลางสังกัดในสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติและได้ปรับปรุงขยายงานตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการแบ่งส่วนราชการของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ลงวันที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๒ สำนักงานสถิติกลางแบ่งออกเป็น

- ๑) กองบริการสถิติ
- ๒) กองจักรกลสถิติ
- ๓) กองส่งเสริมประสานงานสถิติ
- ๔) กองสำมะโนและสำรวจ
- ๕) กองสถิติเดินสะพัด

พ.ศ. ๒๕๐๓

สำนักงานสถิติกลางจัดทำสำมะโนประชากร พ.ศ. ๒๕๐๓ ซึ่งถือว่าเป็นสำมะโนประชากรครั้งแรกของสำนักงานสถิติกลาง (เป็นสำมะโนประชากรครั้งที่ ๖ ของประเทศไทย)

พ.ศ. ๒๕๐๕

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ บัญญัติให้สำนักงานสถิติกลาง แบ่งการบริหารงานออกเป็น

- ๑) กองสารนิเทศ
- ๒) กองจักรกลสถิติ
- ๓) กองสำมะโน
- ๔) กองสำรวจ
- ๕) กองงานสนามและแผนที่
- ๖) กองสถิติเดินสะพัด
- ๗) กองส่งเสริมการสถิติ
- ๘) กองวิจัยสถิติ
- ๙) กองการศึกษาสถิติ

6 September 1959

The National Economic Council was abolished and the Office of National Economic Development Board (NEDB) was established, resulting in the Central Statistical Office to be moved to the NEDB and changed their administration according to Office of the Prime Minister, as follows;

- 1) Statistical Service Division
- 2) Statistical Machinery Division
- 3) Statistical Supporting and Coordinating Division
- 4) Census and Survey Division
- 5) Current Statistics Division

1960

The Central Statistical Office for the first time was responsible for conducting the Population Census. (This was the 6th Population Census in Thailand)

1962

Announcement of the Office of the Prime Minister on 23rd October 1962 separated the Central Statistical Office's administration; as follows;

- 1) Division of Information
- 2) Statistical Machinery Division
- 3) Census Division
- 4) Survey Division
- 5) Division of Field Work and Mapping
- 6) Current Statistics Division
- 7) Statistical Promotion Division
- 8) Statistical Research Division
- 9) Statistical Education Division

๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๖

สำนักงานสถิติกลางแยกส่วนราชการออกจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ (ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) และยกฐานะขึ้นเป็นกรมสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ใช้ชื่อว่า “**สำนักงานสถิติแห่งชาติ**” โดยมีนายบัณฑิต กั้นตะบุตร เป็นเลขาธิการสถิติแห่งชาติคนแรก โดยมีที่ตั้งอยู่ที่ ถนนหลานหลวง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร แบ่งส่วนราชการออกเป็น

- ๑) สำนักงานเลขานุการ
- ๒) กองการศึกษาสถิติ
- ๓) กองสำรวจ
- ๔) กองสำมะโน
- ๕) กองสถิติเดินสะพัด
- ๖) กองสารนิเทศ
- ๗) กองจักรกลสถิติ
- ๘) กองงานสนามและแผนที่
- ๙) กองวิจัยสถิติ
- ๑๐) กองส่งเสริมสถิติ
- ๑๑) หน่วยประชาสัมพันธ์
- ๑๒) หน่วยสถิติภูมิภาค
- ๑๓) หน่วยคอมพิวเตอร์
- ๑๔) หน่วยภูมิศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๐๖

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้เปลี่ยนระบบการประมวลผลจากเครื่องจักรกลประเภท Unit Record มาเป็นระบบเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ IBM ๑๔๐๑ เป็นเครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องแรกของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และเป็นเครื่องที่สองของประเทศไทย

23 May 1963

The Central Statistical Office was separated from the Office of National Economic Development Board (at present, it is the Office of National Economic and Social Development Board), with equivalent status as a “department” attached to the Office of the Prime Minister, with a new name; the “**National Statistical Office**” located at Larn Luang Rd., headed by the first Secretary General; Mr. Bundhit Kantabutra. The organization of the office was as follows;

- 1) Office of the Secretary
- 2) Statistical Education Division
- 3) Survey Division
- 4) Census Division
- 5) Current Statistics Division
- 6) Division of Information
- 7) Statistical Machinery Division
- 8) Division of Field Work and Mapping
- 9) Statistical Research Division
- 10) Statistical Promotion Division
- 11) Public Relations Unit
- 12) Regional Statistics Unit
- 13) Computer Unit
- 14) Geographical Unit

1963

The National Statistical Office changed its data processing system from Unit Record to a full computer system; IBM 1401, which was the first computer of the National Statistical Office and the second one in Thailand.

พ.ศ. ๒๕๐๗

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ปรับโครงสร้างหน่วยงานใหม่

- ๑) สำนักงานเลขานุการ
- ๒) กองการศึกษาสถิติ
- ๓) กองงานสนามและแผนที่
- ๔) กองจักรกลสถิติ
- ๕) กองสถิติเดินสะพัด
- ๖) กองสารนิเทศ
- ๗) กองส่งเสริมการสถิติ
- ๘) กองสำมะโน
- ๙) กองสำรวจ

๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๘

ประกาศใช้พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสถิติครั้งที่ ๒

พ.ศ. ๒๕๐๙

จัดตั้งสำนักงานสถิติเขต ๑๒ เขต สำนักงานสถิติจังหวัด ๖๙ จังหวัด และได้ปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน

- ๑) สำนักงานเลขานุการกรม
- ๒) กองวิชาการสถิติ
- ๓) กองสำรวจประชากร
- ๔) กองสำรวจเศรษฐกิจ
- ๕) กองจัดเก็บข้อมูลสถิติ
  - เขตพระนครศรีอยุธยา
  - เขตนครราชสีมา
  - เขตนครสวรรค์
  - เขตเชียงใหม่
  - เขตพิษณุโลก
  - เขตอุดรธานี
  - เขตชลบุรี
  - เขตราชบุรี

1964

The National Statistical Office was re-structured again, as follows;

- 1) Office of the Secretary
- 2) Statistical Education Division
- 3) Division of Field Work and Mapping
- 4) Statistical Machinery Division
- 5) Current Statistics Division
- 6) Division of Information
- 7) Statistical Promotion Division
- 8) Census Division
- 9) Survey Division

30 August 1965

The 1965 Statistical Act was enacted, which was the second amendment of the Statistical Act.

1966

Establishment of 12 Zones of the Statistical Offices, 69 Provincial Statistical Offices. The organization was as follows;

- 1) Office of the Secretary
- 2) Statistical Techniques Division
- 3) Population Survey Division
- 4) Economic Survey Division
- 5) Field Operation Division
  - Phra Nakhon Si Ayutthaya Zone
  - Nakhon Ratchasima Zone
  - Nakhon Sawan Zone
  - Chiang Mai Zone
  - Phitsanulok Zone
  - Udon Thani Zone
  - Chon Buri Zone
  - Ratchaburi Zone

- เขตขอนแก่น
- เขตสุราษฎร์ธานี
- เขตสงขลา
- เขตอุบลราชธานี
- ๖) กองประมวลผลสถิติ
- ๗) กองรายงานสถิติ
- ๘) กองการศึกษาสถิติ
- Khon Kaen Zone
- Surat Thani Zone
- Songkhla Zone
- Ubon Ratchathani Zone
- 6) Data Processing Division
- 7) Statistical Reporting Division
- 8) Statistical Education Division

๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๐

จัดตั้ง “ศูนย์ประมวลผลด้วยเครื่องจักรแห่งประเทศไทย” ทำหน้าที่ให้บริการทางด้านงานเครื่องคอมพิวเตอร์แก่หน่วยงานราชการต่างๆ (ปัจจุบันการประมวลผลข้อมูลสถิติด้วยเครื่องจักรอยู่ในความรับผิดชอบของ “ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร”)

5 January 1967

Establishment of the “Data Processing Centre of Thailand” providing computer services for all government agencies. (at present under the “Information and Communication Technology Centre”)

พ.ศ. ๒๕๒๓

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ปรับโครงสร้างหน่วยงานใหม่

- ๑) สำนักงานเลขานุการกรม
- ๒) กองสำรวจประชากร
- ๓) กองสำรวจเศรษฐกิจ
- ๔) กองวิชาการสถิติ
- ๕) กองจัดเก็บข้อมูลสถิติ
- ๖) กองประมวลผลสถิติ
- ๗) กองรายงานสถิติ

1980

The National Statistical Office was re-organized once again, as follows;

- 1) Office of the Secretary
- 2) Population Survey Division
- 3) Economic Survey Division
- 4) Statistical Techniques Division
- 5) Field Operation Division
- 6) Data Processing Division
- 7) Statistical Reporting Division

๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

สำนักงานสถิติแห่งชาติแบ่งส่วนราชการออกเป็น ๙ กอง

- ๑) สำนักงานเลขานุการกรม
- ๒) กองนโยบายและประสานสถิติ
- ๓) กองวิชาการสถิติ

28 August 1992

The National Statistical Office was separated into 9 divisions, as follows;

- 1) Office of the Secretary
- 2) Policy and Statistical Coordination Division
- 3) Statistical Techniques Division

- ๔) กองคลังข้อมูลและสนเทศสถิติ
- ๕) กองปฏิบัติการประมวลผลข้อมูล
- ๖) กองสถิติเศรษฐกิจ
- ๗) กองจัดเก็บข้อมูลสถิติ
- ๘) กองวิชาการประมวลผลข้อมูล
- ๙) กองสถิติสังคม

- 4) Data Bank and Statistical Information Division
- 5) Data Processing Division
- 6) Economic Statistics Division
- 7) Field Operation Division
- 8) Technical Data Processing Division
- 9) Social Statistics Division

๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

ได้มีการปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็น **ราชการบริหารส่วนกลาง** และ **ราชการบริหารส่วนภูมิภาค**

ราชการบริหารส่วนกลาง

- ๑) สำนักงานเลขานุการกรม
- ๒) กองนโยบายและประสานสถิติ
- ๓) กองวิชาการสถิติ
- ๔) กองคลังข้อมูลและสนเทศสถิติ
- ๕) กองปฏิบัติการประมวลผลข้อมูล
- ๖) กองสถิติเศรษฐกิจ
- ๗) กองจัดเก็บข้อมูลสถิติ
- ๘) กองวิชาการประมวลผลข้อมูล
- ๙) กองสถิติสังคม

ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

สำนักงานสถิติจังหวัด ๗๕ จังหวัด

9 December 1993

The National Statistical Office was revised to be the **central administration office** (head office), and **provincial offices** became regional offices, as follows;

Central Administration

- 1) Office of the Secretary
- 2) Statistical Policy and Coordination Division
- 3) Statistical Techniques Division
- 4) Statistical Data Bank and Information Dissemination Division
- 5) Data Processing Operations Division
- 6) Economic Statistics Division
- 7) Field Operation Division
- 8) Data Processing Techniques Division
- 9) Social Statistics Division

Regional Administration

75 Provincial Statistical Offices

๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

มีการปฏิรูประบบราชการทั่วประเทศ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ย้ายมาสังกัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และแบ่งส่วนราชการออกเป็น **ราชการบริหารส่วนกลาง** และ **ราชการบริหารส่วนภูมิภาค**

9 October 2002

Due to government reform, the National Statistical Office was transferred and attached to the Ministry of Information and Communication Technology and separated into **central** and **regional administration**, as follows;

ราชการบริหารส่วนกลาง

- ๑) สำนักงานเลขาธิการกรม
- ๒) สำนักนโยบายและวิชาการสถิติ
- ๓) สำนักสถิติเศรษฐกิจและสังคม
- ๔) สำนักสถิติพยากรณ์
- ๕) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- ๖) กองสถิติประชามติ
- ๗) กองบริหารจัดการเก็บข้อมูลสถิติ

ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

สำนักงานสถิติจังหวัด ๗๕ จังหวัด

Central Administration

- 1) Office of the Secretary
- 2) Policy and Statistical Techniques Bureau
- 3) Economics and Social Statistics Bureau
- 4) Statistical Forecasting Bureau
- 5) Information and Communication Technology Centre
- 6) Public Opinion Division
- 7) Field Administration Division

Regional Administration

75 Provincial Statistical Offices

๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

ประกาศใช้พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสถิติครั้งที่ ๓ และเปลี่ยนชื่อเรียกหัวหน้าส่วนราชการจาก “เลขาธิการสถิติแห่งชาติ” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ”

30 August 2007

The 2007 Statistical Act was issued; 3rd amendment of the Act regarding statistics. Under this Act, head of NSO was called “Director General”, instead of “Secretary General”.

พ.ศ. ๒๕๕๑

แบ่งส่วนราชการตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ. ๒๕๕๑

2008

The National Statistical Office re-organized its structure according to Ministerial regulation as follows;

ราชการบริหารส่วนกลาง

- ๑) สำนักนโยบายและวิชาการสถิติ
- ๒) สำนักสถิติพยากรณ์
- ๓) สำนักบริหารกลาง
- ๔) สำนักสถิติสาธารณสุข
- ๕) สำนักสถิติเศรษฐกิจและสังคม
- ๖) สำนักบริหารจัดการเก็บข้อมูลสถิติ
- ๗) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- ๘) ศูนย์สารสนเทศยุทธศาสตร์ภาครัฐ

Central Administration

- 1) Policy and Statistical Techniques Bureau
- 2) Statistical Forecasting Bureau
- 3) Central Administration Bureau
- 4) Public Opinion Statistics Bureau
- 5) Economic and Social Statistics Bureau
- 6) Field Administration Bureau
- 7) Information and Communication Technology Centre
- 8) Government Strategy Information Centre

๙) กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
๑๐) กลุ่มตรวจสอบภายใน
ราชการบริหารส่วนภูมิภาค
สำนักงานสถิติจังหวัด ๗๕ จังหวัด

9) Public Administration Development
Group
10) Internal Audit Group
Regional Administration
75 Provincial Statistical Offices

๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓

สำนักงานสถิติแห่งชาติย้ายที่ตั้งจากหลานหลวง
มาที่อาคารรัฐประศาสนภักดี ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ
๘๐ พรรษาฯ แจ้งวัฒนะ

4 January 2010

Then National Statistical Office moved
its location from Larn Luang Rd. to
Ratthaprasasanabhakti Building, the Government
Complex on His Majesty the King's 80th Birthday
Anniversary, Chaeng Watthana Rd., Laksi District,
Bangkok 10210.

๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓

ประกวดตราสัญลักษณ์เพื่อใช้เป็นตรา
สัญลักษณ์ประจำสำนักงานสถิติแห่งชาติ ผลงานที่
ชนะเลิศเป็นรูปกราฟบนแกนตั้งและแกนนอน
ประกอบด้วยตราพระพุทธรูป และตัวอักษรสำนักงานสถิติ
แห่งชาติ

14 January 2010

A contest was held on the new logo
of the NSO, the winning logo was a graph on
vertical and horizontal axis's with Phra Buddha
symbol and the word of National Statistical
Office.

๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

สำนักงานสถิติแห่งชาติจัดพิธีเปิดป้ายสำนักงาน
สถิติแห่งชาติอย่างเป็นทางการในวันคล้ายวันก่อตั้ง
สำนักงานสถิติแห่งชาติ ณ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ
๘๐ พรรษาฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี

23 May 2011

The National Statistical Office organized
an event to open up its Signboard in the new
offices on the anniversary of its establishment
at the Government Complex on His Majesty the
King's 80th Birthday Anniversary

โครงการสำมะโน/สำรวจ ที่สำคัญ

ลำดับที่	งาน / โครงการ	ปีที่เริ่มดำเนินการ	รายการข้อมูลที่สำคัญ
๑	สำมะโน จัดทำทุก ๑๐ ปี สำมะโนการเกษตร	๒๕๙๓	<ul style="list-style-type: none"> • จำนวนผู้ถือครองและเนื้อที่ถือครองทำการเกษตร • ลักษณะที่สำคัญของผู้ถือครองทำการเกษตร • เนื้อที่ถือครองทำการเกษตร จำแนกตามการใช้ประโยชน์ที่ดิน ลักษณะการถือครองที่ดินและเอกสารสิทธิ์ • การใช้ปุ๋ยและการป้องกัน/กำจัดศัตรูพืช • ลักษณะทางด้านประชากรและการทำงาน • การศึกษาของผู้ถือครองทำการเกษตร • รายได้และหนี้สินของครัวเรือน • การจ้างลูกจ้างทำงานเกษตร
๒	สำมะโนประชากรและเคหะ	๒๕๐๓	<ul style="list-style-type: none"> • จำนวนประชากร และจำนวนครัวเรือน • อัตราการเพิ่มของประชากรต่อปี • ความหนาแน่นของประชากร • โครงสร้างทางอายุและเพศของประชากร • อัตราส่วนเพศ • อายุมัธยฐาน • อัตราส่วนการเป็นภาระ • อายุเฉลี่ยเมื่อแรกสมรส • จำนวนปีโดยเฉลี่ยที่สำเร็จการศึกษา • อัตราการอ่านออกและเขียนได้ • ภาวะการทำงานของประชากร • ภาวะเจริญพันธุ์ (จำนวนบุตรเกิดรอดเฉลี่ย จำนวนบุตรที่มีชีวิตโดยเฉลี่ย) • การย้ายถิ่นของประชากร • ลักษณะของครัวเรือน (ขนาดครัวเรือนเฉลี่ย ครัวเรือนคนเดียว เพศของหัวหน้าครัวเรือน) • ลักษณะของที่อยู่อาศัย

ลำดับที่	งาน / โครงการ	ปีที่เริ่มดำเนินการ	รายการข้อมูลที่สำคัญ
๓	สำมะโนธุรกิจทางการค้าและธุรกิจทางการบริการ ยกเลิก ดำเนินการครั้งสุดท้าย ปี ๒๕๔๕	๒๕๐๙	<ul style="list-style-type: none"> • ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการธุรกิจ • คนทำงานและลูกจ้างของสถานประกอบการ • ค่าตอบแทนแรงงาน • รายรับและค่าใช้จ่ายของสถานประกอบการ • สินทรัพย์ถาวรของสถานประกอบการ
๔	สำมะโนประมงทะเล ยกเลิก ดำเนินการครั้งสุดท้าย ปี ๒๕๓๘	๒๕๑๐	<ul style="list-style-type: none"> • จำนวนครัวเรือน/สถานประกอบการประมงทะเล/เพาะเลี้ยงชายฝั่ง • จำนวนครัวเรือนลูกจ้างประมงทะเล/เพาะเลี้ยงชายฝั่ง • ประเภทของการประมง/เพาะเลี้ยงชายฝั่ง • จำนวนคนทำงานประมงทะเล/เพาะเลี้ยงชายฝั่ง • จำนวนเรือประมง • ขนาดและประเภทของเรือประมง • เครื่องมือทำประมง
๕	สำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม รวม สำมะโนธุรกิจทางการค้าและธุรกิจทางการบริการ และสำมะโนอุตสาหกรรม	๒๕๕๕	<ul style="list-style-type: none"> • ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการธุรกิจและอุตสาหกรรม • ข้อมูลคนทำงานและลูกจ้าง • ค่าตอบแทนแรงงาน • รายรับและค่าใช้จ่ายของสถานประกอบการ • ปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการ • ความช่วยเหลือที่ต้องการจากหน่วยงานของรัฐ
๖	จัดทำทุก ๕ ปี สำมะโนอุตสาหกรรม เดิม จัดทำทุก ๑๐ ปี และเริ่มทำทุก ๕ ปี ในปี ๒๕๕๕	๒๕๐๗	<ul style="list-style-type: none"> • ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการอุตสาหกรรม การผลิต จำแนกตามหมวดย่อยอุตสาหกรรม และขนาดของสถานประกอบการ • จำนวนคนทำงานและลูกจ้างของสถานประกอบการ • ค่าตอบแทนแรงงาน • รายรับและค่าใช้จ่ายของสถานประกอบการ • สินทรัพย์ถาวรของสถานประกอบการ • ปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการ • ความช่วยเหลือที่ต้องการจากหน่วยงานของรัฐ

ลำดับที่	งาน / โครงการ	ปีที่เริ่มดำเนินการ	รายการข้อมูลที่สำคัญ
๗	<p>สำรวจ จัดทำทุกปี</p> <p>สำรวจภาวะเศรษฐกิจ และสังคมของครัวเรือน</p> <p>เดิม คือ สำรวจรายได้รายจ่ายของครัวเรือน</p> <p>สำรวจเป็นรายเดือน โดยปี พ.ศ. ที่ลงท้ายด้วยเลขคี่สำรวจเฉพาะรายจ่าย ปี พ.ศ. ที่ลงท้ายด้วยเลขคู่สำรวจทั้งรายได้และรายจ่าย</p>	๒๕๐๐	<ul style="list-style-type: none"> • รายได้ของครัวเรือน • รายจ่ายของครัวเรือน • ภาวะหนี้สินของครัวเรือน • การกระจายรายได้ และความยากจน • สภาพการอยู่อาศัย • โครงสร้างของครัวเรือน • การเป็นเจ้าของสินทรัพย์ของครัวเรือน
๘	<p>สำรวจภาวะการทำงาน ของประชากร</p> <p>เดิม คือ สำรวจแรงงาน</p> <p>สำรวจเป็นรายเดือน</p>	๒๕๐๖	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของกำลังแรงงาน • การมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน • ผู้มีงานทำ • การว่างงาน • ลักษณะของกำลังแรงงานที่ว่างงาน • ชั่วโมงทำงาน
๙	<p>การประมวลข้อมูลพื้นที่ การก่อสร้าง</p> <p>เก็บรวบรวมข้อมูลทุกเดือน</p>	๒๕๐๙	<ul style="list-style-type: none"> • จำนวนผู้ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้าง • จำนวนสิ่งก่อสร้างที่ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้าง • พื้นที่ของสิ่งก่อสร้างที่ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้าง
๑๐	<p>สำรวจการย้ายถิ่น ของประชากร</p>	๒๕๑๗	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะด้านประชากร • ประเภทและทิศทางการย้ายถิ่น • เหตุผลของการย้ายถิ่น • การส่งเงิน การรับเงิน หรือสิ่งของ ของผู้ย้ายถิ่น
๑๑	<p>สำรวจการใช้พลังงาน ของครัวเรือน</p>	๒๕๒๗	<ul style="list-style-type: none"> • ค่าใช้จ่ายด้านพลังงานของครัวเรือน • การเป็นเจ้าของอุปกรณ์ในครัวเรือนและยานพาหนะที่ต้องใช้พลังงาน

ลำดับที่	งาน / โครงการ	ปีที่เริ่มดำเนินการ	รายการข้อมูลที่สำคัญ
๑๒	สำรวจความต้องการพัฒนาขีดความสามารถของประชากร	๒๕๓๘	<ul style="list-style-type: none"> • ความต้องการพัฒนาขีดความสามารถของประชากร • คุณลักษณะของผู้ที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถ • หลักสูตรที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถ • ประเภทงานที่ผู้ว่างงานต้องการทำและความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือ • สาเหตุของผู้ที่ไม่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถ
๑๓	สำรวจข้อมูลพื้นฐานของครัวเรือน - เพื่อใช้เป็นกรอบรายชื่อในการเลือกครัวเรือนตัวอย่างสำหรับโครงการสำรวจด้านครัวเรือน	๒๕๔๐	<ul style="list-style-type: none"> • ประเภทครัวเรือน • จำนวนสมาชิกในครัวเรือน • จำนวนสมาชิกที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป • ข้อมูลภาวะเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน
๑๔	สำรวจยอดขายรายไตรมาส	๒๕๔๔	<ul style="list-style-type: none"> • จำนวนสถานประกอบการธุรกิจค้าปลีกและบริการ • การเปลี่ยนแปลงมูลค่าขาย/รายรับ • การเปลี่ยนแปลงมูลค่าสินค้าคงเหลือของธุรกิจการขายปลีก • ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสถานประกอบการ
๑๕	สำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน	๒๕๔๖	<ul style="list-style-type: none"> • การมีและการใช้คอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ต • จำนวนผู้มีโทรศัพท์มือถือ • การมีอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน
๑๖	สำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานประกอบการ	๒๕๔๗	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะทั่วไปของสถานประกอบการ • การมีและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร • ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร • บุคลากรที่สำเร็จการศึกษาสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ • บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ • ความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาสนับสนุน/ช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานประกอบการ

ลำดับที่	งาน / โครงการ	ปีที่เริ่มดำเนินการ	รายการข้อมูลที่สำคัญ
๑๗	สำรวจแรงงานนอกระบบ	๒๕๔๘	<ul style="list-style-type: none"> จำนวนผู้มีงานทำที่เป็นแรงงานในระบบและนอกระบบ อาชีพ/อุตสาหกรรมของแรงงานนอกระบบ ค่าจ้างและเงินเดือน การได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน การใช้สวัสดิการในการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล ปัญหาของแรงงานนอกระบบ
๑๘	สำรวจสถานภาพการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย ยกเลิก ดำเนินการครั้งสุดท้าย ปี ๒๕๕๗	๒๕๕๐	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะทั่วไปของธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ผลการประกอบการ
๑๙	สำรวจพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของชาวไทย	๒๕๕๒	<ul style="list-style-type: none"> การเดินทางท่องเที่ยวต่างจังหวัด และต่างประเทศ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว
๒๐	จัดทำทุก ๒ ปี สำรวจธุรกิจทางการค้า และธุรกิจทางการบริการ	๒๕๑๑	<ul style="list-style-type: none"> จำนวนสถานประกอบการธุรกิจทางการค้า และธุรกิจทางการบริการ คนทำงานและลูกจ้างของสถานประกอบการ ค่าตอบแทนแรงงานของสถานประกอบการ รายรับและค่าใช้จ่ายของสถานประกอบการ มูลค่าสินทรัพย์ถาวรของสถานประกอบการ
๒๑	สำรวจอนามัยและสวัสดิการ	๒๕๑๗	<ul style="list-style-type: none"> การมีสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล การเจ็บป่วยที่ไม่ต้องนอนพักรักษาในสถานพยาบาล การเจ็บป่วยที่ต้องนอนพักรักษาในสถานพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ การรับบริการทันตกรรม
๒๒	สำรวจการประกอบกิจการโรงแรมและเกสต์เฮาส์	๒๕๒๒	<ul style="list-style-type: none"> จำนวนโรงแรมและเกสต์เฮาส์ จำนวนห้องพัก จำนวนผู้เข้าพัก คนทำงานและลูกจ้าง ค่าตอบแทนแรงงาน การร่วมลงทุนหรือถือหุ้นของต่างประเทศ รายรับและค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการ

ลำดับที่	งาน / โครงการ	ปีที่เริ่มดำเนินการ	รายการข้อมูลที่สำคัญ
๒๓	สำรวจภาวะการครองชีพของข้าราชการพลเรือนสามัญ	๒๕๓๒	<ul style="list-style-type: none"> รายได้และค่าใช้จ่ายของครอบครัวข้าราชการ หนี้สินของครอบครัวข้าราชการ
๒๔	สำรวจค่าตอบแทนภาคเอกชน	๒๕๓๙	<ul style="list-style-type: none"> ค่าตอบแทนของพนักงานประจำ สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล/ประกันสุขภาพ/อุบัติเหตุ สวัสดิการอื่นๆ ที่สถานประกอบการจัดให้พนักงาน ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสถานประกอบการ
๒๕	สำรวจการอ่านหนังสือของประชากร	๒๕๔๖	<ul style="list-style-type: none"> การอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน เวลาเฉลี่ยที่ใช้อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน แหล่งที่มาของหนังสือที่เด็กเล็กอ่านนอกเวลาเรียน ค่าใช้จ่ายสำหรับซื้อหนังสือให้เด็กเล็กในรอบปีที่แล้ว สาเหตุที่เด็กเล็กไม่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน
๒๖	สำรวจความต้องการแรงงานของสถานประกอบการ	๒๕๕๑	<ul style="list-style-type: none"> ความต้องการแรงงานของสถานประกอบการ แรงงานที่ขาดแคลนของสถานประกอบการ คุณลักษณะแรงงานในสถานประกอบการ ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือ การปรับตัวต่อสภาพการขาดแคลนแรงงาน
๒๗	สำรวจข้อมูลศักยภาพพื้นฐานระบบโลจิสติกส์ภาคการค้า	๒๕๕๓	<ul style="list-style-type: none"> สัดส่วนของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านโลจิสติกส์ต่อบุคลากรทั้งหมด ระดับการศึกษาของบุคลากรด้านโลจิสติกส์ สัดส่วนของบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมด้านโลจิสติกส์ต่อบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านโลจิสติกส์ งบประมาณ/ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมด้านโลจิสติกส์เฉลี่ยต่อบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรม
๒๘	จัดทำทุก ๓ ปี สำรวจเด็กและเยาวชน	๒๕๑๗	<ul style="list-style-type: none"> การแจ้งเกิดและการเรียนรู้ของเด็ก การพัฒนาการของเด็ก การศึกษา

ลำดับที่	งาน / โครงการ	ปีที่เริ่มดำเนินการ	รายการข้อมูลที่สำคัญ
๒๙	สำรวจอนามัยเจริญพันธุ์	๒๕๑๘	<ul style="list-style-type: none"> พฤติกรรมและทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว การสมรสและการเจริญพันธุ์ อนามัยแม่และเด็ก โรคเอดส์และมะเร็งระบบสืบพันธุ์ เพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น
๓๐	สำรวจการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและการใช้เวลาของประชากร	๒๕๒๘	<ul style="list-style-type: none"> การทำกิจกรรมทางศาสนา การยอมรับพฤติกรรมทางสังคม การใช้เวลาในการทำกิจกรรม
๓๑	สำรวจภาวะทางสังคมและวัฒนธรรม เดิมคือ สำรวจการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรม	๒๕๒๘	<ul style="list-style-type: none"> การประกอบกิจทางศาสนา ค่าใช้จ่ายทางศาสนา การยอมรับพฤติกรรมทางสังคม การมีคุณธรรม-จริยธรรม สุขภาพกาย/สุขภาพใจ การตระหนักและเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ค่านิยมของวัยรุ่นไทย ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครัวเรือน
๓๒	สำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย	๒๕๓๗	<ul style="list-style-type: none"> จำนวนประชากรสูงอายุ แหล่งรายได้หลักในการดำรงชีวิต ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ การเข้าร่วมกิจกรรมของผู้สูงอายุ ลักษณะการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุ
๓๓	สำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร	๒๕๔๗	<ul style="list-style-type: none"> อัตราการสูบบุหรี่ อายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรก ประเภทของบุหรี่ที่สูบ ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อบุหรี่มาสูบเอง เฉลี่ยต่อเดือน ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยการสูบบุหรี่ พฤติกรรมการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ลำดับที่	งาน / โครงการ	ปีที่เริ่มดำเนินการ	รายการข้อมูลที่สำคัญ
๓๔	สำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย	๒๕๔๘	<ul style="list-style-type: none"> ภาวะโภชนาการของเด็ก สุขภาพของเด็ก พัฒนาการของเด็ก อนามัยเจริญพันธุ์ การศึกษาของเด็กและสตรี การคุ้มครองเด็ก เด็กกำพร้า การติดเชื้อโรคเอดส์
๓๕	สำรวจสุขภาพจิต	๒๕๕๑	<ul style="list-style-type: none"> สุขภาพจิตคนไทย ตามลักษณะประชากร สุขภาพจิตคนไทย ตามโครงสร้างกำลังแรงงาน สุขภาพจิตของผู้มีงานทำ สุขภาพจิตของผู้ว่างงาน
๓๖	จัดทำทุก ๔ ปี สำรวจการเล่นกีฬาหรือออกกำลังกายของประชากร	๒๕๔๔	<ul style="list-style-type: none"> การเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย ระยะเวลาที่เล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย ประเภทกีฬาที่เล่นหรือออกกำลังกาย
๓๗	สำรวจพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของประชากร	๒๕๔๔	<ul style="list-style-type: none"> การตรวจร่างกาย การเลือกบริโภคอาหาร การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา การออกกำลังกาย การใช้เข็มขัดนิรภัย การสวมหมวกกันน็อก
๓๘	สำรวจพฤติกรรมการบริโภคอาหารของประชากร	๒๕๔๘	<ul style="list-style-type: none"> การบริโภคอาหารครบ ๓ มื้อ ความถี่การบริโภคอาหารแต่ละประเภท
๓๙	จัดทำทุก ๕ ปี สำรวจสื่อมวลชน (วิทยุ-โทรทัศน์)	๒๕๑๑	<ul style="list-style-type: none"> จำนวนวันและเวลาที่ฟังวิทยุ จำนวนวันและเวลาที่ดูโทรทัศน์ ประเภทรายการที่ฟังวิทยุและดูโทรทัศน์
๔๐	สำรวจพฤติกรรมการเล่นและการดูกีฬาของประชากร	๒๕๓๐	<ul style="list-style-type: none"> การเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย พฤติกรรมการเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย พฤติกรรมในการดูกีฬา

ลำดับที่	งาน / โครงการ	ปีที่เริ่มดำเนินการ	รายการข้อมูลที่สำคัญ
๔๑	สำรวจองค์การเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร	๒๕๓๑	<ul style="list-style-type: none"> จำนวนและประเภทขององค์การเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร จำนวนคนทำงานในองค์การเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร ค่าตอบแทนแรงงาน รายรับ และค่าใช้จ่ายขององค์การเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร การมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการดำเนินกิจการขององค์การฯ สินทรัพย์และหนี้สินขององค์การเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร
๔๒	สำรวจการประกอบการขนส่งด้วยรถโดยสารประจำทาง	๒๕๓๒	<ul style="list-style-type: none"> ข้อมูลสถิติที่สำคัญจำแนกตามขนาดกิจการ สินทรัพย์ถาวร ปัญหาและความช่วยเหลือที่ต้องการจากรัฐ
๔๓	สำรวจโรงพยาบาลและสถานพยาบาลเอกชน	๒๕๓๕	<ul style="list-style-type: none"> จำนวนโรงพยาบาล จำนวนผู้ป่วยใน ผู้ป่วยนอก จำนวนบุคลากรในโรงพยาบาล รายรับ ค่าใช้จ่ายและมูลค่าเพิ่ม
๔๔	สำรวจอุตสาหกรรมก่อสร้าง	๒๕๔๒	<ul style="list-style-type: none"> จำนวนสถานประกอบการก่อสร้าง จำนวนคนทำงานและลูกจ้าง ค่าตอบแทนแรงงาน มูลค่าการก่อสร้าง ค่าใช้จ่ายชั้นกลางและมูลค่าเพิ่ม
๔๕	สำรวจการใช้เวลาของประชากร	๒๕๔๔	<ul style="list-style-type: none"> การใช้เวลาในการทำกิจกรรมหลัก และกิจกรรมรอง กิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ กิจกรรมที่ทำ ทำเพื่ออะไร ทำที่ไหน ทำร่วมกับใคร
๔๖	สำรวจความพิการ	๒๕๔๕	<ul style="list-style-type: none"> จำนวนผู้พิการ ประเภทความพิการ ระดับการศึกษาที่สำเร็จของผู้พิการ การทำงานและอาชีพของผู้พิการ ความต้องการความช่วยเหลือหรือสวัสดิการจากรัฐของผู้พิการ

ลำดับที่	งาน / โครงการ	ปีที่เริ่มดำเนินการ	รายการข้อมูลที่สำคัญ
๔๗	สำรวจการเคลื่อนย้ายสินค้า	๒๕๕๐	<ul style="list-style-type: none"> • จำนวนสถานประกอบการที่ขนส่งสินค้าออกจากสถานประกอบการ • จำนวนเที่ยวการขนส่งสินค้า • มูลค่าสินค้า • น้ำหนักสินค้า • รูปแบบ/พาหนะที่ใช้ในการขนส่งสินค้า • จุดหมายปลายทางในการขนส่งสินค้า
๔๘	<p>จัดทำทุก ๑๐ ปี</p> <p>สำรวจการเปลี่ยนแปลงของประชากร</p> <p>จัดทำหลังปีที่จัดทำสำมะโนประชากร ๕ ปี</p>	๒๕๐๗	<ul style="list-style-type: none"> • จำนวนประชากร และจำนวนครัวเรือน • อัตราส่วนเพศ • อายุมัธยฐาน • โครงสร้างทางอายุและเพศของประชากร • อัตราส่วนการเป็นภาระ • ภาวะเจริญพันธุ์ (จำนวนบุตรเกิดรอดเฉลี่ย จำนวนบุตรที่มีชีวิตโดยเฉลี่ย) • อัตราการคุมกำเนิด • อัตราการอ่านออกเขียนได้ • ภาวะการทำงานของประชากร • อัตราเกิด • อัตราตาย • อัตราเพิ่มตามธรรมชาติ • อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด • อัตราเจริญพันธุ์ทั้งหมด • อัตราความครบถ้วนของการจดทะเบียนเกิด-ตาย • ลักษณะของครัวเรือน (ขนาดครัวเรือนเฉลี่ย หัวหน้าครัวเรือนที่เป็นหญิง)

ลำดับที่	งาน / โครงการ	ปีที่เริ่มดำเนินการ	รายการข้อมูลที่สำคัญ
๔๙	สำรวจการเปลี่ยนแปลง ทางการเกษตร สำรวจหลังปีที่จัดทำสำมะโน การเกษตร ๕ ปี	๒๕๒๖	<ul style="list-style-type: none"> • จำนวนผู้ถือครองและเนื้อที่ถือครองทำการเกษตร • ลักษณะที่สำคัญของผู้ถือครองทำการเกษตร • เนื้อที่ถือครองทำการเกษตร จำแนกตามการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ลักษณะการถือครองที่ดิน และเอกสารสิทธิ์ • การใช้ปุ๋ยและการป้องกัน/กำจัดศัตรูพืช • ลักษณะทางด้านประชากรและการทำงาน • การศึกษาของผู้ถือครองทำการเกษตร • รายได้และหนี้สินของครัวเรือน • การจ้างลูกจ้างทำงานเกษตร

Major Census/Survey Projects

No.	Projects	Beginning year	Major data items
1	<p>Censuses Conducted every 10 years</p> <p>Agricultural Census</p>	1950	<ul style="list-style-type: none"> • Number of holders and area of holdings • Major characteristics of agricultural holders • Land tenure classified by land use, characteristics of land tenure and title deed • Use of fertilizer/pesticide • Demographic of population and employment • Education of agricultural holders • Income and debt of households • Employed persons in agricultural work
2	Population and Housing Census	1960	<ul style="list-style-type: none"> • Number of population and number of households • Population growth rate • Population density • Age Sex population structure • Dependency ratio • Average age at first marriage • Average year of schooling • Employment • Fertility (Average number of children ever born, average number of live birth) • Population migration • Households' characteristics (average size of household, single household, sex of household head) • Housing characteristics

No.	Projects	Beginning year	Major data items
3	Census of Business Trade and Services (had stopped, the last one was conducted in 2002)	1966	<ul style="list-style-type: none"> • General information of business establishments • Persons engaged and employees of establishments • Remuneration • Receipts and expenditure of establishment • Fixed assets of establishments
4	Census of Marine Fishery (had stopped, the last one was conducted in 1995)	1967	<ul style="list-style-type: none"> • Number of households/establishment of marine fishery/coastal aquaculture • Number of households of employees in marine fishery/coastal aquaculture • Type of marine fishery/coastal aquaculture • Number of employees of marine fishery and coastal aquaculture • Number of fishing boats, size and type • Equipment of marine fishery
5	Census of Business and Industrial (combined, the Business Trade and Services Census with the Industrial Census)	2012	<ul style="list-style-type: none"> • General information of business and industrial establishments • Data on persons engaged and employees • Remuneration • Receipts and expenditure of establishment • Problems and obstacles of establishment • Assistance needs from the Government agencies
6	Conducted every 5 years Industrial Census (previously conducted every 10 years, since 2012 it was conducted every 5 years)	1964	<ul style="list-style-type: none"> • General information of manufacturing establishments by division of industry and size of establishment • Number of persons engaged and employees of establishment • Remuneration • Receipts and expenditure of establishment • Fixed assets of establishment • Problems and obstacles of establishment • Assistance needed from the Government agencies

No.	Projects	Beginning year	Major data items
7	<p>Surveys Conducted annually Household Socio-economic Survey (previously it was household income and expenditure survey, survey on monthly basis, in the year ending with odd number, only expenditure was surveyed, with the year ending with even number, the survey will cover of both income and expenditure)</p>	1957	<ul style="list-style-type: none"> • Household income • Household expenditure • Household with debt and household's debt of both formal and informal sectors • Income Distribution and Poverty • Condition of Dwelling • Household's Structure • Ownership of Household's Assets
8	<p>Labor Force Survey (it was monthly basis survey)</p>	1963	<ul style="list-style-type: none"> • Labor force characteristics • Labor participation • Employed persons • Unemployment • Characteristics of unemployed labor • Hour worked
9	<p>Construction Area Survey (collect data monthly)</p>	1966	<ul style="list-style-type: none"> • Number of permits • Number of construction permitted • Building areas permitted
10	<p>Migration Survey</p>	1974	<ul style="list-style-type: none"> • Population characteristics • Type and direction of migration • Reasons of migration • Remittance of migrants
11	<p>Household Energy Consumption Survey</p>	1984	<ul style="list-style-type: none"> • Household expenditure on energy • Ownership of household's machinery, electricity appliance and vehicle, which need to use energy

No.	Projects	Beginning year	Major data items
12	Skill Development Survey	1995	<ul style="list-style-type: none"> • Needs for population's skill development • Characteristics of persons who need skill development • Courses needed for skill development • Type of work which unemployed persons need and assistance needed from the Government agencies • Reasons for persons who do not need skill development
13	Survey on Basic Information of Households (to be the List Frame for sample selection of other household survey projects)	1997	<ul style="list-style-type: none"> • Type of household • Number of household members • Number of members with 15 years and over • Data on socio-economic of household
14	Quarterly Sales Survey	2001	<ul style="list-style-type: none"> • Number of establishments on retail sales and services • Changes of value of sales/receipts • Change of inventory of retail sales • Opinion and suggestion of establishment
15	Household Survey on the Use of ICT	2003	<ul style="list-style-type: none"> • The use of computer/the Internet • Number of persons with mobile phone • Ownership of ICT devices in household
16	Establishment Survey on the Use of ICT	2004	<ul style="list-style-type: none"> • General characteristics of establishment • The Use of ICT • Cost of goods and service of ICT • Personnel with ICT graduation • Personnel working on ICT • Needs of establishments from the Government agencies so as to support and assist them

No.	Projects	Beginning year	Major data items
17	Survey on Informal Sector	2005	<ul style="list-style-type: none"> • Number of employed persons in formal and informal sectors • Occupation/industry of informal sector • Wage and salary • Injury or accident from work • The use of health welfare • Problems of informal labor
18	e-Commerce Survey (had stopped, the last one was conducted in 2014)	2007	<ul style="list-style-type: none"> • General characteristics of e-Commerce • Performance of business operation
19	Survey on the Thai Tourists' Behavior	2009	<ul style="list-style-type: none"> • Inbound and outbound travels • Expenditure on travels • Opinion concerning travels
20	Conducted every 2 years Survey on Business Trade and Services	1968	<ul style="list-style-type: none"> • Number of business trade and services establishments • Persons engaged and employees of establishment • Remuneration of establishment • Receipts and expenditure of establishments • Value of fixed assets of establishments
21	Health and Welfare Survey	1974	<ul style="list-style-type: none"> • Having health welfare • Out patient • In patient • Health promotion • Dentist service
22	Hotels and Guest Houses Survey	1979	<ul style="list-style-type: none"> • Number of hotels and guest houses • Number of rooms and number of visitors • Persons engaged and employees • Remuneration • Joint investment or foreign share holder • Receipts and expenditure of operation

No.	Projects	Beginning year	Major data items
23	Survey on Civil Servants' Living Conditions	1989	<ul style="list-style-type: none"> Income and expenditure of civil servants' households Debt of civil servants' households
24	Private Pay Survey	1996	<ul style="list-style-type: none"> Remuneration of permanent staff Health welfare/health insurance/accident Other welfare arranged for the staff by the establishment Opinion and suggestion of establishment
25	Survey on Reading Behavior of Population	2003	<ul style="list-style-type: none"> Reading books out of school time period Average of time spent on reading books out of school time period Sources of books children read out of school time period Cost spent on books for children last year Causes of children for not reading books out of school time period
26	Survey on Labor Demand of Establishments	2008	<ul style="list-style-type: none"> Labor demand of establishment Labor shortage of establishment Labor characteristics of establishments Assistance needed from the Government Adjustment towards labor shortage
27	Survey on Data of Basic Potential of Logistics in Trade Sector	2010	<ul style="list-style-type: none"> Proportion of personnel working on logistics per total personnel Education levels of personnel in logistics Proportion of trained personnel in logistics per personnel worked in logistics Budget/expenditure in training in logistics average per person passed the training
28	Conducted every 3 years Children and Youth Survey	1974	<ul style="list-style-type: none"> Birth registration and children's learning Children's development Education of children

No.	Projects	Beginning year	Major data items
29	Reproductive Health Survey	1975	<ul style="list-style-type: none"> • Behavior and attitudes towards family planning • Marriage and Reproductive Health • Maternal and children's health • AIDS and cancer of reproductive organ • Sexual relations in teenagers
30	Survey on Cultural Participation and Time Use Survey	1985	<ul style="list-style-type: none"> • Religious activities • Acceptance in social behavior • Time use in activities
31	Survey on Social and Cultural Conditions (previously it was survey on participation in religion and culture)	1985	<ul style="list-style-type: none"> • Religious performance • Cost on religion • Acceptance in social behavior • Having moral-ethic • Physical/mental health • Recognition and acknowledgement in value of the elderly • Value of Thai teenagers • Relations with household's members
32	Older Persons Survey	1994	<ul style="list-style-type: none"> • Number of older persons • Major sources of income in earning life • Health status of older persons • Activity participation of older persons • Living characteristics of older persons
33	Survey on Smoking and Drinking Behavior of Population	2004	<ul style="list-style-type: none"> • Rate of smoking • Average age at first smoking • Types of cigarette • Average monthly expenditure on cigarette • Knowledge in danger of cigarette • Behavior of drinking spirit or alcohol

No.	Projects	Beginning year	Major data items
34	The Multiple Indicators Cluster Survey (MICS)	2005	<ul style="list-style-type: none"> • Children's nutrition • Children's health • Children's development • Reproductive health • Education of children and women • Protection of children • Orphans • AIDS infection
35	Mental Health Survey	2008	<ul style="list-style-type: none"> • Mental health of the Thais by population's characteristics • Mental health of the Thais by labor structure • Mental health of employed persons • Mental health of unemployed persons
36	Conducted every 4 years Survey on Sport Playing and Physical Exercise of Population	2001	<ul style="list-style-type: none"> • Playing sports or physical exercise • Time spent on playing sports or physical exercise • Types of sports or physical exercise
37	Survey on Health Care Behavior of Population	2001	<ul style="list-style-type: none"> • Physical check • Selection of food consumption • Smoking • Drinking alcohol • Physical exercise • The use of safety belt • Wearing helmet
38	Survey on Food Consumption Behavior of Population	2005	<ul style="list-style-type: none"> • Complete eating 3 meals • Frequency of each type of food consumption
39	Conducted every 5 years Survey on Mass Media (Radio-Television)	1968	<ul style="list-style-type: none"> • Number of days and times spent on listening radio • Number of days and times spent on watching television • Types of radio and television programs

No.	Projects	Beginning year	Major data items
40	Survey on Population's Behavior in Playing Sports and Watching Sports	1987	<ul style="list-style-type: none"> • Playing sports or physical exercise • Behavior of playing sports or physical exercise • Behavior of watching sports
41	Non Profit Organization Survey	1988	<ul style="list-style-type: none"> • Number and types of non profit organization • Number of persons engaged in non profit organization • Remuneration • Receipts and expenditure of non profit organization • The use of ICT in non profit organization's operation • Assets and debt of non profit organization
42	Survey on Fixed Route Bus Operation	1989	<ul style="list-style-type: none"> • Major statistical data by size of business • Fixed assets • Problem and assistance needed from the Government
43	Survey on Private Hospital and Health Care Center	1992	<ul style="list-style-type: none"> • Number of hospital • Number of in and out patients • Number of personnel in hospital • Receipts, expenditure and value added
44	Construction Industry Survey	1999	<ul style="list-style-type: none"> • Number of construction establishments • Number of persons engaged and employees • Remuneration • Value of intermediate cost and value added
45	Time Use Survey	2001	<ul style="list-style-type: none"> • Time use for main activity and second activity • Activity which creates income • Activity did, did for what, where and with whom
46	Survey on Disabled Persons	2002	<ul style="list-style-type: none"> • Number of disabled persons • Types of disability • Level of education attainment of disabled persons • Work and occupation of disabled persons • Assistance or welfare needed from the Government

No.	Projects	Beginning year	Major data items
47	Commodity Flow Survey	2007	<ul style="list-style-type: none"> • Number of establishments with commodity shipment • Number of delivery trips • Value of commodity shipped • Weight of commodity shipped • Modes/vehicles for transportation of goods • Destination of commodity shipment
48	<p>Conducted every 10 years</p> <p>Survey on Population Change</p> <p>(conducted 5 years after the conduction of Population and Housing Census)</p>	1964	<ul style="list-style-type: none"> • Number of population and households • Sex ratio • Median age • Population age sex structure • Dependency ratio • Fertility (average number of children ever born, average number of live birth) • Birth control rate • Literacy rate • Employment of population • Birth rate • Death rate • Natural growth rate • Average age at birth • Total Fertility Rate • Ratio of Completeness of Birth-Death Registration • Household Characteristics (average size of household, female household head)
49	<p>Intercensal Survey of Agriculture</p> <p>(conducted 5 years after the conduction of the Agricultural Census)</p>	1983	<ul style="list-style-type: none"> • Number of agricultural holders and area of holdings • Major characteristics of agricultural holders • Land tenure classified by land use, characteristics of land tenure and title deed • Use of Fertilizer and Pesticide • Demographic characteristics and employment • Education levels of agricultural holders • Income and debt of household • Employed persons in agricultural work

พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐

The 2007 Statistical Act

พระราชบัญญัติสถิติ

พ.ศ. ๒๕๕๐

จัดทำโดย
สำนักงานสถิติแห่งชาติ

พระราชบัญญัติ

สถิติ

พ.ศ. ๒๕๕๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

เป็นปีที่ ๖๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสถิติ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“สถิติ” หมายความว่า ข้อความหรือตัวเลขที่แสดงผลที่ประมวลจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้

“การสำรวจ” หมายความว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นอยู่จริงเพื่อให้ได้มาซึ่งสถิติ

“สำมะโน” หมายความว่า การสำรวจโดยการแจกแจงนับจากทุกหน่วยที่เกี่ยวกับข้อมูลนั้น ๆ

“การสำรวจตัวอย่าง” หมายความว่า การสำรวจโดยการเจงนับจากหน่วยที่เกี่ยวกับข้อมูลนั้น ๆ เพียงบางหน่วยที่เลือกเป็นตัวอย่าง

“หน่วยงาน” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งผู้อำนวยการแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๕ ให้สำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นหน่วยงานกลางของรัฐ ในการดำเนินการเกี่ยวกับสถิติตามหลักวิชาการ

มาตรา ๖ สำนักงานสถิติแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับการดำเนินงานทางสถิติของรัฐ
- (๒) จัดทำมาตรฐานสถิติเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ
- (๓) ส่งเสริมและพัฒนางานสถิติของรัฐและเอกชน
- (๔) จัดทำสำมะโนหรือการสำรวจตัวอย่าง หรืออำนาจการให้มีการสำรวจด้านต่าง ๆ ของประเทศ
- (๕) ประสานงานและหารือร่วมกับหน่วยงานเพื่อจัดทำแผนกำหนดความรับผิดชอบในการดำเนินงานทางสถิติตามแผนแม่บทตาม (๑)
- (๖) แนะนำ ให้คำปรึกษา หรือความช่วยเหลือแก่หน่วยงานเกี่ยวกับการจัดทำแผนงาน และระเบียบวิธีในการจัดเก็บข้อมูล ตลอดจนการประมวลผล และการวิเคราะห์ผลสถิติ
- (๗) ประสานกับหน่วยงานในการสร้างเครือข่ายสถิติ เพื่อให้ได้มาซึ่งฐานข้อมูลสถิติที่สำคัญ และเป็นปัจจุบันของประเทศ
- (๘) ให้บริการสถิติแก่หน่วยงาน องค์กรเอกชน และบุคคลทั่วไป
- (๙) เผยแพร่สถิติและจัดให้มีการศึกษาอบรมวิชาความรู้เกี่ยวกับสถิติ
- (๑๐) ร่วมมือและประสานงานกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศในงานเกี่ยวกับสถิติ
- (๑๑) ปฏิบัติการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนด และตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๗ ในการจัดทำแผนแม่บทตามมาตรา ๖ (๑) ให้สำนักงานสถิติแห่งชาติประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจัดทำให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการพัฒนาประเทศและเมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนแม่บทนั้น

มาตรา ๘ หน่วยงานต้องจัดทำสถิติให้เป็นไปตามแผนกำหนดความรับผิดชอบตามมาตรา ๖ (๕) และดำเนินการให้ถูกต้องตามมาตรฐานสถิติ

หน่วยงานใดไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานสถิติแห่งชาติรายงานคณะรัฐมนตรี เพื่อสั่งการตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๙ เมื่อหน่วยงานจะมีการจัดทำสำมะโนหรือการสำรวจตัวอย่างที่ประสงค์จะกำหนดให้เป็นหน้าที่ของประชาชนที่จะต้องให้ข้อมูล ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง กฎกระทรวงนั้นอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- (๑) วัตถุประสงค์
- (๒) ระยะเวลา
- (๓) เขตท้องที่
- (๔) บุคคลซึ่งจะต้องให้ข้อมูลและวิธีการให้ข้อมูล
- (๕) หน่วยงานที่รับผิดชอบ

มาตรา ๑๐ เมื่อได้มีกฎกระทรวงตามมาตรา ๙ แล้ว ให้ผู้อำนวยการประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการในการจัดทำสำมะโนหรือการสำรวจตัวอย่างในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- (๒) คำถามที่บุคคลจะต้องให้ข้อมูลหรือรายละเอียดของแบบสอบถามที่บุคคลจะต้องกรอกข้อมูล และวิธีการกรอกข้อมูลในแบบสอบถาม
- (๓) ระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกสอบถามหรือส่งแบบสอบถาม
- (๔) ระยะเวลาที่บุคคลซึ่งต้องกรอกแบบสอบถามจะต้องส่งคืนแบบสอบถามที่ได้กรอกรายการแล้วแก่พนักงานเจ้าหน้าที่
- (๕) ข้อมูลอื่นที่ประชาชนสมควรทราบ

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อประเภทอื่น

มาตรา ๑๑ เมื่อมีประกาศตามมาตรา ๑๐ แล้ว บุคคลซึ่งจะต้องให้ข้อมูลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙ (๔) มีหน้าที่ให้ข้อมูลหรือกรอกแบบสอบถามตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐ (๒) ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

มาตรา ๑๒ เมื่อมีประกาศตามมาตรา ๑๐ แล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในอาคาร หรือที่ทำการของบุคคลซึ่งจะต้องให้ข้อมูลหรือกรอกแบบสอบถาม ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึง พระอาทิตย์ตก หรือในเวลาอื่นใดที่บุคคลนั้นได้แจ้งให้ทราบ เพื่อสอบถามข้อมูล หรือดำเนินการกรอกแบบสอบถาม หรือเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ในการนี้บุคคลดังกล่าวต้องอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับ บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่พบบุคคลผู้ซึ่งจะให้ข้อมูลหรือกรอกแบบสอบถาม ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล

มาตรา ๑๔ ให้หน่วยงานมีหน้าที่ให้ความร่วมมือแก่สำนักงานสถิติแห่งชาติเพื่อประโยชน์ ในการจัดสร้างเครือข่ายสถิติและพัฒนาฐานข้อมูลที่สำคัญและเป็นปัจจุบันของประเทศ

ในกรณีที่สำนักงานสถิติแห่งชาติจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากการสำรวจ หรือข้อมูลจากบันทึก ทะเบียน รายงาน หรือเอกสารอื่นใดที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานใด เพื่อการจัดทำสถิติ ที่สำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ ให้หน่วยงานนั้นจัดส่งข้อมูลดังกล่าวให้สำนักงานสถิติ แห่งชาติภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ข้อมูลที่หน่วยงานต้องจัดส่งให้ตามวรรคหนึ่ง หรือวรรคสองต้องไม่ระบุหรือเปิดเผยว่าเป็นข้อมูล ของบุคคลใด เว้นแต่บุคคลนั้นจะให้ความยินยอมเป็นหนังสือหรือเป็นข้อมูลที่เปิดเผยต่อประชาชน หรือประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบได้อยู่แล้ว

มาตรา ๑๕ บรรดาข้อมูลเฉพาะบุคคลหรือเฉพาะรายที่ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องถือเป็น ความลับโดยเคร่งครัด ห้ามมิให้ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้หรือผู้มีหน้าที่เก็บรักษา เปิดเผย ข้อมูลนั้นแก่บุคคลใดซึ่งไม่มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่

(๑) เป็นการเปิดเผยเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดีที่ต้องหาว่ากระทำความผิด ตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) เป็นการเปิดเผยต่อหน่วยงานเพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดทำสถิติ วิเคราะห์หรือวิจัย ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูล และต้องไม่ระบุหรือเปิดเผยถึงเจ้าของข้อมูล

มาตรา ๑๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานหรือสำนักงานสถิติแห่งชาติต้องไม่นำบรรดาข้อมูลเฉพาะบุคคลหรือเฉพาะรายที่เจ้าของข้อมูลได้ให้ไว้หรือกรอกแบบสอบถามไปใช้ในกิจการอื่นนอกเหนือจากการจัดทำสถิติ วิเคราะห์หรือวิจัย

มาตรา ๑๗ บรรดาข้อมูลที่อาจเปิดเผยได้ สำนักงานสถิติแห่งชาติอาจให้บริการข้อมูลนั้นต่อบุคคลทั่วไปได้ โดยอาจเรียกเก็บค่าใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นในการให้บริการข้อมูลนั้น ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่สำนักงานสถิติแห่งชาติกำหนด

มาตรา ๑๘ ผู้ใดไม่ให้ข้อมูล หรือไม่กรอกแบบสอบถามตามวิธีการที่กำหนดในประกาศตามมาตรา ๑๐ หรือไม่ส่งคืนแบบสอบถามที่ได้กรอกรายการแล้วแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงานภายในระยะเวลาที่กำหนดในประกาศตามมาตรา ๑๐ (๔) หรือไม่ให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันบาท

มาตรา ๑๙ ผู้ใดซึ่งมีหน้าที่ให้ข้อมูลตามมาตรา ๑๑ แต่จงใจให้ข้อมูลเป็นเท็จต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๑ บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และมีผลใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้คงมีผลใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

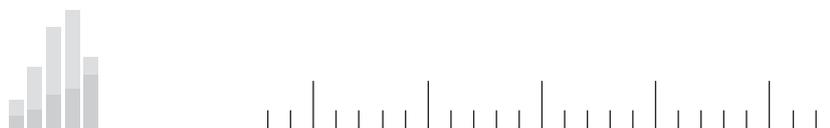
กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้ใช้บังคับมานาน และมีบทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันอันมีผลทำให้การดำเนินการของสำนักงานสถิติแห่งชาติในฐานะหน่วยงานกลางด้านงานสถิติของรัฐไม่มีความชัดเจน รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งสถิติไม่มีความคล่องตัวเพราะขั้นตอนก่อนเริ่มดำเนินการใช้ระยะเวลาานาน ทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ประกอบกับข้อมูลทางสถิติที่จัดทำขึ้นนั้นมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาในการบริหารงานของรัฐด้านต่าง ๆ ซึ่งควรจะมีการกำหนดวิธีการดำเนินการด้านสถิติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันเพื่อความเป็นเอกภาพของสถิติ นอกจากนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตามความเป็นจริงและเป็นหลักประกันมิให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ซึ่งต้องให้ข้อมูลจึงต้องกำหนดมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยต้องถือเป็นความลับอย่างเคร่งครัด และกำหนดโทษสำหรับผู้ซึ่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

The Statistics Act ,

B.E. 2550 (2007)

.....

Bhumibol Adulyadej , Rex.

Given on the 30th day of August , B.E. 2550;

Being the 62th Year of the Present Reign.

His Majesty King Bhumibol Adulyadej has been graciously pleased to proclaim that:

Whereas it is expedient to revise the law on statistics:

Be it , therefore , enacted by the King , by and with the advice and consent of the National Legislative Assembly , as follows:

Section 1 This act shall be called the “Statistics Act, B.E 2007”

Section 2 This act shall come into force from the day following the date of its publication in the Government Gazette.

Section 3 The Statistics Act BE 2508 shall be repealed.

Section 4 In this Act:

“**Statistics**” mean statements or figures of collected data “**Survey**” means collection of existing data to obtain statistics

“**Census**” means survey by means of enumeration from all units relevant to such information.

“**Sample Survey**” means survey by means of enumeration from some selected sample units relevant to such information

“**Agency**” means government agencies, state enterprises, public organizations, local administration organizations and other state agencies.

“**Director**” means the Director of the National Statistics Office.

“**Competent officer**” means a person appointed by the Director to carry out this Act.

Section 5 The National Statistics Office shall be the central state agency in charge of the technical statistics work.

Section 6 The National Statistics Office shall have the following authority and duties:

- (1) Preparing the Master Plan for the implementation of the government statistical work.
- (2) Preparing statistics standards to present to the cabinet for approval.
- (3) Promoting and developing statistical work both for the government and private sector.
- (4) Conducting census and surveys or directing the surveys on various statistics of the country.
- (5) Coordinating and consulting with agencies to prepare plans that define the responsibilities in implementing the statistical work under the Master Plan as mentioned in (1).
- (6) Providing recommendations, advice or assistance to agencies regarding the preparation of work plans and methodology for data collection as well as processing and analyzing statistical outcomes.
- (7) Coordinating with agencies to create statistical network in order to obtain important and timely statistical database of the country.
- (8) Providing statistical service to the general public.
- (9) Disseminating statistics and organizing education and training on statistics.
- (10) Cooperating and coordinating with other countries and international organizations regarding statistical work.
- (11) Performing other acts as prescribed by the law and as assigned by the cabinet.

Section 7 For the preparation of the Master Plan under Section 6 (1), the National Statistics Office shall coordinate with relevant agencies and prepare the plan in such a way that it is consistent with the national policy and development plan. Once it is approved by the cabinet, relevant agencies shall follow the Master Plan.

Section 8 Agencies shall prepare their statistics in accordance with the plan defining the responsibilities under section 6 (5), and shall ensure that they meet statistical standards.

In the event that any agency fails to perform according to paragraph one, the National Statistics Office shall report to the cabinet for instructions as it is deemed appropriate.

Section 9 When a census or sample survey is going to be conducted and specified that individual's duty to provide data. It should be announced in the related Ministerial Regulations .Such announcement shall have at least the following information:

- (1) Objective
- (2) Duration of survey
- (3) Area where survey will be conducted
- (4) Individuals who will provide information and the methods of providing information
- (5) responsible agency

Section 10 When Ministerial Regulations is set under section 9, the Director announces details on the procedures in conducting a census or sample survey regarding the following;

- (1) data collecting methods
- (2) questions for the respondents or details of the questionnaire as well as instructions for filling out the questionnaire.
- (3) The period during which the competent officer shall conduct interviews or send questionnaires.
- (4) The period during which the respondents shall return the completed questionnaire to the competent officer.
- (5) Other information that the public should know.

The notification under paragraph one shall be made in the Government Gazette and on electronic network systems or other media.

Section 11 When the notification under Section 10 is issued, the individual required to provide information under Section 9(4) shall have the duty to provide information or fill out the questionnaire as described in Section 10(2) correctly and truthfully.

Section 12 When the notification under Section 10 is made, the competent officer be authorized to enter the building or workplace of the person required to provide information or fill out questionnaire between sunrise and sunset or at any other time as notified by the said person in order to make inquiries about the information or fill out the questionnaire, or to check the accuracy of the information. To this end, the said person shall accommodate the competent official as appropriate.

In performing the duty under paragraph one, the competent officer shall present an ID card to relevant parties.

The ID card shall be in the format prescribed in the Ministerial Regulations

Section 13 In the event that the person who will provide information or fill out the questionnaire is unavailable, in accordance with the procedure, method, period of time defined in the Ministerial Regulations should be applied to obtain data.

Section 14 The agency shall coordinate with the National Statistics Office for the benefits in creating statistical network and developing important and timely statistical database of the country.

In the event that the National Statistics Office requires information from the survey or information from records, reports or any other documents that are in the possession of any agency, for conducting important and necessary statistics for country development, such agencies shall send that information to the National Statistics Office within thirty days as of the date notified by the National Statistics Office.

The information that the agency is required to submit under paragraph one or two shall not disclose the name of the person providing the information unless such person has given consent in writing or such information is already disclosed or accessible to the public.

Section 15 Personal information obtained under this act shall be strictly considered confidential. A person who performs his or her duty hereunder or a person who has the duty of maintaining such information cannot disclose it to anyone who doesn't have a duty hereunder except in the case that:

(1) Such disclosure is for the purpose of any investigation or legal proceedings in a case relating to an offense hereunder.

(2) Such disclosure is for the use of agencies in the preparation, analysis or research of statistics provided that such disclosure does not cause damage to the information owner and does not identify or disclose the data owner.

Section 16 By virtue of Sections 14 and 15, anyone performing duties in an agency or the National Statistics Office shall not use the personal information provided by the owner or given in the questionnaire for any purpose other than the statistical analysis or research.

Section 17 For all the information that can be disclosed, the National Statistics Office may provide such information as a service to the general public. The cost, as appropriate as for statistical service, may be charged according to the criteria and rates prescribed by the National Statistics Office.

Section 18 Any person who fails to provide information or fill out the questionnaire in accordance with the method prescribed in the notification under Section 10, or fails to return the completed questionnaires to the competent officer or an agency within the period specified in the notification under Section 10 (4) , or fails to accommodate the competent officer performing his/her duty under Section 12 shall be liable for a fine of not exceeding three thousand Baht.

Section 19 Any person with the duty to provide information under Section 11 who provides false information shall be liable for imprisonment of not exceeding three months or a fine of not exceeding five thousand Baht, or both.

Section 20 Any person who violates Section 15 or Section 16 shall be liable for imprisonment of not exceeding one year or a fine of not exceeding twenty thousand Baht, or both.

Section 21 All Ministerial Regulations, notifications or regulations issued by virtue of the Statistics Act B.E. 2508 and are in force on the date this Act is published in the Government Gazette shall continue to take effect so long as they are not in conflict with or in contrary to the provisions of this Act, until the Ministerial Regulations, notifications or regulations hereunder are issued.

Section 22 The ICT Minister shall be in charge of the enforcement of this Act and shall have the power to issue Ministerial Regulations to carry out this Act.

Such Ministerial Regulations shall come into force when published in the Government Gazette.

Countersigned
General Surayud Chulanont
Prime Minister

คณะกรรมการจัดทำหนังสือ ๕๒ ปี สำนักงานสถิติแห่งชาติ

Working Group on the 52nd Anniversary of the National Statistical Office Report

	นางนวนนภา Ms. Nuannapa	ธนศักดิ์ Thanasak	
นางสาววันเพ็ญ Ms. Wanpen	พูลวงษ์ Poonwong	นางสุรียรัตน์ Ms. Sureerat	สันติภากรณ์ Santipaporn
นางสาวกฤษณา Ms. Krissana	จิรววัฒน์สถิตย์ Jirawatsathit	นางสุจารีต Ms. Sujareet	โศกพันธ์ Phokapant
นางสาวนิตยา Ms. Nitaya	มุกดาอุดม Mookdaudom	นางปัทมา Ms. Pattama	อมรสิริสมบูรณ์ Amornsirisomboon
นางสาวสุภาพร Ms. Supaporn	อรุณรักษ์สมบัติ Arunraksombat	นางอรวรรณ Ms. Oarawan	สุทธางกูร Sutthangkul
นางอุษณี Ms. Oosanee	ไชยานนท์ Chaianont	นางสาวชลาสิน Ms. Chalalin	มากทองดี Marktongdee
นางสาวกุลลักษณ์ Ms. Kulluck	เลิศภัทรพงศ์ Lertpatarapong	นางปิยมาศ Ms. Piyamas	บุญสพ Boonsop
นางธัญญลักษณ์ Ms. Thanyalak	สุรินทรเสรี Surintarasaree	นางกุลพรภัสร์ Ms. Kullapornphat	จิระประไพ Jirapraphai
นางสาวรวมพร Ms. Ruamporn	ศิริรัตน์ตระกูล Sirirattrakul	นางสาวบุญศิริ Ms. Boonsiri	จีงจรัสทรัพย์ Juengjaruszup
นายอนนท์ Mr. Anon	จันทวิช Juntavich		

ตลอด 52 ปี...ทุกสถิติ มีการนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศชาติ

For 52 Years...All Statistical Data Has Been Used for National Development

สำนักงาน
๒๓ พฤษภาคม

พิธีมอบรางวัล
กิตติมศักดิ์
พฤษภาคม ๒๕๕๘

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

โทร. ๐ ๒๑๔๒ ๑๒๓๔

เว็บไซต์ www.nso.go.th